

C9 + D22

INSTITUTE

OF

ISLAMIC

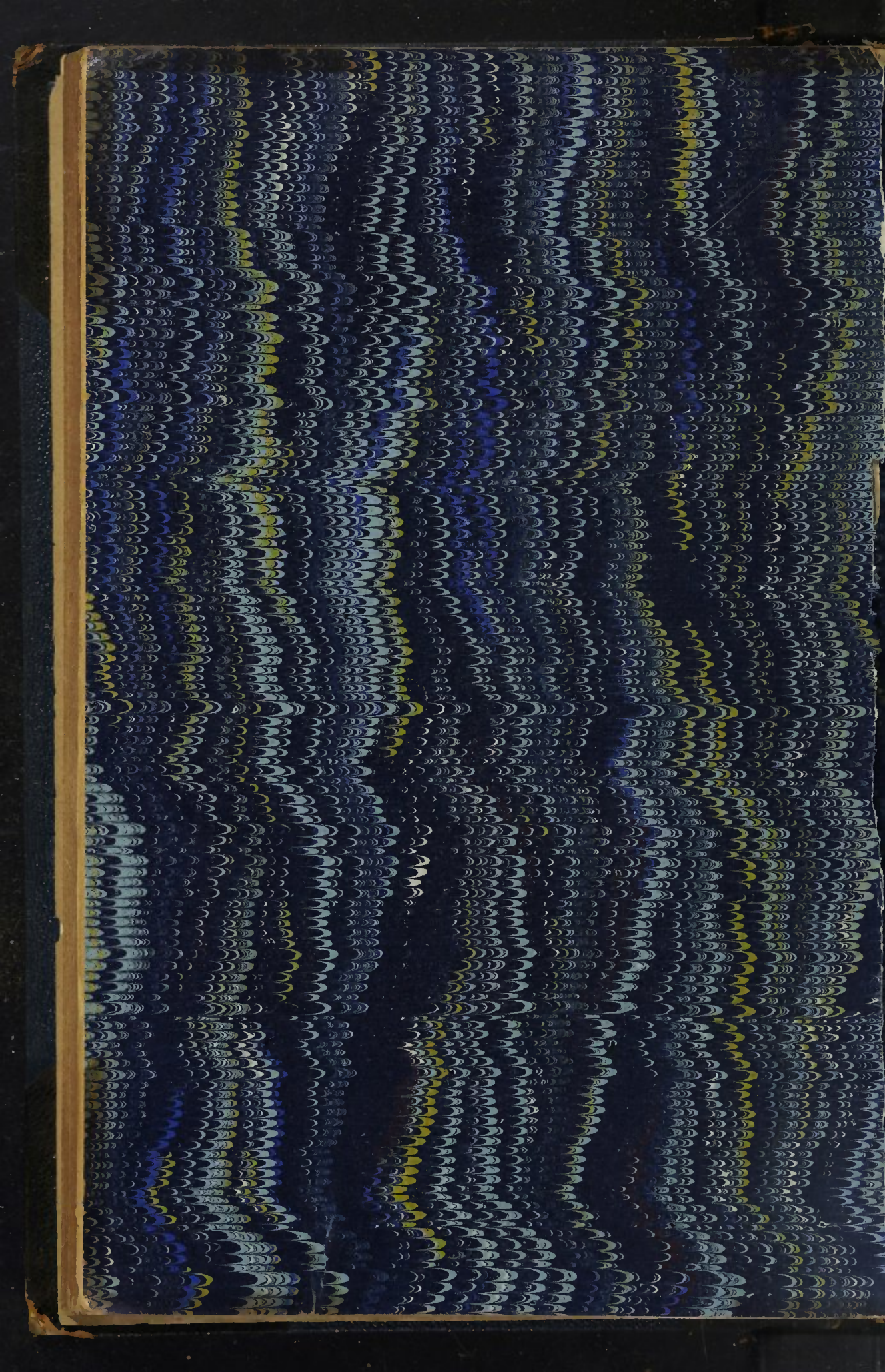
STUDIES

★

McGILL

UNIVERSITY

de. '68 608

E

Aktund Darwezah

4130267

115
111

فهرست کتاب تذکرة الابرار والاشهار وتصنيف اخوند درويزه

صفحه عدد	مضمون	صفحه عدد	مضمون
۲	سبب تصنيف کتاب	۱۸	بيان شرط سيوم
۳	کتابيکه اقوال و مخالف کتب اهل سنت است از سه حال خالی نیست	≈	بيان شرط چهارم
۵	بيان بعضی مغالطات رد افض	≈	بيان شرط پنجم
≈	مقتل امامین را نباید شنید	≈	بيان شرط ششم
۶	بيان خلافت خلفاء اربعه	≈	بيان شرط هفتم
≈	بيان تعداد مساجد که حضرت عمر در خلافت خود بنا کرده بود	≈	بيان مؤلف احوال خود را
۷	اقتدای با سادات در امر مجهول نباید کرد	۲۱	بيان پیران و مریدان در زمان ما
۸	قصه فقرات علی بنی	≈	مناجات بی بی رابعه ۴
≈	مسائل ضرب الدف والغناء	≈	فرموده شیخ جنید بغدادی
۱۱	تذکره اول در شرف حضرت شیخنا سید مرتضی قدس الله سره	≈	تعریف پیر کامل و رهبرها
≈	تکلیف مرید	۲۲	تعریف مرید
≈	تعریف زاهد	≈	تعریف زاهد
≈	مرد را باید که بی اجازت مرشد کامل خود نگوید	≈	مرد را باید که بی اجازت مرشد کامل خود نگوید
≈	در سلوک به قناد و دو مانعات هستند	۲۵	در سلوک به قناد و دو مانعات هستند
≈	رحلت حضرت پانی پتی از دار الفنا به دار البقا	۲۷	رحلت حضرت پانی پتی از دار الفنا به دار البقا
≈	ظهور کرامت حضرت پانی پتی بعد از موت	۲۸	ظهور کرامت حضرت پانی پتی بعد از موت
≈	بيان دو پیران لمحمدان در یوسف سنی	۱۰۹	بيان دو پیران لمحمدان در یوسف سنی
≈	بيان محبت افغانان در ستماع نه در عمل	۳	بيان محبت افغانان در ستماع نه در عمل
≈	پیدا شدن پیر تارکین جمال الدین کمال	۳۱	پیدا شدن پیر تارکین جمال الدین کمال
≈	فصل در شرائط شیخ	≈	فصل در شرائط شیخ
≈	بيان طریقت	۳۳	بيان طریقت
≈	متحد بودن شریعت و طریقت	۳۴	متحد بودن شریعت و طریقت
≈	بيان پیران متمدنه	۳۹	بيان پیران متمدنه
≈	بيان احوال کرامت شیخ سلو	≈	بيان احوال کرامت شیخ سلو
≈	قتل است	≈	قتل است
≈	ذکر کردن درويزه احوال خود را	≈	ذکر کردن درويزه احوال خود را
≈	در حق سادات سنی	≈	در حق سادات سنی
≈	بيان هفت شرط طریقت	≈	بيان هفت شرط طریقت
≈	بيان شرط اول	≈	بيان شرط اول
≈	بيان شرط دوم	≈	بيان شرط دوم

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۶	بیان شہر و طہ فقر	۷۲	وعید در حق تبارک
۳۷	نقل عجیبہ	۷۳	تعریف بدعت و مذمت بدعت
۳۸	قصہ حاتم طائی	۷۴	ثلاثۃ لا نعیب لہم
۳۹	نقل عجیبہ	۷۵	توبۃ شیعہ و زندیق
۴۰	سبب تکثیر پیران و مریدان اسمی و سبب الحاد و ضلالت ایشان	۷۶	تعریف فرقہ قرامطہ
۴۱	گفتہ امام غزالی علیہ الرحمۃ	۷۷	کل باطنی مخالف الظاہر فهو باطل
۴۲	بیان صاحب الورد ملعون الخ	۷۸	ما قول ائمۃ الدین فین ادعی الالویۃ
۴۳	بیان انواع پیران و مریدان مانہ و ملکات	۷۹	در بیان الفاظ کفر
۴۴	افعال شیطان باشیخ نجاہیل	۸۰	ذکر احوال السابغ و اعمال افغانان و کیفیت الحاق این فقیہ
۴۵	در فضیلت چہار یار	تذکرہ دوم در السابغ و حزب افغانان	
۴۶	الولایۃ علی ضربین	۸۱	کہ از بنی اسرائیل است
۴۷	پیچ کس بسبب اصل نیامزند اہلبیت	۸۲	عربک لسل بنی اسرائیل است
۴۸	نزول آیت و اندر عشیرتک الاقرین لہم	۸۳	قصہ جالوت و طالوت
۴۹	حکایت الاصحیح	۸۴	مردم سنانان ایفا بر عہد نادر است
۵۰	جواب دادن زین العابدین صمعی را	۸۵	طالوت را دو پسر بودند یکا نصف دوم افغانان
۵۱	اکثر ما سلب الایمان عند المعاینۃ	۸۶	و جب لتسمیہ افغانان بہ ملک درین ملک
۵۲	لقطۃ بختن پاک گفتن علامت رود فضل است	۸۷	و بہ سلیمانے در رنگ عرب
۵۳	در بیان درجات صحابہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم	۸۸	قصہ یکے از افغانان بلخے
۵۴	وجہ تسمیۃ الروافض	۸۹	مبعوث شدن ہشت کس انبیاء در ہند
۵۵	شرائط کمال پیرے	۹۰	سبب فتن سلطان محمود بہ ہند
۵۶	نقلت عجیبہ	۹۱	بیان رسم افغانان
۵۷	بیان قومی آہنارا اویس گویند	۹۲	قصہ عجیبہ از قدمای افغانان
۵۸	شرف و بزرگی النشان بہ بسیار می علم است	۹۳	یوسف را پنج پسر بود
۵۹	جمع کردن کتب بسیار از علامت قیامت است	۹۴	قسمت کردن افغانان ملک قندار را
۶۰	فرق در میان بنی و دہلے	۹۵	اعتقاد افغانان بر سبب طعام داد و کا دو سفند

مضمون	عدد صفحہ	مضمون	عدد صفحہ
تذکرہ سپہ سالار در احوال اشقیاء	۱۳۵	مقدم آمدن دلازاک ہما افغانان دین ملک	۹۴
بیان احوال عبد اللہ و پسرش بایزید	۱۳۷	قصہ جنگ کردن دلازاک	۹۵
کہ شہور بہ پیر تار یک است		بیان آنکہ خوارق عادات سہ مراتب دارد	۱۰۰
بیان کفر اول پیر تار یک	۱۳۹	بجٹ کردن یکے از مردم صوائے	۱۰۴
غلط گفتن جب سبیل کفر است	۱۴۱	با اخوند در دویزہ علیہ الرحمۃ	
تجسس کردن این فقیر احوال پیر تار یک	۱۵۰	ذکر ماہیت النساب	۱۰۵
دفن کردن پیر تار یک در موضع ہشتنگر	۱۵۵	ذکر ماہیت النساب مردم پاپینی	۱۰۷
پیر تار یک پینچ سپہ سالار ماندہ بود	۱۵۶	قصہ حضرت میر سید علی ہمدانی	۱۰۸
بیان جنگ کردن او بس پاپیش شیخ	۱۵۷	در حق سادات تیراہ و کورمہ و ننگہار	۱۱۱
ذکر مہمردان اشکات	۱۵۹	سبب اختیار کردن مصنف علیہ الرحمۃ	۱۱۴
بیان شاہباز قلندر	۱۶۰	طریقہ زہد و ریاضت	
بیان الحاد پیرو لی افغان	۱۶۳	قصہ مردم ترکلانے	
بیان کریم سدا بلجہ	۱۶۴	الحکم یص علی الدنیا لا یصلح للمشیختہ	۱۱۷
بیان عبد الرحمن زرگر بلجہ ہند	۱۷۰	در بجٹ صدقہ دادن	۱۱۹
بیان نانی نام بلجہ مؤمنند زئی	۱۷۱	دفن اخوند در دویزہ برای شکار	۱۱۹
بیان شیخ حسن تیراہے	۱۷۲	و دیدن او در سفید ریش بر سر کوه	
بیان خواجہ خضر افغان	۱۷۳	بیان سلسلہ کبرویہ	۱۲۷
حکایت در بیان روند بہب جبر	۱۷۶	بیان سلسلہ چشتیہ	۱۲۸
بیان حاجی محمد غورے خیل	۱۷۸	بیان سلسلہ سہم وردیہ	۱۲۹
بیان منکہ نام بلجہ در قریہ سفید ڈہیری	۱۸۲	بیان سلسلہ شطاریہ	
در بیان اقوالے کہ مسطور است	۱۸۴	بیان سلسلہ حلاجیہ	
در رسالہ غوثیہ		اسامی پیران کہ محاز سید علی ہمدانی	۱۳۰
بیان خلافت سید جلال لفظہ پنجتن	۱۸۸	قصہ عیسی علیہ السلام	۱۳۱
پاک و دوازده امام و عمیرہ		بیان معنی حدیث النظر الی حسان الوجوہ	۱۳۳
دلستن اسامی خلفا ربیعہ فرض است	۱۸۹	عبادۃ	
		نسب حضرت شیخنا	

مضمون	عدد صفحہ	مضمون	عدد صفحہ
درحق ستارہ اعتقاد کردن	۲۲۰	اسامی چہار دہ معصوم	۱۹۱
درحق ہفتاد و دو سریق	۲۲۴	مقولہ بے بے عالیشان رضی اللہ عنہما	
جواب سوال	۲۲۵	در بیان حقیقت سیادت	۱۹۳
در بیان مختصرات شیوخ زمانہ	۲۲۸	بیان ہم محض و کنیت و لقب	۱۹۴
در بیان گفتہ بعض عوام	۲۳۰	در بیان علامات خروج محمد ص	۱۹۷
طعام بردن بر قبر جائز نیست	۲۳۱	بیان عبد اللہ نام رافضی	۲۰۲
در حرمت بیج	۲۳۳	بیان فضیلت ابو بکر بقرآن و آیات	۲۰۳
مسائل الفاظ کفر	۲۳۴	در بد و النشاء مذہب رافضی	
در بیان نسبت رافضی کردن بسعد الدین	۲۳۶	در فضیلت تسلیم	۲۰۹
		سبب تذکرہ عوام	۲۱۷
		بیان ایمان مجمل در حق عوام	۲۱۸

فہرست کتب موجودہ وزیر طبع در کان مفتی طلا محمد کتب فروش صاحب واقع پشاور

شرح وقایہ کلا در جلد اول	شرح وقایہ خیر کلا	شرح وقایہ شہر لاجپور	شرح وقایہ شہر لاجپور
سہ روپیہ	پنج روپیہ	شش آنہ	شش آنہ
جواب سوال خیر وقایہ	گزشتہ ترجم فارسی اول	گزشتہ دقایق ترجم افغانی	بسمتخلص اخیر
معروف سوال کردی	دوازده آنہ	ہشت آنہ	یک روپیہ چار آنہ
بیج آنہ			
جواب سوال متخلص	جواب سوال نورالانوار	حاشیہ تودہ پیر کے	مولوی صاحب محبت
سہ آنہ	ہشت آنہ	پنج روپیہ	زیر طبع
سوال حصول	دقایق حسابے	عصمت شرح خط الحجاب	مختصر المعانی
ہشت آنہ	ہشت آنہ	دوازده آنہ	دوازده آنہ
سوال کاظمی حاشیہ طلا	مقدمہ کافینہ	شرح ابیات شرح ملا افغانی	مثنیہ مثنیہ
دو نیم روپیہ	شش آنہ	یک نیم آنہ	سہ آنہ
اخون گد افغانی	حکایت الصالحین افغانی	انیس الواعظین افغانی	کیمیای سعادت افغانی
دوازده آنہ	دو آنہ	یک روپیہ دو آنہ	دو آنہ
وغیر انہما دیکر کتب متفرقہ عربی و فارسی و افغانی از ہر قسم موجود اند کہ تحریر ان انجام ندادہ			

تذکرہ من ائجد سبلا
ان هذه سناء الى زبته

بموشيق باپے وردگار درين زمان سعادت انا کتاب
به ايت اطوار تصنیف عالم نامی عارسان اشعور بخوند در ویره ننگار

المسعی به

رحمة اللعالبارة

تذکرہ

تذکرہ

حسب فرمایش عالم فقیه وفاضل نبیته الراجی الیه لاجود
مفتی محمد بن مفتی عبید الغفور المرحوم اوصله الی کل الم المقصود

مطبع پرلین ماریه کے شد
در گھند و باہتال اطبع

رَبِّ يَسِّرْ وَتَسْمِ بِالْخَيْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سببی

بمعنی لایق

سپاس بلا انتها و تنای بلا منتها شایان حضرت خدا المتصف بصفات سبحان
 ربی الاعلیٰ جاعل الانسان خلیفه بین الارض و السماء بل علی ما بین العرش الی
 ما تحت الثرس بل علی ما صدر من الازل الی آخر البقا لظهار ربوبیته بتوسط خلقه
 فی الاشیا هم از نسبت که نسل آدم را ممتنع الانقطاع گردانید تا بتوسط استغاضه
 خلیفه از ما فوق و افاضه با تحت اطفال حسن المال ممکنات را در صحرا، عدم آنا فانا
 به پرورید و بحکمتهای غایب خویشتن اصناف شیئی که بیند و و ترک و فرس اند از واحد
 فرس که البویش باشد بر رونق کشید و به محاکمه حکم کل جزیب بمالد یوم و زحون
 هر که هم آنها را بعبادت مالوف خویش دانا و گاه گردانید و کفحه ذاکیات و صلوات
 نامیا بر آل معجز ممکنات المخلص بخلافه العظمی من بین سائر الموجودات یعنی محمد مصطفی
 و حبیب مجتبی علیه الصلوٰة و السلام ممدود باد الی یوم القیامة الی قاضی الحاجات
 فی آخر الساعات که آنحضرت بمعوث است الی كافة الانام لتبلیغ الاحکام خصوصاً
 الجحین و الانس برض الکلام تا هر صنف از ان اصناف عادات مالوفه نفسانیه و لذات
 ذلات شهوانیه شیطانیه را بگذارند و توجه تام و سعی مالا کلام فی مسرور الایام و الکیا
 بخص حصن شریعت مصطفویه علیه الصلوٰة و السلام و لوجه آرند تا شایان ذل استرقاق
 و نیویه و لائق جهلکات ابدیه اخرویہ نگرند و دعایه بی شمار که مقبول در گاه غفار باشد
 شایان آل حضرات ظاهرین و خلقه راشدین و عظماء حمیدین که هر یک از ان باغبان
 گلستانین آده باد و بر علماء اقیما که سر تراغان اهل هوا را به تیر شریعت نغز، بریده اند
 الله تعالی در پی گرداناد الی یوم التنا و بالنبی و الله الامجاد لبعث از ادای ما واجب

یعنی هر که
 آنچه نزدیک
 است از وقت غایت
 و نازان است
 و تقاد کرده
 کردن این است
 تفسیر

۶۰۸

مکشوف خرد از ازل تا ابد است که قوام دین حضرت خیر البشر علیه من الصلوة فضلها ومن
 التجات اکلها بعلوم شرعیة بل انواع علوم است که تا نام زبان دلائل عقلی و نقلی را
 کما حقہ دریافته باشد تا علوم انام را از لیجان و مبتدعان روزگار خلاصی داده باشد
 چنانکه کتب ائمه سلف ازان دلائل حملو و مشخون اند و البتہ نام او اہل ہوا ازان
 پر خون اند و ہم النوع علوم باحوال خیر و شر مصنفان متقین است کہ تا مکشوف گردد
 کہ فلان مصنف را چہ دین و چہ این و چہ ملت است یا از علماء اقیما است و یا از متردان
 اہل ہوا تا بعد از اطلاع احوال او مطالعہ تصنیف او روا باشد و الا محض نظر کردن در
 تصنیف مصنف نامعلوم عین خطا باشد محمد و م عبد الرحیم مانگر او ی علیہ الرحمة و المغفران
 در رد البدع خویش در یعنی روایات معتبرہ از کتب بررہ آورده کہ در کشف العقاب
 ینبغی ان يعرف طالب العلم عقائد المصنفین فیعتقد باہل السنة والجماعة
 و یجتوز عن اہل البدع فکم للفلاسفة من تصانیف موسومة باسم التوہید
 مملوۃ من الشرك والنفاق و کم للبدعة من المعتزلة و الحشویۃ من تصانیف
 موسومة باسم السنة و نحو ذلك و کلها محرمة الامساک لا یجوز النظر فیہا
 لئلا یجد ثمنہا الشکوک و یوہن الاعتقادات و لئلا ینسب ممسکها الی
 البدعة و لهذا اما مسک المتقد می فالحکم فی هذا الکتب کلہا اذہاب اعیانہا
 متى وجد بالحقق بالنار و الغسل بالماء حتی یجی اثر الکتب انما فی ذلك من المصلحة
 العامة فی الدین بمجوع عقائد المضلۃ الی اخره و جزم القاضی عیاض بانہم غسلوا
 ثم حرقوها مبالغة فی اذہاب اثرها و ایضا اندر آن آورده کہ یکے ازان کتابہا
 تفسیر کشف و تفسیر ایجاز است و حضرت محمد و الملک محمد و م ابرہیم علیہ الرحمة در واقع
 الملحدین خویش آورده کہ یکے ازان کتابہا کتاب فوائد الفوائد است و در مجموع ملکہ
 آورده کہ مصنف کشف المحجوب از جملہ عارفان نیست و آنچه مفہوم افقر الناس است آنکہ
 در کتابے کہ اقوالنا موجہ و مخالف کتب سنت و جماعہ است شود از سہ حال غالی نیست
 یا مصنف او از جملہ مخالفان است ازان در تصنیف خویش اکثر صحیح و کمتر سقیم جمع کردہ تا سقیم
 در تبع صحیح رواج یابد و عقیدہ بعضے ضغفا مسلمانان بی علم بدان تاریخ یا بدعیان ابا تہ و یا
 آنکہ بعد از فراغ مصنف متدین و متقی از تصنیف بنا بر پیش آمدن بعضے ضرورت مانعات از

عہ
 ای بسیار گستاخ
 ای فراغ
 تصانیف کہ
 موسوم اند با نام
 توہید و انان
 از شک و نفاق
 یعنی کلمات کہ
 بوجہ شرک و کفر
 سہ
 کہ بسیار نادر
 ازان صحیح
 نیست
 نقض مکتوب
 عقیدہ
 در بار اقوال
 او مخالف
 کتب ازل
 من ازل
 قائلین

ارجمیت جامع آن تالیف اهل هو بوده در او ان جمعیت بعضی کلمات باطله را در آن
 جمع کرده چنانکه بحث حرف شرح ملا جمع کرده غیر حضرت ملا است علیه الرحمة و لغفران
 از ان مدق نیست و عبارات او بعبارات ما سبق نه ماند و یا کاتب از جماعه متمدان است
 بقوت علمیه بعضی کلمات ناموافق را در کتب ائمهدیت می پیوندند تا عوام بدان گمراه
 گردند لغو ذبا سد من ذلک روزی فقیر تفسیر حرخی را با تفسیر حرخی دیگر که از ان مخدوم
 نظر علی بوده مقابله می نمود تا در ان تفسیر سخنی از سخنان رو فیض یافتیم و در تفسیر نامی
 دیگر نبوده متعجب ماندیم و در شان مخدوم الملک ملا یعقوب حرخی ظن فاسد نمودم تا بعد
 از ملاقات از مخدوم نظر علی کاتب تفسیر او را پرسیدم گفت سید خراسانی بوده دستم
 که در آورده همان سید رضی است و حضرت پیر دستگیر فقیر حضرت سید علی تریز
 علیه الرحمة اکثر اوقات این کلمه را بر زبان میرانده که عجائب نیا از سه خیر بیرون نیست
 سستی بودن سید و سخی بودن ملا و مصلی بودن قلندر پس چون عالمان مذہب
 نعمانی و ناقدان زیوف معاین نوع کتبها را مطالعه کنند هر چند ان سقیم را بهر ارجله
 پیر بسته باشند و بصدر ارجله در ان گاشته در بدیحه بیرون میکنند که این از مذہب ما
 نیست بل از مشرب فرقه شنیعه اهل هوا است القصده چون این نوع مخالفات و مناقظ
 در کتبها شائع شده پس فقیر آنچه دیده و شنیده از زمان ما تقدم و از زمان حال خود همه را
 در تحریر آرد تا علما القیام و متاخر از من عوام عصر خویش از انها تنبیه دهند و اجتنابی نمایند
 تا بدان کتبها و بدان کلمات مختلفات اقتدا نکنند تا هلاک نگردند و بر ما جز این قدرت
 کقول من قال بلیت گر نیاید بگوش گفته کس بر رسولان بلاغ باشد پس
 اگر ساکت نشینم در وعید قول خیر البشر شفیع روز محشر علیه الصلوٰة والسلام در آمده باشم
 که الساکت عن الحق شیطان اخرس و اگر گوئیم عداوت دنیاوی یا بیم پس حکم قول
 خیر البشرم که هر که حق را بگوید در محل خوف هلاک اگر بلاکش کردند ثواب بنقاد و شهیدان یابد
 و الا تسلیم من بعد برو نکشند برام معروف و نهی منکر اقدام نمودم الحمد لله که این شرف
 درین ایام فساد روزی وقت این فقیر است که سر او جهر ابدان مشغولم با آنکه در حد و دما
 بادشاه اسلام نیست هر چه بر سر رود از زجر و قتل و سب قبول دارم و چون در عصر خویش
 ازین متمدان احتساز نکردم و حق گفتن راورد ساختم تا بران بر علمای عصر دیگران کاه

حکایت

بعضی متمدنی گفته
 از گفتن حق تنبیه
 گفتند از بیم
 اندک الهام کرد
 جز سزا گویند
 از حق موعود

را فرض می سازم که بعوم زمانه خویش گویند تا ما از عهد مر معروف واهی منکر بیرون آمده
 باشیم فالحاصل از اینجمله این است که در تحفه الفقها آورده است که دیدار حق تعالی عزیمت
 حزبی بے فاطمه زهرا رضی الله تعالی عنهما زمان دیگر را نباشد این قول و فرض است و فرض برین
 عقیده دارند و خوارج هم برین قائلند و چون نظر در کتب ائمه اسلام کنی هر دو قول باطل
 پنی پس سائر مسائل این کتاب معمول کلی مانده الا بعد از تطابق او بر کتابها دیگر زیرا که شاید
 که مسئله دیگر هم برین مضمون ناموجهات در آن ثبت نموده باشد از اینجمله اینست
 که در تیسیر الکلام قول و فرض اکثر من ان کبھی بعضی صلی بعضی خفی یافته میشود و مصنف
 او خود در سیف سنت می نامد اما ما را اعتقاد بگفتار او نماند پس عقیده او را بر عقائد
 مصنفان اسلامیه دیگر عرض می توان کرد هر چه موافق افتد اقتدا باید کرد و الا احترام
 کلی باید نمود تا فرض و بدعت در دل تو جا نگیرد از اینجمله اینست که در سراج الهدایه
 آورده است که سه طلاق دفعه واحد اصله واقع نمیکرد و این مذممت افضل است
 و بر نه سب اهل سنت و جماعت بدعتی کرد و اما واقع گردد و اکثر مسائل این کتاب مخالف اند
 پس سائر مسائل این کتاب معمول کلی نماند الا بعد از موافق ساختن بر کتابها دیگر از اینجمله
 آنست که تذکره مقتل حضرت امام حسن حضرت امام حسین رضی الله عنهما مملو از مفتریات است
 البته نباید شود دلیل برین آنکه یزید و لشکرش را کفار می نویسند لغو باشد من ذلک این
 محض در فروع و ضلالت است از آنکه از عهد خیر البشر علیه الصلوٰه و السلام تا به این عایت
 هیچ کافر بران حدود بادشاه نشده و نه کافر ذمی را بر زمین سواری رخصت میدادند
 مگر بر پالان و یکی از علامت قیامت این است که لشکر کفار بران مستولی شوند و آن هنوز
 نایب منان شده و دیگر آنکه ذل بسیار و خواری شمار بر خاندان پیغمبر علیه السلام که برگزیده
 ملک غفار است مینویسند که آن ممکن الوجود نیست بل یاد کردن آن نوع ذلول از طریق
 آداب اسلام دور است و هیچ عاقل مسلم این انه پسندد که آن ذل از دست اسلامیان
 بر خاندان خاتم پیغمبران جاری شود عیاذا بالله و ذکر مقتل صحیح را ثبت میفرمودم اما در
 دیگر از دست خواهد رفت و هم از آنرو که منسوخ نموده اند که ذکر آن معالما که در میان صحاب
 رفته محض نامشروع است هر چند بطریق صحت بر جا آید لهذا تحریر آن مقید شدیم از اینجمله
 اینست که جنگنا مها بسیار در فضیلت و شجاعت مرتضی علی رضی الله عنه یافته می شوند که در آن

نقل از
 کتاب
 تاریخ
 اسلام

فتح و ظفر بلاد و شجاعت بنام رضی علی ^ع نویسد و خلفا، ثلثه را یاد نمی کنند این
 نیز از مجویات و تمایلات ردیف است که رعایت یک جانب نوشته اند صحیح نیست
 که در تفسیر الکلام آورده است بل حضرت صدیق رضی الله عنه اشجع قلباً و اوفى علماً
 است و متن امالی نیز برین جمله مشیر است بدیت و ذی النورین حقا کان خیراً
 من الیکر اریه ^ع ضعت القتال و در شرح او که مسمی به بحر اللالی است
 نیز همین تقریر و کمر بر است و ازین روشن چه باشد که در عقیده ابوالمعین نسفی مسطور است
 که بعد از رحلت سید عالمیان علیه الصلوٰة و السلام خلافت صدیق اکبر مدت دو
 سال بود و درین ایام هیچگاه از محاربه مرتدان مکه و مدینه نیاسوده که اکثر مردم از اسلام
 مرتد گشته بودند و شب و روز با یکدیگر محاربه بود تا بعون الله و توفیقه فتح میسر شد و همه
 ایشان بقتل و تاراج رفته زمان و عیال ایشان نیز گشته و همین حکم است در مرتدان
 این زمانه بعد مدت خلافت عمر فاروق مدت ده سال بود همیشه در فتح بلاد دایمی
 کفار مشغول از جهت تفریق حق از باطل و فتح خراسان نیز بر دست ایشان شده و خوف
 بن قیس که یکی از سرداران لشکر او بود به بلخ روان کرده تا بلخ را فتح کرده خوف توجه
 بجانب ماوراءالنهر نمود عمر فاروق کتابت روان کرد که اخف برگردد که آن فتح
 بر دست عثمان ذی النورین خواهد بود نقل است که حضرت عمر فاروق بقدر چهار
 هزار و چهار صد و چهل و چهار مسجد جامع بنا کرده بود بعد خلافت عثمان رضی الله تعالی
 عنه مدت دوازده سال بوده فتح ماوراءالنهر بدست ایشان شد چون عثمان ذی النورین
 وفات گشته بعد خلافت مرتضی علی رضی الله تعالی عنه مدت شش سال بود همان
 مملکت خلفائش را نگهبان گشته و زیادت از آن معلوم نیست که گرفته با از انجمله است
 که درین باب نیز اقوال و افصاح بسیار اند پس سائر مسایل این کتاب بعد از مقابله بر کتب اسلامیه
 دیگر می توان یافت و قبول کردن از انجمله اینست که در قصص الانبیا کلمات نامرتبه
 اند بلکه در حصن الایمان و مجموع ملکی و غیر ذلک کتب عقائد اسلامیه اکثر فقها از ابقر سائیه
 می گیرند یکی از قصه های او آنست که داود عم با او ریخدا ع کرد و خداع از پیغمبران علیهم السلام
 بعد آنگاه کبیره بود و نبی را بگناه کبیره منسوب کردن کفر بود پس سائر قصه های او را اعتبار
 نماند الا بعد از تحقیق آن در کتب دیگر از انجمله آنست که حضرت امیر سید محمد انبی در رساله

بنی حضرت عثمان
 ذی النورین
 بودن او حق است
 خلافت او
 از تفسیر طایفه
 در کتب
 یعنی در کتب
 عثمان
 در دلاوری
 و غیره
 پس معلوم
 که آنچه در بعضی
 جگه ها
 دلاوری
 تفسیر نوشته اند
 از قصص انبیا
 اند سائر قصه
 امالی
 اخذ در
 علیه
 بیان خلافت
 خلافت خلفا
 اریه
 که در
 با هم
 در
 نقل
 آورده

خویش آورده که اکثر مشایخ در سلوک بمرتبه غیب جن رسیده اند بشنودهای ایشان فرقیته از
مقصود باز مانده اند باید که از آنها احتراز کنی یکی از ایشان حسین و اتباع او بود دوم سلطان الدین
مقتول که در دشت بچاق بودست سیوم آن شهاب الدین مقتول که در عراق است چهارم
شیخ کمال الدین جرائی که در ترکستان است و پنجم اسماعیل که در ترکستان است و ازین چهارم
که جبل در قبایل و باقی است الی یومنازه او هر کدام یکی از اولاد ایشان را نگه داشته اند
آنها را خواجها و پیران گویند و نداند که پیری ببرکت علم و خدمت و اذن مرشد کامل
به پند نسبت صحیح چه جاے آنکه نسب سقیم را فضیلت باشد القصد هر تصنیف که از آنها مانده
باشد اعتبار نباید چنانکه صدر بن العاقب در کتاب خویش که مسمی بخلصه المناقب است آورده
اند که لاجرم تعظیم سادات باید اما اقتدا بایشان در امر مجهول نباید کرد مگر که عالم متقنی
عارف صالح و متیقن باشد چنانکه سید محمد علی همدانی و این ازان فرموده که در سادات
طریقه سنت و جماعه یافتن نادرست پس نباید گفت که سید هر چه گوید قبول بلکه گفته
اورا بر علماء اتقیاء روزگار عرض توان کرد هر چه موافق سنت و جماعه بود قبول کن و هر چه
مخالف بود ازان سید احتراز نمائی و در خلاصه المناقب نیز اقوال و فضیلت یافته میشود
از اینجمله است که در رساله شمائل اتقیاء ابا خضر و آورده است و حضرت مخدوم انام
مخدوم الملک شیخ الاسلام لما نوری در قبال البدعته خویش منقولاً من التفسیر و کتاب التفسیر
فرموده و منها ما ذکر فی الزاهدی مجاہد میگوید بیان کرد ما را ابن عباس م که مراد ازین طهو
سرود است و هر که گفتن و شنیدن سرود کرد و سه قرآنرا فسوس کرد و کتاب خداست
فسوس گرفتن موجب عذاب است و شادی از طهو و فسوس صرف کافراست و منها ما ذکر
فی الکشاف هر که بے نماز بود و بیدین بود حدیث اوله و سرود و باطل بود و هر که به طهو
و شنیدن سرود در آید در نهدب با احتیاج بروی کشاده کرد و در کلام خداست
فسوس گرفته باشد و عاقبت بکافری افتد و منها ما ذکر فی الثعلبی لهو الحدیث
الغناء و ضرب البربط و الطنبور و الاوطار و کل ذلك حرام بهذا النص
و من استحل فقد کفر و من ابتغى به فهو منافق لقوله عليه الصلوة و السلام
استماع الملاهي معصية و الجلوس علیها فسق و التلذذ ذبها کفر و بعض
الزهاد المتجهمه و الصوفیه المتضلة قد ابتليهم الشيطان فابتلوا به

باید امانت
باید امانت
باید امانت

باید امانت
باید امانت
باید امانت

تفسير
على النبي ص

ومروا قصة مفتراة على النبي عليه الصلوة والسلام من الرضى بالتغنى
والميل الى الرقص والمدف بحيث اتصل برداءه ركبتة صاعم فذلك افتراء كل
وبهتان على النبي صلى الله عليه وسلم وهو كفر منهم ولو كان كذلك لاشتهر
من الصحابة رضى الله عنهم وانما اجاز اللعب بالسلاح ولو كان كذلك لما اخرج
عمر رضى الله عنه المغنئين عن المدينة ومنها ما ذكر في المدارك لهو
الحديث نحو الشتم والغناء وكان ابن مسعود وابن عباس رضى الله عنهما
عنهم يخلصان ان الغناء مفسدة للقلب منقذة للمال ومسخرطة للرب
منها ما ذكر في معنى لهو الحديث الغناء حرام بهذا النهى من استحله فقد كفر
ولا يستحله الا الاباحيون ومن ابتغى به فهو منافق ومنها ما ذكر في الفتاوى
الجامع الغناء واستماع الملاهي ضرب المزامير والرقص كلها حرام ومستحلها
كافرا بالله على من ابتغى به **اعلم** ان هذه الروايات كلها مطلقة خالية
عن التفصيل ومن فصلها براهيه فهو سفيه خرج المجتهدين ويخرج منهم من
تمسك بكشف المحجوب واداب المرئيين وعلى هذه القياس هر كتابي كدران ابان
سرور باشد اعتماد و عقاد را نشاید و در عقیده ابو معین السنفي آورده و صنف من الشيعة
قالوا بان الحمر ليس بحرام وكن ذلك الرقص والغناء والشعر جلال وقالوا هذا
قول انس بن مالك وقال اهل السنة والجماعة كل ذلك حرام لقوله عليه السلام
كل لعب حرام الا الثلث رقية السهم عن قوسه وتاديب فرس وملاعبة الرجل
مع اهله قال لله تعالى اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنْتُمْ الْبِئْسَ الْاَلُفْرَجِعُونَ
واما ضرب الدف قلنا اباحه الشافعي للتنزيح للعبث وفي شرعة الاسلام
والسنة في النكاح الاعلان ليظهر الفصل بينه وبين السفاح وفي الحديث
اعلنوا بالنكاح واجعلوه في المساجد واضربوا عليها بالدف وفي جامع العلوم چون نكاح
از آنها باشد که بی اذان آشکارا نباشد و نمیشود بعد ازین سر مودنه ازین دف عرف مرادست بدین
شهرت باشد ولیکن قضاة و ائمه و فرماندهان اینی باید زیرا که ایشان صدورانه در حق ایشان
زدن و غیر آن منع است و در الردع علی اخوان الملاهی و البدع و ما حکى من قول ضعیف
جد انه يجوز في يوم العيد فقط لانه يوم سرور توسع فيه ما لا يتوسع في غيره

ومن قول ضعيف انه يجوز في الاعراس الاعلان بالكفر لا يجوز الاستدلال بها على جواز الفناء في غيرهما لان القاعدة مقررة في الاصول ان ما يخرج بسبب خاص او على وجه خاص لا يكون شائعا في الوجوه فلا يعم الاستدلال باباحة الفناء في الاعراس على اباحة مطلق السماء فتدبر وايضا في قانع البدعة اما الفناء والتصديق فهو السماع المحدث في الاسلام احدث بعد ذهاب القرون الثلاثة وقال الشافعي رحمه خلقت ببغداد شيئا احدثه الزنادقة ويسمونه الفناء والغير يصمدون الناس عن القرآن فدل كلام الشافعي رحمه على انه فعل الزنادقة لا فعل البررة وما روي عنه في اباحته فغير مختار عند اصحابه حيث قال الشيخ كمال الدين الذي الشافعي في كتاب الاشراف ان الفناء حرمه ابو حنيفة رحمه واهل العراق رحمه الله وكرة الشافعي رحمه اي حرة وهو المشهور من مذهب المالك والامام الاحمد بن حنبل سئل عن الفناء قال هو محدث اكرهته قيل انه يروق عليه القلب فقال لا تجالسوا معهم لانهم المجرمون قوله تعالى انه لا يقلم المحرمون فبين ان بدعة ومن هذا الصرح قول شيخ شهاب الدين في العوارف اجمع العلماء فيه اي في حرمة وبالغوا فيه وتاب الجنيد في اخر عمره وانما فسرت قول الشيخ اهل الدين وهو قوله وكرة الشافعي رحمه بقوله حرمه لان المذكور في كتابه ان الشافعي رحمه اذا قال في شيء اكرهته فالمراد هو المخطوب العام وايضا في قانع البدعة روي ان شرا الكافر غير متعدد اذ لا يعتقد احد ولا يدعي لنفسه المنزلة واما المبتدع الذي يدعي الى البدعة فيدعي لنفسه المنزلة ويزعم انما يدعي اليه حق فهو سبب لتوايتة الخلق كذا ذكره الغزالي في احياء العلوم وهو حق لا ريب فيه وافي احاديث الصحيح وما ذكر فيه ايضا اباحة السماء وترويح الفناء ثم روي حديث فلا اصل له فانه سهو منه ولو صح فحق لا نقل لا ما مر وهو الشافعي رحمه فكيف له في احكامه وانما قلنا سهو منه فان اهل الحل والعقد اجمعوا على خلافه ولان السهو العظيم وقع منه حيث قال القاضي القضاة ابو العباس من اصحاب الاحاديث الشافعي المذهب قال امام الحرميين في النهاية والغزالي في البسيط ان هذا الحديث اي حديث اذا جاء احدكم في الصلوة الحديث من روى في الكتب الصحاح وهو وهم منها ولا معرفة لهما بالحديث ولبس من اهل الشأن ايضا في قانع البدعة اعلم ان الفناء عند ابي حنيفة وصاحبيه رحمه الله

دقيق حرج
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

ايضا

حرام مطلقا لا تفصیل فيه مثل ان يقال ان كان لعينه حرام وان كان لغيره
فليس بحرام لان الروایات كلهم خالية عن هذا التفصیل فالواجب على المفتی
المقلد لهم ان یفتی بان حرام ولا یشتغل بالتفصیل من عندة لئلا یخرج
عن تقلید الشرع وكذلك لا تفصیل فيه عنهم مثل ان يقال انه حلال لاهله
وحرام لغيره لان ابا حنیفة لا یكون اهلا حیث قال ابتليت مرة والصوفی
الجاهل یكون اهلا وهذا مما یجری به السفهاء ثم اعلم انه لا خلاف فی هذه المسئلة
لاحد من اصحابهم وانما الاختلاف عنهم فی انه لو تغذ لنفسه بحيث لا یسمع غیره
لدفع الوحشة فانه لا یكفر عند شمس الائمة السرخسی اذا لم یرفع الصوت فان
رفع الصوت مكروهة بالاتفاق وفي شرح الخلاصة والمحرم ما ثبت النهی فيه
بلا عارض وحكمه التواب بالترك لله عز وجل والعقاب بالفعل والكفر
بالاسحلاك فی المتفق ای فی الحرام المتفق كاسحلاك ترك الصلوة الخمس
من غیر عنده وکسماع المزامیر وسماع الاصوات بالمزامیر الا السماع المحلقة
فيه كالسماع الخالی عن الاسباب المحرمة فاسحلاك لا یوجب التكفیر به
وبرین مضمون كتابها ائمة سلف وخلف ملو وسخون اندر روایات تحریم غنا و ملاهی و قصر
پس در رسالهها كه خلاف اینها یافته شو و ازان احتراز کلی باید نمود تا ایمان را بجا نهدی بخوف
بالمدین ذلك فی الجملة این نام او زمانه خویدم العلماء والصلحاء المتضرع الی الله الباری شیخ
در ویزه ننگ باری قدس سره الغریز بنابر امور سابق می خواهد که تذکره تفسیر نماید تا صلحا
وقضلا عصر خویش را از اهل عناد و فرقه هوا ممتاز گردانند که اهل فضل درین ایام رود خلاق
گشته اند و مقبول حق آمده اما اهل هوا مقبول تمام عالم ورد در گاه خدا گشته و چون این متمدن
درین ایام شهرت یافته و اصناف مردم بدیشان اقتدای کنند اکثر افغانان زمانه و
اهل هند مباد که صیت و آوازه ایشان در گوش و آینه نگان عصر رسد و از احوال ایشان
ناخبر بوده بتصنیف ایشان و یا با اولاد ایشان اقتدا کنند و کافر شوند نفوذ بالمدین ذلك که
ایشان کافر مطلق اند و چه کفر ایشان در مجلس بیان خواهیم کرد و این فتنه درین ایام فساد
بیشتر شایع گشته است آنکه مردم عوام اقتدا بنسب میکنند و بحسب ازان خبر ندارند که خیر بشر
علیه السلام فرموده من اطاع به عمله لم یسیر به نسبه پس شنیده باید که از ایشان احتراز

لیکله کسی که
باو عمل شود
بجزای خود کند
باو نسب نشود

ثانی تا در محراب خصلت نسوزی و از اهل هوا نگردی و ایضا در متابعت ایشان بلاکت ابدی
 یابی و از متابعت خیر بشر که طریقه شریفه شریعت غایت بیرون خواهی رفت **تذکره اول**
 در شرف حضرت شیخنا و اما مناسبت شیخ الاسلام و المسلمین شیخ سید علی ترمذی قدس الله سره العزیز
 بدان ای عزیز از جنود امی یا حق پسند که حضرت ایشان از ترمیز اندام صلا و از قدس اند
 وطن و حضرت ایشان از خواهر زاد ما و امیر کبیر ظهیر الدینا والدین ناصر الاسلام و المسلمین المعتمد
 بر حمت رب العالمین امیر ظهور طاب الله ثراه و جعل الجنة مثواه بوده اند حکایت چنین از
 حضرت ایشان دارم که پدر من قنبر علی چون مناسبت بسلاطین زمان دشت منصب دنیا و
 اختیار کرده بودند تا او را امیر نظر بنیاد در نیز گفتندی انا طریقه زهد دریافت و شیخوخت ابا و اجدا
 از دست داده بود ولیکن جدم حضرت امام المسلمین سید الدینا والدین سید احمد یوسف
 بر طریقه مرضیه ابا و اجدا و نسباً و بسجاده سلسله کبرویه از ناستیتم توبه و تعویض موطن قدس و جانشان
 و بآمد و رفت احوالات دنیاوی اتفاقی نهشته مگر آنکه گوشه خاطر برین دشت تا روزی سخن
 در خستیا را اولاد افتاد چنانکه رسم مادران و پدران ست جمیع اخوان و اخوات ما را اختیار کردند
 بجا آنکه فرموده اند **پسیت** چون ندارم با خلافت الفتنه پ خلق پیدا زند که من دیوانه ام پ مراد
 دیوانه میگفتند هیچ احدی اختیار نکرد حضرت ایشان فرمودند که این دیوانه را من اختیار کردم
 شما را بدو کاری نیست که قدرش نمی دانید **پسیت** قدر زر زرگر شناسد قدر جوهر جوهری پ
 قدر گل بلبل شناسد قدر قنبر را علی ایضا فقیر را بخد مت حضور مشرف ساخته بودند و **تخصیص**
 علم تربیت میکردند تا آنکه تحصیل شرح ملار در ایام طفولیت از خدمت ایشان دریافت و طریقه
 زهد و ریاضت در دل من استحکام یافت تا آنکه بیک اجل در رسیدن گرفت و چون حکم جبار
 جلیل آورده بود دست در گریبان عمرش زد تا بدامن دریدن گرفت و چون جوهره روحش که
 راحت پرورد آشیانه قالب بود بلا توقف پریدن گرفت مرا فرمود که ای فرزند هیچ از قرآن
 یاد داری بخوان سوره تبارک الذی را خواندم فرمود بازش بخوان بازش خواندم فرمود
 بازش بخوان بازش خواندم فرمود ای فرزند هر یکتی و نعمتی که مرا بود بعضی آن را از ابا و اجدا و
 نسباً یافته بودم بعضی آن را از سلسله شریفه کبرویه از ناستیم آذن سلسله کبرویه
 فقیر از آنجا است آنگاه بعد از حلت آنحضرت فقیر بے مونس ماندند ما را با دنیا و اهل آن قرار می
 و نه با مملکت از ایشان فراری از آنکه قرار از دنیا و اهل آن بصحبت اهل دل خیزد و چون اهل دل

ایضا
 تذکره اول
 احوال صنف
 علیه الرحمته ۱۲

حکایت
 نام پدر صنف
 علیه الرحمته ۱۲
 نام صنف
 علیه الرحمته ۱۱

ایضا

نیاید بجا گیر و خصوصاً طالب مبتدی را بے طول صحبت اہل دل ہر چند بنفسہ زہد و ریاضت
پیشہ گیر و کتایش باطنی نخواہد شد و اگر چیزی ضعیف یا ظن باشد بحصول پیوند و یاعین
ضدالات باشد چنانچہ دیدہ می شوند درین ایام تیرہ اکثر جہاں خود رو کہ بحد کفر رسیدہ اند کقول
من قال سمیت خیالات نادان خلوت نشین بہم برزند عاقبت کفر و دین بد و یا مکر و استدراج
باشد چنانکہ متالہ و متبنی را باشد و یا کشف و کرامت باشد اما بہر حال از مقصود اصلی قاصر خواہند
زیرا چہ مقصود استقامت است و استقامت از واحد کقول من قال رما عی را امید یکس گر
خدا خبر دہد تہ چہ عالم و چہ متعلم و چہ مفتی و چہ ملا و بواوی کہ شوی نا امید از ہمہ کس بہرین
یکست امیدت بد آنکہ اوست خدا یا نقل است کہ شخصی بخدمت امام جعفر صادق کہ درین
باب طبیب حاذق است آمدہ التماس نمود کہ یا شیخ خدای جہانم بنامی ہر چند امام اشارتہ و
عبارتہ دلالت می نمود کار آنکس بچہالت میرفت فرمود تا دست و پایش بر بستہ در گر دایے
اندرخت دستانت غیر را منع نمود از بیم ہلاک فریاد ما ہمہنگامی بر آورد یا ابن رسول انغیاش
انغیاش میگفت چون از استعانت امام نا امید شد فریاد بر آورد کہ یا امد انغیاش در زمان
موج دریاب اور از شدت گردش آب بر زمین زودہ دست و پایش گشودہ بر کنارش اندخت
انگاہ امام پرسید کہ خدای جہان را دیدی گفت آری یا ابن رسول امد زمانی کہ از غیر
نا امید شدم التجا بد او رزم اورا دیدم غیرا در میان نیافتم امام گفت این دیدن را نگاہدار
الغرض چون مقصود این است نہ کشف و کرامت این مقصود جز بہ ہمنونی رہنمائی کامل روزی
نخواہد شد چنانکہ حضرت ملا یعقوب کابلی در تفسیر خویش فرمودہ اند کہ در عبادات نوافل ہوا
جاری است مگر کہ باذن شیخ فانی فی السد باشد القصہ ہمیشہ درین اندوہ مستغرق می بودم
نہ از لذات دنیاوی فرحت می یافتہ و نہ بر لطائف و ظایف یک ولی ظفر می یافتہ تا زمانی کہ
سلطان سلاطین زمان فخر الدوران لایزال مغفور ابغفران السد سلطان ارجمند ہمایون بادشاہ
توجہ بجد و دہند نمودہ و ہمین فضیلت رب العالمین فتح ہند روزی شدہ دران ایام پذیرفت
فقیران نیز با تبرک خود ہمراہ بردہ گاہ گاہے لباسہای ملوکانہ می پوشانیدہ بدری خانہ سلطا
حاضر میساختہ اما چون رب جلیل در شان من آن خواستہ کہ از دنیا داہل آن مجتنب سازد
بہج طریق ادب سلطان را کہ لائق لشکران باشد بجانمی آوردم بجز رجوع ازان مجلس لباسہا
انبر کشیدہ روی بعلما و صلحا و روزگار آورده تحصیل علم مشتغل می شدم و چونکہ تدبیر موافق تقدیر

نقل است

القصہ

بود بسیار و کوشش بیشمار بعد از مدت مدید و عهد بعید بخطه شریفه فی علت المسمی به پانی پت رسیدیم تا روزی از روزها دولت نشان دیومی از یومها در حجت رسان که صبح سعادت از مطلع هدایت دیدم بود و ذراغ بی نور پر چهالت شب از آفتابان عالم بریده اتفاق آن افتاد که در گردنواچی این دیار بگردیم نیک و بد این ولایت را مشاهده کنیم چون نوبت سعادت سهردی اینجا است که روی بنامید تا چهالت باطلت جللیه ان زنگ از اول با حاصل منیره آید آن روز مر و بر با سرور بر مقبره شریفه و خطیره مقدسه حضرت سلطان العارفين و امام المؤمنین شیخ الاسلام و المسلمین شیخ شرف الدینا و الدین شیخ شرف الدین پانی پتی افتاده عزم خرم بران شدم که زیارت خطیره مقدسه را بجا آریم پس با احترام تمام و اداب بالا کلام فرود آید متعلقان را بگذرستم و پایی برهنه در خطیره مقدسه در آیدیم چنانکه سنت زیارت است بحضور تمام بجا آوردم سنن بیان اداب زیارت اول آنکه بحضور ظاهر و باطن آریسته گشته است بقیله روی بمیت نشیند سنن دویم آنکه اراده خویش را در دل نگاهدار و هر گاه که نظر را بر زیارت گاه افتد در آن آوان حاجت خویش را بحضرت باری عزا سینه خضار عوض دارد و اگر خواهد بزبان راند البته مقصود برآورده گردد فی الجمله در آن ماوان از فضل خداوند ذوالعدل و الاحسان و کبریت مرتبه عالی جناب حضرت شیخ در دل من تاثیر پیدا آمد و جنبشی هویدا تا در آن زمان برایی دیگر از خطیره مقبره بیرون رفتم و بموضع نامعلوم در رسیدم و بعبادت حق تعالی مشغول تمام و زردیم بعد از زمانی متعلقان خبر حسنه مراد خطیره نیافته خبر را بپدر عزیز برده دانستند که ایشان را دغدغه خیال و شکر حق طلبی بوده شاید که از جاه و منصب دنیا و احتلاط امر اگر بخیخته باشد کقول من قال نظم

چند روزی پے مردان می گیرند	پے مردان جوان مردان گیرند
بین که مردان چه توکل کردند	روش پاک بسنت بردند
مردم چشم جهان آن نفس ندید	که به نصرت سوسے دنیا نگرند
خاطر از سوسه صافے کردند	در درع سوسے شگافے کردند
ترک دنیا و دنیا طلب کردند	خاک بر سر همه امرا کردند
شوزشت همه امرا بیگانه	ز هداین ست دگر افسانه

بعد از جست و جوی بسیار ما را در زاویه یافتند بعد از استقبال پدر در پایی افتادیم اذن خواستم تا بطلب حق بیرون روم پدر چون نصایح دنیاوی بسیار نموده فائده

نکر و بضرورت راضی شد مبلغ نقد در پیش آورد که این را زادگردان گفتم ای پدر مشفق مرا
 ازین قید آزاد گردان چون بطلب دست روم روزی از خواهم واقعا بدو گفتم اگر بر منیم اعتماد
 بودی ازین نگر بختی بعد از اذن پدر عزیز و دعای شریف روی با طراف دیار نامی آوردم تا
 بحکم قضاء قید و اراده علام خمیر در بلدین فاخرتین برگشته مانک پور که مستغرق نور و از چشم
 پداندیشان دور اندر سیدم و بشرت خدمت امام مسلمین وارث الابنیا و المرسلین مخدوم
 زمان کهن الامان ماحی البدعة و طریقه مواعی السنه و شریعت عزا ادا مالد علیہ بره و امانه
 فی الدین و الدنیا شیخ مشتهر و امام متفخر شیخ سیلونه علیہ الرحمه و الغفران مشرف شدم چون
 حضرت ایشان از غایت شفقت دینی محبت یقینی مشتاق طلاب علوم بوده دعا گوئی را
 مشتاق تحصیل یافته بخدمت عزیز خویش قبول کرده و آنچه از انواع علوم بود حسب حال لائق
 مال دعا گوئی را می نموده تعلیم تحصیل بکتاب هدایه رسانیدم شمه از احوال شیخنا و امانت شیخ
 سیلونه علیہ الرحمه و الغفران آنکه شیخنا مشغول ظاهری و باطنی بحتی داشته کلی از غیر بگسته بود
 در ظاهر بغیر از ساعتی درس هیچ ساعتی از اعمال جوارح خالی نبوده حتی که اصابع مبارک پدین
 ایشان بطریقه سنت تسبیحات نو پا و یقظه در حرکت بوده و در مشغول باطنی نیز استغراق تمام داشته
 تا روزی بر بام ذکر علی می کرده از اغلب آن فرود افتاد بحیث از خود خبر نشده بل همچنان در حرکت
 سراز خود به خبر بود چون از آن حال بخود آمد دست که حال چنانست ایضا روزی چنین موده
 کا ویرا که در بعضی رسایات به بیعت ما در مذبح می گیرند و حلال میدارند بجهت بودیم حضرت
 ایشان را دعوت نمودیم ولیکن از مطبخ خود آگاهش نکردیم چون بر در رسید برگشت دستم
 که خطا واقع شده از حیا و نجالت بحیث نگفتم که موجب بازگشت چیست نرم نرم در پی او
 روان شدم تا زمانی که روی بر ما آورده گفت ای سید علی فتوی برین قول نیست دستم که
 حضرت ایشان بنور ایمان مطبخ ما دریا قند آن را بیرون انداختم بدان ای عمر میر که این نوع
 مشاهدات اولیا را غیب گوئی نگویند زیرا که غیب گوئی کفر است ولیکن این را در شریعت اثر نور
 ایمان گویند کفر علیه السلام تقوا من فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله و در طریقت نظر
 را جز اولیا کامل که علماء اقیابا باشد کسی دیگر از مدعیان نداند از آنکه اولیا اسرار کثرت ریاضت
 و مجاهدات بر طریقه پیغمبر علیه السلام آینه قلبیه را صیقل زده اند دل ایشان جام جهان نامی
 گشته نظر در احادیث واجب دارند بلکه بالکلیه واجب دانند و واجب بینند ظن خود دینی و غیر

احوال بر بابا

احوال خود بر بابا

بیان احوال شیخ
سیلونه علیہ الرحمه

بیان کرامت شیخ
سیلونه علیہ الرحمه

بینی را در میان نیارنده از روی ظن و تخمین و گمان و مقال بل از روی مشاهده و ملاحظه و
عیان و حال پس ازین نظر همه شیاری با خاطرات دریا بنقل **سست** که روزی سواری از
سواران کا مگار بر ملا روم بگذشت اسپ را تا زبانه سخت بز د ملا از جایی بی اختیار جرت
انکه انانیکه منکر حال او بودند اندامها و او را ملاحظه کردند بران مبارک ایشان اثر زخم نازان
همچنان پیدا بود که بر سپ اما این نظر پس مشکل سست فردی باید از افراد عالم که بدین وصف
موصوف گردد **ایضا** خودم العلماء و الصلحاء مولف مصنف این رساله و مقراین قبایله را
روزی از روزها چون نظر از غیر **بگسسته** این شرف روزی وقت گشته بود تا من دیاری بگرد
نواحی و یاری می گشتم ظالمی از ظلام زمانه بر ما بگذشت سنگی از کین گرفته بشدت تمام همان
خرمی ناتمام بر سینه بی کینه حضرت اینم زد از آنجا که سلامت حال درویشان سست نداشت
سنگ خریافته و نه برضار بآن نظر باخت و لیکن من دانم که برین رسیده چون بجدی که سست
طویل نفس زدن و کلام گفتن نتوانستم بعد از زمانی چون اناحوال یکدیگر خبر یافتیم فرمودند
که چون لطافت برگ گل از شدت آن خبر نشدم معلوم نیست که شما بنظر احاطت برداشته
اما در عیان و مبتدعان را بخلاف اینست از آنکه خوبی بینند و با آوازی شنوند آن را کشف و کست
دانند و خود را بدان واصل و اولیا گیرند و شهرت آنرا در خلق پیدا آرند تا جاه یا بند بدان که این
مضه محض ضلالت سست نفوذ باسدن ذلک ازان خبر ندارند که آنجمله از القای شیطانی سست
و تبعیت نمودن مر شیطان را در کل امور کفر باشد چنانکه در مشارق و شرح آن مسطور است
حضرت سرور کائنات فرموده اند چون حضرت جبار جهاندار کاری را خواهد که در زمین کند
حاملان عرش را ازان اطلاع نختد حاملان عرش بفرشتگان دیگر رسانند بکنند در میان فرشتگان
آن سخن از افواه بانواه جاری گردد و لیکن شیاطین بران شده با آسمان رسند از بهر شنیدن
کلام ملائک اگر شعله آتش از بخوم برایشان رسد گرد و آرسوخته فرود نیرند و اگر نجات یابند
آن سخن زد دیده را آورده در آدن او لیا خویش اندازند نو ما و یقظه و این معنی در جوگیان
و پیشوایان کفار بغایت بسیار است و بعضی جهال مسلمانان نیز بدان ضلالت گرفتار
اند و بجد کفر رسیده اند از آنکه قبول کرده قول جنیان و خود را اشتها راددن بر آنکه از غیب
اطلاع دارم و راضی شدن بدان و دعوی کردن که اهل باطن شدم این جمله از پیروی جنیان
بود و پیروی ایشان کفر است چنانکه عبارت تفسیر یعقوب چرخ بران جمله شیر است **ایضا**

و خود را کتب و ادیان
بنا کرد از تشبیه کلام
دارم در راضی شدن
بران دعوی
کردن که اهل باطن
شدم

روزی حضرت ایشان نه از برای اظهار حال خود و بخلق بل از برای ادای شکر نعمت باری تعالی
 کفره تعالی و اما بنعمه ربک فخرت یعنی از نعمتهای ظاهری و باطنی که بر تو ریخته ام بخلق بگو تا ایشان
 نیز متابعت کنند و تو نیز شکر نعمت را بجا آورده باشی بر زبان رانده که هیچ گاه از یاد باری عزیز
 تغافل ندارد و پیشین همیشه متامل می بودم تا وقتی از اوقات شریفه بامردم بکلمات جهریه بیان
 شرایع می نمود تا ناگاه خطر^ه ناموجه بر خاطر گذشت که اکنون مگر غفلت روی داده درخت
 حضور کیسونهاده باشد بجز در ضمیر فقیر در میان بیان بر زبان رانده که فی غافل نیستم پاره خجالت
 رونمود تا باز ساعتی از ساعات غریبه در خواب رفت بجا آنکه العاده که لا ترد الا بالموت ظن فاسد
 باز در خاطر گشت بجز درم و در خطر^ه در ضمیر فرمودند فی غافل نیستم انگاه برگزشتها غائب
 از خطرات ناموجه تا نب شدم **القصه** چون حضرت ایشان عالم متقی و متدین و عارف
 صالح و متیقن و عابد و زاهد ظاهر^ا و باطنا در زهد و ریاضت متمکن بوده هر که در او گفتار ایشان
 در ما اثر می کرد و ارا از ما بجزیره می ساخت کقول من قال :

مشهور در دوره
 احوال خود
 بیان
 قصه خود
 دوره ۱۲

سگ اصحاب کف روزی چند	پے نیکان گرفت مردم شد
----------------------	-----------------------

و درین باب الصبحه توثر کلامی مشهورست روزی از ایشان سوال عاجزانه و در خوست
 مشتاقانه کردم که مرا نیز از شغل باطن خویش بهره مند سازید و مشغولی گردان ایشان
 مخالفت فرمودند که تحمل این بار گزینت و رفع این عبار از ضمیر نه آسان چون عزم جسمم
 و صلح بلا زرم کرده بودم از سوال نه ماندم هر چند تعداد دشواریها و سختیها آن بیان
 می نمود آتش شوق و محبت آن در من می فروز تا بعد از آن فرمودند که این کار نه ترس
 و نه خود روی بلکه مقبلس از شگایه ذوالبرکات حضرت نبوی یدایید بشایخ رسیده و هر
 کدام آنها اذنا باذن آورده اکنون هر که ام از علما و صلحا در یاد و عباد و سادات و غیر
 من ذوی الاثاب بلا اذن شیخ کامل مکمل که یدایید از حضرت خیر البشر علیه السلام را اذن
 آورده باشد بر سجاده رسم و عادت شنید تا عوام اناس ادعوت نماید و در بیعت عالم
 بکشاید فکر و فکریا موجه و نامرخصه بر بیان سعی و عادت قی جهال لایعنه بلا طریق سند و تصور و
 اراده مشر و عانه بل طریق رخص و الحاد و زندیقه و مبتدعانه من هو آیس انفسهم تلفیق نمایند
 جز فضالت بضاعتش نباشد کقول من قال **مشهور** می منده دست تپی از سیم و از زر پد

بجز در دست پیرے پیر پور	چو در دستش تپی از سیم و از زر پد
-------------------------	----------------------------------

<p>مکن با صوفیان خام یار سیع طریق پنخته کاری راندند ز وصل خویش آن میوه بریده ز کار خام کس سودے ندارد</p>	<p>بدست آید ترا کج سعادت که باشد کار خانان خام کاری بخامی میوه باغت فشانند بماند تا قیامت نار سید</p>
<p>اے بسا ابلیس آدم روی هست</p>	<p>چو حلو احم باشد علت آرد</p>
<p>پس چون درین باب از حضرت شیخ خود شرف اذن ندارم خود را معذور میدارم اقدام نمودن برین امر مرا جائز نیست اما همراه موافق و یار صادق که درین باب طیب ذوق است مازون و مخلص است از حضرت شیخنا و امامنا شیخ الاسلام و المسلمین شیخ بها والدین صامت اورا اذن بحصول پوسته شمار دلیل کردیم بدان استمان خیر نشان رسانم القصه چون ما درین امر حص تام بود و ایشان بر ما شفقت مالا کلام در خطب شریفه اجیر کج مدت شیخ الاسلام و المسلمین سراج الدین والدینا ذکر العلماء العالمین تاج العرفا الکاملین حضرت مخدومی مرحومی شیخ سالار رومی علیه الرحمة و التقربان باسپارشن بیغایت و موعظه بی نهایت سپردند بعد از اطلاع آن و چند زمان کشف الامان بر طریق حسب نسب این فقیر فرمودند امی سید باید دانست که سادات سنی مخدومی اشاید نه خان را اما طریق این کار و صیقل آئینه برزگار خادمی است نه مخدومی و حصول طریق و وصول بی کیفیت جز بطول صحبت مرشد کامل متشرع بجهول پیوند و پس خلعت را اختیار کرد خدمت مصدر اطمینان فرمودند خدمت شریف را ذروه منیف دانستم بدان جانش قبول کردم طرقة لعین از و تغافل نه و زیدم بدتے بسیار و روزگار بیشمار برین گذشته چون در خدمت صادق یافت شفقت نموده تحصیل علم تصوف و سلوک گماشت بحکم آنکه الصوفی ابن الوقت در زمان فرصت آن نکته بار تعلیم می نمود بطریق واجبانه که حصول آن علم بلا تمسک بدان واجبات میسر نیست بلکه طالب آن بلا شروط و طریق متداول متعارف بین المشائخ و الاولیاء من الاول الی الاخر خوف و خطر کفر و ضلالت حاصل نیست چنانکه دیده میشوند درین روزگار تیره اکثر پیران مریدان خود را بسبب خوض درین علم بلا ادا سے شروط آن کج کفر رسیده اند و عوام الناس را از راه رست محمدی بیرون برده اند شرط اول آنکه شخصی باید عالم متبحر که در انواع علوم دینی و عقاید یقینی حظ و فزده داشته باشد تا در یقین و عقیده او خلل واقع نگردد</p>	<p>پس بهر دست نشاید داد دست شرف اذن ندارم خود را معذور میدارم اقدام نمودن برین امر مرا جائز نیست اما همراه موافق و یار صادق که درین باب طیب ذوق است مازون و مخلص است از حضرت شیخنا و امامنا شیخ الاسلام و المسلمین شیخ بها والدین صامت اورا اذن بحصول پوسته شمار دلیل کردیم بدان استمان خیر نشان رسانم القصه چون ما درین امر حص تام بود و ایشان بر ما شفقت مالا کلام در خطب شریفه اجیر کج مدت شیخ الاسلام و المسلمین سراج الدین والدینا ذکر العلماء العالمین تاج العرفا الکاملین حضرت مخدومی مرحومی شیخ سالار رومی علیه الرحمة و التقربان باسپارشن بیغایت و موعظه بی نهایت سپردند بعد از اطلاع آن و چند زمان کشف الامان بر طریق حسب نسب این فقیر فرمودند امی سید باید دانست که سادات سنی مخدومی اشاید نه خان را اما طریق این کار و صیقل آئینه برزگار خادمی است نه مخدومی و حصول طریق و وصول بی کیفیت جز بطول صحبت مرشد کامل متشرع بجهول پیوند و پس خلعت را اختیار کرد خدمت مصدر اطمینان فرمودند خدمت شریف را ذروه منیف دانستم بدان جانش قبول کردم طرقة لعین از و تغافل نه و زیدم بدتے بسیار و روزگار بیشمار برین گذشته چون در خدمت صادق یافت شفقت نموده تحصیل علم تصوف و سلوک گماشت بحکم آنکه الصوفی ابن الوقت در زمان فرصت آن نکته بار تعلیم می نمود بطریق واجبانه که حصول آن علم بلا تمسک بدان واجبات میسر نیست بلکه طالب آن بلا شروط و طریق متداول متعارف بین المشائخ و الاولیاء من الاول الی الاخر خوف و خطر کفر و ضلالت حاصل نیست چنانکه دیده میشوند درین روزگار تیره اکثر پیران مریدان خود را بسبب خوض درین علم بلا ادا سے شروط آن کج کفر رسیده اند و عوام الناس را از راه رست محمدی بیرون برده اند شرط اول آنکه شخصی باید عالم متبحر که در انواع علوم دینی و عقاید یقینی حظ و فزده داشته باشد تا در یقین و عقیده او خلل واقع نگردد</p>

ف
 در شیخ و استاد

ف
 سال گفت از او
 طریقت

انگاه طالب این علم گردد و الا بسا علماء ناقصن بسبب نقصانیت علم دینی درین علم
خوض نمایند و کافر گردند چه از ادراک عبارات و اشارات این علم عاجز آیند یا آنکه
این علم تمامه اشارات است در عبارات و واضح نکند ایضا شاید و باید که علم کلام را
کما حقہ دریافته باشد تا طریق توفیق میان هر دو علم میسر گردد و دانند که معرفت ذات
وصفات باری تعالی در دو علم متحد اند هر که امتیاز بین آنها جزو دانند اوضال و مضل است
مگر آنکه در علم کلام قال است و قیل اما اینجا حال است و تحصیل اینجا کار دلائل نقل است عقل
اما اینجا انقیاد بر هر دو بانفاد از عقل پس علم ناقص را احتراز از چنان باید کرد که آدمی را
از شیر مردم خواری شرط دوم آنکه باید شخصی زاهد و عابد همیّا از برای زاد آخرت
باشد تا بنور عبادت و طاعت و کثرت ریاضت دل خود را مصفا کرده که آئینه قلبیّه
او شایان قبول آن علم گردد و الا هر چند بر معلم شفقت ورزد و تعلیم و تکریم نماید
مربود و جهل نام کشد بی صلح نرسد بلکه خوف الهی او زنده باشد لکن قول من قال
رباعی تو بدین رفتن بمنزل کسی تو بدین سیرت بجاصل کسی
پس گران جانی و بس است در دلی با بسک روحان بدین دل کی کسی
ایضا درین باب کلامی مشهور است اجیعوا بطونکم و اظموا و انکبادکم
و اعروا اجسادکم ترون الله عیانا عیانا مراد از برهنه ساختن تن نه این است
که چون گمراگان زمانه فردض خود را هم برهنه سازند بلکه تنی ناف تا زانو پوشیده داری اما به هر چه
میسر شود از کلیم و بوریا و برگ درختان و ریگ بیابان که عورت ترا مستور سازد و قانع
و شاکر باشی ایضا در لباس خروکین خود را یکسان بینی تا شایان محبت و دوستی دوست
گردی و بشرف رؤیة الله مشرف شوی شرط سوم آنکه خدا ترس باید که شوی و کتابها
فلسفه و اهل هوا معتقد و متیقن نباشد و آنها را مطالعه نکند و الا یقتین او ثبوت نخواهد یافت
و حلاوت دین محمد علیه الصلوٰة و السلام نخواهد دید چه هر که خدای ترس نباشد او طالب حق کجیقت
نباشد بلکه هوار اطلب گفته باشد و ارادت شیطانی را مطلوب داشته باشد تابع هوا
ضال و مضل باشد کقولہ علیه الصلوٰة و السلام بئس العبد عبد هوی یضل
در تفسیر چرخ آزرده است که نصیب درویش این است که نفوسه شعار خود سازد و بداند
که در تر آن همه و عدایه نیکو مر خدا ترسان راست نه مرد دانشمند ان را و نه حاجیان را

پایان علم طریقت

عنه شیخ
عزیز الدین
خود نوشته
مجلسی
مجلس خوارزم
تاریخ
راشک

بسته
بسته
که گاه سازد
انوار

و نه غازیان را و نه شیخان را و نه سیدان را و نه زاهدان ظاهری را که به ظاهر زاهد اند
 و نه خواجگان را که از حرام گیرند و مکرر بکنند و نان دهند و خلقان را صید خود کنند
 انہی کلامہ ایضا فیہ بدانکہ این بہشتیان را حق تعالی بر سیدان یاد کرده با میان یعنی
 گفت **الَّذِينَ يَخْشَوْنَ** و نہ گفت کہ **الَّذِينَ آمَنُوا** تا بدانکہ مقصود بزرگ از ایمان
 ترس خداست قال **لبنی صلی اللہ علیہ وسلم** من قال **لا اِلهَ اِلاَ اللّٰهُ خَالِصًا مُّخْلِصًا**
دَخَلَ الْجَنَّةَ قالوا **وما اِخْلَاصُهَا** قال **انْ يَفْجُرَ عَنِ الْمَحَارِمِ** تا معلوم شود کہ ایمان آوردن
 بی اخلاص نتیجہ نمیدهد و اخلاص کلمہ طیبہ بارشاد است از حرامها و ترس خدا می تواند بمعنی کلامہ
 شرط چهارم آنکہ چون طالب موصوف بدین اوصاف گردد باید کہ خود را بخدمت پیر کامل
 منشرح متدین کہ زاهد ظاہری و باطنی باشد و از تنگنا سے ہو او اہل آن رستہ و معتمد طریقہ
 سنت و جماعت گردیدہ اذن ارشاد و ہدیت را از شیوخ متقدمین اکابر عن اکابر من حضرت
 البنی علیہ السلام الی زمان الوصول الیہ رسیدہ باشد رساند خدمت ظاہر و باطن او را بجای
 آر و تابع از اداسے ما وجب انہ شیخ مصباحیت بیند بدان طریق کہ مناسب حال باشد عنایت
 نمودہ تعلیم نماید کلمہ کلمہ حرفا حرفا شرط پنجم آنکہ نیت و قصد طالب باید کہ وجہ او باشد
 و ہویان رضا مولی نہ آنکہ ملتفت بغیر اللہ باشد در **عوارف المعارف** شرط ہر آن طالبی
 کہ در بدہ طلب نیت کشف و کرامت باشد همان نیت او شیطان مشخص گردد و او را گمراہ سازد
 شرط ششم آنکہ شیخی را جوید کہ او نیز موصوف بدین اوصاف باشد اصل ہست درین باب
 کہ شخصی کہ خود را سیکیدہ و کامل نباشد دیگرے را چون رساند و مکمل سازد شرط ہفتم آنکہ
 شیخ را باید کہ اندر خور طالب کلام کند لفظ **علیہ الصلوٰۃ والسلام تکلموا بالناس**
علی قدر عقولہم و در او ان تعلیم باید کہ غیر شیخ و ہمان مرید ہیچ فردے از افراد عالم نباشد
نقلست کہ عبد اللہ شطاری مریدی را تلقین ذکر میکرد اسپی در ان جا بود دمانعت نمود
 کہ این نیز حیوانی از حیواناتست شاید کہ طاقت تحمل این بار نہ ہستہ باشد میگوید مؤلف این
 رسالہ روزے از روز با حضرت پیرد بیابانی بودم سخنی را میخواست کہ با ما گوید من مبارک
 خود را بگوش فقیر نزدیک رسانیدہ ادا کرد با آنکہ ہیچ فردے از افراد آنجا نبود گفتمش
 یا امام زمان و جہچہ باشد گفت سند مشایخ ہرین جملہ رفته است و ایضا ہر طالبی
 از طلاب زمانہ مخصوص باشارتے دیگر است بعضے باشارت دریا ہند و بعضے بعبارت

یعنی شیخ
 شود از علامہ

لہ
 سخن گوید
 با مردم بقدر
 ہنرمایشان

بیان مؤلف از حال

و بعضی بعد از تامل و محنت و مشقت القصصه بعد از ادا سے شروط من الجانیین ہر کلمہ را
 کہ از علم تصوف از حضرت شیخ پیرہ می یافتند مدت کبھیفته خلوت را اختیار می کردند تا بعد
 از ذکر و کربس بسیار و جہد و ریاضت بیشمار بعون احد و توفیقہ کما حقہ در می یافتند
 بعدہ بحضرت پیر دستگیر تقریری نمودم حضرت ایشان صد فرین می گفتند تمام تقریرات
 را می پسندید بعدہ کلمہ دیگر عنایت می نمودند فی الجملہ چون روزگاری برین گذشت
 آنچه از اقوال احوال حضرت شیخ بود بعنایت بی عنایت خویش چون محل اشیاں دیدہ
 در کلبہ قلبیہ فقیر ریخت انگاہ فضیلت اذن در پیش آورد و ما ذونم گردانید اے عزیز من
 دانم کہ از شدت آن ساعت بر من چون گذشت گفتمش اے شیخ محقق و ای استاد
 مدقق و اے پیر شفیق ما را ازین قید آزاد ساز از آنکہ این رو سے در خلق دارد از بر لے
 تربیت طلاب و ادا سے نصایح و مواظب باہل اسلام ولیکن ما را رو سے در حق می باید ہر چند نعمت
 نمودم سود نہ کرد حضرت فرمودند آ رہے آن ہست اما دو ہرے دیگر است یکی آنکہ انقیاد
 امر اساتذہ متدینہ از فرض طلاب است کقولہ علیہ الصلوٰۃ والسلام من قال فی
 جواب استاذہ لا اذ یفعلہ ابدًا امر را در نمیتوان کرد و دیگر آنکہ منقول شیوخ الاسلام
 است ہر آن صاحب نعمت کہ نعمت اذن و ارشاد در شستہ باشد و مجلس نرساندہ اورا
 از جملہ بخل را شمر دہ اند پس چون محل یافتہ ام بخل ابر خود جا نیزند از م پس بنا بر ضرورت رضی
 شدم اینجا مقدمہ دیگر باید گوش کرد بد آن ای عزیز وافر تیز تقدک احد تعالی
 بر رضوانہ کہ شیخوخیت و ارادت و انابت امری است دیرینہ و کاری است پیشینہ کہ
 تمام او الحاد و بدعت نیست و جملہ او بر طریق سنت ہم نے بعضے ازان بر بدعت بعضو
 بر ضلالت بلکہ اکثر دین ایام فساد از بسیاری مردم بیدین و بیدادین ہر سبب الحاد و تخطی
 آندہ حتی کہ اگر در میان اسلامیان روزگار این ہر نہودی ہمہ اینہا ایمان بسلامت برد
 و ہیجکدام اینہا مرتد و بیدین نشدی تا کہ سبب تفریق امت بہفتاد و چند گروہ دیر
 ایام ہمین امر آندہ عجب اگر ضعف مسلمانان این زمانہ ایمان بسلاکت بر نہ زیر کہ بنا بر پیری
 و مریدی در صلح بہیبت و ترس از خدایت و تحیر در امور آخرت است کہ چه خوب ہم فیت
 از خیر یا شر ایمان بسلامت بریم یا نہ کقول من قال بلی
 سرگشتہ بود خواہ ولی خواہ نبی در وادی لا ادری ما یفعل بے

اما مردم این روزگار در میان یکدیگر مباحث بر غرور و تضییع کنند و هر دو کافر
گردند هم پر و هم مرید چه درین باب من ائمن فقد کفر کلامی مشهور است ایضا
من قال انا فی الجحیم فهو فی النار از تمهید ابو شکور سالی می توان بیافت
رویش طائفه اول تحیر و اضطراب چنانکه مولوے روم فرماید **سیت**

حیرتے باید تر اے ذوالعیان | تانہ کجے در زمین و آسمان
و ایضا اگر تو با عالم خجے رانے | ہمگی حیرتت و حیرانے

اما روش طائفه متمدنه تکبر و غرور و انکار بر روش اولی الالباب روش طائفه اول
ابتغاء رؤیت مولوے و اندیشه کار عبثی و چنگ زدن بعروة الوثقی با قدم نمودن
بر امور مرضیه و اجتناب از منہیات شرعیہ در روش طائفه اخری ابتغائتغامت دنیا
و استغناء از حضرت خدا و کار اخرے و برہم زدن شریعت نغرا و علی هذا القیاس اگر
امعان نظر در شان ایشان کنی بہر حال کافر مطلق یا بی اکون بدانکہ ایران و مریدان
در زمان مابرا قسم اند اول پیر کامل در طریقت کہ اورا عاشق صادق خوانند چنانکہ در
شرح مشارق است ہر کہ از ہر چہ جز خدا میست پرہیز دتا بجز توحید چیرے دیگر در خاطر او
نباشد اورا صوفی عاشق خوانند پس اینہا جز از احد تعالی بیچ را نخواہند و بخوانند
و ندانند و کار نہ دارند و خطرہ ماسوی را بدل اہ نہ ہند بلکہ آن خطرہ را گناہ دہند این طائفه
نہ دنیا را خوانند و نہ عقبے را جز وصول بی کیف بحضرت مولوے چنانکہ بی بی رابعہ عدویہ
در مناجات کفتمے ای رب الانساب ہر چہ نصیب در دنیا آفریدہ بکافران بخش و ہر چہ از
بہشت آفریدہ بمؤمنان دہ مارا در دنیا در دے بخش و در دار اخرت دیدار ایضا
رئیس مشائخنا شیخ جنید بغدادی فرمودہ اند چون خطرہ دنیا بر ضمیرم مرو نہاید
طہارت صغری بجامی آرم و چون خطرہ بہشت در دل گذرد طہارت کبری تمام میسارم
چہ لذت آن پشتر است آسے عزیز در روش این مردم ہر چہ جز خدا است در دل ایشان
گذرد طہارت طریقت ایشان ناقص گرداند پس پیر کامل مرید کامل این نوع مردم اند چہ پیر
در لغت کثیر العلم کثیر السن را گویند چنانکہ لفظ شیخ در لغت عرب محتمل ہر دو است ایضا
پیر پرورندہ را گویند کثیر العلم آن باشد شرعاً و عقلاً کہ جز موجد خود و صاحب خود چیزی دیگر را
جو یان نباشد و بقوت علمیتہ راہ طلب را در یافتہ باشد و مریدان را نیز بدان طریق رہنمونے

پیران و
مریدان

مشائخ
بی بی رابعہ

ژاد جنید بغدادی

تشریح
پیر کامل

کرده باشد ایضا چون قاعده کثیر السن از اسلامیان آنست که دیانت و ضرورت رجوع
 افعال اقوال و احوال او بر ضیاء و بحیوایات موجد میباشد چون رجوع صورت او نیز بوطن اصل
 قریب رسیده امام را پیر نامند اگر چه خود جوان باشد و درین باب پرورنده نیز آنست که
 اول خود پرورش یافته باشد از پرورنده پید اید الی حضرت البنی علیه الصلوٰة و السلام بعد دیگر
 را پرورش داده بمراتب خود رساند و اگر مرید را بمراتب خود نرساند در شان آن مرید پیر نشد
 بلکه راه نماند و راهنمایی از عامه مؤمنان ممکن است و مرید در لغت خواهنده را گویند
 پس هیچ خواهش مرخواهنده ذوی عقل اشعرا و عقلا جز خواهش موجد و صاحب خود و پیغمبر
 او جائز نباشد چه در حقیقت قیام او بدوست پس اعراض از شاهدهی و ناظری که قیام او
 بدو باشد عین کفران نعمت باشد و در شریعت چون رجوع او بدوست کقولہ جل جلالہ
 اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ پس جز او نخواهد تا در حضور بلا نفور حضرت ذوالجلال و الجلال
 آید نکند که مَنْ لَهٗ الْمَوْلٰی فَلَهٗ الْکُلُّ وَمَنْ فَاتَهُ الْمَوْتُ فَاتَهُ الْکُلُّ کلامی مشهور است
 روش این قسم آنست که از مردم گیرند و از مردم رهند و با خدا باشند بعضی در میان بیابانها
 و بعضی در غارها هرگز اختلاط مردم نکنند بعد از چهار یا پنج روز افطار بمیوه جنگلی یا گیاه بیابان
 کنند قسم دیگر بر کامل در زید و ریاضت و عبادت گویند آنها نیز غرق محبت اند زاهد آن
 باشد که از حلال نیا چیزی اندک تمتع گیرند از خوردن بیک لقمه یا دو لقمه از پوشیدن
 بستر عورت بجزی کمین و از فضول حلال حتر از نمایند بنا بر دو امر یکی آنکه حساب قیامت
 را ترسند و دوم آنکه بهضم نفس گردد و تقویت روح که تا قابل قبول اسرار الهی باشد
 و مریدان را نیز بدین رهنمون کند تا روح ایشان نیز قابل قبول اسرار الهی گردد اما قسم اول
 همیشه مستغرق در دریای وحدت اندگاه کاهنی بجانب شغل سوی بیرون آیند باز در
 بدیهه غرق گردند لیکن قسم دوم معتدل اند گاهی بدین جانب گاهی بدین جانب
 اگر چه وجد آن جانب طرقة العین باشد در ظاهر ولی در باطن پریشان است گاهی بشار
 که زند که جزا عند تعالی کسی دیگر نداند و ذوق آن ساعت را ایشان دانند و دخل و دخل
 ذَرَّةٌ مِّنَ الْعَالَمِ الْبَاطِنِ يُوَادِّي عَمَلِ الثَّقَلَيْنِ گردند که یک مان رفع غبار اسو
 از مردمک عین قلب برابر عمل ثقلین باشد قسم سوم پیر کامل در شریعت بازهد
 و ریاضت و ملتجی بطریقت اما گاه گاه بجا نرات شریعت عمل کند چنانکه در بعضی اوقات

کفر فیما

توجه را

یعنی ذره از
 علم حقیقت
 را بر دست باطل
 دو گردیده
 سخن و انس

به گرد منکوحه حلال هم گردد و در بعضی اوقات شکم سیر هم بخورد و در بعضی اوقات جامه فاخر
 هم پوشد بچشم آنکه العبادات اختلاف العادات وارد است چون نفس را بمخطوطات
 خود آگاه کند بازش حفظند تا بر نفس کلفت و محنت تمام رود و آن کلفت نفس سبب
 ضیاء باطن او باشد اما دعوت این پیر عام می باشد کافر را باسلام خواند و عاصی را بطاعت
 و مطیع را بر بند و ریاضت و زاهد را بطریقت چون مشغول با مردم بسیار دارد از ان او را
 پیر شریعت گویند پس هر که بدعوت او از کفر باسلام آید و یا از گناه بطاعت و بجا نرات
 شریعت تمام و کمال عمل کنند چنانکه همیشه حلال سیر بخورد و جامه های فاخر بپوشد همیشه
 پوشد اما از منہیات شریعه قولاً و فعلاً حاضر و ناظر و مجتنب و محترز کلی باشد او را مرید شریعت گویند
 اگر بدعوت مشغول بود و ریاضت گردد او را مرید نیز گویند اگر بدعوت مشغول بشغل طریقت
 گردد او را مرید طریقت گویند باید دانست که هیچ کس هم ازین پیران و مریدان ذره
 از ذرات مرصیات شریعت چون سنن و مستحبات و مندوبات فرو نگذارد چه جای آنکه
 فرض و واجب را ترک آرند و به گرد ذره از ذرات ممنوعات شریعه چون مکروبات و مشبهات
 نگردد چه جای آنکه محرمات شریعه را جائز دارند تا اگر مرید ازین مرصیات مذکور است قدم بیرون
 نهد بر پیر فرض گردد که او را منع کند اگر منع نکرد باید او را مرید نخواند و نداند و حق
 بر ادوی و تشنای از زبان دارد و الا با او با هم در دوزخ رود و این در احادیث مشهور
 است که نیکان را بسبب اختلاط با بدان بدوزخ برند در رد البیع و در زخیره الملوک
 می توان نظر کرد و اگر سیر گرد منہیات شریعت گردد مرید را باید که او را وعظ دهد و اگر
 نشنود از و مجتنب گردد و الا مرید نیز با او بدوزخ رود اما هر کس هم ازین سه اقسام را چاره
 نیست در دعوت نمودن از اذن پیر کامل که دست بدست از حضرت خیر البشر علیه السلام
 آورده باشد و اگر شخص اذن نداشته باشد و مردم را بر راه رست شریعت خواند باید که خود را
 پیر نگوید و نداند که مقصری کذاب باشد عاقبت به کافر می افتد بلکه خود را معلم و مجیب دعوت
 را معلم و شاگرد گویند تا از افتراء نجات یابد و مبتدع نباشد قسم چهارم پیر ستم و عداوت
 اینها نیز بر دو قسم اند قسم اول آنکه چند روزی در صحبت صاحب دل گذرانند سخنی چند
 از ذکر و منکر از دور یابند زد و وار آنرا از دیده بجای رودند خود را شہرت دهند
 و پیر گویند در دعوت عام بکشایند اما مریدان بر شریعت ثابت قدم دارند و لغزیده نمایند

در دوران اجابت
 از کفر

اورا مبتدع گویند زیرا که در تاویل غلط و تاویل کرده مگر اذن هم همین باشد و یا آنکه پیر
 اورا اذن در یک امر سے داده باشد او آن اذن را کھلی در دست باشد بهر حال مبتدع
 و صاحب بدعت باشد و در تعریف اصطلاحی مبتدع در شرح مختصر که مسمی به فوائد دینی
 است آورده که وهو الذی احدث فی الدین شیئا لیس فیہ کلامه و در تعریف لغوی
 کذا فی الفصیحۃ کوه امامت کجاعت النساء و حدیث منتهی کلامه و در تعریف لغوی
 او در صراح است ابداع نو بر آوردن رسمی نه بر مثال انتہی کلامه پس این نوع پیری و مریدی را
 در ایام سابق در دین هیچ مثال نیامده که این بدان مانند باشد ایضا فی بدعت نو بر آورده
 رسمی در دین بعد اكمال دین انتہی کلامه پس دین چون کمال یافته این نور رسم مردود را
 رد باید داشت قسم دیگر آنکه بر سجاده آبا و اجداد نبأ بنشیند یا با القار شیطانی و هوا
 جسمانی و نفسانی آواز سے شنود و یا خوالبی بند خود را پیر و پیشوا گویند این ضال و مضل باشد
 اگر چه دعوی ثابت بر شریعت کند زیرا که ما امتحان نمودیم درین وادی بسیار و بسیار
 اند که بجد کفر رسیده اند و اگر خود را بر شریعت ثابت ندانند و یا مریدان را از شریعت
 بیرون آرد او را کافر مطلق باید گفت نه پیر بلکه پیر باید دانست یعنی چاه که مردم در آن
 میفتند و بپلاک می گردند کقول من قال

بسیار

بر سر راه خلق چاه کن است	رهنمایست و آنکه راه زن است
هست شیطان لغو و باسد از و	چون شود کم بسو سے حق ره از و

و مرید او را مرید نباید گفت بلکه مرید بفتح باید دانست که مرید شیطان رانده شده
 را گویند کقول من قال **قطع** اے گشته مرید رسم و عادت

یک ذره ندیدی از ارادت **قطع** تا هر برتست عادت مرید سے
 شیطان حقیقی نه مرید سے پس نماز در پس این نوع پیران و مریدان نباید
 خواند چنانکه در شرع عقاید است و ما نقل عن بعض السلف من المنع عن
 الصلوة خلف المبتدع هذا اذا لم یؤد الفسق و البدعة الی حد الکفر
 و اما اذا اذی فلا کلام فی عدم جواز الصلوة و در عجائب الغرائب و غریب
 آورده هر نماز سے که بکراهیت ادا کرده شود بهتر آن باشد که اعاده کرده شود و در
 رد البیع آورده در شان قسم اخیر فیهاده هو لا المشتهین المتوسمین

غیر مقبوله بالاتفاق فکیف یجوز الاقتداء بهم و اخذ القلائس منهم
 پس این قوم ضال و مضل اند و معتقدان ایشان کافر مطلق اند و در تفسیر حرجی است نصیب
 مؤمن اینست که از مکه دران و مباحیان و سیدعان دور باشد تا ایمان خود را بساوندند
 و در صراح است الاحاد و الاتحاد از دین برگشتن القصه حضرت شیخنا و اما منافق مودند
 که چون بقیه اذن معید شدم بکلمه الله فرموده اند که سالک را در سلوک به عقائد و در
 مانعات از جانب الله تعالی پیش می آیند ابتلاء و امتحاناً علیهم اول آنها آنکه الله تعالی او را
 شهری تمام ملک و ملکوت می رساند تا توجه عوام و خواص بدو باشد اگر درین منزل سالک
 باین توجه عوام قانع شد و اختلاط مردم را پیشه گرفت از مقصود اصله باز نشد از این
 رتبت روزیش گردانند هر آینه از دوستان مخلص و مجربان خالص نباشد بل از بدعیان
 کذاب باشد و اگر درین منزل با مردم نیامیزد بل از ایشان گریزد آنگاه از مانعات دیگر فرود
 آید از کشف و کرامت و غیر هم اگر دران منزل اند دوستی را نشاید و ولایت خاص را نیاید
 و اگر دران منزل مسکن نگردد و کرامت را بگوشه چشم ننگرد بگذارد همه مانعات بگذرد چنانکه خبر
 لقاس دوست قانع نگردد آنگاه ولایت را شاید و دوستی را باید آن زمان الله تعالی
 نیز او را دوست دارد و بر تمام عالم برگزیند چنانکه کمال قطب را پس توجه عام و خواص من شد
 تا که حضورم را بنفوذ بدل کردند و در مشاهده و مراقبه م خلل انداختند بعضی فریدان شریعت می شدند
 چنانکه حاجی سیف الله گیلیانی و ملک گدای گیلیانی را بهایون بادشاه با خود برده بودند
 در انجام راه شریعت شدند و بعضی جستجوی طریقت مینمودند آن زمان از حضرت پیر دستگیر حضرت
 شیخ محمد رحیمی سالار روحی التماس نمودم که مرا از اجتماع این مردم خلاص گردان حضرت
 ایشانرا چون بصیرت میغایت و کشف و کرامت بی نهایت بود مسکن مادم عمر مراد را یافتند
 اناصحیح نمودند احقر از اعن تو هم الکشف والکرامه که الکرامه تجص من الرجال و اردت
 فرمودند که توجه بکوستانها بکنید دران ایام از حضرت ایشان وداع نمودیم و روسه
 بکشمی نهاده ایم قضا را گذر من برقریه از قریه های کجرات نوافقما که آنرا او دیند گویند
 کیلاس نام شخصی از ساکنان آن موضع بجز در سیدک در من نگردد غوغا عام پیدا کرده
 مردم را گامانید بخدمت پاپوسی آمد شخصی را که من در خواب دیده بودم علامت او را
 در یافتیم که همین است ما را باید که او را به پیری خوایم و پیر گیرم او ما را مرید شریعت گیرد من بطریق

ف
 در سلوک و عقائد
 در مانعات

ف
 باید دانست که احقر
 کرامت او است
 چنانچه در کتب معتبره
 از ائمه و خواص
 آمده

تعجب و امتحان خواب او را محالغت نمودم که بر صدق رؤیاء خویش اگر پیش ازین بکسی گفته
 باشی گواهی گذران جماعت کثیر از اطراف و جوانب حاضر آورد و گواهی دادند که یا شیخنا
 تمام علامات شمارا پیش ازین ممر رؤیاء صالحه بما مردم بیان کرده بودند که خال مبارک
 پیشانی شمارا نیز یاد کرده بود که چنان و چنین مردمی از اطراف عالم در دیار ما خواهد رسید
 همگی مردم او را به پیری و پیشوائی خواهند گرفت پست سحر کرشمه و صلش بخواب میدیدم
 ز من مراتب خوابی که به بزمیداری است آن هنگام پست نمودیم بدتی چند دران
 موضع متوطن ماندیم تا زمانیکه همایون بادشاه از دست شیرشاه بادشاه افغان شکست یافت
 مد لقیه لشکر روے بجابل نهاد دران موضع مارا باید مشفق ملاقاتی شد در کنار یکدیگر
 گرفتیم ترحم و تملطف بچید نموده اما آه کسرت و تاسف میکشید که من بر غلط رفته بودم جای آباء
 و اجداد را بشما گرفتید در دین و دنیا کار همین است که تو گرفتی الحمد لله که بدین رتبه
 رسیدی دو همیان یکی از طلاویک از نقره در پیش من نهاد گفتم ای پدر بمادر کار
 نیست گفت ای فرزند عزیز این را نذر شما کرده ام امید که صرف درویشان سازد
 بضرورت خادم برداشت نگاه از همه بگرد گدشتهم روایت میکند حضرت مخدوم
 زاده معصم بعروة الوثقی حضرت مصطفی که فرزند جاگیر و دبستان بی نظیر حضرت
 ایشان است در زمانیکه حضرت پیر دستگیر سید علی ترندی زیارت شیخ شرف
 الدین پالی پتی بجای آورده بود و تاثیر بر ایشان شده اسپ و سلاح را بقالی
 سپرده بود تا بپدرم برسانی اما خودش بعد از آن هیچ باید ملاقا نسته نشده بود مگر در
 ساعت فی الجمله باز در دم جنبش پیدا آمد و ناآرامی هویدا شد که شاه پیرم باید تا خود
 را بخدمت حضرت شیخ سالار که برگزیده درگاه عمار است برسانم و خود را ازین قید
 پیری و مریدی آزاد گردانم روے بدان جانب نهادم روزی چند رفتم سواران
 شیرشاه بادشاه در راه ملاقی شدند چون بتعاقب همایون بادشاه می آمدند بکام آنکه حمل
 و سختی بر افغانان غالب است تا هر که بر زبان فارسی نطق و تکلم کند او را دشمن میگویند
 مصلحت قتل من در پیش نهادند ایشان بدان هوا و بازی و من بقضا و قدر را رضی
 زمانی در راه توقف کردم آخر الامر رسیدند که هیچ از دنیا داری گفتم دو همیان یکی
 از طلا و دیگری از نقره گفتند تعلق ما و در دنیا دارم اشارت کردم تا بدیشان داد و راه

در پیش گرفتیم الغرض من بقصد انقطاع والفضال از اختلاط مردم بسبب اذن پیردستگیر
 بالثمام عنقه شریفه ان حضرت پیردوان اما بقصد از دیاد اختلاط والصال این جنب
 با مردم از جهت اداسے موعظه ونصایح شریع کما ینبغی بابل اسلام اراده قضا وقت در
 بر اراده من خندان چه بچگونه حکم کل نفس ذائقة الموت نفس نفیس اورا
 شربت موت چشمانیده بود مگر اراده در باب من ادا می حق زیارت خلیفه مقدسه بود ان
 بسرعت تمام بعد از طے طریق طویل بدان مسکن عالی مقام رسانیده سبب رحلت بادولت
 آنحضرت آن بوده که روزی از روزهای که از ابنای صلی الیشان سوار شده بقصد شکار
 بیرون رفته تا در بیابان بی پایان و جنگل نادیده بختل جماعه سواران دزدان از طرف جنوب
 برواستیلا نموده محاربه عظیم بانواع اسلحه در میان ایشان افتاده ولیکن هیچ تیغی از تیغها بر
 بدن شریف مخدوم زاده اثر ننمود چون از شر جماعه عناد و فساد نجات یافته بخدمت حضرت
 شیخ حاضر آمده ایشان تهدید بسیار کرده نصایح کما حقہ نموده که امثال شما مردم را بطریقه
 آبار که اهل سلوک اندر معنی میباید داشت نه طریق اینها ملوک انام مخدوم زاده چون بخدمت
 بوده درین باب بحد کمال اثر ناکردن تیغها بر بدن ایشان از تعجبات شمرده این رتبه را از خود
 دانسته بل زبان نیرسیان فرموده پس چون حضرت شیخ علیه الرحمة والغفران میخواست
 که مرتبه ایشانرا بر ایشان اظهار سازد و طینت را در تپه و هم و کمان و تعجب که در قعر دریا دل
 ایشان متمکن بود بقوت دست باطنیت بیرون کشیده بر کنار اندازد بنا بر آن دست مبارک
 از استین با برکت بیرون کشیده اظهار ساخته تمام دست مبارک ایشان از شدت
 زخمها کبود می نمود چون حضرت شیخ ایشان ارد دریا رسکر بساحل آمده شرم الکرا تاجیض الرجا
 پیش آمده ایضا چون معلوم ائمه اسلام و مکشوف علماء ذوی الاحرام است هر ان سالک
 وزاهدی و عابدی که قدم در ادا می مرضیات حق سبحانه و تعالیه آدا کنند کفر لغایه و ابتغایه لوجه
 الله و بهمانغات مذکوره مغرور نگردد و قانع بماند احدی اورا دوست دارد و فرود قیامت
 مقبول الشفاعه گرداند اما چون مغرور کشف و کرامت در دنیا گردد و اظهار سازد هر آینه از
 کمال شفاعت فردی قیامت محروم بماند و رتبه کمال شفاعت او بنقصانیت بدل گردد
 ایضا افشاء سیر التوبه کفر و اوست ای کفران نعمه یعنی نیل نعمت رتبه کمال شفاعت را
 بزیل کشف و کرامت دنیوی پوشیده و بنقصانیت رسانیده باشد بنا بر مقدمات مذکوره

رحلت حضرت پیری بی بی
 کلمه
 بختل جماعه
 وزیر جمعی جرحت
 و بعضی پوست
 با گردن و نیزه
 زدن و چندان
 آوردن
 نفس اللغات

از آن حال پشیمان شد آب طهارت طلبیده و وضو جدید ساخته بعد از ادای دو گانه سر
 بر زمین نهاد و رحلت نمود تا شمرت من در دنیا پیدا نکردد و ایضا چون مرتبه خود را بغیر
 احد نمودیم مبادا که از جمله اهل بیگانه اگر دم که نفس من بدین لذت یابد و شایان دوستی دست
 تمامم و ایضا تر به شفاعت کمال را چنان بقصاک رسانیدم و ایضا مبادا که بار کسی دیگر
 ازین النوع کشف و کرامت در وجود من آید بهر حال فتن من بهتر باشد بدان ای عزیز
 که مردان چه کار دارند و چه روشها که امثال کار و بار ایشان از دست من و تو که
 مدعیان زمانه ایم آمدن محال است چنانکه حضرت عبد الرحیم در رد البدع فرموده اند که
 دین مردان دیگر است و دین مختشان دیگر مگر ما و شما از آنها باشیم که حضرت خیر البشر علیه
 الصلوٰة و السلام فرموده **ان بین یدی الساعه کذا بین فاحذروهم القضاة**
 بسکن شریف ایشان رسیدم سراز دروازه دار بیدار دنیاوی ایشان در آوردم
 که فرزند جاسه نشین و دلیند معتد دنیا و دین ایشان حضرت شیخ حسین در مراقبه نوشته
 بود سراز مراقبه بالا کرده فرحت بیغایت نموده بعد از ادای وظیفه فاتحه و استغفار محذوم
 زاده فرمودند **سعی درین زمان و بهدین اوان بهدین مراقبه و بهدین مشا**
حضرت پدر مشفق و پدر محقق را در یافتیم بعد از ملاقات فرموده آئی فرزند از من دو خرقه
پس بمانده یکی را پارچه پارچه ساخته در میان معتقدان قسمت ساز و خرقه دوم را به پیش آینه
این حال برسان که حق آن جانب است پس پیش آینه این حال شمار یافته تا خرقه را
طلبیده هر یک از آن خرقه نام مرا نوشته یافته در حال فقیر را پوشانید زای حکمت به
باری تعالی غراسم هر چند از قید پیشوائی خود را خلاص نمیشوم هنوز قید بر قید زیاده تر میشد
بعد از استقامت در مدت ما شاء الله تعالی در آن منزل باز محذوم زاده من فرمودند
چون شمارا حضرت پدر محقق که ما را پدر مشفق بود و وطن در کوهستان فرموده بودند برو
هر منزل را از کوهستانها که شایان بیسیند متوطن گردید و یا بولایت خود توجه نمایند که
آن نیز تعلق بکوهستان دارد بنابراین محذوم زاده توجه بولایت خود آوردیم چون در
شهر پر شور رسیدم معتقدان مخلصان هر یک چون حاجی سیف احد و ملک گدی
که از ملکان گلپایانی بودند بلاقی شدند بعد از ادای سنن ملاقات کما ینبغی اظهار حال نمودند
که وطن ما قریب است روزی چند از خدمت شریف خود ما را بی نصیب مگردان تا اهل

تحقیق پیش از
 این قامت
 درنگ نکنند
 بود پس پیش
 کینه از انبار
 کوه علی

فرزند از من دو
 خرقه پس مانده از

و عیال و اطفال ما با توابع و لواحق بل اکثر اهل دیار از آن مستفید گردند شاید که افکار
قدیمه شما در ایشان اثر کنند که از طریق هه او بدعت و از مخالفات شریعت مجتنب گردند
بنا بر هتر ضدا ایشان رضی شدم روی بد و ابه نهادم بعد از نزول ران منزل عموم
و خواص آن دیار توجه نمودند ولیکن بعضی مستفید طریقت و شریعت شدند و بعضی
مستفید مجالست و مخالفت و استماع مواظظ و نصایح گشتند که تا بعد از آن باز تکب
النوع مخطورات و ممنوعات شدند چه اکثر افغانان بل تمام هم محبت در استماع دارند خواه
سموعات خیر باشد خواه شر از جهت تغلب جهل و حماقت بر ایشان اما ادای مسموعات
خیر را کم بجای آرند بل اکثر افغانین این زمانه از استماع خیر گریزان اند و استماع شر را جوان
چنانکه دیده میشود درین ایام چه فساد اهل عناد در میان ایشان بسیار اند بسیار شایع
شده حتی که ادای مواظظ و نصایح و موعظت شریعت محمدی را علیه السلام از ترس
ایشان بجا آوردن ممکن نیست بعد از استقامت یکساله در دو ابه بار میجو ستم که توجه
بولایت خود نماید اما یاران و مجان و مخلصان گلیانی مانع شدند چیمه مخالفت پیشتر
آوردند که در ولایت یوسف قری دو ملحدان متمدان مخالفان شریعت محمدی باشند
نام دارند یکی پریطیب نامند که از افغانان علوی است اصلا دویم پیروی گویند که از
افغانان برپنجی است که اکثر مردم آن دیار از راه رست محمدی بیرون برده اند و بسند
روش ایشان آنکه سرودشوند و مباح دانند زنان و مردان و خوردان بزرگان
را بر خود جمع میسازند سخنان پراکنده از حد شرع بیرون می گویند حتی که پیروی خود را
خدای میگویند لغو دانند من ذلک شاید که توجه بدان حد و دنیا پیدا عوم آن مردم را
از کفر و عنادت بجای دیند چون خلل دین محمدی را شنیدم توجه بدان حد و در خود
فرض دیم اما مردم می یافتند ساده دل که در حقیقت به کلی ایشان دین طلب خدا طالب
بودند جوانان ایشان از پیران در دین بهتر از تر زنان ایشان از مردان هنوز در دین
موکد تر اطفال ایشان در حد طفولیت دین طالب دین جوان و خادمان ایشان
نیز از مخالفت و منہیات شرعیه گریزان اما از جهت نابود بودن درس و مدرسه علم و علما اقبیا
همگی آن مردم جاهل بوده و بسبب بسیاری شیخان باطل پیران بی حاصل ایشان را به جهت
مخالف شریعت دعوت می نموده ایشان از ساده دلی و نادانی اجابت کرده آن مخالفان

فصل در بیان طرد
در بر سر قری

را دین دانسته اکثر این ضعیفان مسلمانان بر غلط رفته و لیکن از قواعد افغانان است هرگاه
 آوازه نوشته از در آمدن و پیدا شدن عالمی یا شیخی یا صالحی یا عابد در میان ایشان
 همگی اولسب و اجتماع نمایند جماعه جماعه بزیرات او میرسد تا چیزی از نوشته شوند چون
 محبت افغان در ستماع و اجتماع است نه در عمل کردن آن مسمو عا و از مرقب جمل
 امتیاز نمیتوانند کرد میان اهل حق اهل باطل تا تخص کنند که این شخص نوع آینده بر حق است
 یا بر باطل مگر بعضی از دانایان و زیرکان ایشان اهل حق را از اهل باطل شناسند بنا بر آن چون
 در ولایت ایشان در آمدن تا بموضع سدوم رسیدم از اطراف و جنوب آن مردم جماعه
 جماعه میرسیدند و غط و نصیحت را گوش میکردند تا هر چه از دین میآید از مردم جدا
 نمودن بر عمل کردن بر شریعت و اجتناب نمودن از اهل هوا و بدعت همه را وقتاً فوقتاً آفاقاً
 تقریر می نمودم و ایشان بدل جان الفیاد می نمودند تا بحکم حکم **قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَوَهَقَ**
الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا و فی الصراح زهق نیست شدن را گویند چون مردم
 دین طلب و حق جوی بودند سخن حق در ایشان اثر کرد و از اهل هوا و بدعت مجتنب و محترم
 گشتند بعد از آن اتفاق آن افتاد که هر دو پیر متمدن کورین را ملاقی شوم مباحثه
 و مناقشه در اثبات مذہب سنت و جماعت و رد مذہب هوا و بدعت بجا آوردم تا عوام
 زمانه دهنند که ایشان بر باطل اند چون طیب متوطن نواحی هند بود در زمانی که خبر قدم
 ما را شنیده در شب گریخته هزاره رفته از آنکه خفاش شب باید تا پرواز کند چون آفتاب
 بر آید بضرورت در سوراخ در آید و پیرونی نیز از حضور اعراض نموده تا عوام و خاص
 دریافتند که بر باطل اند اما چون قواعد شیخان جنیان افغانان بر آن رفته که
 بعضی کلمات را از جن شنیده و غیب گویی را پیشه ساخته خود را کافر می سازند و بعضی
 کلمات بعقل و فکر سمجیده و دریافته مردم را گویند که چنان و چنین خواهد شد اگر راست
 آید در میان جهال افغانان جاه و مرتبه یا بند و ندانند که بدین عقیده کافر می شوند
 زیرا که اعتقاد علم غیب مرغیر خدای را کفر باشد کقولہ جل جلالہ **لَا یَعْلَمُ الْغِیْبُ**
إِلَّا اللَّهُ و ایضاً یکی از شروط ایمان است که علم غیب را خاصه خدای تعالی دانند بنابرین
 جهل و حماقت شیخان افغانان پیر طیب از هزاره خطر روانه کرده چون شنیده بود که
 ایشان از قندس اند و عزم قندس دارند که سیل را ازین ولایت بردارند و در

طبع افغانان در
 این کتاب از دین

معنی گوی
 آری غیب
 است و باطل
 شد باطل
 شد حق

قدس انداختمش لغو باد من الكفر الصبح ایضا این چیزها تعلق بتصرف است تا دار و بیج
 فردے را درین جا مدخل نیست بعد از آن اصحاب و احباب این فقیر تضرع بسیار و الحاح
 پیشمار نمودند بر آن که یکسال درین حدودنا سکونت فرمائی تا محوم زمانه بگفتار پیر
 طیب کافر نشوند بنا بر استرضاء عوام راضی شدم بعد از آن چون قواعد و قوانین
 افغانان برین جمله جاری است که چون یکی از علما و صلحا که از قوم و قبائل ایشان باشد
 دریا بند کلانتر ایشان خواهر یا دختر خود را در نکاح ایشان آورند ملاحظه معجزاتی شاید
 که آن شخص در دیار ایشان ماند و ایشان از او مستفید گردند بنا بر ملک دولت ملی می
 از قبیله بارکشاه زسی خواهر خود بی بی مریم را در ملک نکاح من در آورد هر چند من ازین
 قبیله است بعد می نمودم که زن گرفتن علایق ناموافق است مرار بابت شغل الاموال سستی
 را بد کردن در بنجانیدن مروت ندیدم بضرورت متناهی شدم این هنگام دوشتم که در سخن
 حضرت پیر دستگیر اشارت بدین حد و بود که مرا سکونت در کوچهستان فرموده بود
 چون فرزندان دختر بنیه و نرنیه بوجود آمدند بار اتفاق آن افتاد که جد و جده نموده خود را
 بخدمت شریف والدین خود را برسانم اهل و عیال آنگذاشته مجرد آروان شدم بقصد
 رسیدم پدر بزرگوار از دار الفنا بدار البقا رحلت نمود اما خدمت والده عقیقه را
 در یافتیم بعد از مدت کیفیت عمر گذشته خبر رسید گفتمش در دیار یوسف زسی متناهی
 شدم حضرت والده از آنجا که طرفیة شفقت مروم با دیانت است در حال بجهت چهار
 طریق من ساخته و روان کرد گفت ای فرزند اگر توفیق رسد اهل و عیال همراه
 بیار و الا من حق خود را بشما بخشیده ام بهمانجا باش تا حق ایشان در گردن من تو نمایند
 بعده بحکم مادر مشفقہ در حد و دیوسف زسی ماندم تمام اولس را بر راه حق و دین حق ثابت
 دوشتم مگر دوزمانیکه پیر تاریک ملعون و جمال دین کلان موزون پیدا شدند آن هنگام در
 میان اولس تفرقه افتاد بعضی بدعوت فقیر بر راه محمدی ثابت قدم شدند و بعضی بدعوت
 آن متردان گمراه ابدگشتند جم از آن بود که اولس ایشان بقصر و غضب اکبر بادشاه گرفتار
 شدند اکثر ایشان به بند و تاراج رفتند مملکت را از ایشان گرفتند زیرا که حضرت خیر البشر
 علیه الصلوٰة و السلام فرموده در ولایتی که بدعت و رفس شائع گردد آن ولایت را الله تعالی
 به بادشاه ظالم گرفتار گرداند **فصل** در شرائط الشیخ و المشیخه و الارادة فی

تاریخ یک جهان از

تاریخ یک جهان از

فی الردع علی اهل الهوی والبدع ناقلا من التفسیر عند قوله تعالی وَمَنْ
 یَقْتُلْ مُؤْمِنًا مَتَعْمَلًا فِجْرًا هَدَتْهُمُ الْآیةَ کَمَا یُجْرِمُ قَتْلَ غَیْرِهِ یُجْرِمُ قَتْلَ نَفْسِهِ
 عَلَیْکَ وَمَنْ اتَّبَعَ هَوَیةَ سَعَیْهِ فِی دَمِهِ فَهُوَ مَا خُوذَ بِجَالِهِ حَقِیقٌ بِأَنْ یُکُونَ
 له عقوبة ابدیة وان یؤخذ بما ضمن علی المریدین من احواله ولقد
 قال الله تعالی یاد اود اذا رایت لی طالبا فکن له جسرا انتهى کلامه
 پس چون پیرل مرید آمد باید که پله استوار گردد و تا مریدان را از دریائے نامتناهی هوا
 بگذراند و از علایقات و تعلقات غیر خدا براند و گذرانیدن و رسانیدن خبر باستقامت
 شریعت غیر استواند چه درین باب کلامی مشهورست الطریق الی الله بعدد انفاس
 الخلائق و کلها سس و ذة الامن اتبع الرسول قوله تعالی ان کنتم تحبون الله
 فاتبعونی یحببکم الله امی من سرزند شایان دوستی خداوندی مانند جل اسم
 جز پیروی خیر البشر علی الصلوة و السلام نتوان شد و برین سخن دلائل عقلی و نقلی اکثرین
 ان یخصه ثابت اند کسے را که ادنی عقل و اندک فکر باشد خواهد دریافت پیر را باید که پل
 قوی گردد تا مرید را نجافی دهد نه آنکه چون پل فاسد بود و بنا نایبند گردد که مرید را باند
 الا با د هلاک گرداند آنرا پل نباید گفت بل دم باید داشت که مرید را از پای گیرد و در عقیاب
 اندازد عیاذ بالله هم خون مرید در گردن او باشد و هم وبال آثام مقتدی او بر تن او باشد
 و بر مرید نیز آن وجوبست که مقتدر اشنا سدر استحکام او در شریعت و طریقت انگاه
 اقتد نماید و الا هلاک ابد گردد که عذر جعل عند احد از مردی عاقل مقبول نیست در
 مکتوبست که برادر شمس الدین بدانند که شریعت راهی است که انبیاء علیهم السلام در میان
 امت نهاده بتائید خداوند عزوجل دعوت همه انبیا خلائق را اولی توجید بود و درین
 همه انبیا برابر اند بلکه یکدین و یکدعوت و یک معبود است دویم دعوت بعبودیت بر حسب
 مصلحت آن پذیرفتن انبیا سخن خدای را عزوجل وحی گویند و عبادت کردن ایشانرا
 از ان وحی دعوت گویند و مستمعان و متابعان ایشانرا امت گویند و مجموع از او مر
 و نواهی و اصول فروع دعوت را شریعت گویند پس شریعت راهی است و پیغمبر نهند
 آن راه و جاده فراخ را شارع گویند و شریعت راه فراخ باشد که از وی راهها خیزد و قوله
 علیه السلام ستفرقتمنی علی ثلاث و سبعین فرقة کلها ناکلة الا واحدة فانها ناجية

ای محراب
 سید
 دست
 سید
 راس
 سید
 دست
 دست
 تفسیر

و طریقت را می است در شریعت بیان توحید و طهارت و نماز و روزه و حج و جهاد و زکوة
و دیگر احکام شرعی اما طریقت طلب کردن تحقیق آن معاملاً و تقصیر کردن آن مشروط
و آرستن اعمال بصفای سائر و تطهر اخلاق است از کدورات طبعی چون ریا و هوا و جفا و شرک
و مانند این و دل پاک کردن از کدورت بشریت طریقت است پیش از نماز و وضو کردن شریعت
است و همیشه بروضو بودن طریقت است و آوردن خاص خود ساختن چون نماز شب و نا
گرفتن صدقات و سیرنا خوردن و اعراض از دنیا و قناعت به لایب از لباس مانند این
لاجرم خود را از راه رخصت و مباح ممنوع دارد و از حلال نیز زیادت شره و حرص ننماید
هر گاه که مرید خود را در مباحات رخصت دهد نفس لیر گردد و وسع را در شبهات اندازد
و از انجا پیشتر در محرمات رود و بلاک شود و هر که بی شریعت قصد طریقت کند
بچنان باشد که کسی بالا خواهد شدن راه نرد بان آن انحراب کند و خود را بروی
دیواری کشد هر چند که بر شود فرو رفتند و یا کسی که بحیل سنگ بر هوا بر می اندازد
و بکمر از ساعتی فرود می آید و یا کسی که خواهد که کج رود پشت بمغرب آرد و از کعبه
اعراض کند و برود اگر چه سالهای بسیار هم بر آن قاعده رود هرگز به کعبه نرسد که
هر مقصود را راهی است و هر قصد را شریعت و شرط راه طریقت جمله احکام شریعت است
چون مرید در راه شریعت راسخ گردد و از عهده حقوق شرعی بقدر امکان بیرون آید
توفیق رفیق او شود تا از جمله عوام خلاص یابد و در سلوک طریقه خواص بار وندگان راه
همراه گردد و بر آرد شمس الدین بدانند که شریعت و حقیقت این هر دو عبارتست از این
قوم را چنانچه از صحت حال ظاهر شریعت عبارت کنند و از صحت حال باطن حقیقت
عبارت کنند پس ظاهر با باطن پیوسته است اندر صلح جدا نیست که تصدیق بی قول
ایمان نباشد و قول بی تصدیق کردنش معتبر نه لایه الا الله حقیقت است محمد رسول الله
شریعت است اگر در حال صحت ایمان کسی خواهد که میان ایشان جدا کنند نتواند و نخواهد
باطل بود و مذموب ملحدان آنست که گویند که یکی بی دیگر رسد و او باشد و گویند چون حال
حقیقت کشف شد شریعت بر خیزد لعنت بر این اعتقاد باد و برین مذموب پس بدانکه
حقیقت عبارت از معنی است که نسخ بدان روانا شود و از عهد آدم علیه السلام
تا فنار عالم حکم متساوی است چون معرفت حق و شریعت عبارت از معنی است

پاک طریقت

که نسخ و تبدیل بران روا باشد چون احکام وقتی باشد که شریعت نباشد اما وقتی نبود
 که حقیقت نباشد پس شریعت بر مثال قالب آمد و حقیقت بر مثال جان چنانکه در
 حال حیوة آدمی یکے بی دیگرے مجال است در حال صحت ایمان شریعت بی حقیقت
 و حقیقت بی شریعت مجال بود این طائفه اند که مخصوص اند بعلم شریعت و حقیقت بمعانی
 نه بمقالات و علم حقیقت را سه رکن است یکی علم بذات اللہ تعالی و وحدانیت و
 ونفی تشبیه از وے دوم علم بصفات خداوند و احکام وی سیوم علم بافعال و حکمت
 وی و علم شریعت را نیز سه رکن است یکی کتاب دویم سنت و سیوم اجماع است اقامت
 علم حقیقت بی اقامت شریعت زندقه است و اقامت علم شریعت بی اقامت حقیقت
 نفاق است پس باید که بدانی که این طائفه قومی اند که هرگز ترک ادبی از آداب شریعت
 روا ندارند ترک فرض واجب کی روا دارند ایشان هر چه یافته اند در متابعت شریعت یافته
 اند انتہی کلامه و ایضا فیہ برادر شمس الدین بدانند که بناء ارکان طریقت برین خبر است
 کہ میفرمایند لَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالْتَّوَافُلِ چون خداوند بنده را دوست
 گیرد شفقت و رحمت او بر همه خلق تا بد خود نخورد بخلق دهد خود بنوشد بخلق پوشاند
 بزخم مردمان ننگد و بجفای ایشان نه بیند چون آفتاب بود بر دشمن چنان تا بد
 کہ بر روی دوست در تواضع چون زمین بود کہ همه خلق پای بروی نهند و ارباب
 خصومت نه همه عیال او بود او عیال کس نبود دشمن را همچنان بخشد کہ دوست را
 عین رحمت شده بر کافه خلق شرق و غرب زیرا کہ ازاد بود هر چه بیند از یکے پسندد هر که
 برین صفت نبود او را در طریقت هیچ قدمی نبود و مردی بود نام و نان طلب و جاه
 طلب سخن طریقت از وی بیگانه بود کہ حق تعالی هر که را بردارد بکل بردارد او را دل
 پاک دهد اما گویند گانی که من و تو می بینم هم زبان ایشان بر ایشان گواهی میدهد و هم
 دست ایشان بر ایشان گواهی میدهد لقمه نتوانند از خلق خود باز گیرند و خرقه نتوانند
 کہ از سر خود برکشند و خواهند کہ همه عالم بغلامی ایشان اقرار کنند و خطبہ ایشان خوانند
 در همه عمر خود با دستار خورد یا پیراهن مجرب با کلاه در بازار نتوانند رفت تا نباید کہ آبرو
 پیش درزی و کفش در زریخته شود اینچنین کس اهل نظر خویشتن بین و خویشتن پرست
 گویند نہ حق پرست مردی در تا و پویشند و خود را در صلاح و عزت می آرند تا خلق او را

منقول بود در شریعت و احکام

بصلاح بشناسد و روسے دروی آرند این چون زنی بد کاره بود که همه روز خود را
 بسیار ایدتا خلق به وی نگرند چنین گفته اند که هر که از خانه خود بیرون آید و راه خانه باز
 داند تا اگر حاجت افتد باز گردد آن کس اسخن در طریقت مسلم نبود انتمهی کلامه قوله
 و هر که بے شریعت قصد طریقت کند همچنان باشد که کس بالا خواهد شدن الخ و مؤید
 این قول است آنچه از حضرت امام زمان شیخ الاسلام و المسلمین شیخ جلال تہانیری
 در ارشاد الطالبین خود فرموده بد آنکه ابتدا این راه از شریعت است چنانکه فرمود
 و واجبات و سنت و مستحبات و آداب جمله بجا آرد و این طاعت است چنانکه لقمه
 و جامه و جامی و تن خود را از حرام و مشبه و از پلیدی و از حدث و جنابت پاک دارد
 و حواس خمسہ را از لوث معصیت نگهدارد و این را طہارت جوارح گویند از معاصی این
 شریعت است پس ازان راه طریقت است که دل خود را از اخلاق ذمیمہ چنانکه جب
 جاه و حب شهوات و جسد و کینہ و کبر و حرص و بغض و بخل و غیر ذلک پاک دارد و بصفات
 حمیدہ چنانکه صدق و صفا و حلم و مروت و سخا و وفا و احسان با خلق و حسن خلق و صدق
 معامله با خلق تعالی و با خلق و جبران آریستہ گرد و این را رزق خوانند و تبدیل
 اخلاق دیند و این مہمی عظیم است بی این دولت ہرگز دین نبود و بی دین راه حق فرستہ
 نشود و درین کار و درین راه غرلت از خلق و خلوت باید باشغل دوم و باہتمام تا مہم
 آید و خلل در کار و روسے روی نماید بہت سخن با کس بگو الا ضرورت بد خلل تا در نیفتد در خصوص
 اما پیران زمانہ ما را قانون دیگرگون و قواعد بے موزون است تا صفات ذمیمہ با صفا
 حمیدہ بدل نکنند پیر و پیشوا سے عوام نگرند چنانکہ در رد البدع مسطور و مذکور است
 اما بعد فان رباط الفقر قد خربت و دياره قد وهنت و اهلہ قد ارتحلوا
 و مضوا و کثر المشبهون و المتشبهون الذین شغلهم الغيبه و الکذب
 و طلب الدنيا و استماع الغناء المحرم و الرقص الذی یكون نقصا فی المنزلة
 و التزوير و البغض و الغل و الحقد و الحسد و الخرص و الکبر
 و العجب و الریاء و القاء العداوة و النظر الی الامارہ و ضجبه الملوك و اهل
 القلم و کل مال الحرام الذی یمیت القلب و شہادۃ هؤلاء المتشبهین
 الموصوفین غیر مقبولہ فکیف يجوز الاقتداء بهم و لاخذ القلائس منهم انتم کلوا

ایضاً فیہ در مقصد الاقصی آورده اما آنچه حق است آنست که بیشتر زیر کار و داناان
 که باین شیخی و پیشوائی مشغول شده اند سبب آن دوستی جاہ بود قال علیہ الصلوٰۃ
 والسلام اجزمًا یُخْرِجُ مِنْ رُؤْسِ الصِّدِّیقِیْنِ حُبَّ الرِّیَاسَةِ اِنَّهُ کَلَامُهُ
 ایضاً فیہ در جامع العلوم آورده پرسیدند کلاه از چارترک چیست فرمودند ترک اول
 دنیا ترک دوم اهل دنیا ترک سیوم ماسوی احد ترک چهارم وجود بر که این جمله ترک
 ندارد و کلاه و شجره و خر قه میبد بدزد و هم گمراه ست و هم بے راه گرداننده مرید است
 انتہی کلامه اسے فرزند این طائفه در حوص نیاجون پروانه در آتش سوخته اند
 سماع است که شخصی بخدمت شیخی از شیوخ افغانین ہند فلسفی چند تحفه آورده
 در پیش نہادہ و شیخ در زیر بوریا مسجی نگاه کرد تا فراموش آمد ہر روزی از روزهای
 کہ مسجد درآمدی یکبار گوشہ بوریا بالا کردی یکے از مریدان گفته چند برابر آن خواہم داد
 اگر تسلے دل شما کرد گفت فی اندیشہ من منقطع نخواہد شد مگر فلوس چندی اور زیر ہین
 بوریا نخبہ نگہدار بود تا من برسم و بردارم اسے عزیزان نوع مردم را اہل زبان پر و پیشوا
 میگیرند و بیل کل اویل لہم و لکن تبعہم و در دوستی اہل دنیا چنان صادق اند کہ اگر یکسالہ راہ
 دور بخواہند بروند چنانکہ در زمان ما شخصے از پر شور بہ بخار رفت و در محبت ماسوی احد
 چنان مستغرق شد کہ محبت حق را در جنب محبت ماسوی احد جای نیسداد سماع است
 کہ کینز کے از کینزکان شیخ یوسف افغان را تربیت طفلے از اہل بیت او مینمودہ چون
 تقدیر مخالف تدبیرش آمدہ پارہ بالٹس سوزش یافت شیخ از غایت جہل و ضلالت کینز
 ضعیفہ چندان لکد کوب ساخته کہ جائزہ تسلیم قرار دادہ ازان میان یکے از فقراء شفا
 نمودہ و گفته کہ آن حق انکار گفت چون انکار م چسو ن بوی سپردہ بودم لغو ذ
 باعد من ذلک الکفر الصریح چونکہ انکار تقدیر کفر باشد و ازان خبر ندارند نقلست کہ بزرگے
 از بزرگان در زاد یہ با طفلے از اطفال خود نشست کینز کے از کینزکانش با شیخی کباب
 رسیدہ تا قوت وقت سازند چون قضا تقدیر بدان فتہ بود از دستش روج و در ان طفل رسید
 طفل جان را بحق تسلیم کرد و کینزک بھوش شدہ افتاد آن بزرگوار طفل را بچمان رسانج
 ماندہ سر کینزک بشفقت تمام گرفت تا بھوش آمد مردم گفتندش چرا چنین کردے
 گفت از خداوند جل و علا تر سیدم کہ مرا بظلم نسبت کند کہ کینزک از تو تر سید و بھوش شد

بزرگوار

نظر

حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة و السلام فرموده اند هر که خدا و رسول خدا از وجود خود دوست تر نداند او مؤمن نباشد پس اینمردم وجود خود را چندان بدوستی گرفته اند که خدا و رسول خدا را فراموش کرده اند چه وجود را تابع مواد داشته اند و تابع هوای خدا و رسول خدا نباشد کقول من قال **سپست** باد و قبله در ره تو جید نتوان گفت یا رضای دوست باید یا هوای خویش **سپست** قوله تا از جمله عوام خلاص باد الخ در رساله ایمانیه آورده است مؤید این قول و نیز باید که از متابعت و فرمان برداری بیشتری از خدایق اجتناب کند تا بضلالت و گمراهی و کافری گرفتار نگردد **قوله تعالی وان یقطع اکثر من فی الارض ینزلوک عن سبیل الله** اتمی کلامه ای سرزند چون صاحب خود را از اطاعت اکثر مردم نگاه میداشت از سبب آنکه تا گمراه نگردد و نعوذ باسد منها اگر چه نزع نبوت جائز نیست پس پیران زمانه ما را چه حال چه وبال پیش خواهد آمد بسبب کثرت اتباع جهال با آنکه زوال ایمان ایشان شرعا جائز بل واجب است از جهت کثرت سوء اعمال و افعال ایشان قولا عین رحمت شده بر کاف خلق الم مؤید این عبارت است آنچه در وصیت نامه عبد الخالق عجد وانی قدس احد سره فرموده اند چون بنده بر معاصی و شهوات روید یقینش ضعیف شود و دل می سخت شود و آن بیماری دل بود و سختی دل از خشکی خیزد که چون دل خشک شود در دل ترس خداوند عزوجل نماند و رحم بر خود و بر خلق نماید و نفس از معیار برهنه نتواند کردن و اگر رحم کند آن عادتی که بود نه حقیقه و علامت رحم علانی آن بود که چون کسی را در بلا سے بیند چون بر سنگی و گرسنگی و بیماری رحم کند و لیکن به کسی که بحصیت مبتلا گشته باشد رحم نتواند کردن و بر کسی که باوی جفا کند رحم نتوان کردن چه رحم حقیقه را علامت آن بود که مرعاصی را که باوی باشد سرزنش نکنند و بر جفا کننده کینه ندارد و بمکافات وی مشغول نشود آورده اند که سواری از خواجه حاتم پرسید که راه کدام است خواجه بگورستان نشان داد یعنی همه را از آن سو باید رفتن چون سوار پارچه راه بر رفت گورستان پیش آمدش سوار خشمناک شده برگشت خواجه را تا زیانه چند بزود در راه مریدان خواجه پیش آمدند سوار را پرسیدند که خواجه حاتم را کجا دیدی سوار گفت من خواجه را نمیدانم اما از مردی راه پرسیدم مرا راه غلط نشان داد و پیرا بزم مریدان گفتند بچه صفت بود و سے بگفت معلوم شد که خواجه حاتم بوده است گفتند تو خواجه حاتم را بزود

اکثر من فی الارض
یعنی کثرت کفار و مجرمین اند
تا از آنرا هیچ
نخبر نیست
تفسیر

فصل حاتم

سوار پشیمان شد و بنزد خواجه آمد و در قدحهای خواجه افتاد که مرا بکل کن خواجه
گفت من ترا همان ساعت بکل کردم و پذیرفتم که اگر خدای عزوجل مرادستوری
شفاعت دهد ترا شفاعت کنم آورده اند که بانیک مردی فاسقی گستاخی
کرد سخن فحش و قبح گفت آن نیک مرد مناجات کرد و گفت ای بار خدای مر آن کس را
بگردن بدی عقوبت وعده کرده و مر اوثاب وعده کرده و من از ثواب خود ماندم
ویرا عقوبت مکن و هر که را رحم حقیقی بود صفت وی چنین بود که یاد کردیم انتهی کلام
پس بدان اے فرزندان طائف همان مردم اند که از رحم حقیقی که هر معرفت نبی
منکر باشد اصلاً و قطعاً بهره ندارند و در قول خیر البشر علیه الصلوة و السلام
گشته اند اِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعَةُ وَ لِيَسْتَمُ احْتِجَابِي فَلْيَطْهَرِ الْعَالَمُ عِلْمَهُ وَ مَنْ
لَمْ يَفْعَلْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَكَةِ وَالنَّاسِ اِجْمَعِينَ هم از آنست که دین
ایم اهل عناد و فساد از علما و صلحا فرار میکنند و در جور لعنت آثار آن ملعونان
قرار یقین میکنند باید دانست که هر چه هلاک ابد گردند چنانکه در رد البدع آورده اند
و قال جابر بن عبد الله قال رسول الله صل الله عليه وسلم اوحى الله
تعالى الى ملك ان قلب المدينة كذا وكذا على اهلها فقال يا رب ان
فيهم عبداً فلا تالم يعصك طرفه عين فقال قلبها عليه فان وجهه
لم يتغير في ساعة قط قال رسول الله صلعم عذب الله تعالى قرينة فيها
ثمانية عشر الفا اعمالهم كاعمال الانبياء قالوا وكيف ذلك يا رسول
الله قال كما يكونوا يفيضون لله تعالى ولا يأمرون بالمعروف ولا ينهون
عن المنكر انتهی کلامه ایضاً و گذشته نبی از منکر از گناهان کبیره است انتهی کلام
قال عليه السلام كل ميسر لما خلق له یعنی هر که م از مردمان آسان کننده
است کاره را که از برای آن تسریده شده است اگر از برای بهشت آفریده شده
است کار بهشت بر و آسان باشد که آن طاعت و عبادت است و کار دوزخ برود شوار
باشد که معصیت و بدعت است و اگر از برای دوزخ تسریده شده است کار دوزخ
بر و آسان و کار بهشت گران باشد هم از آنست که بعضی مردم این ایام بعلم و صلحا
رجوع دارند که در هزار یکی و یاد و باشند اما اکثر این مردم بآن طائف مغرور و مشهور

ع
لغت بمعنی دور
از رحمت خدا

له
یعنی هر ملعون
بهر فلان بار
اهل او را محروم

مجت و اختلاط دارند چه امر معروف را ترک داده حق پوشی را اختیار کرده اند و قوام این ایام آنست که حق گوئی را غیب گوئی گویند و حق پوشی را ولی و اولیا گیرند چه دل میچکسند نمیکنند و آزاری نمیبرند کقول من قال **پست**

هر که بر خونه تو بر طبع تو زبیت | پیش چشم تو بنی است ولی است

و اگر گاه همه رحم عادتی که آن سخاوت مال باشد از ایشان صادر شود آنرا ولایت محض دانند بل در اعارف و سالک و وصل گویند بل عاشق صادق خوانند و این خبرند از آنکه عاشقان را شغله است و راهی این شغلها که طریقه العین بدین رحم عادت مشغول گردند **نقل است** که در حضور بزرگه از بزرگان سخن در آن رفت که دنیا مردار است آنرا گرفته صرف دیگران باید ساخت خود نمی توان کرد آن گشت آن بزرگوار فرمود چون مردار است مردار را بدست گرفتن از عادات پاکانست تا هر که خواهد بدست خود گیرد کقول من قال **ایست**

عاشقان اول قدم بر هر دو عالم میزنند | بعد از آن در کوی او از عاشقی دم میزنند
جرعه نوشان بلاراشادمانی در غمست | شادمان آن دل که در وسکه غم میزنند
ساکنان آستان عشق مانند جلال | از فراغت یشت پابر مملکت حجم میزنند

له
من اصفهانی
یعنی رسوائی
در شندلی

فی خلاصة السلوک فی فضل منة الوریاء قال علیه السلام من اطعمه
طعاما ریاة و سمعة اطعمه الله مثله من صدید جهنم و جعل ذلك
الطعام ناراً فی بطنه حتی یققح بین الناس انتهی **کلامه**
بدان می غم نمی چونکه رحم عادتی این مردم از ریا خالی نیست و بجا آوردن فروض
ایمان که ادای او امر و نواهی باشد در ایشان اثری نه بل خود با بر طریقه مرضیه شریعه
محمدی کما حقه ثباتی ندارند پس هیچ معلوم نیست که سبب اجتماع این مردم عوم بر ایشان
و استبعاد از علماء و صلحا چه باشد مگر آنکه سبب تبعیت عوم این طائفة متمرده را استعداد
ازلی باشد که از ازل استعداد دوزخ گشته و محروم از جنات الخلد آند که از ازل
لا تقیت دوزخ آورده اند عیاداً باسد در رد البدع آورده است گروهی بخدمت صوفیان
برخیزند و حق خدمت ایشان آن بود که خود را فدای ایشان کنند و خود را فراموش در
عشق ایشان دانند الی قوله حلال حرام می ستانند و با ایشان میدهند تا کار و بار ایشان

نقل
عجب

تباہ نشود پوشیده نماند که این قوم مغرور و فریفته باشند تهی کلامه ایضا فی
 در شرط مریدی می آرد هر که بختی نرسید از ان بود که راه نیافت و هر که راه نیافت
 از ان بود که طلب نکرد و هر که طلب نکرد از ان بود که ندانست و هر که ندانست از ان
 بود که ایمان تمام نبود زیرا که هر که بداند که دنیا فانی و روزی چند هست و آخرت باقی است
 اراده طلب زاد آخرت در وی پدید آید و بروی دشوار نبود که چیزی حقیق در عوض
 چیزی نفیس بدل کند که مرز کوزه سفالین گذشته و فردا کوزه زرین برداشتن دشوار
 نبود پس این همه سستیها بواسطه ضعف ایمانست و بسبب ضعف ایمان بی رسیدن محبت
 رهبرانست و رهبران این علما پرستگار نهند و چون هر روز رهبران نمانده راه خدای تعالی
 خالی مانده است و مردم از سعادت خویش باز مانده اند و بسبب ماندن از راه خداست
 آنست که دوستی دنیا بر ایشان غالب شده است و چون علما در راه طلب دنیا باشند
 خلق را از دنیا با آخرت چون خوانند تهی کلامه پس بدان ای فرزندان که سبب تکثیر
 این طائفه طایفه که پیران و مریدان رسمی و عادی اند بل سبب کفر و الحاد و زندقه و ضلالت
 و بدعت در حد و مابین رحد و دیند چند چیز آمده اول آنکه اولیا که علماء اقیانانند
 نادر الوجود اند اگر در مکانی از مکانها یافته شوند از شدت ازدحام ضلالت و بدعت جگرها
 سوخته و دلها بناوک اند و دین دوخته از شدت و مکائد متمردان روزگار در زاویه
 عزلت و خلوت سرسرد انداخته نشسته اند چه پشتی ایشان غیر بادشاه اسلام مستحکم
 نمیشد این هنگام اگر حق امر معروف و نهی منکر را بجا آرند متمردان روزگار از وفرازمینند
 و باطل هوا و ضلالت التجا آرند چه اداسه معروف و اجتناب از منکرات بر منکران این
 سخت مینماید چه منکران قیامت اند اگر منکران قیامت نبودندی ادای او هر چه ایشان
 دشوار نیامدی تابع این علما درین ایام بغایتی کم می باشند چه ایشان و تابعان ایشان
 مردود الخلق و مقبول الحق آمده اند و دو کیم آنکه علماء نفسانی که مستقیم بر طریقه شیطان
 اند درین ایام شمرته تمام یافته کارهای مخالف شریعت را شائع داشته بنابراین
 اکثر اهل دیار ایشان را دیده گمراه ابد گشته اند چنانکه از محبت دنیا حلال حرام نگذارند طبع
 روزی از رزاق علی لاطلاق بریده روی بدرمانی مردم آورده گاهی بدر بار ملک
 و اهل قلم رو نند تا دل ایشان بدست آرند و چیزی از خصام دنیا یا بندگای بر سران

و مردان زمانه ما و در دنیا سخنان باطل ایشان را حق دانند و حق گویند اگر چه خود
 دانند که این خلاف دین محمدی است چه امید ایشان دنیا باشد در مشارق است
 قال علیه الصلوة والسلام ان بين يدي الساعة كذا بين فاحذر وهم
 و در شرح مشارق است هر آینه پیش از قیامت دروغگویان با مشند و کسانی پیدا
 شوند که بلباس علم و صلحا نمایند و خلق پندارند که مگر ایشان متقیان اند و عالمان اند
 و سخنان باطل بصورت علم و زبان عرب بیارند تا خلق را گمراه کنند و حطام دنیا
 را از ایشان بگیرند پس بفرمود گفت زینهار باید که از ایشان پر بیزید و بگریزید و ایشان مگردید و
 سخنان ایشان در گوشش مکنید تا سلامت مانید و در شرح آثار است که مراد
 از کذبین دانشمندان ضال اند که خلق را گمراه کنند یعنی آن دانشمندان که
 علم از برای فخر و مهابت و جاه دنیا و حاصل کردن مالهاست حرام خوانده اند و مجرد
 علم بسند کرده و عمل را بس پشت انداخته و همه وقت بر در ملوک و سلاطین
 آند و شد دشته و مالهاست حرام و جاههای نارد و از ایشان پوشیده و بر صفا
 ایشان سخن گفته و هر و نبی منکر را گوشه نهاده و دروغ گفتن را مایه ساخته تا خلق
 عوام پندارند که این عالم است و هر چه میکنند بر خصم علم میکنند ماینز بکنم تا ماراجات
 باشد و آنرا احلال و رخصت دانند گمراه گردند پس زینهار چون ایچنین دانشمندی
 به بسیند چنانکه از شیطان پر بیزید از و سیز پر بیزید بلکه شر او را بدتر از شر شیطان
 دانند زیرا که چون کسی از عوام شیطان را بنید بیشک از وی پر بیزید اما ازین
 مرد دانشمند که صفت وی گفتم نتواند پر بیزید که میداند که دانشمند است بی رخصت
 علم چیزے نخواهد گفت پس چون از سخن شنوند با عققاد بگیند و دروغی را راست
 دانند و حلال احرام پندارند گمراه شوند امام عزالی گفته است هر عالمی که بعلم خود عمل
 کند نشستن با او حرمت مسلمانی را بر دور رسول گفته علیه الصلوة والسلام
 هر عالمی که او را عمل نبود او و شیطان برابر بود و این حدیث برای تعلیم امتان
 است تا همواره ازین طائفه پر بیزند و جلوت و غلت بعلم و عمل مشغول باشند
 مگر که عالمی سخن صالح و عارف را اگر در یابد با وی صحبت کنند تا برکت گیرند نهتمی کلام
 ايضا فيه قال ان الله لا يقبض العلم ان ترا عايشه عذرا من الناس

فاحذر
 ان ترا عايشه عذرا
 من الناس

وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ يَقْبِضُ الْعُلَمَاءَ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤْسًا
 جَمًّا لَا فَنَاءَ فَاسْأَلُوا فَمَا يَبْغِيهِمْ عِلْمَ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا عَبْدُ اللَّهِ كَفَتِ أَرْسُولُ عَم
 پرسیدم یا رسول الله در آن زمان علم از میان خلق خیزد یا از دلها فراموش شود
 یا کتب و کاغذ بردارد و در سهان برد پیغمبر ع جواب داد و گفت هر آینه برگرد علم را
 بزائل کردن از دلها، مردمان یعنی علم و علماء کمتر کردند و جهل و جاهلان بسیار شوند
 و علماء زود زود بمیرند تا هر چه از علم باشد در دل ایشان برابر ایشان برود و کسی آن
 کتب و تصنیف ایشان فهم نکند تا بعضی شهر باشد که نکند از آنجا هیچ عالمی که معنی قرآن
 و حدیث بدانند و بیان شریعت و فقه بکنند و خلق بجهل گردند از غایت جهل بگیرند
 مردمان بهتران جاهلان که خود را مانند صالحان و علماء کنند ولی علم بجایه ایشان خود را
 بطمع جاه و ریاست بیاریند و مردمان دیگر ایشان را تعظیم کنند و در مجلسها و صدر نشینند
 و دست و پای ایشان به تبرک گیرند پس خلق آن جاهلان را مشکلات دین پرسند بپندارند
 که ایشان چیزی از علم میدهند و ما را در مسایل مشکلات دین جواب راست نخوانند
 داد پس آن جاهلان بشرم آنکه نباید که ما را بجهل منسوب کنند و جاه بشکنند بنا دانسته
 جواب ایشان خطا گویند و بخطا گفتن گمراه گردند و خلق را گمراه کنند و این حدیث
 دلیل میکند بر آنکه بموت علماء، اقیاء، علم اندک میگردد از انبیا کلامه پس ولایت حدود
 ما همان حدودند که علماء اقیاء در میان ایشان مانده و علماء که مانده اند طالبان دنیا اند
 نه طالبان موی در تفسیر چیزی است هر چه می یافتند می خوردند و فرق نمیکردند میان
 حلال حرام گویا که در دنیا حرام نیست مال خود را و مال دیگران را میخوردند و هیچ غم نمیخوردند
 و اندیشه نمیکند کمتر استوران نمی باشند ستور علف را بوی میکند آنچه مصلحت و نافع
 است میخورد و دیگرانی **وَيُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا** و دوست میدارند مال دوست
 داشتن بسیار حلال باشد یا حرام همه را گرد میکنند الی قوله بدانکه بیشتر این مردم زمان را
 گوشت فربه می باید که باشد چه حلال باشد چه حرام علی الخصوص شیخان و دانشمندان خدا ناس
 اللهم اجعلنا من المتقين انبیا کلامه پیوم آنکه بسبب قلة علم و علماء چون زود زود
 مردند و برتند جهل مردم عوام و خواص غالب آید چنانکه معلوم شد از تفسیر مشارف

پس اگر گاهی عالمی متدین که آموخته‌ای باشد پدید آرد و در هر دو طریق هر دو بی بجای آرد چه
 لایعنه چون جهل دین دسته باو افتد آنگند و بر رؤسای جهال که امر و نهی را ترک داده
 و رو سے از خدا گردانیده بخلق آورده شب روز بخلق مشغول و می آرند در رد البیع
 آورده امر و آخر زمانه است هو را شریعت نام کرده اند و ندانان را معرفت میدانند و
 حدیث نفس را محبت می شمارند و ارباب معانی میان این قوم همچو گشتند و آبی اسدان
 یتخذ و لیا جا بلا انتهی کلام چهارم آنکه قوم دین محمدی و ثبات طریقه مرصیة شرعیة محمد
 بروفق اقتضا حکمت غامضه احدی مربوط و منوط بسیارست خلفاء عظام که حکام اهل
 اسلام باشند آمده مؤید این اشارت و شید این عبارت کلام خیر الانام علیه الصلوة و
 است الملك و النبوة تو امان است نزد خردشاهی و پیغمبری به چون دو نیکین اندیک انگشتری
 پس چون دین ایام حکام اسلام را غم دین و هم یقین مانده میخوایند که خود را داخل وعده
 عدل ساعیه یوازی عمل الثقلین گردانند بلی میخوایند که خود را داخل وعید صاحب الورد ملعون
 و تارک الورد ملعون آرند چه تارک و رد صاحب ل باشد که از جهت شغل با سومی آمد
 و در رفوت کند و صاحب الورد امیر سے باشد که فرض الوقت خویش را ترک آرد که نص
 و عدلت دینی و دنیاوی است و نوافل مرد و او را در اینجا آرد آن هنگام در لعنت
 سریدی باشد چه در حدیث خیر البشر است علیه السلام من رآی منکم منکرًا فلیغیرہ
 بیلہ فان لم یستطع فلیسأله فان لم یستطع فلیقلبه و ذلک اصغف الایمان
 در شرح مشارق است که تغیر منکرات بدست از فروض حکام اسلام است و تغیر آن بزبان
 از واجبات علماء عظام است و عداوة قلبیه از سنن خواص و عوم است آنها که فروض
 او هر و نواهی بجای نیارند اگر از فرضیت آن خبر ندارند و رکتب اسلامیه نظر کنند
 و اگر از وعید او آگاه نباشند در رد البدع و غیره از کتب نبی و عقاید یقینی در یابند
 و اگر انکار آرند کافر گردند لغو باشد من الکفر بعد الاسلام القصه چون دین ایام که حکام
 را اهتمام دین مانده بل بعضی اکنه حکام مانده هم از است که مردم عناد و فساد تغلب
 و زبیده اکثر مردم جهال را بکفر رسانیده چنانکه دیده می شود درین ایام از متابعان
 پیژتاریک و غیر هم که فساد هم اظھر من الشمس است اکنون بدان بی آفت و در باب
 بیعت که سند و روش پیران و مردمان رسمی و عادی در زمان ما وحدود ما بر انواع

بیان صحیح الورد
 ملعون ایام

فروع بران و مبران
زبانها و این کتاب

اند اکثر من آن حصی اما آنچه از روشها و سندها معلوم این جانب است شمرده خواهد شد
 انشاء الله تعالی بقدر امکان خویش نوع اول کسانی باشند که ظاهر خود را بصلاحیت
 شریعت آریند اما در باطن مذہب الحاد و وزند و متمکن میدانند این نوع اقبحین نوعها اند
 چون هر کسی از علماء و صلی الحاد ایشان را در نیامد خبر بعضی علماء اقیان چنانکه در رساله رند مذہب
 حلول آورده که اهل حلول بر انواع اند اما کفر همه ایشان الزور و اظہر است مگر طائفه که ظاهر ایشان
 متعلق بشریعت باشد و باطن بضلالت چه کفر ایشان در لباس شریعت مستورست هر کسی بر آن
 مطلع خواهد شد و این نوع را زندق گویند و فی الذریع علی اهل الهواء و البدع من اعترفت
 بنبوۃ رسول صلی الله علیہ وسلم و اظهر شعائر الاسلام و لکن یبطن بطلان عقاید
 کفریة بالافتقار فهو زندق انتمی کلامه چنانکه بعضی بصورت صلاح و غیر خود را می آریند
 عوام و مجال محض مرید میگیند با آنکه خود جاهل و ناقابل اند و از مریدی علماء و مجالس ایشان
 احتراز کنند بل گویند که هیچگاه عالم ولی نشده نعوذ باسد من الکفر الصریح برین عقیده مغرور
 و از علماء روزگار و اقوال و افعال مواعظه و نصایح ایشان منکر اند و خود را کافر می سازند و
 خلوت و گوشه نشینی را اختیار کنند بے ادای شروطن دوران بوار دات شیطانی و القاء
 نفسانی و غرور شہوانی اکثر خود را بکفر رسانیده اند کما قال النبی علیہ السلام الخلوۃ للبعث
 هداية و للبعث ضلالة که اگر عالم و صالح و عارف محقق باشد خاصه لوجه الله و بتعمیر
 لرضایه خلوت گزیند خطر کشف و کرامت از ضمیر دل و راندازد و به پیش آمدن آنها مغرور
 نگردد البته هدیت یابد یعنی از محنت مائی و منی برهد و اگر اندک و بیش اندیشه کشف و کرامت
 و غیره باشد پس البته لغزیده گردد و در عوارف المعارف برین جمل اشارت فرموده که
 همان نیت غیر اندیش او شیطانی گردد و او را بے راه سازد و کقول من قال سمیت
 خیالات نادان خلوت نشین * بهم برزند عاقبت کفر و دین
 چنانکه بعضی گویند خدا را دیدم و بعضی از ائمه دین بل از خلفا راشدین در گذشتیم در مرتبه
 نعوذ باسد من الکفر الصریح بعضی گویند از پلراط در گذشتیم مامون کشتم کذا الکفر بعد
 رادین ساخت و مرتبه فناخته عوام انام را کافر می سازند و فی الرساله المکیه قال
 بعض الکبراء ان الشیطان اذا وجد جاهلا لیس له علوم الذین فقد
 کشف بشی من الغیب یضحک علیہ و یستمزؤبه و یستخفه بحركات

عجيبه كان يبول عليه ويريه قارورة فيها ماء الورد ويرش عليه وان
 اليقين يجعل في لك الضعيف وسيلة الى اغواء كثير ويجعل له يضل به كما يغفل
 ولهذا قال النبي عليه السلام فقيه واحد اشد على الشيطان من ألف عابد
 جاهل ولهذا معقول فان الفقيه وان كان سعيها كسلانا في الطاعة
 فانه هداة عظيمه يفقه به وهذا الجاهل يعوى بعبادته ومكاشفتهم مع
 جهله خلقا كثيرا وادنى معاملات الشيطان مع هذا الجاهل ان يعويه اولاً و
 يريه من تجل الحق سبحانه وتعالى في الصور فلما يري فيصير محسماً فيملك فالجاهل
 اذا رآه في واقعة تجل الله تعالى في الصورة اعتقد ان الله ذاته صورة فيصير
 مجسماً مشبهها ثم الشيطان يمنع من محبة العلماء والمشايخ المباركة الذين
 يدهمونه على الحق والباطل بان يسول اليه ويقول له من مثلك في العالم
 حتى يرجع اليه وتفتدي وهل كان للانبيا مثل ما لك من الصفاء والجلال
 يتجل لك الرب تعالى من غير سؤالك وما تجل لموسى عليه السلام حيث قال رب اني
 انظر اليك قال لن تراني ويقول ايضا كيف ترجع الى عالم اوشخ عارف اعرف منك
 يا الله العظيم الذي نعم عليك ويريتك بفضله وجوده الظن ان الشيخ العارض
 بمصالحك واقتوى على تربيتك واقدح على غصبتك من اثر الشيطان ثم اذا قيل ذلك
 منه قام الشيطان له تينخا معلماً وصار حجاباً بينه وبين الله تعالى ووضع عرشه
 بين السماء والارض وجعل له من شاء واحتجب متى اراد حتى يفرق في الضلالة
 ثم يزينه عند الناس ويدعوهم الى الاقتداء به فيملك به خلق عظيم وهذا امر
 مجرب جربه المشايخ ثم قالوا من لا شخ له فالشيطان شخه انتهى كلامه ايضا
 ومنها ان يكون السالك يعبد في عالم النفس والهوى فيرى في المنام او الحال انه الرب فيكون
 الرؤيا صيحا محتجابا الى التعير وتعبيره ان ذلك الشخص يعبد عند نفسه محبة ويعمل له
 ما يجب فيكون يعبد من اتخذ الهه هوبه فيرى في الواقعة انه الرب المعبود
 له فيجب عليه ان يجتنب من طاعة النفس والهوى ومن قام بما يشتهي ويهو
 ويكسرهما بالجاهدة والرياضة فلا يظن ظاناً ذلك الحال فما يري في المنام او الحال
 فانه كمثل ما يري سائر العلامة في منامهم حيث انه يري آدم او موسى او نوح او

عيسى م او جبرئيل وميكائيل من ملائكة الله تعالى وانه طير او سبع وما اشبه
ذلك فيكون لذلك الرؤيا تعبيرا صحيحا وان لم يكن كما يرى انتهى كلامه في القشيرة
اذ الزم المريد استدامة الذكر وانرا الحلو فان وجد في الحلو ما لم يجد قلبه ام في
النوم واما في اليقظة او بين اليقظة والنوم من خطاب يسمع او معنى يشاهد بما
يكون نقضا للعادة فينبغي ان لا يشتغل بذلك البتة ولا يسكن اليه ولا ينبغي
ان ينظر فصولا مثلا ذلك كله شواغل عن الحق سبحانه ولا بد في هذه الاحوال
كلها من وصف ذلك المشيخة حتى يصير قلبه فارغا عن ذلك ويحب على كل شي
ان يحفظ سره ويكتمه عن غيره ويصغر ذلك في عينه فان ذلك كله اجتنابا
والساكنة اليها مكر وليحد المريد عن ذلك وعن ملاحظتها وليجعل همته فوق
ذلك انتهى كلامه وفي التمهيد والدليل على ان الله تعالى ليس بصورة قوله
عز وجل هو الله الخالق البارئ المصور سمى الله نفسه مصورا ومن قرأ مصورا
بفتح الواو متعمدا فانه يكفر لان المصور يحتاج الى المصور فلا يكون قد يما
فصح ما قلنا ان الله تعالى ليس بصورة وليس له مثل وشبه ولا نظير ولا
ضد ولا يد ليس كمثل شئ وفضل السنن ولي رار بنى در مرتبه كبرياش
وفي التمهيد قال اهل السنة والجماعة ان النبي م افضل من الولي وان
كان درجته ادون درجات النبوة وقالت المتشعبة من الكرامته انه
يجوز ان يكون الولي افضل من النبي هذا كقول الانبياء خلقوا معصومين
ما مومنين عن خوف الخاتمة ومن قال ان الولي افضل فقد اعتقد انه من
مكر الله فلا يامن مكر الله الا القوم الخاسرون وقال النبي م من قال انا
في الجنة فهو في النار للمعنى الذي ذكرت لان من قال انا في الجنة فقد
امن ومن امن فقد كفر انتهى كلامه وفضيلت دارن ولي رار خلفاء
راشدين كبرياش در فضيلت ايشان بنص ثابت شده قال م لا تسبوا اصحابي
فلوان احدكم انفق مثرا حيا ذهبيا ما بلغ مد احدهم ولا نصفه وكقول
الرمو اصحابي فانهم خياركم الحديث وفي التمهيد قال اهل السنة
والجماعة ان افضل الخلق بعد الانبياء والرسل والملئكة ابو بكر ثم عمر

ع
بين
اصحاب
را
فداي
كوه
احذر
سبح
شمال
وغيره

و فضيلت اصحابي

ثم عثمان ثم علي الى قوله فنقول بان ابا بكر افضل الصحابة ثم عمر ثم عثمان
 ثم علي ثم بعد هؤلاء الاربعة كان افضل الناس اهل بيت وهم اهل بيت
 رسول الله صلعم ثم الذين اشهد لهم بالجنة ثم اهل بدر ثم اهل الحديبية
 ثم الصحابة افضل من الامة ثم التابعون ثم تبع التابعين الى قوله لما روي
 عن النبي صلعم انه قال خير القرون الذين يلىونى ثم الذين يلىونهم الحزب بطوله
 انتهى كلامه نوع دويم كساني باشند كه بظاهر صلاح خود را و اتباع خود را از اين امانت
 هوا باشند شب روز در طلب اينها گردند و بر در اهل نيامد و شود و در خود سازند و در بعضى اوقات
 در خلوت نشيند اما خلوت را بشكند و نذوقات گيرد انواع لقمها و طعامها گوناگون معتقدان
 ايشان روان سازند تا در خلوت خورند و اگر روزي چند بخوابي و گرسنگي و تشنگي كشد مرتبه جن
 ايشان زكشفت شود چنى گردند و تبعيت جن و اخبار اينهارا جائز دانند كافر گردند و پيرواني
 كفر باشد چنانكه عبارت در تفسير حرخي بران مشير است و ايضا نفس را قاعده است بانك
 محنت و شدت كه برونجي صفار پيدا كند كه و رات آميز پس ايشان آن صفار مرتبه دانند و
 مقصود كلي شناسد و آه و اووه بيفانده كند و مغرور گردند و عموم الناس ايشان را
 ولي و اولياء و پير كامل گویند اين جمله از حرکات شيطاني باشد چه اين نوع بل عجابت اين
 پيشوايان كفار رامي باشد چنانكه در رساله علامات الاحبه و رساله سيد علي همداني
 و حجة الهند و غيره همه اين معاملات صحيح بيان فرموده آنجا نظر بايد كرد و ايضا اين طائفه
 آلات ملاهي و رقص و سماع را و در او را و خود ساخته اند تا شجر بشهر گردند حطام و نيابان
 صيد كند بعضى از ايشان مقرآيند كه حرم محض بجامى آريم از جهت آنكه درها عموم بدین چیزها
 نرم ميگردند ما را چيزى دهند آنها فاسق اند بعضى از اينها قائل كل ان معمولاً من حوريات باشند
 اينها كافر اند چنانكه معلوم شد از روايات مقدم بهر حال قتل ابر ايشان جائز نباشد چه كافر
 اهل ولايت نباشد و فاسق از ولايت مغرور ميگردد فاسق و في التمهيد قال بعضهم
 ان الذنب يوجب زوال الولاية وقال بعضهم لا يوجب قال بعضهم تزول
 بالكبيرة ولا تزول بالصغيرة و الاصح اننا نقول ان كل ذنب يوجب سقوط
 العدالة يوجب زوال الولاية لان الفاسق لا يجوز ان يكون وليا لانه لما لم
 يكن اهلا لسراة الناس هو الشهادة فلا يكون اهلا لسراة الله تعالى

الولاية على ضربين

وهو الولاية ثم الولاية على ضربين ولاية الايمان وذلك لا يزول بالكبيرة
 وولاية الاحسان والامتنان وذلك لا يبقى مع الكبيرة انتهى كلامه ايضا
 واما اللغب والرقص والغناء والشرب من اباح ذلك يصير فاسقا انتهى كلامه
 وفي شرح القدوري ناقلا من الزخيرة وكان لك من يجلس مجلس الفجور والاحكام
 والشرب لا يقبل شهادته وان لم يشرب لانه يشبه بهم وقد قال عليه السلام
 من تشبه بقوم فهو منهم ولانه يرضى بمعصيتهم انتهى كلامه نوع بيوم
 كسبا باشد كه بر سجاده جهل ضلالت نشسته صيت پيرى پيشوائى خود را با طرف عالم
 خواهند كه برسانند چه خليفهها بسيار و مريدان بي شمار گيرند و با طرف عالم چون سگ
 شكارى روانند تا از حلال حرام دنياوى از زنان و كودگان چيزى ربايند مردمى
 و گول چون اوصاف اينها از زبان آن سگان شنوند قصد زيارت آنها كنند جماعه
 جماعه روز بروز گرد او فرود آيند امانه خدا را شناخته و نه رسول خدا را و نه مسئله شرعيه
 و نه ايمان و نه باور بن بجز دظن و گمان فاسد و تقليد ناموجه خود را مريدانند و منها
 را پير گويند بل پير را مومن از خوف خاتمه و ضمين خود دارند از اموال قيامت چه پير نيتر
 اين عقیده در خود متمكن دشته ازان مريدان معتقدان عقیده شده و بدین عود
 مريدان استقامت شريعت بدر رفته و مرتكب منهيات شرعيه گشته بدان و اگاه
 باش كه ايشان كافر مطلق اند اما روش اين طائفه باغيه بر وجه است بعضى از ايشان
 بروفق ظاهر حال فسق و اتباع خویش دعوى كنى حتى با بطلان دانند و باطل را حق شمارند
 كفر اين طائفه همچو خفا و ستارى ندارد اما مردم اين طائفه از غايت جهل حماقت
 كور و گم گشته همچو نه در يابند بل چون نه گوسفندان و يا ماده گاوان هر آوازي كه شنوند
 بر منده عاقبت آن كوته انديشان نه انديشند مگر اول آخر اين آيت در شان ايشان
 قوله تعالى **وَكَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ اصْوَاعًا**
فِي اَافِئِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ
 بعضى ديگر از ايشان از مجالست علما و صلحا احتراز تمام كنند بقصد آنكه چيزى نگويند و چيزى
 نشنوند و پنهان در پيش گيرند كه از اختلاط مردم ما را در حضور خلل واقع ميگردد و با آنكه
 شب روز اختلاط جهلاء و اهل عصيان از جان دو ستر دارند چه دران جاه يابند و اگر

۱۵
 ايشان نشانند
 ابرار ان كبريت
 تمام ابرو در ان
 كردن ان كبريت
 از ان كبريت
 شب و روز
 صفت زاران
 ايشانند
 و بعضى از ان
 لا يسمع و در
 مى از ان كبريت
 باران ان چيز
 ان نشان
 خود در كبريت
 خود ان چيز
 صاعقه كبريت
 رسد را كه
 پير از خونه
 ملكه كبريت
 كبريت كبريت
 است نكار و پير
 تفسير جلف

گاهی بعلما مطلق کردند انقیاد کنند امور حقانی را چون بر خیزند باز بهمان عادت مألوف
 روند قسم دیگر از ایشان ظاهر حال خود را بل بعضی اتباع حاضر مجلس خویش را نیز
 بصلاح تمام ظاهر شریعت آرایند چنانکه در طهارت آب چندان جهد کنند که از میان
 دریا ببردانند و خادم را فرمایند تا دستها خود را نیز بدان آب نرساند و بیک دست بیازند
 و بر جای بلند نهند و تخصیص آنرا تا از بهر خود کنند و در زمان وضو و غسل هر عضوی را
 بتبلیغ مبالغه تمام مالا کلام شویند بل از برای تخفیف هر عضوی خرقة علاحده بسیار
 و تا خشک تمام نسازند پائے را در کفش نهند و بر زمین غیر قابل صلوٰة نروند بل اگر
 پای برهنه بر زمین نهند اگر چه خشک باشد در بدیهه شویند و بر مصیله مخصوص تنها
 استدقیام و قعود ناموجه بیوقوف و صعود نامرخصه بجا آرند بعد از ادا سے رکعتی چند دعاء
 زبانی بر زبان رانند و علی هذا القیاس ترتیبات مستذعات بجد و عد میکنند و از آن خبر
 ندارند که این جمله از منوعات اند بل از علامت و فرض اند ایضا این طائفه با علما و صلحا کجاست
 کنند و سخن ایشان قبول کنند زبانی نه یقینی و جمله آنند که ما را میل و محبت بدین محققان
 بی ایمان نیست و نه برابران است بل این و شبهه ناموجه از خود گرفته اند بر ما خبر بچار
 گفتن بیش نیست کرات و مرات میگوئیم که ثبات بر شتر کنند اما قبول ندارند بدانکه این
 قسم اهل نفاق اند که آیت کریمه **إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ**
 در شان ایشان است چه اهل عقل پوشیده نباشند که این مردم در پیش و شما چر ابا باشند
 و چر اگر اه نگرند دیگر چون خدمت دنیاوی ایشان بوحی کنند بل شتیاق تام دران
 ندارند که بچار امر کنند تا جان بازند چر امر شرع ایشانرا قبول نمیکردند چنانکه روزی
 در مجلس سخن بجای رسائیده بودم در هر معروف و میکفتم که اگر ایشان راضی نبودے
 این متمدان سگان از برای چه نگهد شتی یکی از معاندان اهل نفاق گفت این متمدان
 سگان اند که بگرد لواحی سراے پیرا میگردند گفتم آرسے سگان بسیار را مردار خواران
 نگهدارند چه ایشانرا قصد شکار خوگان باشد و اگر نه مردم اهل رایک سگ بس باشد
 ایضا اتباع این پیران بر اقسام اند قسمی که تحقیق حال ایشان رسیده و بخلوص اعتقاد
 ایشان معتقد گشته کافر مطلق گشته اند چه گاهی اذرا خدا گویند و گاهی پیغمبر و گاهی
 مهدی و گاهی قتال غیر ذلک از الفاظ کفر بلاعد و عد بر زبان رانند چون منکران

بعث وحشر و نشر اند و قسمی دیگر که از عقیده خالص و اطلاع ندارند قیامت را
 قائل اند ولیکن گمان فاسد بران بسته که پیرا مطلق بهشته دانند و بیعت او را
 نجات از دوزخ دانند هر چند گناهمکار باشد بل بعد از آن خوف از دل بیرون
 کنند با اعتماد آنکه پیرا مطلق بهشتی است ما را نیز خواهد رسانید اینها نیز کافر مطلق اند چه
 زوال خوف از مؤمن زوال ایمان او باشد قسم بیوم آنکه ظاهر شریعت را بجا آرند
 اما محالست و محبت آن یارانی دیگر که طاعی و باغی باشند از دست ندهند چه گمان
 برند که مگر پیرایشان نجات خواهد داد این قوم نیز اهل نارند چنانچه در تفسیر حرمی در تحت
 است وَ كُنَّا نَحْوُ صَاحِبٍ مِنَ الْكُفَّارِ لَئِنْ أَوْفَى بَعْدَ مَا بَعَثْنَا إِلَى طَاغُوتٍ لَقَد لَأَنزَلْنَاهُ فِي جَهَنَّمَ
 وَ أَيْضًا شَفَاعَتِ شَفِيعَانِ نِيَابِد لَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ لَوْ عَدَّ بِلَهُ كَسَانِي بَاشِدَ كِهَ كِهَ
 بِرِخَطَامِ مِيمٍ وَ غُرُورِنَا سَتَقِيمُ وَ رَزَقُوا سَادَاتِ أَنْدَ كِهَ طَرِيقَهُ عَمَلِ صَالِحٍ لِحَسْبِ لَشْتِ أَنْدَ
 وَ بَاعْتِمَادِ بِي دَلِيلِ مَعْتَمِدِ نَسَبِ شَتَهُ خُودِ رَا نَا جِي دَانَدِ بِلِ مَرْدَمِ خَوَاصِ وَ عَوْمِ عَالَمِ رَا ضَمِيرِ
 گروند و حج مقبوله نه منقوله و دلائل مردوده نه مقبوله بر عوم فرود آرند که ما از صل بزرگ
 و از اولاد پیغمبریم ما را غم نیست پس گشتی گردیم شما در آیمدگان هر چند بسیار و پربار
 باشد شما را بگذرانیم بل هر چه از منای و ملاهی بجا آرید چون در نظر ما مقبول
 افتید نظر ما چون آتش گاه سوزست معاصی شما را خواهد سوخت درین مضمون
 کلمات کفر و الحاد اکثر من آن کجسی بر زبان رانند هم خود را کافر سازند و هم معتقد
 این معانی را ای عزیز اگر خواهی که این روایات را در یابی در کتبهای اسلامی نظر کن
 که اگر تمام آنرا در تحریر آرم و اجبات دیگر از من فوت خواهند شد اما بعضی از آنها
 ایراد مینمایم تا این مجموعه خالی از فوائد نباشد در مشارق و شرح او آورده
 مَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يَسْمَعْ بِهِ لَسْبَةً يَعْنِي هِرْ كِهَ پس اندخت او را عمل شتابد
 او را نَسَبِ اَوَالِي قَوْلِهِ يَعْنِي حَضْرَتِ عَزْرَتِ بَدْرَجَاتِ بَلَنْدِ دَرِ بَهْشْتِ نَرَسَانْدِ اَوْرَابِ سَبَبِ
 اصل بزرگ او یعنی بی ایمان و طاعت کسی اگر است قربت و نجات از دوزخ و در
 بلند در بهشت نباشد اگر چه پیغمبر زاده است و صل بزرگ است و حدیث دلیل میکند بر آنکه
 نزدیک خدای تعالی کسی است که او متقی است اگر چه مولی زاده و بنده و بهشتی و کم اصل
 است و خوارترین مردمان نزدیک او کسی است که او گناهکارترین است اگر چه از اصل

بزرگست الی قوله صلی و نسب صورتی است و حق تعالی در صورت ننگ در دل در عمل و نیت
نگرد و گفت فاذا ففخ فی الصور فلا النسب بدینم یعنی چون قیامت گردد و بیچکس را
بسبب نسب و اصل نیامزند و گویند که فلان کس پیغمبر زاده است یا سید زاده یا شیخ زاده
یا عالم زاده است یا مزید بلکه گویند چه عمل کرده است بدان خبر دهید الی قوله در عمل چه
کنند و نجات خود از خدا و کرامت دینی از تقوی و اجتناب از محارم و معاصی جویند
نه آنکه به نسب و مال مغرور گردند گویند که ما سید زاده یا شیخ زاده یا عالم و صالح زاده
ایم ما را بدان خواهد بخشید اگر عمل کنیم چه پاک است که این غرور شیطان و هوا
نفس است الی قوله بے متابعت رسول علیه السلام است و تقوی خود را محبوب
خدای تعالی بسبب بزرگی زادگی ضلالت است لغو و باسد منها انتهی کلام
و در تفسیر شهاب الدین است چون این آیت آمد و انذر عشیرتک الاقربین
یعنی ترسان قرابتیان خویش آنها که نزدیکتر اند تو چون این آیت نازل شد
رسول علیه السلام از مکه بیرون آمدند امیرکریا ال فریش و یا ال کعب و
یا ال صرة و یا ال هاشم مردمان جلگلی برومی جمع شدند الی قوله ای فاطمه
محمد صلی الله علیه و سلم و اے صفیه دختر عبدالمطلب عم محمد صلی الله علیه و سلم و ا
فرزندان عبدالمطلب الا امیک لکم من الله شیئا یعنی قدرت ندارم از برای
شما از خدای تعالی هیچ چیز و هر چه خواهید از خدا خواهید برای آخرت و اعتماد بر من
کنید که شما قرابتان من هستید من عذاب خداستگار شما باز داشتن نتوانم استهی کلام
و فی المدارک قوله تعالی و انذر عشیرتک الاقربین فان عصوک فقل
التي بری مما تعملون ای منکر و من اعمالکم انتهی کلام پس این گفتنها
رسول علیه السلام از روی استحقاق باشد یا از روی کذب و نفاق لغو و باسد من
ذلک اگر استحقاق دیند عقدا برین جمله باید که بکنید و اگر کذب نفاق دیند کافر میگردد
و فی تفسیر درة البیضاء روی الاصحیحی قال خرجت الی بیت الله فینما اهلوت
حول الکعبة باللیل و کانت الیللة متغمرة فاذا الی بصوت حنین طیب فالتفت
الصوت فاذا الی بشاب حسن الوجه و ظریف الشمال علیه اثر الخیر و علی
راسه ذواتیان و هو متعلق باستار الکعبة و هو یقول یا سیدک و هو لای

و بیچکس را بچکس را
و گویند که فلان کس
پیغمبر زاده است

و انذر عشیرتک الاقربین
در حق این آیت است

و فی تفسیر درة البیضاء
و فی تفسیر درة البیضاء
و فی تفسیر درة البیضاء

سَامَتِ الْعَيُونَ وَغَارَتِ النُّجُومُ وَأَنْتَ مَلِكٌ حَمِي قِيَوْمٍ غَلَقَتِ الْمُلُوكُ أَبْوَابَهَا
 وَتَسَامَتَ عَلَيْهِ حُرَاسُهَا وَجَجَّابَهَا وَبَابُكَ مَفْتُوحٌ لِلْمَسَائِلِينَ فِيهَا أَنَا سَأَلْتُكَ
 #: حَاضِرٌ بِبَابِكَ مُدْنِبٌ فَقِيرٌ خَاطِبٌ مُسْكِينٌ وَأَقْفٌ بِبَابِكَ جُنْتُكَ أَرْجُو
 رَحْمَتِكَ يَا رَحِيمٌ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيَّ بِلَطْفِكَ يَا كَرِيمٌ يَا رَحِمَ الرَّاجِمِينَ إِلَى قَوْلِهِ حَتَّى
 سَقَطَ عَلَى وَجْهِهِ مُغْنِيًا فَدَنُوتُ مِنْهُ فَأَدَاهُ هُوزِينَ الْعَابِدِينَ ابْنِ حَسِينٍ
 بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَوَضَعَتْ رَأْسَهُ فِي حَجْرِي وَبَكَيْتُ بِكَاءٍ شَفِيقَةٍ لَهُ
 فَقَطَرَتْ قَطْرَةً مِنْ دُمُوعِي عَلَى وَجْهِهِ فَأَفَاقَ عَيْنُهُ مِنْ غَشِيَةٍ وَفَتَحَ عَيْنَهُ
 ثُمَّ قَالَ مِنَ الذِّى اسْتَعَلَّنِي عَنْ ذِكْرِ مَوْلَائِي فَقُلْتُ أَنَا الْأَصْمَعُ يَا سَيِّدِي
 وَمَوْلَائِي مَا هَذَا الْبَكَاءُ وَمَا هَذَا الْجَزَعُ وَأَنْتَ مِنْ أَهْلِ النُّوَّةِ الِيسْرِ اللَّهُ يَقُولُ
 لَا تَأْمُرْ بِدُئْرِ اللَّهِ لِيَدُ هَبِّ عَنكُمْ الرَّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرْكُمْ تَطْهِيرًا فَاسْتَوَى
 جَالِسًا وَقَالَ يَا أَصْمَعُ هِيَ مَهَيَّبَاتٌ إِنْ اللَّهُ خَلَقَ الْجَنَّةَ لِمَنْ أَطَاعَهُ وَإِنْ كَانَ عَبْدًا
 حَبِشِيًّا وَخَلَقَ النَّارَ لِمَنْ عَصَاهُ وَلَوْ كَانَ وَلَدًا قَرِيبًا وَمَلَكًا هَاشِمِيًّا مَا سَمِعْتَ
 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ
 فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ
 الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ تَلَفَحَ وَجُوهَهُمْ وَأَنفُسُهُمْ فِيهَا كَالْحُجُونِ
 قَالَ الْأَصْمَعُ فَتَرَكْتُهُ وَوَدَعْتُهُ عَلَى حَالِهِ أَنْتَهَى كَلَامِي لَيْسَ لِي عَزِيزٌ أَنْ مَرُدُّ
 بِكَرْوَةٍ أَنْدُ وَبِجَفْتِهِ أَنْدُ وَمِثَالِ ابْنِ مَرْدُومٍ زَمَانَةً مَا جِدَّ مِيكُونِي وَبِجَمِيكُنِي يَا أَنْتَ قُرْآنُ وَتَفْسِيرُ
 وَاحَادِيثُ وَغَيْرُ ذَلِكَ مِنْ كِتَابِهَا سَلَامِيَّةٍ رَامَطَالَعَهُ نَكَرَدَهُ أَنْدُ وَيَا أَنْتَ هَوَاءُ نَفْسَانِي بِرِ
 إِيشَانِ غَالِبِ شَدَّةٍ تَادِرْتَحْتِ ابْنِ حَكَمٍ دَرَأَدَهُ أَنْدُ قَوْلُهُ تَعَالَى أَفَرَأَيْتَ مَنْ اخْتَذَ
 إِلَهَهُ هَوِيَّةً وَبِمَضْمُونِ قَوْلِ خَيْرِ الْبَشَرِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بَلَّسَ الْعَبْدُ عِبَادَتَهُ
 يُضِلُّهُ بِمَدْكَانِ هَوَاكُشْتِهِ وَكَمَرَاهِ أَبْدَشَدَهُ أَنْدُ وَدَرَحَاشِيهِ بِرِذْوِي هَسْتِ الْهُوِي مِيْلَاكِ
 نَفْسِي إِلَى مَا يَتَلَدُّ مِنْ غَيْرِ دَاعِيَةِ الشَّرْعِ إِزَانِ بِلَادِعِيهِ شَرْعِيهِ مُحَمَّدِي كَارِي
 بَاطِلِ بِبِشْرِ كَرَفْتِهِ أَنْدُ الْتُونِ ابْنِ مَرْدُومٍ سَادَاتِ ابْنِ زَمَانَةٍ رَادِرِ فُضْ اِقْوَالِ سِتِ بِلَاغِ
 وَعَدِ لِعَضِّ كُوبِنِدِ كِه سَادَاتِ مَامُونِ الْخَاتِمَةِ أَنْدُ هِرْ جِنْدِ كِنَاكَ بِلَاغِ چُونِ خُونِ وَزَنَاوِ شَرِبِ
 خَمْرِ وَسِتْمَاعِ مَلَاهِي وَغَيْرِ ذَلِكَ اَزْ كِبَايَرِ بَجَا أَنْدُ اَزْ مَرْتَبَةِ وِلَايَتِ بَدْرِنَدِ رُونَدِ وَنَدِ بَدْرِنَدِ

قصه بن ابی بن

ماخذ خواهند شد و در این اقوال از روایات ما تقدم معلوم شد که من امن فقد
 كفر و ايضا كل ذنب يوجب سقوط العدالة يوجب زوال الولاية
 و في التمهيد اجمعنا جميعا على انه لا يجوز زوال الايمان عن الانبياء
 عليهم وقد سبق ذكره الى قوله فاما سائر المؤمنين والكافرين لا نقول
 لاحد بعينه انه من اهل الجنة او من اهل النار فنقول ان من مات مؤمنا
 فهو من اهل الجنة وان من مات كافرا فانه يكون من اهل النار ثم لا يجوز الا
 من سلب الايمان عند المعاينة بشوم المعاصي عند من اهل السنة والجماعة
 وقالت المرجعية اذا وجد منه الايمان فان المعاصي لا يضره انتهى كلامه
 در رد البدع آورده است که بنده به گناه کردن کافر نشود اما بخوار و بسک داشتن کافر
 میشود و خوار داشتن گناه آن باشد که بنده دروغ گوید و یا غیبت کند و مؤمن از ایزد
 و در دل خود هیچ خوف و شیمانی و ترس نکند و بسیار کسی ایمان بیاد داده اند و غیر
 انتهی کلامه ای عزیز میجاء در قرآن و حدیث نباشد که اولاد بلا حساب رابه گردانے
 آباد و اجداد بخشنند اگر چه گناهگار باشند و فی التمهید رومی عن ابی حنیفة انه
 قال اکثر ما سلب الايمان عند المعاينة وهذا انما يكون زوال الايمان
 قبل النزاع بسبب من الاسباب كاستحلال الحرام او تحميم الحلال او كلمة
 الكفر جهلا او عقلا او ذكر شيأ يكون فيه رد الاسلام وهو لا يعلم ذلك
 ولم يتب منه حتى عاين ذلك فتاب عند المعاينة فالتوبة عند ذلك
 لا ينفع فيجب على العبد المؤمن ان يقول في كل يوم اللهم اني اعوذ
 بك من ان اشرك بك شيئا وانا اعلم واستغفرك لما لا اعلم انتهى كلامه
 ايضا مردم را بدان عقیده خوانند که حجت ظاهر و باطن را بسوی پنجتن پاک دارند
 که حق محبت بدین جانب است و پنجتن پاک ایشان حضرت خیر البشر با مرتضی و حسن حسین
 و فاطمه زهرا را گویند و در تیسیر الکلام است و من الروافض من قال ان حجت
 علي و اهل البيت اولى من غيرهم و منهم من قال و جب اللعن علي من خروج
 علي علي رضي الله عنه من الصحابة مثل معاوية و طلحة و زبير و عايشة
 و هذا بدعة سيئة و الاصح انها كفر انتهى كلامه و در رساله رد روافض

فاما سائر المؤمنين

ان سائر المؤمنين عند المعاينة

در رساله رد روافض

آورده است اما تفصیل در محبت ابن موسی نقل میکند که سوال کردم از حافظ عبد الرحمن
 بن مهدی العزازی اگر کسی تفضیل نماید ابابکر صدیق و فاروق را بر ذی النورین و علی
 رضی الله عنهم و علی را تفضیل نماید بر ایشان اما آزا دو ستر دارد جواب فرمود که در دل
 او چیزی هست و آن از وی قبول نیست و مروی است از حمزه ابن مغیره سفقی که
 مردی سفیان ثوری را گفت که من زعم ندارم که علی رضی الله عنه افضل است اما علی را
 دو ستر دارم سفیان گفت که تو مرد را فضیلتی الی قوله شیخ الاسلام عبید بصری مالکی که معروف
 است بسنت و معرفت و تقوی و او در کتاب خود فرموده اصل سنت و توحید که اجماع سلف
 و خلف و ائمه دین و فقهای مسلمین از شرق و غرب همه اجماع نموده اند بر آنکه عقیده سنت
 و جماعت چهارده فصلت است الی قوله و آنکه چهار یار را بر ترتیب دارند الی قوله پس هر که
 مخالف چیزی ازین کند مخالف سنت و جماعت کرده باشد و هدیشی که طرانی روایت
 کرده است از حضرت رسالت پناه آنکه فرموده ابو بکر خیر امت من است و ارحم ایشان و
 عمر فاروق اعز و عدل ایشان و عثمان احی ایشان و علی ایهت ایشان و هر چه بر او
 سری است و صاحب سر من معاویه بن سفیان است انهمی کلامه بدان امی عمر نیز
 چنانکه اهل سنت و جماعت را اصطلاح است در اصول دین چون هفت صفت ایمان
 و احکام و ارکان نماز و فرائض غسل و وضو و تیمم و عدد رکعات نماز فریضه و چهار کتاب
 و چهار نهیب و چهار کرسی و غیر ذلک تا در میان یکدیگر اسلامیان بیاموزانند و بیامونند
 همچنان رو فیض اصطلاحات است در اصول فضل و ضعف و جهل کافر سازند چنانکه دوازده
 امام و پنج تن پاک و پنج فرق ده گیسو و چهارده معصوم پاک و غیر ذلک پس معلوم شد که این
 اصطلاحات رو فیض است چون خود تراشیده ایشان است نه موافق کلام ربانی و نه مطابق
 حدیث نبوی نه گفتار صحابست نه اقوال ائمه عالیجناب چنانکه سائل امام یوسف قاضی را
 از مرتبه پنجم پاک پرسید حضرت امام یوسف او را بر فرض نسبت کرد و ایضا ابو شکور از
 سائل از فضی خوانده چون لفظ پنجم از اقوال علماء و اصطلاحات ایشانست کما ذکر
 فی التمهید و مروی ان را فضی جاء الی ابی یوسف القاق و قال ما تقول
 فی اربعة خامس هم النبی علیه السلام و خمسة سادس هم جبرئیل علیه السلام
 اراد به اصحاب الکساء و عرف ابو یوسف انه اراد طعننا فی حق ابو بکر رضی الله عنه

عقیده اهل سنت
چهارده فصلت است

صفت اهل سنت و جماعت
چهارده کتاب است
و هر چه بر او
سری است

فقال ما تقول في اثنين ثالثهما الله تعالى وهو قوله تعالى ثاني اثنين اذ هما
 في الغار وقوله تعالى ان الله معنا وروى لما نزلت هذه الآية فقال النبي
 صلى الله عليه وسلم لابي بكر لقد بلغت من الله تعالى مبلغ الافتخار حيث اثنى عليك
 الجبار بقوله ثاني اثنين اذ هما في الغار انتهى كلامه ليس معلوم شده که لفظ پنجتن یا
 علامت رو فضست همچنین لفظ دوازده امام و فی التمهید و منهم من قال بان
 الامه لم يعرفوا الامام وهم اثني عشر ثمانية ظهرت دعوتهم وثلاثة بواطن
 و واحد بقی وهو مهدي فانه يجب البيعة لهؤلاء ومن خالفهم فهو كافر
 وهذا منهم كقدا انتهى كلامه و على هذا القياس تام اصطلاحاً و فضل باطل و ناقابل الرجوع
 باهل سنت و جماعت دشمنی پنجتن پاک غیر هم از اهل بیت نداریم لغو بذات من ذلك مثل از
 دیده خوشتر و از جان دوستر می شماریم ولیکن طریقه محبت ایشان را برتیب نگه نداریم که
 چون این الفاظ از علامت رو فضست نباید بر زبان راند تا دخل و عید من تشبهه بقیوم
 فهو منهم نگردیم ایضا آنکه یکی از جمله مقربیات ایشان آنست که نزد الله تعالی خیر
 آنده حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم اهل بیت را در تحت آن در آورده و خلفا ثلثه را
 در زیر آن نمانده لغو بذات من ذلك است و من اظلم محسن افتری علی الله کذباً لکر در
 شان ایشان است چه اقرا محض بر خدا و رسول خدا بندند و کافر میشوند و در تفاسیر بران
 جمله نمود که حضرت خیر البشر و رضی و حسن و حسین و فاطمه زهرا رضوان الله علیهم اجمعین
 به گیم پوشیده و در حق ایشان دعا کرده این کلیم را رو فضست چه دانسته و این تو بهم نماند
 رو فضست ابو یوسف دفع نموده که هر چه حضرت خیر البشر در حق هر که امر از اصحاب عا
 خاص کرده پس بدان فضیلت بر خلفا ثلثه ثابت شده و ایضا دعوی کنندگان که
 سادات را امت نه گویند امی عزیز آن طائفه جهلا در معنی لغوی و معنی اصطلاحی است را
 در نیافتة بجز دظن و گمان دعوی کرده که در مجالست و محاورات اهل علم خجالت خواهند کشید
 چگونه مقتدای را شایند و فی الصراح امت کرده از هر جنس حیوان امم جامعه و مردم و
 راه دین و شریعت یقال فلان لا امة له امی لا دین له انتهى کلامه پس اگر سادات
 را امت پیغمبر نگویم گروه پیغمبر نخواهند شد و یا مردم او نخواهند شد و یا لادین لهم پیشوند
 و فی التمهید قوله تعالى و کذالك جعلناکم امة و سطا الی قوله ولم یفصل

لفظ سخن پاک
 لفظن علامت
 رد انضات

چون این الفاظ علامت
 رو فضست بر زبان
 نباید راند

بین الصحابة و نوحیهم و الامة اسم عام یثنا و لا الحکم من الاول و الاخر
 و فی حق الایمان کلهم علی السواء انتهى کلامه و در شرح مشارق است
 هر که بار رسول علیه السلام بعد از ایمان با اعتقاد پاک یک ساعت صحبت و با ایمان
 از جهان برفت او صحاب است انتهى کلامه و فی التمهید لان علیا کان من الصحابة
 انتهى کلامه پس چون مرضی و حسن و حسین و فاطمه تمام اصحاب بوده اند و اطلاق
 اسم امت بر ایشان جائز آمده پس بر اولاد ایشان بطریق اول جایز باشد بل کرامت
 نگویم کافر گفته باشم اگر مسلمان سنی باشد کافر نمیتوان گفت و یا پیغمبر گفته باشم و بعد
 از خاتم البیین دعوی پیغمبری کفر باشد. و از عبارات مکتوب نیز معلوم شده و محرر آمده
 که امت ایضا دعوی کند که بغیر از سادات پیری و پیشوائی جایز نباشد مگر از ان خبر نداشتند
 که چارده خانواده مشایخ با امام حسن بصری میرسند و حسن بصری چه کس بود و فی التمهید
 و منهم من قال بان للعالم لا یخاوعن الامام و الامام من اولاد الحسن و
 الحسین و هو یعلم العلم من الله او من جبرائیل فمن لا یعرف ولا یؤمن
 به فموتة موت الجاهلیة و هذا کفر انتهى کلامه و علی بن ابي القیاس روایت کرده
 رفض احوال بلاه و عد است که در تقریر و تحریر آوردن آن تصنیع اعمار خواهد شد چه در لفظ
 عقلی دارد بقلی پس هر زمان و به هر مکان عقل ایشان دیگر تقاضا کند فی الجملة اگر خواهی که
 مسلمان سنی باشی خود را برین عقیده ثابت دار که در تمهید مسطور و مذکور است
 قال اهل السنة و الجماعة ان افضل المخلوق بعد الانبیاء والمرسلین و
 الملكة کان ابو بکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی رضی الله عنهم الی قوله و لما
 روی عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه انه کان علی المنبر بالکوفة فقال
 ابنه محمد بن حنفیه من خیر هذه الامم بعد نبینا فقال ابو بکر فقال ثم من
 فقال عمر فقال ثم من فقال عثمان فقال ثم من فسکت علی ثم قال لو شئت
 انباتکم بالرابع وسکت فقال محمد انت فقال ابول مرزوم من المسلمین فان قیل
 بان علیا کان افضل من ابی بکر لانه ما اشرك بالله و ما عبد الصنم قلنا
 لیس كذلك فان علیاً کان کافراً کما قبل الاسلام تبعه ابویه و لو لم یکن کافراً
 لکان لا یحتاج الی دعوة الیه علیه السلام و عرض الاسلام علیه دلالة کان کافراً

کان کافراً
 الاسلام

ثم لما سلم صح اسلامه دل ان كفره كان صحيحا بالتبعية فنقول بان ابا بكر
 افضل الصحابة ثم عمر ثم عثمان ثم علي رضي الله عنهم اجمعين ثم بعد هؤلاء
 الاربعة كان افضل الناس اهل البيت وهم اهل بيت رسول الله صلى الله عليه
 ثم الذين شهد لهم بالجنة ثم اهل البدر ثم اهل الحديبية ثم الصحابة افضل
 من الامة ثم التابعون ثم تبع التابعين واعلم ان عايشة افضل من نساء
 العالمين الاولين والآخرين ومن قال فاطمة افضل من عايشة على الاطلاق
 فهو مذهب اهل الشيعة والروافض بل العايشة افضل وان كان نسب فاطمة
 افضل كما ان ابا بكر افضل من علي وان كان علي هاشميا لما روى عن النبي عم
 خير القرون قرني ثم الذين يلونهم الخبز بطوله وقالت الروافض بان اهل البيت
 هم علي فاطمة والحسن والحسين كانوا افضل من الصحابة وعلى ما كان من
 الصحابة لانه كان من القرابة والصحابة يكون من غير القرابة وقالوا بان عليا كان
 افضل الناس بعد رسول الله صلعم وهو ما كان من الصحابة ومن الصحابة
 افضلهم ابو بكر وهذا مرد ودعليهم لان عليا كان من الصحابة بدليل ما روى
 عن النبي انه قال اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم وكان علي رضي الله
 عنهم ولو قلنا بان عليا ما كان منهم يكون منقصة في حقه فضع ما قلنا انتهى كلام
 ايضا فيه واعلموا انهم سموا رافضية لانهم رفضوا دين الاسلام وقد سماهم
 الله كفارا في قوله تعالى ليغيظ بهم الكفار والرسول عم سماهم مشركين حيث
 قال لعلي رضي الله عنه يخرج من اقوام لهم نبيك يقال لهم الروافض فاذا قيمتهم
 فاقتلوهم فانهم مشركون الى قوله وهذا القوم قالوا لعل انت لاله فاحرقهم
 في النار انتهى كلامه وفي بستان ابي الليث السمرقندي قال عامر الشعبي الرافض
 سلم الزنادقة فما رايت رافضيا الا ورايته زنديقا انتهى كلامه وفي
 شرح الخلاصة آل الرسول من حيث النسب كالعلي وجعفر وعقيل وحارث
 بن المطلب ومن حيث الدين فكل مؤمن تقى الى يوم القيمة وما يقال آل محمد
 علي واولاده فهو على قول الروافض فانهم يقولون كذلك كذا في التفسير
 الزاهد انتهى كلامه وفي اصول الصغار سئل رضي الله عنه عن ذكر المقتل في

درست هي بانه

في تسمية الروافض

في ذكر النقل

بر عاشره اهل بحوزام لا قال لا لان ذلك من شعار الروافض انتهى كلام
 وفي تيسير الكلام فان قيل كان على كرم الله وجهه اعلم والشجع فينبغي
 ان يكون افضل من جميع الصحابة قلنا بل الصديق كان اوفر علما والشجع قلبا
 انتهى كلامه وفي الامالي سه وذا النورين حقا كان خيرا من الكرار في صف القتال
 انتهى كلامه يعني عثمان را فضيلت هست بر مرتضی در صف جنگ چه در صف جنگ عثمان
 از مرتضی هنوز غالب قاہر بر اعدا بوده پس معلوم شد کہ آنچه در بعضی جنگ باہما اکثر کار و با
 محاربه و جہاد را بجانب مرتضی نوشتہ اند و از محاربه خلفاء ثلاثہ سکوت و رزیدہ اند
 آن نیز مجوبات و تمایلات روافض اند چه مرتبہ دینی و دنیاوی ایشان فوق یکدیگر بودہ
 نوع چهارم کسانی باشند کہ چون فضل الہی بر غربادین محمدی سدا تا ایشانرا
 از شتر بخدان زمانہ بر ناند و قہر نامتناہی بر اعدا دین احمدی فرستد تا ایشانرا
 از مسکن و وطن بریدہ بخانہ گور بے کفن برساند این ہنگام طائفہ بر خیزند کہ با از
 اولاد ایشانم ہر نعمتی کہ در ایشان بود در سینہ مار بختہ رفتہ اند این طایفہ ہنوز
 بازار پر آزار جہل و ضلالت مخالف سنت و جماعت گرم گردانند حتی کہ عوام مان
 این مرتبہ از اول بار پیشتر جمع گردند و ہمان طریقہ مخالف آباء و اجداد در پیش گیرند
 لغو و باسد من ذلک ای گسیز سجادہ کار نسبت بزرگ و قوی نیست چہ جای
 آنکہ نسب ناکس و دنی قابل آن باشد بلکہ استقامت سجادہ را اذن و ارشاد می باید
 چنانکہ مقرر خواهد شد نوع پنجم کسانی باشند کہ اواز دیو و پری شنوند و یا
 خوابی بینند و دعوی پیر و مریدی کنند کہ ما ما موریم بدین کار من عند اللہ و یا
 ما را پیغمبر علیہ السلام برین امر کرد و یا فلان شیخ کہ از دار الفنا بدار البقا رحلت نمودہ
 حاضر آمدہ ما را اذن و ارشاد دادہ بدان واگاہ باش کہ این جملہ از القاء نفسانے
 و اغوای شیطانی است کہ این ضعیف را کافر ساختہ و سبب کفر عوام الناس گردیدہ
 است لغو و باسد من ذلک نوع ششم افغانانرا قانون و قواعد دیگر است کہ خدا
 و سرداران اولسن جمع گردند بریکے ازان میان کہ مصلحت پسند مبارکہادی پری
 کنند تا آن دنی بی علم دبلے اندیشہ بدان مغرور گردولاف پیری و پیشوائی زنند
 و مرید گیرد ایضا در افغانان قاعدہ بران رفتہ است کہ ہر کہ چیزے اندک پیش خیزی

قاعدہ افغانان

و صدقه کند و آه اوه و سر یاد بی معنی بر آرد بدن بعضی اوقاتها گاو جفتی و ماده گاو و شیر دار بکشد یا خوابی از خوابهای او درست آید یا سخنی را که از عیب گفته باشد خود کافر شده و آن سخن همچنان شده باشد آن را پیر کامل گویند و عاشق صادق مانند چه ایشان مردم نفسانی را شناسند هر چه قبول طبع نفسانیه ایشان آید آن را قبول میدارند و هر چه مخالف نفس باشد آنرا دشوار درینند و اعراض کنند حضرت ملائکه روم در شان عشق چه میفرماید **مثنوی**

در نه گنج عشق در گفت و شنید قطره های بحر را نتوان شمرد با محمد بود عشق پاک جفت منتهی عشق چون او بود و نرسد با تو گوید این جبال ربیات عاشقان را شادمانی و غم اوست غیر معشوق از تماشا سب بود هر که اندر عشق یابد زندگی پیش شیخی عرصه کرده بود حق شیخ گفتا خالقان عاشق قسم بهشت جنت گرد در آرم در نظر مؤمنی باشم سلامت جوئی من عاشقی که عشق یزدان خورد قوت	عشق دریا نیست قعرش ناپدید هفت دریا پیش آن بحر است خورد بهر عشق او خدا لولاک گفت پس مرا و را ز نسبتا تخصیص کرد وصف حال عاشقان اندر ثبات دست مزد و اجر خدمت هم اوست عشق نبود هرزه سودا سب بود کفر باشد پیش او جز بندگی گنجها سب خاک تا هفت طبق گر بجویم غیر تو من فاسق قسم و کرم خدمت من از خوف سفر زانکه این هر دو بود حظ بدن صد بدن پیشش نیز در برگ توت
---	---

ایتهی کلامه پس افغانان جاهل از کار و بار عاشقان غافل گاو کش و گوسفند کش را عاشق خوانند و از آن خبر ندارند که حضرت خیر البشر عم کشتن جانوری شیر دار را منع فرموده لقوله علیه الصلوة و السلام ایتاک و الحلوئب و ایضا شیخان افغانان گو ساله ماده گاو را می کشند که این را چیز زیادت تر باشد و مادر مشفقه مهربان را زار و بیزار میکردانند و از آن خبر ندارند که مته یعقوب گو ساله ماده گاو را کشته بود حکمت الهی آن اقتضا کرد که او را بفرق یوسف مبتلا گردانید و ایضا قال علیه السلام

فی سبب ان یوسف
از یعقوب ۲۸

که من دیک سرد خود را با تش نفاس قدسیه دیگران میخواهم که گرم سازم چه چای
 آنکه زمین دیکه آنهاست دیگران کردم اما چون حضرت پیرایشانرا قابل دیده و دانسته
 فرموده که من دائم نفس شریف شما را چندان حرارت و گرمی هست که بیک نفس
 دیکه های بیست بار را گرم سازد القصبه بی اذن پیر کامل هر که مسلمان مسلمان بوده
 باشد او را نشاید که خود را پیر و پیشوای گویند و مرید گیرد و الا عاقبت بضلالت افتد
 مؤید این معنی است آنچه حضرت شیخ الاسلام شیخ جلال الدین تهمینسری قدس سره
 در ارشاد خود فرموده که طالب حق را بر حکم طلب واجب است که خدمت کفش پامی
 صدیقی کند که درین راه رفته باشد و نشیب فر از این راه رفته باشد و مقتدا می شود
 و طریقت و حقیقت و معرفت گشته باشد تا آن مرشد کامل این طالب صادق را بمنوی
 بهر چیزی کند و مرید صادق مذهب گردد بافعال اخلاق حمیده و در سایه دولت
 آن مرشد کامل گردد قوله تعالی **وَاتَّبِعُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ** و قوله علیه السلام
الرَّفِيقَ ثُمَّ الطَّرِيقَ بهست رهبری جو که درین بادیه هر سورا صحت است
 مرد سرگشته چه داند که گجا باید رفت و ارشاد تمام حاصل نشود مگر بطول صحبت
 مرشد کامل که تا افعال اخلاق و احوال و دانستن و بدان عمل کردن و مویبت نمود
 بیسر آید و بتدریج شائسته درگاه حق گردد و مقتداست روزگار شود بتوفیق اند
 تعالی آتبی کلامه پس چون به آیت سبحانی و بحدیث رسول بانی معلوم شد که طریق
 حصول این کار جز بخدمت مرشد متدین کامگار مکن نیست هر که بهوای نفس خوض
 این دریا نماید البته طعمه نهنک ضلالت گردد و کقول من قال **بیریت**
 بر آن کارے که بی استماذ باشد یقین می دان که بی بنیاد باشد
 هر که بی سرره پیش گیرد **هلاک از بھر جان خویش گیرد**
الضنا قول مختار مشایخ برین جمله مشیر است که من لا یشخ له فالشیطان یشخه
 در شان این مردم است اما پیران رسمی این نقل مشایخ را بر حضرت خیر البشر اقرار بسته
 و بمریدان عادی و بیحال یعنی نموده که چون پیر نگردد پیر شما شیطان باشد چه فرمود
 رسول خداست **لغو ذبا من ذلک بدین گفتار شایان کفر گردند کقول جلیلی**
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ

چه برگزین از لوازم اسلام نیست و روایت معتبر از حضرت سید جلال جهانبان
 نیز برین جمله مشیر است و اعلم ان البيعة من سنن الانبياء عليهم السلام
 ومن خلفاء الراشدين الى يوم القيامة باق بلا تكيير ولكن لا يجوز لاجل
 من العلماء والصلحاء والسادات في الخلافة والبيعة باختياره
 الا ان يكون له رخصة من الشيخ الذي هو ما ذون ومرخص به
 للتحقيق اكا برا عن اكا برالى نبينا عليه السلام ومن لم يبلغ الرخصة
 عن مثل هذا الشيخ الذي ذكرنا فهو ضال و مضل و كان عاقبة امره
 بالكفر لانه مدعى كذاب ومفتري على صاحب الشريعة بالحقيقة
 والافتراء على الله من محض الكفر انتهى كلامه ايضا تيزروان شطار
 كه برگزیدگان حضرت غفار اند بر تيمنون فتوے داده هر كه نبی اذن مرشد حقا
 كه اذن ارشاد دست بدست از حضرت خير البشر آورده باشد بيجار دست ارادت
 مرید دارد دست خود نهد از رومی بال هفتاد اوليا کامل يك نبی مرسل اگشته باشد
 نعوذ بالله من ذلك وفي الرسالة الملكية الشيخ هو الذي يُقَرَّرُ الشَّرْعُ وَ
 الدِّينَ فِي قُلُوبِ الْمُرِيدِينَ وَشُرُوطُهُ اَنْ يَكُونَ عَالِمًا بِكِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ
 رَسُولِ اللَّهِ وَلَيْسَ كُلُّ عَالِمٍ بِأَهْلٍ لِلْمَشِيخَةِ بَلْ اَنْ يَكُونَ الشَّيْخُ مَوْضُوعًا بِصِفَاتِ
 الْكَمَالِ مُعْرِضًا عَنِ الدُّنْيَا وَالْجَاهِ وَالْمَالِ وَظَهَرَ فِي تَهْمَانِيهِ مَكَارِمُ الْاِخْلَاقِ
 كَالصَّبْرِ الشُّكْرِ وَالتَّوَكُّلِ وَالْقَنَاعَةِ وَالسَّكُوتِ وَالْاِخْلَاقِ اَنْتَهَى كَلَامُ سَوَالِ
 زرينجا اشكال وارد ميشود چه صاحب رد البدع فرموده كه کسی موت با خلاص دين دار
 اختيار كند و علم با عمل را امام خود سازد او را بر مشد حاجت نيفتد الى قول هر كه را علم باشد
 و تقوے با توكل ميشود خدا سے تعامدی او گر در نتهی كلامه ايضا اينه در ذكر اويس
 قرنی بدانكه قومی باشند كه ايشان را اويسی گویند و ايشان را به پير حاجت نباشد از انكه ايشان را
 نور نبوت در حجره خود بے وسطه نعرے پرورش میدهند نتهی كلامه پس ازینجا معلوم
 ميشود كه اذن شرط نباشد بلكه هر كه زاهد و عابد و عالم و صالح باشد شایان ميشيخت گردد
 جواب آنكه اين و هم شما فاسد آد چه از ادراك اشارتی اين عبارت قاصد يده چه اشاره
 درين است كه پير گرفتن فرض و واجب سنت و مستحب نيست بل از نوافل امور اسلام است

اويسی گویند
 پير حاجت
 نباشد از انكه ايشان را

پس هر که زهد و ریاضت اختیار کند ابتغاء لوجه الله و زاداً للآخره تا گوشه آخرت بردارد
 تا هر چه در کتب اسلامی مطالعه کند بروفق آن عمل نماید پس بی اواسد تعالگشت چه
 راه خودش بنمود درین باب کلامی مشهور است که لا یزال العبد یتقرب الی
 بالتواضیع کرامت قربت روزی وقت این کس گردد نه آنکه دیگری را بجد قربت
 رساند اگر مردم قصد خدمت او کنند و استماع اقوالش نمایند برایشان نیز تائیری پیدا خواهد
 آمد ولیکن این کس شایان آن نگردد که دعوت خاص نماید ذکر و فکر از القاء نفس و تعظیم
 کند و مرید گیرد و از خطرات مخالف و موافق آگاه سازد و از مہلکات خلوات بیگانه
 چه ذکر و خلوت را واردات را اکثر من آن محضی وارد میگردند تا هر که بحضور کامل
 ازان واردات نگذشته باشد خود نتوان گذشت و نه مرید را تواند گذرانیدن چه
 فرق نتواند کردن میان ارادت نفسانی و جنی و شیطانی و ملکی و رحمانی و کتب اہل
 سلوک ازین انواع کلمات مملو و مشحون اند اما بے طول صحبت مرشد که او نیز بحضور
 شیخ خود تکریم کرده باشد بکنال الی عہد رسول بعد مکشوف نگردد چه تمام این احوالات خیر
 و شر در تکریر نیابند تا معاینه کرده نشوند و اما اگر این عالم زاهد طلب موئے نماید این
 ہنگام برو فرض گردد خدمت پیر سے موصوف بصفات کمال چنانکہ شیخ جلال
 تہا نیسری قدس سرہ فرمودہ کہ طالب حق را بر حکم طلب واجب است اینست
 اشارت درین عبارت نہ آنکہ این کس پیر شد مرید گیرد اگر در رسالہ اہل تصوف
 نظر کنی ہیچ جا سے نہ فرمودہ اند کہ فلان شیخ و فلان کس از زہد و ریاضت و
 علم و عمل خود بے اذن مرشد کامل پیر شد بل خواہی دید کہ فلان را از فلان و فلان را
 از فلان اذن آمدہ و آنچه در بعضی رسالہا تکریر نمودہ کہ فلان کس حق زیارت قبر فلان شیخ
 را بجاسے آوردہ برکت یافته آن محمول بر آنست کہ شیوخ زمان را بخدمت دریافتہ
 باشد و از ایشان شرف دعا و اذن بدور رسیدہ باشد بعد ازان در زیارت قبر از یاد
 برکت او باشد نہ آنکہ بہ سبب زیارت قبر ما ذون و مرخص گردد و اند اعلم بالصواب
 اسے غمرا اگر کتب متصوفین و رسائل متقدمین را نظر کنی علامت اہل حق را از ظاہر
 خواہی شناخت و خواہی دید کہ قدامت خون جگر خورده و جان باختہ اند و چہ محنتها
 کشیدہ تا شایان دوستی و ست آمدہ اند چون پیران زمانہ ما بر بسترهای رحمت حضرت

عبادت را پس پشت انداخته نام و ناموس را بسبب اجتماع حطام دنیاوی و اجتماع
 عوام و خواص بر خود ساخته بودند در روع البدع آورده نقلست که رابعه بصری
 هفت شبان روز چیزی نخورده بود شب هشتم نفس با وی در معارضه آمد و گفت
 ای رابعه مرا هلاک میکنی گفت صبر کن تا هر چه مشب برسد از تو باز نذارم نماز شام
 شخصی بیاید و کاسه طعام بیاورد رابعه کاسه را بنهاد و برفت تا چراغی بیاید چون چراغ
 بیاورد گریه طعام را ریخته و کاسه را شکسته بود چراغ بنهاد خواست تا کوزه آبی بیاید
 چون آب بیاورد چراغ مرده بود خواست در تاریکی آب بخورد کوزه از دستش بیفتاد
 و بشکست رابعه نفس گرم از سینه بر آورد و گفت خداوند این ضعیفه را هلاک میکنی
 تا قتی آواز داد که ای رابعه اگر خواهی خزان روی من را در جیب تو بنهم اما ندو خود
 از دست تو بگیرم زیرا که اندوه ما مراد دنیا در یک دل جمع نشود رابعه فریاد بر آورد
 و گفت خداوند اگر خزان روز من بمن همی و کلید بهشت بهشت را بمن سپاری
 بیک اندوه که فریاد شوق تو بر ارم بدان برابر نکنم تا قتی آواز داد که ای رابعه چون
 اندوه ما را قبول اختیار کردی در بلا صبر کن **رباع**

اگر شام عم عشق صباحت باشد	خون جگر و دیده مباحث باشد
بامر دو جهان بس مقابل نکنی	کاندوه و بلائے دوست راحت باشد

ایضا فیه چنین آورده اند راهی که سالک با در یک روز قطع کند سالکی میدرد
 بیکماه قطع کند در هر عصر که یک اندو بگین باشد همه عالم در پناه درد او بگذراند
 بزرگ میگویی امامات الفضیل ذهب الحزن من الارض یکی از صفات
 حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم است که متوصل الحزن و دائم الفکر بودی
 وقتی دو کس منازعت میکردند یکی میگفت من عرف الله ذالت احزانة و دیگری
 میگفت من عرف الله طالت احزانة انتهی کلامه قال علیه الصلوة والسلام
 اقرب الناس الى الله تعالیوم القيمة من طال الاحزانة انتهی کلامه امی عمر
 درد آن باشد که بی بی رابعه بصری و ابراهیم ادهم و فضیل عیاض و غیر ذلک از قدماء
 بوده اگر خواهی در تذکرة الاولیا نظر کن که طالبان موعی که دوستان حق تعالی اند همیشه
 از ذکر و فکر و اندیشه آن جهان در خود مستغرق اند از و بر اسان و بد و گریزان اند نه آنکه

گاو کشتی و غیر ذلک رحم عادتی بجا آری و آه و او به فائده بر آری ترا دردی باشد
 و در رساله بران انگلی فی معرفه اولی آورده است باید دانست که شرف بزرگی آدمی بسیار علم و شاکر
 نیست زیرا که بلغم با عور معلوم است که گفته اند در مجلس می دوازده دو آن همیشه که از او علم می نوشتند آخر
 گفته اند که ایان بسلا بند و همچنان شرف بزرگی آدمی بسیاری عبادت است که گفته اند هیچکس عابد تر از شیطان
 نبود چنانکه گفته اند در سهانها جانی نیست که آنجا سجده نکرده است آخر مستحی لعنت شد و همچنان شرف
 بزرگی آدمی بسیار خوارق نیست که آن شاید که در حق می نکر باشد و همچنان شرف بزرگی آدمی بسیار
 مرید نیست زیرا که شخصی باشد که او را ده هزار و یا بیشتر مریدان با او هنوز بمرتب مریدی نرسیده باشد
 بهر حال شرف بزرگی آدمی نسب نیست زیرا که بعضی فرزندان اینها کافر شده اند و همچنان شرف بزرگی
 به بسیار مال نیست زیرا که مال قار و دو حال معلوم است پس شرف بزرگی آدمی نباشد مگر کسب آن که
 خدا تعالی در کلام مجید از مقدار دو لیست و سی جاسه خبر داده است که آن را
 و تقوی گویند انتهی کلامه فوقی که شرف و بزرگی آدمی به بسیاری علم نیست
 الی آخره این مشیر به بیان ز ناما است که علم حاصل کنند بلا عمل و کتب جمع کنند
 بلا اعتقاد بران تا مردم دانند که ایشان عالم اند هر چه کنند بر خست علم
 کنند چنانکه از شرح مشارق معلوم شد و در فارسی شرع الاسلام آورده اند
 که از علم به آن مقدار کفایت کند که بروشن سول علیه السلام قیام تواند نمودن و ختم
 نوبتت تواند بستن و از هر علمی هر چه او را در کار بهتر بود آن را بگیرد و از هر فتنه
 یا آنچه کفایت اوست قناعت کند چنانکه در مال عمر را در طلب و اند ضایع نکند
 انتهی کلامه ایضا فی در جمع کردن کتب بسیار نکوشد مگر آنکه او را در همه تحقیق با و اینها
 نفع گیرد و الا آنها هم چو مال یاقوتی بی نفع بود و در قیامت حساب و عذاب برو
 بود و در حدیث زیدین در جمع کردن کتب از علما قیامت است انتهی کلامه قوله بعبادت
 نیست این عبارت مشیر بران نیست که عبادت را ترک باید و ادب در ارشاد شیخ جلال
 تها نیرسی آورده عشاق شطار از زهد به پر میزند و از ریاضت بگریزند و کشف و کرا
 بجوے کزند الی قوله و مقید بچیزے نگرند و بریده و دریده هم جان بازند و جهان
 باز باشند نه آنکه ایشان از عبادت و زهد و تقوی و ریاضت احراز کنند و ذمیمه
 داغند بلکه جان کنند و خون خورند و کم شوند و پیش از مرگ بمیزند و بحق رسند اینجا کتر

شرف و بزرگی انسان
 به بسیاری علم

جمع کردن کتب بسیار
 از علما آید و عبادت

مدعيان سلوک و جهال سفیه راه خطا کرده اند و گمراه گشته و العیاذ بالله من ذلك
 انتهى كلامه بلکه این عبارت مشیر بران است که در تفسیر حرمی آورده طاعت را با مکن
 ولیکن گران بها مکن انتهى كلامه نقلست که بی بی رابعه در تمام شب و روز
 دو وقت از عبادات فارغ نشستی یکی وقت صبح دم تا طلوع آفتاب دوم بعد از او
 عصر تا غروب و درین وقتها مناجات کردی خداوند ابعبادت خود ترا تو انکر نیکو کردی
 و خود را از دوزخ نجاتی نمیدی هم بل تا جامی تا سف و پشیمانی نمانده باشم قوله به
 بسیاری خوارق نیست الی آخره چه خوارق اولیا مکمل است بآب می باشد بدن
 اشتغال نمایند چه شغل بدن از براس طلب جاه باشد و ایشان از جاه گریزند و از خلق
 رمند و با مردم نیامیزند و ایضا فرق میان ارادت و اراده بسیار دشوار است
 فی مطلع خصوص الكلام و انواع الكشف الصوری اما ان يتعلق بالحواس
 الدنیویة اولافان كانت متعلقة بها کجی زید من السفر و اعطانا
 عمر و الفامن الدنا نیر فیسمی هبانیة لاطلاعهم على المغیبات الدنیویة
 بحسب ریاضتهم و مجاهدتهم و اهل السلوک لعدم وقوف همهمم العانیة
 فی امور الدنیا و یتفتون الی هذا القسم من الكشف لصرفها فی
 الامور الاخریة و احوالها و یعدونه من قبیل الاستدراج و المکر بالعباد
 بل کثیر منهم لا یتفتون الی القسم الاخری ایضا وهم الذین جعلوا
 غایة مقاصد هم الفناء فی الله و البقاء به انتهى كلامه ایضا فی الذکر
 بین الواردات الرحمانیة و الملكية و الجنیة و الشیطانیة یتعلق بمنزلة السالك
 المكاشف و مع ذلك یؤمی الی شیء یسیر منها و هو ان ما یكون سببا للخیر
 بحیث یكون مأمون الغائلة فی العاقبة و لا یكون سریع الانتقال الی غیره
 و یحصل بعد توجه تام الی الحق و لذة عظیمة مرغبة فی العبادة فهو
 ملكی او رحمانی و بالعکس شیطانی و ما یقال ان ما یظهر من الیمین و القدام
 اکثره ملكی و من الیسار و الخلف اکثره شیطانی لیس من الضوابط الذی شیطان
 یاتی من الجهات كلها الی قوله و الواردات اما ان یتعلق بالامور الدنیویة
 مثل حضار الشی الخارحی الغائ عن المكاشف فی الحال كاحضار الفواکه

حصصه
 من النعمان
 حیا العابد

الصيغية في الشتاء مثلا والاخبار عن قدم زيد غدا وامثال ذلك مما هو
 غير معتبر عند اهل الله فهو جنى وطى المكان والزمان والنفوذ من الجدران
 من غير الاستلام والانشقاق وايضا من خواصهم وخواص الملكة التي على
 مرتبة منهم فان كان للمكمل منها شئ فمعاونة منهم ومن مقامهم وان
 لم يتعلق بها ويتعلق بالآخرة او كان من قبيل الاطلاع بالضمائر والخواطر
 فهو مبدئ لان الجنى لا يقدر على ذلك وان كان بحيث يعطى المكاشف قوة
 التصرف في الملك والملكوت كالايجاء والاماتة والاخراج لمن هو في البرازخ
 محبوس وادخال من يريد في العوالم الملكوتية عن المریدین الطالبین فهو
 رحمانى لان امثال هذا التصرف من خواص المرتبة الالهية القائم فيها الكمل
 والاقطاب فاذا عرفت ما بيئتلك واعتبرت حالك ومقامك علمت كمال
 استعدادك ومرتبة كشفك ونقصانها انتهى كلامه پس كل الكرازوارث
 كه تعلق بدنياوى دارند حاصل آيند وگاى بعد الضرورة بدان مشغول گردند آن رجن
 نباشد چو رادر مرتبه ايشان دخل نيست بل انعام واکرام الهى باشد چه ايشان زقوت
 تصرف در بلك ملكوت حاصل شده اما شخصى كه بكمال نرسیده البته شايد و بايد كه از مثال
 واردات جنبه كه منسوب بجن باشد كه تعلق بدنياوى دارند احترام تام و رزق تام مغرور
 و جنى نگردد چه پيروى جن كفر باشد و در رساله سيد محمدانى است اى بسا مردم كه بر مرتبه
 كشف جن رسیده در ضلالت افتادند اى عزيز شىخان و مغايبان زمانه ناراك مرتبه
 جن بكمال كشف گردد عوم زمانه اورا به پيغمبرى گيرند بل خدا دهند نفوذ باسدن ذلك اين
 روشن است كه مردمان زمانه مانابع اين مردم جنى و عيب كوى اند اكثر افاغنين زمانه كه اكثر
 شيخان افغانان ايمان بياد داده اند و عوم را معتقدان ساخته كافر شده اند و دعوى
 كنند كه برما الهام وارد مى گردد و تبعيت الهام نمى نمايم ونداند كه تبعيت الهام بعد از نبيا
 اوليا و كمل اهم نه آند كماد كوفى التمهيد ثم الفرق بين النبى والولى من وجوه
 احدها النبى يعلم بانه نبى ومدعى على نبوته وآولى لا يعلم ولا يدعى النبى
 يحكم على معجزاته قطعا و يقينا والولى لا يحكم على كرامته على الثبات لانه يجوز ان يكون
 استدراجا ومعجزة النبى عليه السلام يكون لنفسه خاصة وكرامة الولى يكون

فرد در پيغمبرى دوى

معجزة لنبيه ثم النبي يحب عليه الايمان والايما بالرؤيا والالهام ونحوه
 والولي لا يجب عليه بالرؤيا والالهام ونحوه انتهى كلامه و فرق بين الهام
 ووسواس السنن در كمال شوازي است وفي القشيرية ومن ذلك الخواطر فالحواطر
 خطاب يرد على الضمائر فقد يكون بالقاء ملك وقد يكون بالقأ الشيطان
 وقد يكون باحاديث النفس قد يكون من قبل الحق سبحانه وتعالى فاذا كان
 من قبل الملك فهو الهام واذا كان من قبل النفس قيل له الهواجر واذا
 كان من قبل الشيطان فهو الوسواس واذا كان من قبل الحق سبحانه وتعالى
 فهو القاءه في القلب فهو خاطر حق وجمله ذلك من قبيل الكلام الى قول
 وانفق المشائخ على ان من كان اكله من الحرام لم يفرق بين الوسواس والالهام
 انتهى كلامه بانك خور دن شيوخ زمان ما حرام محض است و شخصه كه حلال ان چون نمك
 در طعام گاهي يافته شود و گاهي نشود و از دنيا خرنهها و انبارها جمع کرده چگونه تفرق تواند
 کرد ايضا جنیان ايام ما اعتصام بجديتي نموده اند كه رؤيا صالحه جزا جزا نبوت باقیمانده
 فرموده اند وفي التمهيد لان كل عجز و كافر و عاصي يري الرؤيا الصالحة في
 المنام انتهى كلامه و در عقیده ابو معين نسفی است الكافر يري بعينه في المنام
 انه في السماء انتهى كلامه پس چون رؤيا صالحه كفار را هم باشد درين باب هیچ فضيلت
 شيخ را بر كافر ثابت نشد و به سبب رؤيا صالحه او نیز از جانب جن باشد وفي التمهيد
 و الاخبار من الجن جائز انتهى كلامه قوله به بسیاری مريدان نيست الخ چه معلوم كافر
 انام است كه اتباع شيطان لعين هر آينه بيشتر از اتباع محمد عليه السلام است قوله به نسبت نيست
 چه همه مردم از كافر و مسلم همه سر زندان سجنان اند و كافر شده اند پس نوع را شنیده باشي
 كه كافر شده بدوزخ رفت قوله به بسیاری مال نيست اين مشير با عقاد و عماد شيوخ زمان
 ناست چه شرف دارين خود را در مال اندي بل لاهاز نند كه اگر در مشرف و ولايت نبود
 مردم با رجوع نكرند و ما لها بسيار نبودند و ازان خبر ندرند كه مقبول خلق مردود حق
 و مقبول حق مردود خلق مي باشد و در دنيا اگر فضيلت بودي اوليا متقدمين چون بايزيد
 بسطامي و ابراهيم ادهم و فضيل عياض و غير ذلك دنيا و اهل آنرا ترك نيند اندامی غير
 شحي و پيشواي و پيري مريدی زمان ما را قدامثال واضح آورده و نصيحت فاجح نموده اند

فی فضیلت
 شیخ بر کافر
 و اخبار من الجن

چنانکه در رد البدع آورده است بدانکه پیری و مریدی اهل خانه به تزویر و بهانه بی
شرائط چون نماز بے وضو و ادا سے نماز بغیر وقت و روزه بی امساک زن
بی نکاح و زراعت بی تخم و درخت بی برومغ بی پروخانه بے درو تنی بے سرو و سر
بی بصر و چشم بی نظر باشد ایضا فیہ دین مردان دیگر اند و دین مختشان دیگر
از سے مسلمانانہ آسان کاری است امی برادر شیخی و صوفی گری و پیری مریدی
آسان است چنانکه امروز تمام عالم پیر شده است اما مسلمان شدن در کمال دشواری است
پست صوفی نیر لوشی شیخی و چله دار ^{پست} این جمله شدی ولی مسلمان نشدی
امروز فتویٰ شرع برین است کہ سیاتی زمان یصلون فی المسجد و لکن یماجم
مُسلم لکن آن زمان زمانه ما است و آن نماز گذارند گان ما یم و از مسلمانان ماکافران
تنگ دارند این مکتوب بتدبیر مطالع کنند تا شیخی و درویشی و پیری مریدی جهال
که درین زمان پیدا شده است و بواسطه فتنه ایشان جهان بفساد پیر شده است در نظر آید
امروز دیگر چه مانده است انہی کلامه و در تفسیر چرخمی است نصیب دل و لیش اینست کہ از یار بد
و ہم نشین بد کہ منکر درویشان و صادقان باشد دور باشد از کسی کہ خود را مانند صالحان
و زاهدان کرده است و شیخ شده است و از حرام دنیا میلگرد و از حقیقت هیچ نصیبی ندارد
و مریدان را از حرام خوردن و گرفتن منع نکند و او در حقیقت از دشمنان دین است
کہ از شیاطین الانس است بحق تعالی پناه گیر از وی و بافعال بد او خاطر خود را پریشان دارد
و عمل کن باین آیت کہ حَذِّ الْعَفْوِ وَ اَمْرًا بِالْعُرْفِ وَ اَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِیْنِ و از
حق تعالی نجات صالحان و دوستان او طلب کن انہی کلامه ایضاً یکے از روش
پیران و مریدان زمانه ما این است کہ علماء بحق گوی و صلحا بحق جوی بل عموم مؤمنان
کہ آمر معروف و ناہمی منکر باشند بایشان نیامیزند در اقوال و افعال آنها را دشمن گیرند
جدیکہ اگر دست یابند بکشند و در تفسیر چرخمی است در تحت آیت وَمَا نَقَمُوا مِنْهَا شئ
الَا اَنْ یُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَمِیْدِ الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ
یعنی عیب نداشتند آن مؤمنان کہ کافران عیبشان کنند مگر آنکہ ایمان آورده بودند
بخدای حق یعنی این کافران بمؤمنان هیچ عداوتی و دشمنی نداشتند مگر باین جهت
کہ ایشان ایمان آورده بودند بخدای کہ موصوف است بصفات کمال نمره است از

کافران از مسلمانان
تنگ دارند

نقصان زوال یعنی میباید که همچنین کسان را دوست دارند که ایمان آورده اند
 بخدای تعالی دشمنی نکنند هیچکس بر ایشان کافران کورانشد که کار بر
 عکس میکنند و حسدی بر ندایشان از نصیب مؤمن این است که بدوستان حق تعالی
 دشمنی نکند دشمنی پس تو اے ناشناخته رو بر چیستی پر نزاع و پر حسد بر کیستی
 بادم شیران تو بازی میکنی با ملائک ترک و تازی میکنی
 ابو جهل صفت مباحش ابو بکر صفت باش اتمی کلامه اما مؤمن مخلص عالم محقق را باید
 که بعد اوت ایشان شادمان و خرم باشد چه دشمنی ایشان دوستی حق تعالی باشد چه کفار
 بیشک بسبب ایمان دشمنی میکنند کقول من قال بیت جهان چرا همه با ما بد دشمنی برخت
 گناه ما بجز این بی که دوستدار تو ام چه در تفسیر چیزی است نصیب مؤمن این است
 که در بلاهای ظالمان صبر کند و از دین مسلمانی بر نه کرد و نوکر و چاکر ظالمان نشود و او
 مستعدان دور باشد و از برای دنیا ایشانرا خدمت نکند و توکل بر حق کند کسی که او را
 نعم دین باشد و در متابعت سید المرسلین بود چه غم باشد و چه کم آید اتمی کلامه ایضا
 نصیب تو این است که پیروی پیغمبر خود کنی و تمامی بد عتبار را بگذاری و اگر نکنی پیروی او
 بعذاب مبتلا شوی اتمی کلامه ایضا فی نصیب تو این است که از دشمنان اولیاء
 حق دور باشی و با ایشان محبت نداری که شومی انکار ایشان اقرار ترا بر زبان نبرد
 دشمنی بر تو نیکان نگیرد و هر که بنیادش بد است + تربیت نا اهل را چون کردگان بر

باید آن کمترین که صحبت بد	گر تو پا که ترا یلیب کند
آفتابے بدین بزرگی را	ذره ابر نا بدید کند
با همدقان و عاشقان حق تعالی صحبت دار تا از ایشان شوی بیست	
صحبت مردانت از مردان کند	ابر گریان با نغ را خندان کند
اتمى کلامه ایضا فی نصیب تو این است که انکار اهل حق نه کنی و اولیاء اهل	
حق عزوجل را دشمن نداری که بقبر الهی بلاک نشوی اتمى کلامه کقول من قال	
اے بسا کس که صورت راه زد	قصه صورت کرد بر اید زد
جمله عالم بدین سبب گمراه شد	کم کسے ز ابدال حق آگاه شد

ورتفسیر چرخى است که اولیا علماء ائقیاء اند انتهى كلامه و في التمهيد ثم الكافرون
 يكونون فداء على المؤمنين على النار بل ليل قوله تعالى وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ
 وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ الى قوله، انما يحملون او زارهم بسبب ان الكافر يبعث
 المؤمن و يثتمه و يغتابه و يجاربه فيستحق لذلك انتهى كلامه
 پس هر آينه از جبار و متناع ابن مبتدعان بر خصوص عموم خصوصاً بر حکام اسلام و علماء
 عظام فرض عين باشد تا بشومی بدعت ایشان هر همه بلاك دارين نگردند درين جهان
 بقسط و ظلم امراء و دوران جهان در عذاب مشترک باشند و في الردع على اهل الهوى
 و البدع قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل المداهن في حدود الله ولو اقع
 فيه مثل قوم استموا فصار بعضهم في سفها و صار بعضهم في اعلاها فكان
 الذي في اسفلها يمر بالماء على الذين في اعلاها فتأذوا به فاخذوا ساجداً فجعل
 ينقب اسفل السفينة فانوه فقالوا مالک قال تاذيتم بي و لا بد لي من الماء
 فان اخذوا على يديه انجوه و نجوا انفسهم فان تركوه اهلكوا انفسهم
 الى قوله فكل ذلك ان منع الناس الفاسق عن الفسق نجوا و نجوا من عذاب
 الله تعالى و ان لم يمنعوا و تركوه حتى يفعل المعاصي و يقيموا على الحد و لا ينزل
 عليه و عليهم العذاب ايضاً فيه الامر بالمعروف من فروض العيان الذي
 عليه قوله تَعَاكُفُكُمْ خَيْرٌ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ
 عَنِ الْمُنْكَرِ مَدَحَ الله تعالى امة محمد صلى الله عليه وسلم بالامر بالمعروف
 ايضاً فيه المداهنة پوشيدن و خيانت كردن و نفاق كردن و دروغ گفتن و خوار
 داشتن و المداهن في الشرع من رأى منكراً و هو يقدر على دفعه و لم يدعه
 محافظة لجانب احد او الاستحياء من احد او لقلبة مبالاة في الدين ايضاً
 فيه رسول الله صلى الله عليه وسلم را پرسيده اند از شهيد اكد م بزرگتر است گفت مردی
 که بر سلطان جابر امر معروف كند تا وير ايكشد و اگر نكشد هرگز بعد از وي برو قلم نبرد
 گرچه بسيار عمر بپايد ايضاً فيه الصمت عن كلام فيه خيم معصية مثل الصمت
 عن الاصر بالمعروف و النهي عن المنكر و تعليم الناس احكام الدين و غير ذلك
 و اما صمت القلب فالواجب هو ترك ظن السوء في حق المسلم و ترك اعتقاد

البدعة ايضا فيه من احب لله وابتغى الله فقد استكمل الايمان انتهى كلام
 ايضا فيه في مدح اهل السنة واذم اهل البدعة قوله تعالى واعتصموا
 بحبل الله قال ابن مسعود رحب الله القرآن اي تمسكوا به يعني جنك بقرب
 زنيدهم ودردين پراگنده نشويد ايضا فيه همه مجتمع باشند در عتصام بذييل متابعت سيدنا
 الى قوله قطع حقا که بے متابعت سيد رسل هرگز کسے بمنزل مقصود ره نيافت

از بهر رو بهر در بے ره نمي دهند : از انرا استثناء اور کجول بتافت

ايضا فيه در تفسير حرخي وحيني مي آرد اهدنا مارا راهنا الصراط المستقيم
 راه مستقيم که دين اسلام و سنت سيد الانام است ايضا فيه في تفسير الدرر اهدنا
 الصراط المستقيم في الخبر هو كذا والله قال بكر المديني رايت رسول الله صلعم
 في المنام فسالته عن الصراط المستقيم قال هو سنتي وسنة الخلفاء
 الراشدين ايضا فيه وروى عن عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما
 انه قال اي قوم تركوا سنة سبط الله عليهم السلطان حتى يظلمهم ظلما
 بديعا ايضا فيه البدعة كل امرحاث لم يكن عليه الصحابة والتابعون الى
 قوله ولهذا قيل لمن خالف السنة والجماعة مبتدع عالانه ياتي في دين الاسلام
 بما لم يسبق عليه الصحابة والتابعون ايضا فيه مبتدع وهو ادار را خوار بايد داشت
 ونشايد که ايشانرا گرامی داری که بزرگ داشتن ايشان خرابی دين باشد عن النبي عليه السلام
 من صلب خلف مبتدع فقد هدم الاسلام وعنه عليه السلام من تاخر
 عن الجماعة قدر شهر فقد خلع ربة الاسلام عن عنقه وقال عليه السلام
 اذ اظهرت البدعة في امته وشيتم اصحابي فليظم العالم علمه ومن لم يفعل
 فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين الى قوله روى عن رسول الله صلعم
 انه قال من طلب العلم ليحني به الاسلام ويميت به البدعة فهو خليفة النبيين
 ما بينه وبين الانبياء الا درجة الى قوله وروى عن عائشة رضي الله عنها
 عن النبي صلى الله عليه وسلم من قرصاحب البدعة فكأنما اعان على هدم
 الاسلام ومن تبسم على وجهه مبتدع فكأنما اعان على هدم الاسلام وقال ابن
 الحصين لابن اخ له تاب عن الفسق ودخل الى الشيعة فقال الا و خير قال النبي

وعينه در حق ما را که

تذرية عيب

در مذمت بدعت

صلی الله علیه وسلم من احدث فی الاسلام وادی محمد تا فعلیه لغته
الله و المملکة والناس اجمعین ولا یقبل الله تعالی منه خرفا الی قوله
رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت گروهی را نزد من آرند که یا محمد
من گویم خداوند ایاران من اند حدای تعالی گوید توندانی که بعد از تو چه احداث کرده اند
پس من گویم دوری و هلاکی باد ایشانرا پس اگر تو ترک حرمت شریعت او کرده اگر چه
در دقیقه بود از دقائق امین مباش که در میان او و تو دوری حجاب شود فقال
علیه السلام ثلثة لا غیبة لهم الفاسق المعلن والمبتدع والسلطان الجابر
وقال علیه السلام اتغبون عن ذکر الفاجر مما فیہ کی یحذرہ الناس فیه ما
قلنا الی قوله ثم القتال مع اهل الهواء اذا ظفرت ید عت بجیث یوجب الکفر
فانه یباح قتلهم جمیعا اذا لم یرجعوا ولم یتوبوا و اذا تابوا واسلموا فانه یقبل
توبتهم جمیعا و مروی عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال ان بنی اسرائیل
تفرقت بعد موسی ثم علی احدک و سبعین فرقة و ستفرق امة من بعدک ثلثا
و سبعین فرقة کلهم فی النار الا واحدة فقیل من تلك الواحدة فقال علیه السلام
ما انا علیه واصحابی الیوم قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من تمسک بسنتی
عند فساد امة فله اجر مائة شهید ایضا فیہ هر که گناهی دارد او را توبه است مگر
مبتدع را که توبه نیست من ایشان بیزار و ایشان از من بیزار و فی التمهید و یقبل
توبتهم جمیعا الا الاباحیة و الغالیة و الشیعة من الروافض و القرامط و الزنادقة
من الفلاسفة لا یقبل توبتهم بحال من الاحواک یقتل بعد التوبة كما هو قول
التوبة انتهى کلامه و در معرفة المذاهب شیعه علی را از صحاب دیگر افضل دانند و هر که
علی رضی الله تعالی عنه را از دیگر صحاب دسترنج دارد او را کافر گویند انتهى کلامه و در مجموع ملکی
آورده است بدانکه مذہب اباحتیرینه است مخفی بود در میان خلق و در تاریخ سنه ستام
جماعتی در خراسان پدید آمدند که ایشانرا حیدر گویند و ایشانرا شیخی بود در ترکستان حیدر
نام ایشان مذہب آشکارا کردند محاسن بسوختند و زنجیر بردست و پانہاند و جامہا
پشیمین پوشیدند بے ازار و بی پیراهن و پای برهنه رفتند و غسل کردند اما نماز از میان
بر گرفتند و محرما شرع چون زنا و لو اوطت مشروع داشتند و جنگ و طنبور و رطل و سهام روا

تمتة لا غیبة لهم

توبه نیست در توبتی

مذہب مذہب اباحتیرینه

دشمند و شریعت را خوار و حقیر شمردند و علماء و فقهاء اسلام را دشمن داشتند و برقصنا
 طبع و ارادت خود سخنها گفتند برخلاف شرع الی قوله و گفتند که بگردد و ما را همشین بود
 به از آنکه با عالم و فقیه و حقیقت سعادت و شقاوت متعلق است بنظر پیر هر کرا پیر قبول کرد
 سعادت ابدی یافت و هر کرا پیر دور کرد بشقاوت در ماند و جماعتی از ایشان گفتند
 مصحفها باید شست که سخن پیر یا نیست و طائفه می گفتند از نماز چه فائده حاصل می آید و در
 سالها که نماز گذار دید چه بدست آمده و در وقت نماز خود را بفکر مشغول کنند و فکر خود را
 بر قریضه نماز تفضیل نهند و علوم دینی را حجاب راه گویند اتمی کلامه و فی الودع علی
 اهل الهواء و البدع القرامطة هم الذين يتكبرون ظاهر الشریعة و یکون
 بواطنها انتمی کلامه پس این طائفها را پیش از توبه بکشند و بعد از توبه نیز بکشند چیزی
 نوع مردم از اعتقاد فاسد خویش نتوانند برگشتن و کفر صریح را نتوانند ماندن و در رد البدع
 آورده است بدانکه نه ب صوفیان و فقیهان و متابعت کتاب یکی است و مخالفت میان
 ایشان نیست هر که مخالفه گوید اقرار میکند و دین خدای را بهم میزند ایضاً فی من
 ادعی محبة الله و خالف سنة رسول الله فهو کذاب و کتاب الله یکذب به
 ایضاً فی من انتم صاحب بدعة ملاً الله قلبه ایمانا و من اعان صاحب بدعة
 اولقیه بالبشر فقد استخف بما انزل الله علی محمد صلی الله علیه و سلم و عن
 سفیان الثوری من اصنع سمع الی صاحب بدعة خرج من عصمة الله تعز
 الی قوله دیگر قول اهل بدعت آنست که میگویند تا از شریعت نگذری بطریقت نرسی و تا
 از طریقت نگذری بحقیقت نرسی و این قدر نمیدانند که هر که از شریعت گذر کرد کافر گشت
 و کافر چه طور بحقیقت رسد پس امانت ایشان باید کرد و از صحبت ایشان اجزا باید نمود
 الی قوله دیگر قول ایشان آنست که میگویند فلان کس را ننگ بخشیدم و فلان کس را حجتی ندوم
 و فلان کس را نوحتم و فلان کس را معزول ساختم بدانکه درین سخن دعوی الوهیت کنند
 زیرا که نفع و ضرر و خیر و شر تعلق بخدای دارد تو فی الملک من تشاء و تبرع الملک
 بمن تشاء الی قوله دیگر که تصدیق دارد و اقرار دارد و عمل تن دارد و لیکن عمل متابعت
 سنت نمیکند مبتدع است و مبتدعان سگان اهل روزخ باشند چنانکه رسول علیه الصلوة و
 فرموده اهل البدع کلاب اهل النار الی قوله و لا یصل العبد مادام عاقلاً بالغا

فلان را بکشیدم
 فلان را نوحتم
 فلان را معزول
 فلان را حجتی ندوم

الی حیث یسقط عنه الامر والنهی لعموم الخطاب الوارد فی التکلیف و
اجماع المجتهدین علی کفک وذهب بعض المباحین الی ان العباد اذ بلغ المحبة
وصفا قلبه واختار الایمان علی الکفر من غیر نفاق سقط عنه الامر والنهی
ولا یدخله الله النار بار تکاب الکبائر وبعضهم الی انه یسقط عنه العبادة
الظاهرة ویکون عبادته التفکر وهذا کفر وضلال فان اکل الناس الایمان
والمحبة الانبیاء علیهم السلام خصوصا حبیب الله مع ان التکلیف فی
حقرم اتم واکمل اما قوله علیه السلام اذا احب الله عبدا لم یضره ذنب
فمعناه انه عصمه من الذنوب فلم یلحقه ضررها الی قوله والاستبراء
علی الشریعة کفر لان ذلك من امارات التکذیب ایضا فیکسب دعوی تصوف
کذب وبران باشد که بینہ و بین احد بد ان مقام رسیده است که نماز از وساقط شده و خمر خوردن
و معصیت کردن و مال سلطان خوردن او را حلال شده هیچ شک نیست که کشتن پنجین
کس واجب باشد بلکه کشتن او فضیلت باشد اگر کشتن صد کافر زیر که ضرر او در دین عظیم تر
و قویتر است از کفر کافران چه بسبب او در اباحت و الحیا و کشاده شده که ان در را نتواند
بست و ضرر با احتیاج بیشتر است زیرا که شرع را هم بدعوی شرع خراب میکند و اگر ان
شیطان صفت رایاست کفر شیطان مفسد کننده آن محمد را در و هم اندازد که اگر او
سیاست کنی و ربجانی او ترا زخم زند این تهدید از کید شیطان و وسوسه او باشد و از حل
بکر و تلبیس ابلیس پس در اجراء امور دینی و هر شرعی بتجویفات و تهدیدات شیطان التفات
نباید کرد و فرمان خداے را امثال باید کرد و دروغ و غزوات بر وجه شرع براند و ثواب
از حضرت رب العالمین واثق باشند ایضا فیه کل باطن یخالفه ظاهر فهو باطل
وقال سهیل ابن عبدالله کل جد لا یشهدک الكتاب السنة فباطل ایضا فیه
ان سلطان العارفين ابو یزید البسطامی قال لبعض اصحابه قم بنا الی هذا
الرجل شتم نفسه بالولاية ننظر الیه وكان رجلا معروفا بالزهد مقصودا
بالزيادة تمصيا الیه فلما خرج من بيته رمى ببزاقه نخاة القبلة فانصرف
ابو یزید ولم یسلم علیه وقال هذا غیر مامون علی ادب من آداب سواک اللهم
فکیف یکون مامونا علی ما یدعیه من الزهد انتهى کلامه پس معلوم شد هر که ذرّه ا

قوله کل باطل
ان من العام
الظواهر
عالم الغافل
الاصحح والافضل
الراية قوله
ظاهر ان
العالم الظاهر
و هو العلم الظاهر
والشهوة
الاصحح والافضل
قوله فیه کل
لا یجوز له
لا یسقط
شبهه ان یخون
نفسه
خالف الکلام
سنة و الحقیقة
مفسی علیهم
عقودت بینه

فیه کل باطل
قوله ایضا فیه کل

ذر الشرايع ما موره ترك آرد كشف وكرامت او از مكر و استدر اراج خالي نباشد و درين باب
 كلامي مشهورست اذ ارايت من يطير في الهواء او يمشي على الماء او يركب على الاسد
 فاعرض قواله وانغاله على الشريعة فان يوافق فهو الكرامة مع الاحتمال وان
 خالف فهو مكر وفي الردع على اهل الهوى والبدع وما قول ائمة الدين رضي الله
 عنهم اجمعين فيمن ادعى الألوهية مراءرا علينا جاذا حال كونه عاقلا بالغوا و انكر
 فرضية الصلوة وسائر العبادات البدنية الى قولنا و ادعى الحلوك الالهام وحل
 التمتع بالنساء الاجنبية بلا جهة شرعية وحل المحارم لكنه يظهر الاسلام لا يقبل
 الاحكام ويبطن هذه العقائد التي هي كفر بالاتفاق عند مخالفين ويظهرها
 عند موافقيه ويدعو الناس اليه معروفا لها ويسعى في الارض بالفساد في الدين
 بافساد عقائد المسلمين ويتوب اذا اخذ تقيية وتكر من هذه التوبة والعو
 ويزداد منه الفساد يوما فيوما فاذا قدر عليه علماء الاسلام وحكام المسلمين
 هل يجب عليهم قتله و دفع فساد نصرته لدين رسول الله صلى الله عليه وسلم
 ولو تاب في هذه الحالة هل يقبل توبته والحال ان قبول التوبة يؤدي الى هدم
 الاسلام وشرائعه يتنوا توخروا اجاب جميع العلماء بالاتفاق يجب قتله و
 لا يقبل التوبة نصرته لدين نبيه صلى الله عليه وسلم واخلاء العالم عن مثل
 هذا الفساد الى قوله قتل القرامطة في الجملة واجب واستيصالهم فرض
 ايضا فيه شاهد تام كردن امر و نكرستن در رومي و بدعومي محبت خدايتعا و خود را
 گفتن كه حق شاهد شود بدبين از رومي يا حال شود در نفس شادين نديب لوطيان و ابا تيمان
 و زنديقان است اخريهم اسد ايضا فيه و ان من علم بلفظ الكفر فاني به معتقدا
 كفر بالاجماع ولو اتى به قصدا ولم يعلم به ولم يعتقد كفر عند العامة
 ولا يعتبر بالجهل الى قوله من تكلم بكلامه يوجب الكفر وضحك به غيره يكفر
 الضاحك ايضا فيه رجل يعصى يقول مسلماني اشكارا بايد كرد يكفر الى قوله رجل انكبت
 صغيرة فقال له رجل تب فقال من چه کرده ام كه توبه كنم يكفر ايضا فيه اگر يك
 ترك كرد نماز هر من بعد ايهت آنكه قضا كنند و ترسد از عذاب خدايتعا كافر گردد الى قوله
 وقوع و صمد و رابن الفاظ كفر قولاً و فعلاً و اكثر از اهل بدعت و فسق مى آيد ايضا فيه اذا

فني
 ما قول الكفر
 بين ادعي التوبة

در بيان الفاظ الكفر

سجد للسلطان علی وجه التخیة لا یکفر ولكنه یا ثم وای بر قومی که سجده بناک
پیران میکنند و در ادای صلوة از اوقات نامینا زیند ایضا فیدان اردت ان تعلم
اعتقاد انسان فانظر مع من یصح ففس اعتقاد به ایضا فید و عن
الحسن رضی الله عنه انه قال لا یغرنکم قول المؤمن مع من أحب فانک کم
تالحق الا برار الا باعمالهم فان الیهود والنصارى واهل البدع یحبون
انبیاءهم و لیسوا معهم ایضا فید من اتخذ صالحا خلیلا ینویس
صالحا وان اتخذ فاسقا خلیلا ینویس فاسقا و اذا کان کنک فلا
یحوز ان یتخذ الرجل فاسقا خلیلا کیلا یصدیره فاسقا انتهى کلامه
توفیق و موفقت بن الروین اگر اختیار کردن محبت صحابا بلا اتباع اقوال و افعال الشیطان
و انقیاد او هر و نواهی ایشان سبب نجات از دوزخ و رسیدن به بهشت دانستن محض
صلالت باشد چه مجرد محبت سبب نجات بودی هر آینه یهود و نصاری را بودی اما
اگر اعتقاد و انقیاد او هر و نواهی دارد و مخالفت طریقه سنت و جماعت از جائزات
نه شمارد ولیکن بنا بر وسوسه شیطان و تغلب هوا نفسانی فسق و فحور را اختیار
کرده این هنگام اگر روزی چند صحبت علماء و اتقیا کند از ایشان کرد و کقول مزقال
سبت سگ اصحاب کعبه روزی چند پی نیکان گرفت مروم شد
و اگر این مرد فسق صحبت با اهل فسق و بدعت و رزد او را بکفر بدل کرد اند بل اگر اهل
صلاح روزی چند با اهل هوا نشیند چون اهل هوا شیاطین الانس اند که و تبلیس
ایشان در مردم صلاح نیز تاثیر خواهد کرد لغو باشد من ذلک و درین باب کلامی مشهور است
که الصبیحة توتر کقول من قال سمیت کر نشیند فرشته بادیه و وحشت آموزد و خانت و ربه
و در تفسیر حریخی است در زیر این آیت کل نفس بما کسبت رهینه الا اصحاب الیمین
و قبل مراد از صحاب بین علماء است اندنی جنات باشند این صحاب در بوستانها پیست و کون
عن المجرمین ما سلكکم فی سقر قالوا لم نک من المصلین و لم نک نطم
المسکین و کنا فحوض مع الحائضین و کنا نکتب بیوم الدین حتی آتینا الیقین
چه در آورده شمارد در دوزخ این سوال از برای توبیح باشد یعنی سرزنش جواب گویند دوزخ
که نبودیم مادر دنیا نماز کنندگان و نبودیم مادر دنیا طعام دهندگان مر که ایان رالی قوله

و بودیم مادر دنیا که درمی آیدیم در کارهای باطل باطلان الخوض در کار باطنی نباید درآمدن
 الی قوله و بودیم مادر دنیا که در روع می دیشتم آمدن قیامت را با آمدن ما آمدن پس
 یقین شد ارا که روز قیامت حق است دوزخیان چهار جواب گویند سبب درآمدن
 در دوزخ رایگی آنکه نماز تراک کرده اند دیگر آنکه زکوة باگدایان و صدقه نفل با ایشان
 ندادند و دیگر آنکه باطل باطل بار شدند و دیگر آنکه قیامت را منکر شدند نصیب تو این است که
 نماز تراک ندی و حق خدا را و صدقه نفل از فقیران باز نداری و باطل بدعت
 و فاسقان یار نشوی و با شیخان باطل و دشمنان خیال و امر استمگاریار نشوی
 الی قوله فما تتقهم ثم شفاعة الشافعیین پس موودند در این دوزخیان شفاعة
 و در خواست شفاعة کنندگان و شفاعة کنندگان پیغمبران و فرشتگان عالمان
 و شهیدان باشند و مؤمنان نیکو کار گناهکاران را شفاعة کنند مگر چهار گروه را
 بی نماز و بی زکوة و باطلان و در روع دارندگان روز قیامت را چنانکه درین
 آیت گذشت اتقی کلامه ایضا فیه و بسیار فاسقان هستند که میگویند که میایند
 تا خود را خوش داریم در حال کی خواهیم مردن و معلوم نیست که چه خواهد بود باین سخن
 کافر میشوند چون انکار قرآن است و چونکه انکار کردند آمدن قیامت را اتقی کلامه ایضا
 فیه نصیب متشرع این است که به بخار و صحاب بدعت و ضلالت پس ملاقات چرب تر کنند
 الی قوله من صح ایمانه و اخلص دینه و توجیهه فانه لا یانس الی مبتدع و لایحیا
 و لایکلمه و لایشاریه و یظهر له العداوة و من داهن صبتا عا سلب الله تقا
 حلاوة السنن و من یجبه الی مبتدع نزع نور الایمان من قلبه یعنی مؤمن را باید
 که انسی نگیرد و مبتدع و باوی نه نشیند و طعام و آب نخورد و هر که دوستی کند با وی نور ایمان
 و اسلام بگیرند از وی اتقی کلامه امی اعمر من در مثل آمده کس را خرفی بس باشد چه کسانی
 که شایان در گاه گذشته اند و جوایز طریقہ مرضیه رسول مهتدا آمده اند بر یک رویت
 بستند کنند و در عمل آرند اما آنانیکه رانده در گاه و حجب الوجود اند و مخالفان سنت رسول
 برگزیده معبود اند هر چند کتبخوار را پسند بر مند و هر چند و غلط و نصیحت بی منت شنوند
 بگریزند کقوله تعالی کانهم حمدا مستنفره فرزت من فتوارة درین جامه منان
 موجود تبعیت ابو بکر صدیق می ورزند و مخالفان میشد قدم بر قدم ابو جہل نهند چه صدق بخرد

ملاقات با آن سرور کائنات علیه السلام بلا التماس دلائل شواهد نبوت ایمان آورده و دعوی
 خیر البشیر را رد نکرده چون اثر خیر و صلاح در جنبه مبارک او دیده همه اقوال افعال و احوال
 او را پسندیده شرعاً و عقلاً یافته اما ابو جهل لعین چون دشمنی دنیا و دین کترین سبک
 از سگان گرگین بوده هر چند دلائل شواهد از حضرت خیر البشر میدیده با آنکه عجز خود را مخ
 تمام عالم اولین و آخرین از ایشان آن معجزات فائض البرکات معاینه و مشاهده می کرد
 اعتقاد او بر نفسا و میرفته تعصب او را بر سبیل و جبل زمین سخت حسد و عناد فرود و بالا
 می کشیده و روز بروز کافر و منکر ترمی شده اللهم اننا الحق حقا و ارزقنا اتباعه
 و اننا الباطل باطلا و ارزقنا اجبتا به بحمد نبيك و صفيك محمد عليهما السلام

ذکر احوال انساب و اعمال افغانان و کیفیت الحاق این فقیر

به ایشان و کیفیت بسر بردن روزگار بیدار با ایشان بعون الله و توفیق

تذکره دوم در بده انساب و احزاب افغانان بدهان

ای فرزند ارجمند آعرک المدبقره که ایشان از نسل محترمی یعقوب علیه الصلوة و السلام اند
 که او را اسرائیل نامند اما ساسانی اسرائیل را دین ایام سیح دشمن قوی و عدو غوی غیر از افغانان
 کسی دیگر نیست چه در ایشان شفقت صله رحم کم معلوم است بل معدوم است زیرا که
 در زمانی عاقبت و فراغت و صحت و سلامت و قرار و مدار اولس از احسان تمام بر
 خویش و قبائل فقرا و غریبانی و روزند حتی که باندک معامله فقیر که در سایه هر که اقم
 متوطن باشد جان بازند تا دین معامله برادر برادر تیغ کشند اما در زمان شور و شغب
 افغانان و فتور و غل در اولس همه فقرا و غریب را زیر و زبر ساخته فرو کشند و اموالشان
 ایشان از ایشان بستانند اهل و عیال آنها را فرو کشند بل زنان و فرزندان خود را در میان
 بیکدیگر فرو کشند و دختر فروشی را در زمان عاقبت نیز در خود ساخته اند این است اعمال
 و احوال افغانان که از حد قناری تا بحد صوات و بنیز که مملکت یوسفی است من معاینه
 کردم مگر افغانانیکه در اطراف دیگر باشند برین صفت نباشند چه مردم این حد و بادشا
 مسلمان دارند اکنون بیان کنم بده انساب احوال ایشان از بعون الله و حسن توفیق نقل از
 تفسیر کامل غیره بدهان ای غیر که ابراهیم خلیل الله را پسر می یونام او همایلی
 عرب از نسل وی بود و هیچ نبی نبود از نسل وی مگر مصطفی علیه السلام خاتم النبیین و دیگر

فصل
 مثل افغانان از
 بنی اسرائیل است

فصل
 در بیان احوال افغانان

پسری دشت نام وی اسحاق و اسحاق را پسری بود نام وی یعقوب و یعقوب را
 دوازده پسر بودند ازین پسران نام یکی لاوی بود نبوت در خاندان و سه بود دیگر
 پسری بود یعقوب نام ملکی در خاندان وی بود و اغلب بنی اسرائیل نبی دیگر بودی ملک
 دیگر بود سه سپاه و قتال است ملک بود و ملک فرمان نبی بودی آنچه فرمان بجان
 بودی نبی بملک ساسیدی و ملک با قوم رسانیدی و بنی اسرائیل تابوتی بود که چون
 بحرب در آمدند سه تابوت را پیش آوردندی در حال ظفر و نصرت بنی اسرائیل بود
 و سپاه دشمن هر بیت شدی تا روزگاری بر آمد که خلاف معاهد میان بنی اسرائیل
 زیادت شد و ملک گردن از فرمان نبی بسرد دشمن بر ایشان مسلط شد نام و جالوت
 بود و این جالوت بتن خود هم قوی بود چنانکه مغفوس و سید رطل بود و هفصد هزار
 سوار دشت چون تابوت آوردند بشومی آن خلاف معاصی که آشکار کرده بود
 از نصرت محروم ماندند تا بدانی که سلاح مؤمن طاعت است چون طاعت بود سلاح
 بود و کار بر آید اما چون سلاح بود و طاعت نبود عاقبت جز خنذولی نبود جالوت ایشان
 بشکست و پسران آنرا بکشت و زنان و دختر و مالهای ایشان غارت و خاها و بر
 ایشان بغصب بگرفتند و تابوت را بغارت بردند و دلتی برین آمد بنی اسرائیل سوچی
 خود رفتند و گفتند او را مارا ملکی پدید کن تا ما با وی حرب کنیم با دشمنان خدای تعالی گفت
 نباید که چون سوال کنم خداوند تعالی اجابت کند و شما خلاف کنید و حرب نکنید گفتند مناسبت
 ما این بود که بی اذن هم جنگ خوب میکنم و میگرددیم چون ما را از سرای پذیر کرده اند ما وقت
 که اذن شود چون حرب کنیم نبی دعا کرد و خداوند تعالی اجابت کرد و عصا را فرستاد و نبی را
 گفت هر که این عصا بر بالاسه وی برابر آید او ملک است بر بنی اسرائیل عصا بر هر که
 اندازه کردند بر هیچکس بر نیامد بلکه عصا دراز تر آمد تا روزی مردی بود نام وی طالوت
 از فرزندان بنیامین بود و برادر مادری پدری یوسف علیه السلام خرم کرده بود طلب
 خربشهر آمد بدر خانه نبی علیه السلام بگذشت غلامی بود او را گفت ایخوا چه بیایا تا بخانه نبی
 در آیم و زیارت کنیم تا برکت و هاهوی امید بود که خرباز پیغم طالوت گفت اصیبت
 یا غلام سوی آن نبی در آمدند قیل اسم النبی شمعون م و الاصح انه اشموئیل چون پیغمبر
 مروی دید دراز بالا عصا بروی اندازه کرد راست و تمام آمد و وی در درازی بران

فقه جالوت و ملک

محل بود که درازترین مردی از بنی اسرائیل از سینه وی برنگذشتی پیغمبر گفت بنی اسرائیل را
 اینک ملک شما بنی اسرائیل اعجاب آمد ویرا گفتند که و س چه سنای ملکی بود که وی از
 بسط ملوک نیست یعنی از خاندان ملوک نیست که وی از فرزندان بنیامین است و در
 بسط بنیامین ملکی و س نبود و دیگر مال ندارد که سپاه را دهد بدین دو معنی طعن کردند پیغمبر
 خدا س تعالی او را بر شما ملک گردانید اگر چه نسب ملوک ندارد باری قوت تن دارد
 و علم حرب دارد و این سنت در میان افغانان الی یومنا هذا جاری است هر کدم اینها که بر قوت
 و عالم بحرب باشد اگر چه مال ندارد او را بادشاه و خان میگیند بعد گفتند فضیلت وی بر ما بگذرد
 دلیل ثابت شود بنی گفت آنکه تابوت شما را که نصرت شما بدان بود بشما باز آرد خداوند تعالی
 برکت وی باز بشمارساند همه شاد شدند گفتند اگر این بود ما ویرا گردن نهیم و فرمانبردار وی
 باشیم جالوت آن تابوت ایشان را بر کینسا نهاده بود چون پیغمبر قوم خود را این وعده کرد هر
 که آن قوم بر کینسا درآمدند بی تاثر انگوشار دیدند و ایضا هر که از ایشان بختی چهار پا
 آمد می شکمش را بخوردی روز دیگر او را مرده یافتی گفتندی ما را این عقوبت بشومی غضب
 این تابوت است عاقبت تابوت را بر گردون بستند و گردون را بر گاو می بر بستند و سوسه
 بنی اسرائیل اندند فرشته این گاو را راند تا بنی اسرائیل سید و دیگر رویت این است که فرشته
 او را از هوا برداشت و در میان بنی اسرائیل نهاد انگاه بنی اسرائیل همه گردن نهادند مگر ملکی ملک
 طالوت را و این تابوت سنی گرد رازی بود و دو گر پهنائی و س و بر دایستی دیگر چهار گرد راز
 وی بود از چوب شمشاد ز راند و کرده و در و س عصا موسی م و عمامه مهتر بارون م
 و انگشتری که مهتر سلیمان را بود و یک قیف ترا نگین که باقی مانده بود از ترا نگین تیه و نور
 الواح چون اتفاق کردند بملکی طالوت سپاه عرض کرد چون طالوت سپاه جدا کرد خواست تا
 شائسته از ناشائسته و مطیع از عاصی جدا کند تا مطیعان را بحرب برود و عاصیان را بماند سپاه
 را به بیابان در آورد از راهی که نه آب بود و نه طعام گرما گرم بود آفتاب بتافت تشنگی
 غالب شد و جگرها خشک گشت سپاه بناله آمدند یا طالوت آب یا طالوت آب گفت رسید آب
 نزدیک است ولیکن چون آب رسید گفت فرمان چنان است که بیک دست آب خورید سپاه
 گفتند همچنین کنیم چون آب رسیدند گفتند ملکی س به انجا رسید که آب بفرمان وی نخوریم
 خورد همه دان بر آب نهادند و بخوردند مگر آنکه گے و آن سبب و سینه تن بودند بنما

که آب بیک یک کف خوردند سیر شدند و آنها که خلاف کردند بدان خوردند هر چند پیشتر
 خوردند نشسته تر شدند تشنگی بر جگر ایشان افتاد تا چندان بخوردند که شکم شان بیاماسید
 بقریب بمقتاد هزار کس خوردند و آن بومی از جوینها فلسطین بود اما داود علیه السلام در میان
 آن بیسعد و سیزده کس بود هنوز وحی بر او نیامده بود جوانی نو خط سخت قوی برای کشت
 سنگ باوسه بسخن درآمد که اسے داود مرا بردار ترا بکار آیم برداشت و در تویره انداخت
 سنگ دیگر نیز همچین باوی سخن گفت سنگ دیگر نیز همچین هر سه سنگ در تویره افکند هر سه
 یکی شد آن روز هر دو سنگ مقابل یکدیگر شدند جالوت با هفصد هزار جرب با دستار و طالوت
 با سیصد و سیزده تن جالوت بمبارزت پیرون آمد و مبارزی می در میان خلق معروض بود
 کسی را زهره پیش رفتن وی نبود داود علیه السلام قصد پیش رفتن وی کرد طالوت و
 را گفت یا داود تو طاقت و قوت او نداری گفت دارم و نیز زیادت گفت از گذاف نیگویی
 یا آزموده گفت آزموده ام گفت بچه آزموده خود را گفت من در ره بودم گرگ قصد
 گوسفندان کرد گردن گرگ گرفتم و سرش را فته برکندم گفت آری ولیکن نخچیر دل است
 و ترسند ه گفت کارے دیگر کرده ام چون شیر بر من درآمدی دانهش بگرفتم و دو نیمه بریدم
 گفت اکنون این کار هول است که از شیر دلاور تر و قوی تر دے نیست داود علیه السلام
 گفت مرطالوت را اگر من این جالوت را بکشم مرا چه دهی گفت دختر خود ترا و هم بزنی و
 از ملک خود ترا نیم دهم هم برین عهد کردند داود علیه السلام سلاح پوشید و فلاخن برگرفت
 و آن سنگ برداشت و پیش جالوت رفت او گفت بحرب من تو آمده فقال نعم فقال بچه
 آلت با من حرب خواهی کردن گفت بسنگ گفت جنگ سنگ باسگان کنند داود علیه السلام
 گفت تو هم سگی از سگان سنگ فلاخن نهاد و بقوت بندخت باوی درآمد خود از سر جالوت
 بر بود و سنگ بر پیشانی روی آمد و بقفا بیرون رفت و سنگ سه شاخ شد یکی بر دست رفت
 و یکی بچپ و یکی پیش میزد و می افکند چنانکه سپاه هزیمت شدند و مسلمانان غنیمت گرفتند
 ما هماغه ایشان را بعد ده داود عزم وفا عهد طلب کرد طالوت دختر بوی داد ولیکن بدوان
 ملک فلک در میان ایشان سخن رفت در وفا عهد طالوت قصد گشتن داود علیه السلام
 کرد اما دختر داود را خبر داد داود عزم رفتی سخن را تجربه کرد مشک بر آب بجای خواب نهاد
 و خود لبش غائب شد قاتلان بطلب او عزم پیرون آمد و شمشیر نزد پنداشت که داود است

مشک بدرید و آب برفت داود را چون معلوم شد که بگوشه رفت مدتی برآمد
 که حق تعالی ملک به وسع داد او را بنیوت برگزیده طاووت اجل فرارسیده داود را
 خیر شد حق جل و علا تمام ملک بوی داد هم از انست که مردم افغانان را المی بومنا
 استقامت بر ایفاء عهد نادر الوجود است بعد از آن چون از گردش گردون و فضل پاک
 بیچون نوبت خلافت دینی و دنیوی بحضرت برگزیده رحمان و معجز دوران مہمند
 قواعد امن و امان بہتر سلیمان ہم رسید از ملک طاووت دو فرزند خلف بودند
 یکی آصف دویم افغان آصف چون آریستہ علم ظاہر و باطن و صاحب علم
 لدن بود او را بوزارت برگزیده و بمنصب اشرف رسانید اما افغان چون مردی
 پرقوت و ممت اثر صولت و ہیبت در جہت او پیدا بود سبب آنست که در دلتھای افغانان تازین
 اعدا دین و دنیا از ہیبت او بگدازند ہم از انست که در دلتھای افغانان تازین
 غایت لطالت و رافت نادر میباشند بل هر که از ایشان دیانت و لطافت بگوزرد
 او را باستہزاء پیش می آیند اہل قبائل و عیال در آن گم شدہ میگویند بل مردہ میگردند
 القصہ این مردم افغانان از قدیم رسم و آیین بر آن بود کہ از غایت جہل و صلابت
 دل میمان یکدیگر بادشاہی را بر خود جایز ندانستند چہ ایشانرا تکبر و خود بینی بر آن داشتہ
 کہ چگونہ در حضور یکدیگر از قریب خویش عجز و فروتنی کشیم خود نوکر و آن دیگر را بادشاہ گوئیم
 بل مساوی یکدیگر باشیم ہم از انست کہ افغانان را ملک میگویند در عرف و یار ما زیر آنکرا ایشانرا
 ملکان میباشند و بادشاہان کم میباشند بل هر کہ ہم از خوردگ و بزرگ ایشان خود
 را ملک میگویند چہ آن ملکان بی اتفاق سائر جماعہ خویش کار نمی توانند کرد پس ہر کہ ہم
 ایشان بنفس خویش ملک اند و دیگر آنکہ در فرقان جمید و قرآن مجید اللہ تعالی طاووت
 را ملک یاد کردہ از آن باز پس تمام افغانان را ملک میگویند پس این جماعہ افغانان
 در کوہ سلیمان متوطن بودند ہم از انست کہ ایشانرا در عربستان سلیمان گویند
 تا زمانیکہ نوبت خلافت نبوت بمرکز دائرہ کون و مکان منظم آثار زمین و زمان بادشاہ
 ہر دو جہان خاتم پیغمبران حبیب رحمان محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم بعد از بعثت
 با رحمت او از اصناف عالم عرب و عجم فردا فردا واحد واحد مردم در رسیدند
 و ایماں آوردند اما مردم افغانان را ہفتاد و یکبارگی جماعہ واحدہ رسیدند

مردم افغانان را ایفاء عهد نادر است

طاووت را دو فرزند بود یکی آصف دویم افغان

افغانان را ملک گویند و عربستان سلیمان گویند

مردم افغانان را ہفتاد و یکبارگی جماعہ واحدہ رسیدند

وایمان آوردند بعد از خبر حقیقت نبوت خاتم پیغمبران را با اولس خود رسانیده تمام
 اولس باتفاق یکدیگر مع اهل و عیال متوجه ایمان شدند و همگی بشرف ایمان مشرف
 شدند چون حضرت خیر البشر علیه السلام را صدق ایشان پسندیده آمد علم مبارک همایش
 را بدیشان سپرد **آورده اند** که در زمان محاربه کفار زنان افغانان حاضر شدند
 تیر مارا جمع میکردند و آبها را بر میداشتند و بغازیان میسایندند حضرت رسالت پناه معلم
 ایشانرا منع نمیکردند آورده اند که روزی بر زبان در افغانان آن سرور کائنات رفت
 که افغانان را فردای قیامت یکسره در دوزخ خواهند انداخت چون این حدیث رسول
 علیه السلام بمسامع افغانان رسانیدند همگی غصه و اندوه نموده روی باطراف عالم نهادند
 خوبتند تا جماعتی خود را پریشان سازند بے آنکه عداوت پیغمبر و مردم ورزند تا که خبر نفرت
 جماعه ایشان بحضرت خیر البشر رسانیدند حضرت ایشان همگی را خوانده سبب تفریق
 و تفرق رسیده کیفیت احوال باز نمودند که ما از بگردین شمشیر منبریم نه از بهر دنیا چون
 کار چنین است ما را چه حاجت بشمشیر زدن انگاه حضرت خیر البشر فرموده شمارا
 نه گفته باشم بل اولاد شما بعد از شما جهال محض خواهند گشت زیرا که بادشاهاهی را کم قبول
 خواهند کرد و تو ام دین محمدی صلی الله علیه و سلم بی سیاست باشا اسلام ممکن نیست کفوله
علیه السلام الملك والنبوة توأمین ایضا کقول من قال **مست**
نزد خردشایه و پیغمبری چون دو نگین اند یک انگشتر است
 و همگی اولاد شما در طلب علف زار و مرغزار با مویشی چرانند چند چند خانه بل بلیک خانه شده
 باطراف و جوانب عالم پراکنده گردند و ایضا علم و علما در میان ایشان نباشند پس
 حصول دین محمدی علیه السلام بی حصول علم و بطاعت امر اسلام مستغ الوجوه است
 آن هنگام شایان دوزخ گردند اما باز حضرت خیر الانام شفقت ورزیده در حق اولاد ایشان
 دعا و استجاب عنایت نموده که الله تعالی ایشانرا بفضل خویش سراهی است محمدی ثابت
 گردانادالی یوم التناد هم از آنست که مردم افغانان اهل علم را بل هر که جزوی از جزو
 کلام الله خوانده باشد آنها را تعظیم نمایند و گفته ایشانرا بیده و دل قبول کنند اما احد
 قلت و کثرت علم را از مرجهل خویش نشناسند تاستی را از مبتدع باز دانند ازین است
 که ایوم در افغانان بدعت و مبتدعان بسیار شایع گشته چه ایشان از غایت اشتیاق

لغوات افغانان

دین و محبت راه یقین پیروی هر که م از علماء و صلحی کنند تا بعضی علماء شقیقاً که از فقره هوا
 باشند ایشانرا در ضلالت انداخته هلاک گردانند و هم از آنست که مردم افغانان هر چند
 وقت نشناسند و فاتحه را از اخلاص در نیابند و قیام و قنات و رکوع و سجود را از هم دیگر
 امتیاز کردن نه فهمند و ششم رمضان را از شهر دیگر ندانند اما سر فرود آوردن را بجانب
 قبل از دست ندهند و یکماه روزه را فرود نگذارند سماع است که زنان افغانا خطک
 دست بسیار میگردانند و دست دیگر را بر سینه نهاده و نشسته رکوع و سجود را
 با شارت سر می آورند و این را نماز دهند اگر چه این نماز مقبول نیست اما از ترک ایشان
 اونی چه دلیل صحت اعتقاد ایشان است که قول علیه السلام **حَوَكَةُ الطَّاعَةِ دَلِيلُ**
الْمَعْرِفَةِ مگر که **دَلِيلُ الْحَيَوَةِ** و **اَلِیضاً** سماع است کیکی از افغانان غلجی در رعایت
 مواشی در پابان و جنگل میرفت تا ناگاه نظرش بر آسمان افتاده ماه را دید فرحت و سرور
 و طرب نموده زهی سعادت و خجی طالع خود میگفته پرسیدندش موجب چیست گفت
 ازین بهتر چه باشد که ماه رمضان همین باشد چون رؤیت هلال را اول از نافون شده
 روز هسه گشته بر افرض شده ساقط آمد و یا قیامنده را بجا آریم زود خلاص گردیم
 و علی هذا القیاس عجائب غرائب بسیار از ایشان در وجود می آید اما بهر حال شتیاق دین
 دارند و کافر می و کفر را دانسته بهم اختیار نمیکنند مگر آنکه شیخ و پیرویشی و علماء و شقیقاً
 ایشان را بر بیرای می گردانی بر ندان هنگام انقیاد و زبیده هلاک میگردند چه جهل در اسلام
 عذ نیست و بسبب جهل نادانی از اسد تعالی فرمای قیامت نجات نیابند و فی الآمال
وَمَا عَذْرَ لِيْ عَقْلٍ بِجَهْلِ **بِجَلَّالِ الْاَسَافِلِ وَالْاَعَالِ**
 القصه این مردم افغانان بعد از آن در عهد و وقت هر متوطن بودند و بملکت دیگر نرسیده
 بودند تا زمانی که بعد سلطان محمود غزنوی علیه الرحمة در هند رفته همانجا ماندند بعد از آن در
 اطراف عالم پریشان شدند **لَقُلِّسَتْ** که در هند هشت کس از انبیا مبعوث شده بودند نه
 از مردم ایشان بل از مردم اطراف و چون دیگر رسیده بودند اما هند وان هر همه قبول
 نه کردند بعضی را کشتند و بعضی را راندند چون حضرت حبیب خدا محمد متبی علیه السلام هند
 یاد کردی خطر عظیمه و محاربه هند و انرا در فمیر میر کرات و مرآ گردیدی اما جبرئیل من بفرمان
 رب العالمین در رسید حضرت ایشانرا منع فرمود که فتح آن بلاد بدست یکی از سلاطین امت تو

کی اند افغانان غلجی

افغانان بعد و سلطان محمود پسند رفتند

فردین سلطان
موجوده

باشد محمود نام آورده اند که یکی از مسلمانان در هند رفته بود زنی را دید که جفرا می
 فروخت انگشتی را در آورده تا بچش زنی کافره در حال لیکچر بر زمین زد و بشکست و
 فریاد بجا کم کافر سائیده که مسلمان جفرا ت مرا در ساخته لغو ذبا بعد من کفر هم بجزاز
 انصاف کافرانه مصلحت آن دیدند که انگشت مبارک آن مسلمان را بریدند آن مسلمان
 عرض حقارت اسلام و مسلمانان را در میان هند و هندوان بحضرت سلطان محمود غازی
 رسانید آن زمان بر سلطان فکر این مهم اسلام فرض شد بعد از اتمام لشکر و تجهیز عسکر
 حضرت سلطان از راه کابل بهند درآید چند بار در محاربه کفار فتح یافته آخر الام کفار
 تقلب نموده سلطان شکست یافته باز بولایت و مملکت خود رسیده آخر الام مصلحت
 آن دیده که چون مردم افغان مسلمان اهل سنت و جماعت اند و مردم با همیت و طاقه
 باشجاعت و صلابت اند همراه گیرد پس چنانکه رسم افغانان است هر که بطریق عجز و حقارت
 در خانهای ملکان ایشان درآید و دیگر ایشان را بر دیدگان بار کند ایشان تمام اولس
 جان مال بازند تا مهم آنکس را کفایت کند سلطان نیز همین روش بجای آورد و بعد از آن
 از اولس افغانان چهارده هزار سوار و چهارده هزار پیاده همراه شدند و بجان بجان
 را همراه خود ساخته چه افغانان را قاعده است در همی که بازنان روند البته خود را بیشتر
 قرار دهند و نیت گیرند و فرار نکنند و اگر محم میسر شود بهما نجا آبادان شوند و مردم آخذ و در
 کم سازند بعضی را بکشند و بعضی را برده کنند و بعضی را رعیت عاجز سازند پس از راه ملکان
 بهند درآید تا بتوفیق الله تعالی فتح بهند میسر شد از آن باز افغانان در بهند ماندند تا بعد
 از آن افغانان از قندهار متفرق شدند بعضی را در قندهار ماندند و بعضی بهند رفتند
 و بعضی با طرف دیگر بر ایشان شدند اکنون آمد کم در بد و الشبای یوسفی
 و کیفیت الحاق ایشان بدینچند و در سماع است از قندهار این مردم که شیویون
 نام افغانی بود در عهد و وقت دار از و در پسر خلف ماندند یکی کند نام دوم چند
 نام و از کند نیز در پسر خلف ماند یکی شیخی نام دوم غوری نام غوری را چهار پسر خلف
 ماندند یکی دولت یاد نام که مردم بهند و داود زائی از نسل او نیز در دوم خلیلی نام
 سیوم زیوان نام چهارم چمکنی نام سماع است از سلف این مردم که هر چهار
 برادران شاتی را کشته بخت بودند چنان که میبایست گوشت رامیان یکدیگر

فردین سلطان
بر که بطریق عجز
در خانهای
ملکان

شوی
کوند
رمنده

قسمت کردند اما در شصت شور با چکنی را فراموش کردند تا حصه شور بابد و نرسید
از آن مرخصه و ششم گرفته از جمیع برادران بیرون رفته در سفید کوه متوطن شده
اولاد او الی یومنا هذا برادران نرسیدند و با طراف عالم پریشان شدند و اکثر مردم
غوری خیل جمع شوند هم حصه و رستند خود کما حقہ نمی یابند اکثر قبائل این مردم چکنی
که در سفید کوه متوطن اند بکفار کوی می نامند چه خوراک پوشاک ایشان
ارزن و پشم بل اکثر زنان ایشان سر برهنه و پاس برهنه لنگه چند در گردن آویخته
گردند بل در جنگهار وند بیزم و گاه آزند و مواسی چرانند چنانکه مردم خطک نیز همین
روش است و اکثر این مردم چکنی در سفید کوه بل همه ایشان بلکه اکثر افغان سفید کوه
کافر مطلق شده اند درین ایام چه همه ایشان متابعت پیر تاریک اختیار کرده اند
نماز و روزه و زکوة از میان برداشته اند و علم و علما را دشمن گرفته اند امر و سخن
را حجاب دانسته اند قرآن ربانی و حدیث نبوی را بسوزانند و تپه یا اندازند و علماء
و مؤمنان دیگر را با مید ثواب می کشند لغو باسد من کفر هم الغرض کافر مطلق اند
چه هر گاه که حکام اسلام را بر ایشان دست رسد مردان ایشان را بکشند و زنان ایشان را
برده کنند و اموال ایشان بجلالت بخورند چه در شرح قدوری است که امیر المؤمنین
ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ همچنان کرده بود در مرتدان مکه و مدینه و مردم زیرانی نیز
از برادران جدا شده اند در میان مردم تاجک ننگهار روزگار بسر میبرد تا اکثر مردم
نادانسته ایشان را تاجک میگویند اما مردم زیرانی مردم بادیانت و اهل صلاح اند چه اهل
ششم گشته و حکومت حکام را دیده اند و شخی را سه خلف مانند یکی مند من نام
دوم ملک هر دو بضم میم سیوم ترک سماع است از دیرینه گان این مردم که
شخی را زنی بود موجان نام که مندی و ملک از شکم او مید آما مرجان را خواهر بزرگ
بود پسو نام آن زنی بیدین و بید یانت نیز در خانه شخی در آمده نشسته به
قصه شوهری پس بگم آنکه افغانان را سند برین مقرر رفته هر گاه که زنی بقصد شوهر
در خانه ایشان در آید و بنشیند خواه پیوه خواه باکره خواه منگوه غیر اگر چه پسر مال
و اهل عیال ایشان بقتل و هلاکت رود از غایت جهل و ضلالت آن زنانمانند
بل کلام قبائل آن کس ننگ کافران و ززند و آن زن را ننگدارند و خود را بحد کفر رسانند

دشمنی را بر طرف

لغو ذبا بعد من الحیة الجاهلیة پس شخی آنرا نیز زن کرد از شکم او ترک پیدا آمد مردم
 ترکلانی از نسل او پیدا این مردم ترکلانی درین ایام نیز اکثر متابعت پیغمبر تاریک می نمودند
 و با کلیه حرام خوردند تا که مردم حلال خور و بادایانت در میان ایشان کم یافته میشود
 اما یکت دختر سے بود کاکي نام آنرا در عقد نکاح چوپان خویش در آورده زیرا که نام
 مردم کاکيانی از نسل او پیدا چون نسل پسران تکم آمدند از آن شهرت نیافتند بلکه
 ایشانرا نیز ککيانی میگویند بنا بر تغلیب اما مندی را دو پسر خلف ماندند یکی
 عمر دوم یوسف سماع است که عمر مردی بادایانت بود در شهر هارفته زنی را
 در نکاح در آورده از سادات زمانه چون مندر نام پسر او متولد شد بهدر آن دیار از
 و ارفنا به اربقار حلت نمود بعد از مدت یوسف رفته تا اهل و عیال برادر بسیار و
 ولیکن آن زن شرفیه ممالعت نموده فرمود من در دیار شما قدم نخواستم نهاد چه
 شنیده ام که مردم افغانان شما زن برادر را بکبر و اگر اه نکاح میکنند اما من نمیخواهم
 که بر نکاح سابق نکاح جدید بیارم چه در رویت آمده بر آن زن که بر نکاح شوهر
 خویش ثابت ماند تا بوقت مردن فردا سے قیامت مرتبه شفاعت یافته زانی دیگر
 را شفاعت کند پس بعهد و سوگند وثیق آن عزیزه را در دیار خویش آورده که بلا استرضای
 شما هیچ احدی که در سر پرده عفت مات عصمت ایاب شما نگردد پس یوسف پنج پسر و دو
 یکی او دریا نام که او را از جهت کثرت تکبر و خود بینی بادی میگفتند چه در افغانان الی
 یومنا سند برین است هر که خود بینی و تکبر پیشه دارد او را بادی گویند الحال اولاد
 او را نیز بادی بخیل میگویند دوم عیسی سیوم موسی که پدر ایاس بود در افغانان
 سند برین رفته هر گاه که شخص بیروت و بی فتوت باشد نام او را محو میکنند در
 تذکره ایس خیل او را بنام پسر او می نامند یا بنام زن او چهارم ملی پنجم اکو
 سماع است از کهن ساران عصار که چون افغانان را سندی مخالف شریعت
 برین رفته هر گاه که پسران بجه بلوغت و کمال پیدا اموال مادر و پدر را در میان یکدیگر
 برادران قسمت میکنند مادر و پدر را چیزی اندک بدهند تا قوت لایموت و بجهیز گور
 و کفن ایشان گردد لغو ذبا بعد من فساد هم و غماد هم چه در شریعت محمد مصطفی عم
 فتوی برین است که پسر چون بجه کمال پیدا نفقه روزینه و شبینه او نیز برادر و پدر است

سندی در...

فیوسف پنج پسر...

مگر آنکه کور و لنگ باشد بل خود از کسب نفقه حاصل کند و بخورد و اگر پسر در مال پدر کسب کرده و مشقت برده تجارت و حراشت بجا آورده باشد هم او را چیزی نمی رسد چه را مال پدر را بوده و در را مال غیره تصرف موجب اجر نباشد بلا عقد اجازت پس به هر حال پسر از مال پدر از روی دعوی چیزی نمی رسد مگر آنکه پدر محبت و شفقت در زد و چیزی بد بد آن هنگام کسی دیگر را حق محالعت نباشد **العصر** در زمانیکه پسران یوسف اموال پر خویش را در میان خود بخش میگرداند مادرشان گفته که حصه ما را هم جدا بکنید پسران دیگر هنوز خاموش بودند بادی کم بخت از میان اشارت به اندام نهانی خود کرد که حصه شما این باشد لغو باد من مقاتله قبیله مادرش دها بد کرد که اولاد شما هرگز از سیزده کسیات نکرده الی یومنا هذا اولاد او حصه و رسد کما حقہ نیفتند و از سیزده تن ننداشتنند چند نفر در میان چغزئی هستند الیاس چهار پسر خلف ماند اول نتو بعد تاجی بدرگالی سیوم سالار چهارم مسمی شوهر عایشه که الحال خیل او را بنام زرش عایشه زئی نامند و او را شش پسر خلف ماندند چهار از یک ن ن گوهر نام اولی خواجی دویم بازید سیوم ابا چهارم شادک و دو پسر از زنی دیگر بودند رانی نام اول حیلیم نام دویم حمان نام و سه را چهار پسر خلف ماندند دواز یک زن و بی نام کی دولت دویم جعفر و دواز زنی دیگر نودی نام یکی ابا دویم ایسوری و عیسی ایازده پسر بوده تاروزی از روز با گلک سپان مندر را مردم مغن **تاریخ** چمرده عیسی پسر خود در پس ایشان سوار شد و چون پیش از جمعیت او رسید بمکی ایشان از دست مغن شهید آمد لفظاً علیه السلام من مات دون ماله فهو شهید ازان جمله دو پسر باقی ماند یک حسن دویم یعقوب چون زن عیسی حاکم بود بعد از وفات او پسر زاید آنرا کانا میده و مندر را چهار پسر بودند اول مامو دویم حذر سیوم رجب چهارم مزد القصر چون مردم افغانان مملکت قندهار را در میان یکدیگر قسمت کرده بودند حصه مردم ترین در میان مردم کند و زمندا افتاده بود تا که حمایتی این دو برادران در نیک بدر و زگار بیکدیگر نمی رسید و از میان مردم کند مردم شیخ هنوز نزدیکترترین بودند چه حصه ایشان جوئے بود از غسنتان نام و آن نزدیک حد و مردم ترین بود تا در میان مردم شیخی

ف
این کی را چهار
پسر خلف ماند

ف
مغنی ابا چهارم بودند

ف
عیسی ایازده پسر بودند

ف
مندر را چهار
پسر بودند آنها

وترین عداوت افتاد آخر الامر مردم ترین غالب آمده مردم شیخی بعضی راکشته
 و بعضی را بیجا ساخته هیچکدام از مردم زمینند و از مردم غوری بحجایت ایشان
 نرسید در زخم است از حضرت خیر البشر شفیع روز محشر علیه الصلوة والسلام
 که چند چیز از حضرت عزت جل جلاله در خواستم یکی ادعیات من با حاجت مقرون
 گشتند مگر یک دعا با حاجت نرسید و آن دعایین بود که در میان مسلمانان است
 من عداوت و دشمنی بحد تیغ کشی نرسد مقبول نشد بل حکم بر آن آید که اول تیغ کشی
 در میان اصحاب اولوالالباب شما جاری کرد و عیاذا بآل الله بنا بر آن تا این
 غایت خونهاست ناحق در میان مسلمانان بجد و عدوان است اکثر مردم
 افغانان که باندک روش معاطله در میان یکدیگر بگشتند سماع است که یکی
 از افغانان سیاهی کنجشک را بیشتر میگفت که این کنجشک سیاهی بیشتر
 از سفیدی است و یکی دیگر سفیدی کنجشک را بیشتر از سیاهی میگفت برین مجادله
 میان یکدیگر بگشتند ایضا عداوت مردم خواجوزی بران بوده که یکی از مردم
 علاءالدین زئی چوبی را از دست غلامی از غلامان مردم بلخی کشیده گرفته آن عداوت
 بحدی رسانیدند که شصت کسان میان یکدیگر بگشتند عرض آنکه جهل و ضلالت و ننگ
 جا بلان بر افغانان غالب است باندک معاطله عداوت پیدای کند که آن عداوت سبب
 تجاری دین و دنیا می ایشان باشد کرات و مراتب از موده اند اما از همان رسم و ننگ
 جا بلان باز استادن نمیتوانند و در کتب فقهیه چون شرح مختصر و غیره سطوره است که بران
 مردی از مسلمانان که بغض و کینه و حسد میان یکدیگر بگشتند ایشانرا غسل باید داد تا که شهید
 نماند و نماز جنازه بر ایشان نیاید خواند تا که مسلمان نماند بل بعضی روایات
 آید که این نوع مقتولان با تش باید سوخت زجر الباقین و جز از لهم القصه چون
 مردم شیخی را از جوی ارغستان بچاشند التجا مردم غوری خیل آوردند پاره زمین محدود
 را التماس نمودند زمین ناقابل نامناسب چنانکه رسم اعطای ارضیا بفرمان سلطان است
 و لغت ایشان قانع آیدند سماع است که در حدود قندهار در زمانه نو بهار چون بارانها
 بار و نبات بسیار و علف زار با بشمار روئیدن که دبعده چون گرمی تموز در رسید
 همه خشک شده فزیر نه اما مواشی تا بسال یک جهان گیاه خشک را میخورند و قوت

خود سازند اگر باران برسکال نباشد و اگر باران برشکال باریدن گیرد همان گیا خشک
 بتامه سیلاب می برد ویران میکند و گیاه دیگر نمیرد وید پس در آن سال مویشی ایشان
 هلاک میگردد تا در آن ایام قضا، قدیر در حد و مردم غور بخیل باران برشکال باریدن
 گرفت تا گیاه مملکت ایشان تلف شده بعد با اتفاق اولس حسد برده و جماع
 نموده مملکت مردم شیخی را بکنگ خذل گرفته مردم شیخی از آنجا بیجا شده در حدود
 دیگر فرود آمده که آن موضع را کارونیتی گویند بعد از آن بجاده از حوادث روزگار از آنجا
 بیجا شده در مملکت کابل سیده و مردم اتان خیل از حدود تک و گولن مردم شیخی همراه
 آمدند و در مدد و حمایت این مردم بوده اند الی یومنا هذا اما مردم افغانان قدر و قیمت
 آدمی را کم شناسند و ایفاء عهد ندارند از ایشان سر میزنند و مردم همندر می اصلا از
 مردم زمندان اما بجاده از حوادث از برادران خود خصه کرده مردم شیخی همراه شدند
 باز از آن تابان غایت همزی و برادری دارند اما مردم شیخی کم به ایشان به نیکی پیش میآیند
 العقصه چون سالی چند بفرارغت در کابل ماندند اغنیاء روزگار و از اقویاء آندیار آمدند
 چه مویشی ایشان بفرارغت در علف ارامی بحساب می چریدند و اولاد ایشان درین
 فرارغت روز بروز در ترزاید بودند زیرا که در زمان بیجالی و در او ان غم و اندوه زنان
 کم بار میگیرند تا جماعه ایشان بسیار پر قوت و باصلابت آمد خصوصا مردم یوسفزی
 و سندر بسیار بسیار آمدند از دیگر مردم شیخی این هنگام طریقه عناد و فساد پیش گرفتند مردم
 رعایا و مسلمان کابل از درون و رنجانیدن گرفتند بل اموال ایشان را بناحق می ستانند
 بل کارهای نامناسب اکثرین آن کجی بجای می آوردند و افغانان دیگر را در تبه نظر نیارند
 و از شاهزاده میرزا قلی بیگ احتراز نکردند و حجاب و پرده نگاهند هستند بل کسان ایشان را
 نیز می آزردهند بل در دیوان خانه ایشان که خدایان آمده سخنان ناقابل نالایق می
 گفتند آخر الامیر میرزا قلی بیگ را مصلحت بران اقتاد تا با ایشان جنگ و جدل دشمنی کرد
 یک چند می را از ایشان کشت و بعضی را از ایشان تاخت و تاراج کرد بعد آن می فرزند
 که در مردم افغانان شیخان پیدا میشوند که بمرتب غیب جن رسیده باشند تا مردم افغانان
 از هر حادثه نیک بد ایشان را پرسند و بگفتار و اخبار ایشان که مقتبس از مشکوه ذی
 الحکات جنیان باشد عمل کنند لغو و با دین متابعه الجن و اخبار هم چه متابعت جنیان

اور ادرامور دین و دنیا بر خود واجب دانند لغویاً بعد من مظنة فاسد هم و پیشوایا افغانان
 که اکثر ایشان را از راه رست محمدی علیه الصلوٰة و السلام پیرون برده اند بهین معالنه
 و روش افغانان را پیش آمده اند و ایضا اگر بادشاهی و یا امیر سے از اطراف عالم بر ایشان
 رسد و جامه و طعام را بد ایشان رسانند همگی اولس خود را بغلامی او اقرار دینند چه در میان
 شروه و صد هزار ایشان سردار سے هست هر گاه سرداران ایشان را در زیر حکم آورد
 باقی اولس خ در ا به بندگی قرار دمانند چنانکه شیخان ایشان را بهین معالنه در قید آورده
 بود و القصه روز بروز سرداران اولس بخدمت میرزا بیشتر حاضر می شدند تا روزی
 نه صد کس حاضر آمدند همگی بے اسلحه اما محمود بن محمد چغزنی کار د سے را در کفش خود
 زیر پای برده بود سرداران را پر سیده اگر مصلحت شما باشد من میرزا بکشم همگی محبت
 نمودند که حق نمک ایشان را نباید حرام کرد مگر در شان مانیک خوبتر باشد سماع است
 که مگر میرزا هم قصد بدی نداشت اما جنکی نام کاکیان سے سعایت کرده و چنان کرده
 که ازین بیشتر بیکی نخواهید یافت و ازین مردم با احسان و الطاف نخواهید خلاص
 شد وقت را غنیمت شمارید همه را بکشید آخر الامر همه را بسته یک یک کشتند
 اثرنان یکی از ملکان عظیم الشان که ملک سلطان شاه بوده بخدمت میرزا عرض
 نیاز مندی رسانیده که دو عرض فقیر را گوش دارید امید که قبول قدمیرزا گفت قبل
 دارم الجبار سازید گفت اول برادر زاده احمد را ازین بندیان خلاص کنید از سرخو
 او درگذرید دیگر آنکه عورات و اطفال اولس را بند نسازید بل بگذارید بهر جانب
 خواهند بروند میرزا گفت قبول دارم ولیکن بیت من بران بود که مگر سر خود را خواهی
 و یا صد دو صد جوانان دیگر را خواهی گفت از بسیار جوانان احمد را بهتر میدارم در
 فراست خویش و سر خود را پیش از سر د سے دیگران بریدن بهتر میدارم پس بضمون
 قول خیر البشر علیه الصلوٰة و السلام اتقوا من فراسه المؤمن فانه ينظر
 بنور الله فراست ملک سلطان شاه چنان در کار آمد که در زمان بلوغت ملک
 بحد کمال اولس صاحب مملکت صوات و بیهمه و با جوڑ و همواری گردانید القصه
 بعد از ان باقیمانده اولس بوسفرنی مع توابع و لواحق به ننگهار آمدند و مردم ترکمان
 لغمان متوطن شدند دست برین برآمد که در میان مردم بوسفرنی و مردم هندوستان

عداوت افتاد و در موضع حصارک محاربه عظیم میان یکدیگر کردند آخر الامر فتح لشکر
 یوسفی باشد تا بعد از آن چون روش افغانان برین فتنه هرگاه که برادران در میان خود
 بگشاده کشندگان این قدر ادب را نگه دارند که آن موضع را ب مردم کشته شدگان بگذارند
 بنا برین ننگ را بر مردم همند زنی مانند و مردم گیبانی نیز در با سولانده امام مردم یوسفی
 بعضی قدما بگویند که روی سیا جور آوردند و پاره حد و با جور را گرفتند اندک بیش محاربه
 با مردم با جور کردند چون با جور را خوش نگردد و یا توان ندیدند برگشتند سرداران ایشان
 آمده سرداران دلازاک را همه خوانده در موضع سفید سنگ مجلس ساختند و از مردم دلازاک
 زمین خواستند در آن میان بانگ گفتگو سے میان ایشان محاربه افتاد و مردم یوسفی
 بسیار مردند اما فتح بنام ایشان شد از اینجا اولس ایشان برگشته در کوهها خیره و سلمان
 در آنده از اینجا با مردم دلازاک شتی کرده بحد و دیر شور در آمدند مردم دلازاک به ایشان
 الطاف احسان نمودند و بعضی قدما بر آنند که اولس از راه خیبر بحد و دیر شور در آمدند جو سے
 بر زمین بختند که آبادان کنند مردم شلمانی مانع آمدند بقوت دلازاک چه میان مردم دلازاک
 و مردم شلمانی الفت و برادری بوده نیز که دلازاک همه افغانان مقدم ترورین حد و داده
 بودند بعضی مردم این حد و در اعجاز و خسته و رعیت ساخته و بعضی را م ساخته و بعضی را با الفت
 و برادری نگه داشته بعد از آن اولس یوسفی روی بد و اب آورده و از مردم دلازاک بیک حادثه
 از حوادث جدا شده چه بعضی مردم دلازاک باین مردم بیدی پیش آمده بعد از مدتی با مردم
 شلمانی که متوطن هستند بودند محاربه کرده فتح ایشان را شده جلونام شلمانی که از
 سرداران مردم شلمانی بوده کشته و باقی اولس را نده در صوات آمده سلطان صوات
 ایشان را جای داده موضع آلا دند را بایشان انعام داده شنیدم از دلو چغزنی که من مقبل
 جلورا حاضر شدم دیدم که کله او را بریده بودند چندان شکم او از بوزه پر بوده که از طرف گلو
 برابر خون بوزه روان بوده لغو با بد من ذلک چون مدتی مردم یوسفی در پیشتر
 متوطن شدند مردم دلازاک باز بایشان طریقه عداوت و خلاف پیش گرفتند چون مملکت
 همواری ایشان را بوده اگر تجار مردم یوسفی در راه ایشان گزشتی بعضی را کشتی و بعضی
 را تاراج بردی و اگر کاوان ایشان بجانب صحرای همواری بیرون آمدی دزدان و لولندان
 دلازاک همه را تاراج بردند اما اولس یوسفی را اینداه سخت رسانند این هنگام همگی خود را

در آن حد و دیر شور
 مقدم درین حد و داده

باشند قرار دادند ملک احمد مصلحت بران دیده که بمردم شیخی رجوع آورد و تعمیر نمود اگر چه
 بیان یکدیگر گشته بودند اما مردم محمد زئی از خجرات و سوزس نمودند به همراهی نموده کوچ
 رده آمدند بشرط آنکه هر شتر ایشان را باشد و مردم لکیانی نیز همراهی کرده کوچ نموده آمدند
 بشرط آنکه دو به ایشان باشد برین عهد مردم یوسف زئی الی یومنا بنده استقامت دارند اما مردم
 طالانی موفقیت نمودند هم از آنست که مردم یوسف زئی ایشان را حاکمیت نمیدهند **القصه**
 بعد از آن اجتماع عساکر ملک احمد مع اهل بیجان با جمیع عساکر کوچ کرده در رودی گذر
 فرود آمدند تا روز دیگر لشکر دلازاک از موضع لنگر کوٹ روان شدند بقصد میانه سماع
 است که درین جنگ جهاد بسیار مردم اتان جنیل نمودند چونکه پوست گاو و بز ابر بهم دوختند
 که از بلنظ افغانی کرده گویند یک شخص آنرا در پیش می برد و جماع کثیر در پس آن پناه یافتند
 می آیند و تیر می اندازند ایشان پنجاه عدد همچنان ساخته بودند چون زمان مردم دلازاک
 تیر بارانها کردند و مردم یوسف زئی نه ایستادند بکنگ تیر باران پیش می رفتند تا بکنگ
 شیر رسیدند اول کسیکه از رود گذر حسیبت زده پسر زنگی دلازاک را کشته بشترین
 پسر علی سماعیل زئی بوده تا بعد از آن همگی جوانان یوسف زئی از اطراف و جنوب
 استیلا نمودند مردم دلازاک شکست خوردند سماع است که تا موضع جلیبی دلازاک
 رانندند و این مردم در تعاقب رفتند تا این مملکت را خلاص کرده مردم دلازاک
 بجانب هزاره بگذشتند و آن ولایت را ویران و خراب کردند بعد از آن مردم یوسف زئی
 را قصد گرفتن مملکت صوات آمد **القصه** بعد از روزگار بسیار و اندیشهای بسیار
 ملک احمد و ملک شیخ علی مصلحت بران دیدند که کوچ کرده مع اهل بیجان در زیر کوتل شاه
 فرود آمدند روزی چند در آنجا بودند مردم صوات روز و شب درین کوتل کوچکی نگاه می
 داشتند و کوتلها را دیگر را به اهتمام مانند تاشیسی مردم یوسف زئی مصلحت بران دیدند
 که زمان را جمع کرده پشته افکن آغاز کردند و دشنام دادن بمردم صواتی و لافها زدند
 که واقف باشید فرود امارا و شمارا جنگ خواهد بود و فرمودند تا صواتی با اهتمام این کوتل شغول
 شدند و باقی لشکر خود را نیز بهمین جای خواندند اما جوانان این مردم شب وی کرده
 به کوتل ملکنند بصوات برآمدند اینجا صوات را گرفتند بعد از آن هر روز پیش پیش
 می رفتند تا دو از ده سال تمام صوات را گرفتند و در جنگ تلاش با جوڑ

مشغول شدند آنرا نیز فتح کردند القصه سماع است که در جنگ مردم تالاش
 در موضع کاتکه مزید نام مندر اسپ را بردشمن تاخته مبلغ دوازده نیم گز اقول
 جست زده دشمن را به نیز هلاک کرده پس حدود مملکت یوسفی از ناوگ
 تا بموضع ارهه بتصرف آمد ساها بسیار و قرنها می شمار بفرغت و لطافت
 درین حدود آبادان بودند و دین حقی را جوین الغرض این مردم یوسفی از
 اول تا آخر مردم جنگی و مردم سنی بودند در اکثر محاربات فتح ایشان بوده و اهل و عیال
 ایشان هرگز به بند نرفته زیرا که دو کار را از دست نداده بودند اول آنکه هر چند
 فسق و فجور می کردند اما رخص الحاد و زندیقی بدعت مؤدی بکفر در میان ایشان
 نبوده و نه رافضی و محد و زندیق را جاسه میدادند تا به برکت اتباع طریقه سنت
 و نگهداشت راه شریعت الله تعالی ایشان را نگاه میداشت و درین باب حضرت
 رسالت پناه صلی الله علیه وسلم دعاء مقرون اجابت عنایت فرموده اند اللهم
 اخذك من خذلك دين محمد اللهم انصر من نصر دين محمد يعني بار خدا یا
 خوار گردان کسی که خوار کند دین محمد را خدا یاری ده یاری دهندگان دین محمد را صلعم
 بنگاهدشت از آفات هر دو جهان دویم آنکه سرداران و ملکان ایشان از آمد و رفت
 و دیدن خانه با دشمنان منع نگشتند تا که ملک احمد از صوات بکابل رفتی و بوقت
 حضور بجا آوردی تا زمانیکه نوبت سرداری این اولسن خان گجو آمد درین ایام این مرد را
 با مردم غوری بخیل محاربه عظیم افتاد در موضع شیخ پتور سماع است که مردم غوری خیل را
 دوازده هزار سوار بودند همگی یکسره تا خند اکثر ایشان به تیرانست این مردم دوخته کشته شدند
 مگر اندک سماع است که در یکتیر بند اسپ یکسوار دوازده تیر خلیده بودند تا فتح بنام این
 مردم شد الغرض هر گاه مردم یوسفی رافضی و طفر بوده در تقابل دشمن تا زمانیکه
 مردم روافض و زندیق در میان ایشان پیدا شدن گرفت بعضی مردم این اولسن را در حضور
 و زندیق ساختند بل اکثر اگر راه و بی راه کردند و بعضی را در شک انداختند تا حد اوت علم
 و علما اظهار ساختند امر دینی را پس پشت انداختند شریعت محمدی حقیق شمرند و نعوذ بان
 من الکفر الصریح این هنگام از عصمت باری تعالی پروان رفتند که ما روی عن سفیان
 الثوری من اصنع سمعه الى صاحب البدع خرج من عصمه الله تعالی

فلاحی بنده جان

و از شومیت جاے دادن ایشان اهل و افضح و ضلالت و مستعدان را دعا صلح
 و علماء ایشان مرود در گاه باری تعالی تا ایشان بطنعت خدا و فرشتگان
 و آدمیان در آندند چه اطفال عورات ایشان در بند رفتند کقولہ علیہ السلام
 من احدث فی الاسلام او ادی محذرا فاعلیہ لعنة الله و الملائکة و
 الناس اجمعین ولا یقبل الله تعالی حرقامنه و از جهت ویران کردن ایشان از
 محرمی را علیہ السلام بسبب اقتدا کردن ایشان باممہ مبتدع و اوس ایشان ویران آندہ کقولہ
 علیہ السلام من صلی خلف مبتدع فقد هدم الاسلام چه این مردم جہاں را
 سند کلیہ برین است چه هر گاه که شخصی ایشان را از اقتدار اممہ مبتدعہ مخالفت نماید ایشان
 حجتہ ما درست آرند کہ ما اقتدا بقرآن داریم و ازین خبر ندارند کہ اقتدایہ امام است نہ بقول
 تا اگر اقتدا بقرآن بودی پس اقتدیت بالقرآن می گفتمی و حال آنکہ باقتدیت بالقرآن گفتن
 نماز جائز نمی اقتدای امام باید کرد تا نماز جائز اقتدا و از روایت ما تقدم معلوم شد
 کہ اقتدا با امام مبتدع کہ بدعت او بحد کفر نرسیدہ باشد مکروه است و اعادہ نماز مکروه است
 و افضل است و اگر بدعت او بحد کفر رسیدہ باشد این هنگام با اتفاق علمائش نماز او
 جائز نیست پس مبتدعان این زمانه کسانی اند کہ بحد کفر رسیدہ اند چه مبتدع وقتی کافر نباشد
 کہ تا در تاویل آیات و احادیث غلط خورد اما مبتدعان زمانه نابالغان کفر متفق بر ادین
 شمرده اند بلا تاویل آن ضلالت را در عقائد ضعیف مسلمانان دیگر نیز متکثر می سازند
 و جماعت کثیر را بدان سبب کافر مطلق میانند نعوذ باسمن الکفر القبیح و ایضا
 بعضی علماء افغانان در زمان شروع نیت لفظ انا امام در قید آرتداین شرط نیست
 در حق امامت مردان بل در حق امامت زنان شرط است و ایضا بعضی اممہ در زمان
 شروع برین عبارت نیت کنند کہ اقتدیت بالقرآن این ہم از وہمیات و مخاللات ایشان
 است و الا امام را امام دیگر نباشد روزی در مسجد خواجه صدر اکوزئی در رسیدیم
 کہ امام ایشان ملا عمر خویسکی بود دستم کہ پیر تاریکی است خواجه را فرمودم کہ اقتدار ایشان
 چه کافر مطلق است گفت بالقرآن اقتداریم و کفر صریح او در نیافتیم ایم گفتیم قول اول حجتہ
 نیست چه بران مضمون و بیت نیست ولیکن کفر او را من اظهار خواهم ساخت ملا عمر در
 رساله اولیاء الدجیان مبرهن آورده کہ در ذکر نفی و اثبات در حال خفی سند برین است

ف
 اقتدا با
 امام

که نفی را بیرون کشد و اثبات را درون برد اما پیرش ما کار برعکس این معنی میفرماید و همیشه
 چه باشد زمانی در تاویل تامل و تحمل کرد بعد از آن فرمود آرسه بعض چیزها و بعض نکتتهای پیر بار
 خلاف دین محمدی آورده از غایت تیز فحشی لغو زبان من الکفر الصریح این هنگام خواهد صدر
 از شدت غضب و اندوه دین خود از جای برخاسته آن لعین را لگد کوب ساختند از مسجد بیرون
 کردند و از جمله شیخان افغانان این خانواده خواهد صدر بطریق سنت و جماعت قریب تر بود
 اگر چه علماء دین نبودند اما تابع علماء دین بودند چه هر گاه که در سخن درآمدند مسئله درویشی
 را که از علماء در یافته بودند می همان را تکرار کردند و گفتندی که این با از فلان عالم شنیده
 ام و از امور علم غیب چیزی نه گفتندی بل شیخان ایشان آن بوده که از منہیات
 شریعت مجتنب و بر او هر شرعی مرتکب بودند و عابدترین و زاهدترین اهل قمان مردم خوشتر
 بودند و از دنیا هر چه بدست ایشان در افتادی آنرا در اندک مدت تصرف فقر او غنی
 کردند و افغانان را سب برین است هر که موصوف برین صفت باشد او را شیخ کامل میگویند
 چنانکه فی ایامنا شیخ منظور خواجوز می و ملا ماجورانی زنی موصوف بدین اوصافند با آنکه ایشان
 اندک و بیش اهل علم اند اما متاخران آن خانواده نیز طریقه امار را از دست داده اند
 اندک و بیش بدعت را ظاهر کرده اند چه در زمان اول مردم یوسفی اکثر اهل صلاح بود و درین
 ایام اکثر اهل هوا گشته اند پس میشوای اهل هوا جز با ظهار بدعت و اختفاء طریقه سنت و عفت
 ممکن نیست چه درین ایام مریدان تابع پیران نیامده اند بل پیران تابع مریدان آمده اند از
 روی کجیست زیرا که پیران بر طبع مریدان زمانه رفته اند از آن بر در خانه پیران اجتماع دارند و الا
 در پیش ایشان مردم که امر معروف و ناهمی منکریم نیز جماعتی ازین مردم می بوده بل را بیشتر
 پیش می آیند و ایشان را بجای پیران چه ایشان را اولیاء دانند و ما را مدعی و حق پوش نامند
 لغو زبان من کفر هم چه افعال اقوال و احوال ایشان موافق هوا نفسانی این مردم است و احوال
 ما مخالف هوا نفسانی و موافق حکم سبحانی آمده کقول من قال **سیرت**
 هر که او بر خوسه و بر طبع تو زلیست پیش چشم تو نبی است و ولی است
 ایضا از غایت جهل و حماقت این مردم یوسفی از دعا گویانی که ایشان را بوده و ایشان
 بوده از آنها روی گردان آمدند و بستگان اطراف و جوانب روی نیاز آورده بل به
 الوهیت آنها قائل اند از آن بهلاکت دو جهانی هلاک گشتند چه بستگان جوانب

ضمین و نوابین و دنیا ایشان می آمدند بل بر خیر و شر را بدیشان از جانب خود رسانیدن
 تصور میکردند و افغانان معتقدان می آمدند و ندانستند که دین دعوی الوهیت هست
 مبتدعان و اعتقاد عبودیت هست ما را نفوذ باسدین ذلک و این دعوی کفر است چنانکه
 از روایات اقدم معلوم شد و الاضا فرعون را استدعا به سبب این دعوی و لشکر او را بسبب
 این اعتقاد بعذاب هر دو جهانی مبتلا گردانید چه فرعون بر مناره بلند برآمده دعوی الوهیت
 با از بلند نموده و لشکرش اعتقاد آورده تا هر مه دین جهان عرق ریاریل آمدند و در آن
 جهان بعذاب ابدی درخ گرفتار آمدند و کسی هفتاد و یک سوار بودند کقولای نعم بخشید
 فَنَادَى فِى الْاَسْفَلِ الْاَسْفَلِ فَاَخَذَ اللهُ نَكَالَ الْاُخْرَةِ وَالْاُولَىٰ چنانکه در زمان
 توجه اکبر بادشاه باین مردم میان عیسی بسرداران این مردم نوشته اگر کتاب صلح را از مخزن
 ملاشاخانی صولتی فرستید ضمین مملکت شما کردم و از توجه این بادشاه بر ما نبردیم
 بجز و گراه از ملا فیض اسد گرفته فرستادند چون من در مجمع آن مردم رسیدم گفتیم بگمان کت
 در میان شما این کتاب بوده اکنون دیران خواهیم شد آخر الامر دیران شده و این
 بسیاری عمر از ایشان اهل عت را بی عزت دین و دنیا شدند و از کثرت مجالست و خویشی
 ایشان بر روی مبتدعان به بد حالی رسیدند چه مجالست اهل هوا و تمنا و اگر کم ایشان
 بر علماء بر سنه و دین بل از علماء بر میدند و به ایشان میخندند کقولای علیه السلام من قور
 صاحب بدعة فکانتما اغان علی هدم الإسلام و من تبسّم علی وجه مبتدع
 فکانتما اغان علی هدم الإسلام و از غایت توجه ایشان بشیخان جاهل زانو و غفل
 و مبتدعان کاسل دیران گراه و بر رسیدن امور علم غیب و گمان بردن ایشان بر آنکه
 از مردم را اطلاع بر غیب است بحد کفر رسیدند کقولای تعالی فلا یظنر علی غیبه احد الا
 لمن ارقتی من رسول بلکه رسول انیر اطلاع بر غیب نبود مگر بوحی جبرئیل علیه السلام
 و نزول وحی بعد از محمد آخر الزمان رو نیست هر که رواداند کافر گردد و هیچ پیغمبر غیب گوئی
 نبوده کقولای تعالی و ما هو علی الغیب بضئین نقل است که روزی شتر حضرت
 رسالت پناه صلی الله علیه وسلم گم شده بود یاران طلب میکردند منافقان بسته بسته
 در یکدیگر می گفتند که اگر وی پیغمبر بودی از شتر خود خبر می بود تا این سخن منافقان را بعضی
 مؤمنان شنیدند بمسامع حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم رسانیدند حضرت فرموده

دعوی از من است

کتاب صلح از مخزن
 کتب خانه ملاشاخانی

که من از علم غیب هیچ اطلاع ندارم مگر بعد از آنجا که جبرئیل امیر از آن حضرت میفرماید که فلان جانب
 اشتر شمارفته برگ رختی را میخو است که بخورد تا چهار شتر بدان درخت سخت شده است
 اشتر همچنان ایستاده ماند این هنگام حضرت سالت پناه صلی الله علیه وسلم فرموده که کا
 چنان و چنین است یاران رفته اشتر را آوردند پس ای سرزند چون حضرت رسالت پنا
 صلی الله علیه وسلم با کمال علم و فراست دعوی علم غیب نکرد هر که اکنون دعوی کند
 کافر گردد و در روز عیال ظهور و البعد در عقیده بنجاح آورده است ان العلم
 علما ن علم فی الخلق و علم عن الخلق مفقود فانکار علم الموجود کفر و ادعاء
 علم المفقود کفر و لا یثبت لایمان الا بقبول علم الموجود و ترک علم
 المفقود ترجمه علم بر دو نوع است یکی علم ظاهر که آن علم شریعت است دویم علم باطن
 که آن کشف و کرامت است پس هر که از علم ظاهر انکار کند کافر گردد و هر که دعوی علم باطن
 کند که آن کشف و کرامت است کافر گردد از این آیه فرزند اگر چه اولیا و اولاد کشف
 و کرامت باشد اما دعوی نمی باشد چه ایشان مأمور باختفایند چنانکه از روایت تمهید
 معلوم شد و ایضا در کشف و کرامت اولیا احتمال استدراج است زیرا که در خوارق عادات
 سه مراتب است آنچه از انبیا باشد آنرا معجزات نامند آنرا مطلق حقانی باید دانست
 که انکار از ان و گمان در ان کفر است و پنجم رادعوی آن و جب است و آنچه
 از اولیا باشد آنرا کرامت نامند اگر اولیا مکمل باشند آنرا حقانی باید دانست با احتمال
 چه انکار از ان کفر نیست شاید که استدراج باشد و اگر ولی بر تبه کمال نرسیده باشد
 از جنیان شد و به هر حال لی رادعوی آن نیامده که ما مرد آنچه از عوم مؤمنان باشد
 آنرا معونت رب العزت دانند با احتمال آنچه از اعداء دین و فرقه مبتدعه باشد آنرا
 مکر الهی و استدراج نامند که الاستدراج دوری از حق و نو میدی از رحمت اوست
 نقل است که رود نیل به عاف دعون پیدا شده بود پس چون در شان او استدراج بود
 سدران غرق شده و مرد و ایضا چون بر کوهها سوار شدی پاهای پیش اسپ کوتاه
 آمدی و پاهای پسینه دراز گشتی تا هموار نشسته بودی و از جای نه جنبیدی چون
 از کوه فرود آمدی پاهای پسینه کوتاه آمدی و پاهای پیش دراز شدی و در مدت

و در دعوی کشف
 و کرامت کفر است

فانکار عادات
 سه مراتب دارد

چهار صد سال بادشاهی هرگز از مراض بر دسر را هم نیافته بود و مواسی او در مادام
 عمر او چون پیر شدند می باز جوان گشتندی و از پیری مردندی علی هذا القیاس در مادام
 عمر بالطف تمام و اکرام مالا کلام او را بنواختی تا روزی گوشه از گوشه های دیگر او افتاد
 حکم جبار جهاندار بران شد فرشتگان را که آنرا بپوند سازند تا دل و اندوه نیاید آخر الامر
 چون صاحب ایمان نبود بپلاکت هر دو جهانی بپلاکت و فی الردع علی اهل الهوا
 والبدع فاعلم ان العلم علمان مکاشفة و علم معامله فاما علم المکاشفة
 فهو علم الباطن و ذلك غاية العلوم الی قوله من کان فیہ خصلتان لم یفتح
 له من هذا العلم بدعة و کبر و قیل من کان محبا للدنیا و مصرا علی الهوا
 لم یتحقق به و قد یتحقق بسائر العلوم انتهى کلام پس بدعیان زمانه ماملو انداز تکر
 و خود بینی که علماء اقیار را تکر ایشان معلوم است و مشحون اند از انواع بدعت و دوست دارند
 ایشان دنیا را و تابع اند هواری ابل ابل هواری بالو هیت گرفته اند کقوله تعالی افرأیت من
 اتخذ الهه هواه این نوع مردم چگونه شایان این علم گردند پس نیستند مگر جنیان
 در شواهد النبوت در رکن رابع آورده سبع میاری بر سپ نشسته و چهار شتری گرفته پیش رسول
 خدا صلی الله علیه و سلم آمد و گفت در شکم اسپ من چیست رسول م گفت لا یعلم الغیب
 الا الله بعد از آن پرسید که باران که فرو و آید رسول صلعم فرمود آن امر نیست مؤجل خدای
 تعالی میداند باز پرسید که فردا چه کار خواهیم کرد فرمود که مرا معلوم نیست پس حضرت غزت این است
 فرستاد که ان الله عندک علم الساعة و ینزک الغیب الایة انتهى کلامه پس جامی
 که ازین کار با حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم خبر نبود چه جای آنکه شخصی دیگر با خبر باشد
 و اگر بعضی اقاویل غیب گویان برابر افتند آن از هواری اتفاقی باشد و الاضا از الفاشط
 و از اخبار جنیان بوده از شومیت ترک آوردن ایشان امر معروف را و نهی منکر را یا قادی
 بودن بر آن و ترک آوردن ایشان طریقه سنت و جماعت را بخرابی لایمت و فخط و جوع پیغای
 و ظلم سلطانی پیغایت گرفتار آمدند تا زمانیکه این مردم از مملکت همواری و بنهجه بیجا شدند
 و در صوات در آمدند و در سر حد صوات چند مردگان را مشاهده و معاینه میکردیم که طاقت دفن
 کردن هیچکس نبوده چه هر گاه که مردار را می یافتند چون حلال می خوردند بل بعضی گوشت مرگان
 می خوردند و چون مردار نمی یافتند آن هنگام می مردند و فی قالع البدعة فالواجب علی

در کتب معتبره که در کلام ازین نوع است
 در کتب معتبره که در کلام ازین نوع است

السلطان ان یقلع هذه البدعة التي به مظنة زوال المملكة وتخريب
 الرعية بالجوع والهلاك انتهى كلامه وبنی رد البدع و مروی عن عبد الله
 بن عباس رضی الله عنه انه قال انی قویم توکوا السنة سَلَطَ اللهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِمُ السُّلْطَانَ حَتَّى يَظْلِمُوا ظُلْمًا بَدِيًّا يَعَايَنُ كَلَامَهُ جَنْدَانٌ ظَلَمُوا بِرَأْسِ
 الطَّهَارِ كَرْدُكُمْ دَرْتَقِيرُ وَتَحْرِيرُ آوَرْدُنَ أَنْ اِزْطَرَّقَةُ اَدَبِ دَوْرِهِتِ اِمَّا حَصْرُكُمْ اَطْفَالِ الشَّامِ
 اِزْ اَبَا وَ اِهْمَاتِ وَ فُجُولِ اِيشَانِ اِزْ غَوْرَاتِ جِدَا جِدَا اِقْتَادَنْدُ دُورِ جَنْدَرْتَسَنْدِ اَبَلْ كَثْرُورِ مِيَانِ
 يَكْمُ كِيرِ اِزْ غَايَتِ مَعْدَتِ كَرَسَنْدِ وَ بِلِ طَاقَتِي بِتَارِيحِ مِي بَرْدَنْدُ و مِي فَرُوخْتَنْدُ و اِزْ كَثْرَتِ اَهْلِ فِئَا
 اِيشَانِ اَهْلِ صِلَاحِ نِيْرِيْهِلَاكْتِ رَفْتَنْدُ كَمَا رَوِي عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَوْحَى اللهُ تَعَالَى اِلَى مَلِكِ اَنْ قَلْبِي مَدِينَةٌ
 كَذَا وَ كَذَا عَلَى اَهْلِهَا فَقَالَ يَا رَبِّ اِنَّ فِيهِمْ عِبْدَكَ فَلَا نَأْمُ بِعِصْكَ طَرْفَةَ
 عَيْنٍ فَقَالَ قَلْبِي عَلَى اِيْهِ فَاِنَّ وَجْهَهُ لَمْ يَتَغَيَّرْ سَاعَةً قَطُّ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى
 اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَالَى قَرِيْبَةٌ فِيهَا ثَمَانِيَةٌ عَشْرًا لِعَمَالِهِمْ كَعَمَالِ الْاَنْبِيَاءِ قَالُوا وَ كَيْفَ
 ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ لَمْ يَكُونُوا يَغْضَبُونَ لِلَّهِ وَلَا يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا
 يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ دَرِزْمَانِيْكُمْ مَمْلَكَتِ اِبْنِ مَرْدَمِ تَمَامَهُ اِزْ دَسْتِ رَفْتِ وَ قَلْعَهُ دِيْمَغَارِ اِزْ اَشْرَافِ
 اَكْبَرِ شَاهِ بِنِيَادِي كَرُودَنْدُ و اِزْ هَرِ جَانِبِ مَرْدَمِ لَوْ سَفَرِي رَا بَتَارِيحِ مِي آوَرُودَنْدُ دَرِ اَيَّامِ مَعَهُ
 جَمَاعَتِ مَرْدَمِ بِلِي زِيْنِيْ دَرِ دَرِ هُ اِزْ دَرِ هُ اِي سِرْحَنْدِ صَوَاتِ دَرِ رَفْتِيْمِ تَا اِمْحَاكُمُ حَكْمُ قَضَا قَدِيْمِ
 دَرِ تَمَامِ شَبِ اِزْ اَلِهِ دِي اَبَرِ اَنْ جَنْدَانِ بَارِيْدِيْنِ كَرُودَنْدُ كِه بَرِ كَرْمِ اِيَا اَنْ خُوْدِ اَبَرِ اَبْجَانِ دَاوَنْ
 قَرَارِ دَاوِيْمِ چِي خِيْمِهَا وَ خَرْكَاهِ اِهْمَانْدِ اَشْتِيْمِ وَ خَانِهَا رَا سْتِ نَه كَرُودَه بُوْدِيْمِ اِيَا چُوْنِ حِيَاثِ بَاقِي بُوْدِ
 اِبْعَدِ اِزْ طُلُوعِ اَقْتَابِ اَبَرِ كَشُوْدَنْ كَرُودَنْدُ اِزْ اَلِهِ اِسْتِيَادِيْنِ هِنْكَ اَمِ كِيْلِ اَمِ شَخْصِ اِزْ مَرْدَمِ بَارِيْ
 يَكْمُ مَتَمِّ حَاضِرِ شَدْ اِزْ رُوِي اِخْلَاصِ اِخْتِصَاصِ اِزْ رُوِي تَبْلِيْسِ و هِرِ اَسْ كَفْتِ قَبُوْلِ كَرُودِمْ جَمِيْعِ
 اِيْچِهْ دَرِ كِتَبِ اَهْلِ سُنْتِ وَ جَمَاعَتِ اِسْتِ و بِيْزَارِمْ اِزْ اِنْهَا كِه اَهْلِ رَفْضِ وَ بَدْعْتِ اَنْدِ كَفْتِمْ سَاكْهَا
 سَالِ مَرَا بَا تَوْعِدِ اَوْتِ وَ دَعْوِي بُوْدَه دَرِ صَحْتِ اِيْنِ عَقِيْدَه هِرِ چَنْدِ دَعْوَتِ مِي كَرُودِمْ اَجَابَتْ
 نَمُوْدِي دَرِيْنِ شَبِ چِه دِيْدِي كَفْتِ دِيْدِيْمُ اِيْچِهْ دَرِ كِتَبِ اِسْلَامِيْهِ نُوْشْتِهْ اَنْدِ چِه وَرِزْمَانِي
 تَا تَقْدِيْمِ اِيْچِهْ شَمَا كِتَابِهَا رَا مَطَالَعَه مِي كَرُودِيْدِ و اِزْ نَظَرِ تَا مِي سَكْدِ رَا نِيْدِيْدِ هِرِ اَنْ وَ اِيْلَتِي وَ هِمَانِ
 مَرْوَمِي كِه رَفْضِ وَ بَدْعْتِ دَرِ اِيشَانِ شَائِعِ كَرُودِ وَاخِرُ الْاَمْرِ اَنْ وَ اِيْلَتِ رُوِي وَ اِيْلَتِ اِيْرَ

و مردم آن رو به بلاء گشتند و بظلم بادشاه ظالم گرفتار گردند آن زمان بارالصدق می
 شد این هنگام چون بچشم سر دیدم یقین کردم الحمد لله ایمان جدید یافتیم زیرا که بعضی
 مردم ما به بند رفتند و بعضی بقیه مغفل در آمدند مع اهل عیال تا چه خواهند کرد آخر الامر
 مردم ما نیز مع اهل عیال و ب مردم مغفل آوردیم چه چاره دیگر ندیدیم تا حکم بران شد که مایه ترا
 پیش فرود و رو به فرود آوردند و در مردم همند زنی و کلیانی و خورجین و اطراف عالم
 پریشان ساختند چه گوئیم تا بر سر چه گذشت و چگونه گذشت اما محمد خان با پاره جماعه لوس
 رو به کوه هند و راج نهادند لب آن آب پنجگوره آن حد و دراز کفار خالی کرده میرفتند و
 میخواست تا بجانب قاشقار بگذرد بدستی ترین بود که وحدت نام امیر است بود از امرای
 پیر تاریک او نیز باین مردم همراه شده از شومیت پیروی این مردم به امیر کافر محمد خان جنگ
 کفار از دار الفنا بدار البقا رحلت نمود باز این مردم غازی خان می نسی را بر خود بادشاه
 گرفتند اما پیر تاریکی را از خود دور نه کردند تا او نیز از دست کفار شربت شهادت چشیده و از
 سرداران این اولس همگی ام از غازی خان در دیانت و صلاح و دینداری بهتر معلوم
 نشده چه عالم و عابد و عادل بود در امور دین و دنیا بعد از آن چون بتبعیت پیر تاریک
 اختیار کرده یکی اولس بقید زین خان افتاده از آنجا آورده گان جوی را از جویها پر شور
 تمام اولس یوسف زئی داده چون ازین پیش فرود و را امکان نداشتند چه مردم نمائند و آنچه
 بوده همه با طرف و چون عالم پریشان شده بودند همگی دوازده سال این اولس جنگ و جدل
 با مغفل نموده آخر الامر از دست شدند آنچه یقین است همه از شومی مستعدان مانده بوده بعد
 چون این مردم از انواع بدعت تائب آمدند و روی بعلما و صلحاء آوردند اسد تعارحم در آن
 حکام انداخت تا از پر شور رخصت فرموده زمین همواری را بدیشان عنایت نمودند این
 هنگام روز بروز مردم ایشان از اطراف جنوب جمع آمدند بدقتی بفرانغ در آن موضع
 متوطن بودند و مال همی حکام را ادای می نمودند و اجبی بر ایشان در آن ایام هزار روپیه
 بوده اما بر قسمت قلبها و خانهای ایشان پنج گان و شش گان تنگه هند و ستامی آمد
 القاصه چون ولایت یوسف زئی بدست مردم هشتاد و هفت افتاده چنانکه همواره
 که در لب آب سند افتاده است بدست مردم دلازاک افتاد و صورت بدست مردم
 صواتی و نهم و حمله بدست مردم بهر حال و عیال و اقارب و با جور بدست مردم لشکر

فصل در
 شرح و توضیح
 فرود آوردن

هر گد ام این مردم طریقه سنت و جماعت را پس پشت انداختند و بر قانون ما تقدم
 رفض الحاد والنواع بدعت را دین و ملت گرفتند علم و علما را در میان خود مجبور ساختند
 بل حق گوئی و خدا جوئی را بکشتن پیش آمدند بل مردم حق گوئی در میان ایشان صلوات
 نماند چه بعضی علما تابع این مردم آمدند و بعضی ساکت نشستند بغیر از فقیر زمانه که در هیچ اوان و
 در هیچ زمان از حق گوئی نه ایستاد اما در زمان یوسف فرعی مؤمنان صادق یاران بودند
 از بهر ماسمی باختند چه طالبان خدا و امیدواران شفاعت مصطفی بودند صلی الله علیه و سلم
 و از متردان و متردان زمانه مرا نگاه میداشتند اما درین ایام جز از فضل پاک یحیی و الطاهر
 رب الارباب بی نمون نکیه گاهی نداشتیم و بغیر او پناهی نگر فرستم تا روزی مرا با یکی از مردم صوات
 بکشتی افتاد اندر آنکه لاف می زد و مباحثه می نمود که ملک صوات را از تو گرفتیم لقمه از من
 نگر فرستی بل از مردم یوسف فرعی گرفتیم چه در زمانیکه این مردم تابع علماء بودند چون بابر پادشاه
 توجه نمود از ایشان جز نیک دختر شاه منصور پادشاه کاری و کد خدائی چیزی دیگر نبرده و در زمان
 که تابع شما و پیش ما گشتند از بیخ و بنیاد برفتند اما این هنگام نوبت مردم شمار سیده
 انشاء الله العزیز عنقریب دلیل و متاصل خواهیم گشت از غیب می گوئیم اما حضرت خیر البشر
 فرموده در مردمی که بدعت سرزند و مانع آن نگردند البته هلاک دو جهانی گردند بعد از آن
 در اندک مدت میان مردم دلازاک و مردم یوسف فرعی عداوت افتاد تا دلازاکی بی مقام
 و بی وطن ساختند و از آب سینند گذارینند چون در هزاره خلل انداختند شاه سلیم پادشاه
 ایشان را بد کهن فرستاد معه اهل و عیال درین مدت برد دلازاکی چند ان خواری و خفیه
 رفته که تمام آن در کجیر و تقریر نیاید این همه از شومی بدعت بوده چه سبب اختیار کردن ایشان
 طریقه رفض و بدعت را اطفال عورات ایشان به بند یوسف فرعی و به بند مغل رفته بعد از آن
 در میان مردم لغمانی و صواتی جنگ و جدل افتاد تا مردم یوسف فرعی فرصت یافته موفق
 لغمانی اختیار کرده و مردم صواتی را بهر میت داده بعده علی اصغر را این مردم یوسف فرعی بر
 خود پادشاه گرفته تا بهیچ و بنیاد مردم صواتی برکنده چه بعضی بقتل و بعضی به بند و تاراج رفته و مردم
 با جوهر را نیز هلاک ساختند اگر از روی تحقیق کسی نظر کند و بر اقوال محمد آخر زمان صلی الله علیه و سلم
 باور آرد هلاکے این اولسها خواهد داشت که همه از شومیت مبتدعان و بدعت است لقصه
 در میان سرداران این اولسها یکدم چندان مستح و ظفر برابر علی اصغر یافته چه اندک پیشتر

فرستادند
 از یکی از مردم صوات
 بدعت نماند

صلح دارد اما محبت علم و علماء از دست نیندهد ازین روشن تر چه باشد که در زمان
 ملک احمد و خان کجالی یومئذ بهیچکدام کوه تو نول انگرفته بود اما علی اصغر جد و جده نمود
 با اتفاق که خدایان دیگر چون ملک هندال اکوزئی و ملک ماملی سی و ملک متخان
 و ملا ابراهیم الیاس سی و ملک ترکی مندر و غیرهم آن ولایت را در تحت تصرف آورده
 بکنگت جدل بسیار آن مردم را دیران و بیجا ساخته و بنهیر و چله ویران ساخته لغرض
 ویرانی این اولسها از شومی مبتدعان بوده که انواع الحاد و بدعت درین اصنام مردم
 انشاء نموده اند و اکثر آن بدعت رفض بود که از جانب سادات درین مردم در آمده بود
 بعد ازین باز می ترسم که مردم یوسف زئی ویران نشوند چه باز انواع مبتدعان بن افضیال
 شخصی که سب خلفا ثلثه کنند و علی را تفضیل نمایند برخلفا ثلثه در میان ایشان میکردند
 و بعضی ازین جهان باز تعظیم آنها مینمایند عجب اگر آبادان مانند چه در کتبههای نقد مشهور
 است بر آن مؤمنی که ابو بکر صدیق را افضل نداند بر عمر فاروق فاروق را افضل نداند
 بر عثمان فوسه النورین و ذی النورین را افضل نداند بر علی مرتضی او را ندهد سنت و حجت
 نباشد پس اگر این مردم این اندهند مسلمان نیستند و اگر این را میدانند پس رفض را
 چرا در اولس خود جای میدهند با آنکه ایشان از شومی جاس دادن و رفض مبتدعان را
 بچشم خود دیده اند یا که العالمین و یا خیر الناصرین جمله مؤمنان و مؤمنات را از اخلاط
 روافض و بلحان بی دین نگهدار این یارب العالمین ذکر ما هیت النساء
 و کیفیت الحاق این فقیر باین مردم خطیر است سماع است از قدما می
 خویش هم السعاع که در ایام ماضی جیون بن جنتی نام شخصی از جانب ملغان
 بحد و دستگیر در آمده مع اهل و عیال توابع و موال در دره ههند که آن دره ایست از
 دریا سسنگر بار و رودی است که رودی است که آن دیار نزول نموده و سکونت فرموده
 منوطن گشت اما انساب او از قدما ما برانند که بمردم ترک باز میگردد و میگویند که قریب
 مادری ما بسلاطین بلخ باز می گردد از ان بزرگان بلخ او را حمایت کرده مردم ههند
 را حقیق و ذلیل ساخته و ریاست مملکت را بدو تفویض نمود چه ایشان بنا بر غضب
 تقصیب که متعطف است بین الناس از قبائل خویش بریده با طراف دیگر گرفته بودند و در
 زمان اصابت شدند و مکانات از ان باز بقبائل خویش مراجعت کرده استغاثه نمودند و خویش

توضیح قصه او اینست که بیون مردم سفید ریش کثیف اللیجه کثیر المال و سخی بود
 چون در میان مردم هندی سکونت نمود چشمنی عظیم ساخته دعوتی عام نمود
 اما چون استعدا از لی بران رفته چه هر که با مردم کین و دلی با حسان و الطاف و مدارا
 پیش آتی ایشان بایضا و جفا و عناد پیش آیند و اگر سیاست محتسبان پیشه گیر
 اطاعت و اجبانه پیش آرند بعد از فراغ این مردم از ماکولات یکی از ان میان آنحضرا
 دستخفا فدست طعام الوده برایش ایشان دراز کرده تا پاک سازد بنا برین آنحضرا
 بیون استغاثه بسلاطین بلخ رسانیده حمایت نموده همه آن مردم را گوشمالی اجبا
 داده در تحت حکومت خود آورده الی یومنا پذیرا است آن مردم اولاد بیون زست
 و این بیون را هفت پسر بوده یکی از ان مته نام و از مته فرزندی ماند احمد نام و از
 فرزندی ماند درغان نام این درغان از همنند بدر رفته با مردم پایینی در پایین
 متوطن گشته از ان باز تا امروز ما را با مردم پایینی اختلاطست و از درغان فرزندی
 ماند سعدی نام چون در زمان ایشان اولس یوسفزئی در ننگر گار در آمده و از ننگر گار
 باین حد و دیرون رفته سعدی معه اهل و عیال همراهی نموده چون اولس یوسفزئی
 سلطنت صوات را گرفته ملک شیخ علی مصاحت بران دیده که تمامی اولس را از خورد و بز
 نرو ماده در حساب آرند تا بران مضمون صوات را قسمت نمایند مردم کوزی با
 عیسی شیخ شمشخر آرند و مردم مند زیند و از ده هزار آید اما مردم ننگر گار بی لغان
 و کابلی که بایشان بوده دخل حساب ساخته و مردم این حد و در دخل حساب نه کرده
 بران مضمون تقسیم نمود الی یومنا پذیرا این تقسیم شیخ علی تغیر و تبدیل انفساخ نمی
 نماید سماع است که ملک شیخ علی در زمان نزع روان حاضران مجلس را بر احوال خود کو
 گرفته بر آنکه هر کار و بار و اهتمام اولس که من بجا آورده ام خالصتہ بتد و صلوة للرحم و از
 روی شفقت بر قرابت آوردم نه آنکه با مثال و ساد زمانه حطام دنیاوی گرفته باشم
 و از بهر آن کار کسی را بکفایت رسانیده باشم مگر بیکدم را در یادم عمر خویش یاد دارم
 که آن هم بغیر از طمع و توقع من بدست آمده است پس اگر صادق ام درین گفتار
 امید از جبار جهاندار آنکه رسم و آیین و تقسیم من تا به هفت پشت از اولس من نرود و اگر
 کاذب باشم الله تعالی بزرودی نابود گرداند و بالنبی الاله الامجاد هم از ان است

این
 است
 در
 این
 کتاب
 در
 این
 باب

که الی یومنا بیچ سرداری این تقسیم را تغییر نمیتواند داد القصة در آن تقسیم شیخ سعدی
 بلی ز شی در قبیله مندور می بوده سی کس را حصه یافته بود آئین و آنکه سخاوت عام و جواد
 تمام پیشه گرفته بود از آن شیخ و پیشوائی این مردم شهرت یافته بود اکثر اهل بان روی
 نیاز بدرگاه او می آوردند و بکام زمانه نیز آمد و رفت داشته تا شفاعت و عذر خواهی
 این اولس میکردند از آن جانب و امان می یافته نگاهبانی اولس مینموده تا بسبب زبانه
 از حکم او اعراض نموده امیر قودانی با جماعه سواران برین اولس تاخت نموده بعضی سواران
 غیر آشنا ملاقی شده شیخ سعدی را شهید ساخته فرزند دلبنده او گدائی نام که والدین فقیر
 باشد بند برده چون بعد از بندیان بسیار و غنائم بشمار حاکم اخبار شیخ سعدی رسیدند
 اطلاع بر شهادت او یافته اعراض بجد و سیاست بیعدر لشکریان رانده چون چاره دیگری نداشتند
 تمام بند این را با عزت و احترام و اکرام گدائی را آزاد کرده القصة گدائی بحادثه از حوادث
 روزگار از مندر می جدا شده با مردم چغزنی قبیله اسماعیل خیل حصه ده کس را بدو انعام داده
 الی یومنا بران استقرار دادیم و الله اعلم ذکرها بهیت النساب مردم پایتینی
 سماع است از قدما اعصار و صلی روزگار که در زمان ما تقدم مملکت تنگبار در تحت
 تصرف مردم بدنی بود و این مردم کفار بسیارترین اصناف و قبائل روزگار بوده
 و هر کدام از مسلمانان اینها را میسرسانیدند تا شیخ محمد مشهور را کشتند که اولاد او را محمدی
 میگویند چون خبر قتل او را بخواب شریفی اورسانیدند اگر چه شهادت او را ضعیف بوده اما از
 سوز اندرون و اندوه جگر پر خون چو نیم سوخته را از دیگران کشیده و لبندت تمام بر
 زمین زده تا آنکشت او ریزه ریزه شده و پریشان گشته گفت یارب العالمین و یا جمیع
 الناصرین اولس بی ایمان و تومان بی امان ایشان را پرانگنده عالم گردان تا الله تعالی
 سلطان پیرام را بر ایشان گماشته بیک جنگ و بیک تاخت بیخ و بنیاد آن اولس را
 برکنده و پریشان عالم ساخته توضیح قصه اینست که سلطان پیرام و سلطان فکهل
 هر دو برادران بودند از سلطان بیچ چون نوبت سلطنت بدین دو برادر رسید سلطان
 فکهل روی بکوهها سے با جوڑ و صوات و کشمیر نهاد و تمامی اولس این جد و در در تحت
 و تصرف خویش در آورد و سماع است که بعد از رحلت او از دار الفنا بدار البقا پسرن او در
 مملکت صوات نزاع بجدی کردند که جنگ عظیم و محاربه الیم در میان ایشان افتاد چون

ف
 که ای داد
 اخوند در راه

چون اخبار جنگ و جدل ایشان با در مشفقۀ ایشان رسیده و کیفیت احوال ایشان
 نمود آن عزیزه در حق این مملکت دعا بد کرد که اللہ تعالیٰ این ولایت را در سالها
 بسیار برقرار و آرام نذارد و این مملکت را صوات نامیده بمعنی غوغا کرده شده هم ازین
 است که درین دیار انواع واقعات و اصناف حادثات پیدا میگردد اگر از اطراف
 و جوانب کتب باشد در آن هنگام سگان این ولایت خود با یکدیگر عداوت و ضلالت نشاء
 مینمایند سماع است که حضرت میر سید علی بهمانی سه بار از مشرق تا با مغرب عالم را
 سیر کرده اما در آن زمان که از جانب کشمیر توجه این حد و دهنوده قدمی به بارک بر کوتل
 شاه کوٹ نهاده چون بر سر کوتل رسید برگشت چه بوی خمر بمشام طیبۀ ایشان رسیده
 از آن سبب مردم صوات به لقاء شریف او مشرف نشدند بهم ازینجاست که اولیایند
 در صوات کم وطن گرفته اند مگر سید جلال گنج عالم که از کلان پدران حضرت پیر است
 دفن مبارک او در موضع ابو به است در زمان ملک یوسف شئی مغذ و دنام مرتد کے
 که از خلفا میان عیسی بوده حضرت ایشانرا شب از قبر بردی بیرون کرده بموضع
 تالاش برده دفن ساخته شنیدم از شخص عادل که جثه مبارک او را دیده بوه گفته که
 ذره از ذرات بدن شریف او بوسیده و ریزیده بود پس شاید که حضرت ایشان در زمان
 خویش صوات را از انواع منہیات بتر او معرآ کرده بودی از آن سکونت دشت بعد از
 حضرت ایشان از علما و صلحا صورت آنچه این کفر معلوم کرده نادر کسی باشد که از خوردن
 خمر و از ارتکاب منہیات مجتنب محترز گشته باشد بل درین ایام از علما صوات چند معدود
 را مسلمانان میبندیم چنانکه ملا یونس و ملا عمر و غیر هم و اکثر ایشان بحد کفر و الحی و ارتداد
 رسیده اند چنانکه ملا زکریا که یکی از خلفا میان عیسی است و ملا ابراهیم و غیر هم اما
 سلطان بهرام روی به لغمان و تنگنهار آورده چون مملکت لغمان را در تحت تصرف
 خود آورد روزی از روز با بر سر سلطنت نشسته بود تا شخصی مصلا پر قیمت مار خور
 از نظر او گذرانیده چون در حسن او تمیز مانده از مکان بود باش این مار خور خبر رسید سفید کوه
 تنگنهار را نشان داده در زمان عزم شکار این کوه کرده مع جماعت متعلقان روان گشته
 چون یکی از سرداران تو مان بدنی او را همانی عظیم کرده چنانکه رسم آفریم بوده بازان
 این کس طریقه خواهر خواندگی برادر خواندگی پیش آورده تا هر گاه که سلطان از برای شکار

فصل پنجم
 زنجبیل
 اعداد صوات
 و کلن حشرات

درین مملکت آمدی از برای خواہ خویش جامہ جامی فاخره آوردی و بشریف دیدار ہمید
 مشرف میشدندی مدتی برین آمد تا اول سن یعنی را اتفاق برین افتاد که سلطان را بکشید
 چو این مملکت را پسندیده از ما خواهد گرفت تا روزی از روز ما باز سلطان بغرم شکا
 درین دیار آمد این خواہش این مردم مانند تاملاتی یکدیگر شوند از ترس آنکه ستمار آشکارا
 خواهد کرد چون النوع طعماہ را ہمیا ساختند زہری قاتل دران میان کردند اما سلطان ازین
 مملوک بگذر بوده کہ سبب نا آمدن خواہر کجنور چہ باشد تا دید کہ خواہش میکشع جان فخر
 از دور از خانہ بر آمدہ بعد از زمانی بنوعدی که از جا ہما پیرون آمدہ بگذر چند بار این معامل
 بجای آورد سلطان بفرست در یافتہ در زمان از شہر کچیلہ و بہانہ پیرون رفته معہ
 توابع خویش در بیابان آرام گرفت و ما کولات پر مخادعا ایشا نرا همان جای طلب نمود
 بعد از پیش آوردن پارہ ازان جدا کردہ ہمیش سگ نہاد بجز خوردن آن طعام سگ
 وفات یافت تا سلطان مع توابع و لواحق خود دست بہ تیغ بردہ حاضران آمد مردم را بقفس
 رسانیدہ سماع است کہ ہمچو کہ ام این اولس یکدیگر فراہم نشدند تا کیفیت احوال
 برسند و خبر قلت و کثرت لشکر سلطان را دریا بند بل کہ ام ایشا ن بجز در تاخت سلطان
 شنیدن از جای و مکان خویش گریختہ تا بروز دیگر تمام مملکت ننگہار خالی ماندہ بجا
 پر شور گذشتند و ازان با طرف عالم پریشان شدند زہمی صلابت دعاء آن ضعیفہ کہ
 در حق این مردم چہ کردند و درین قصہ تنبیہ عظیم است مرمونانرا کہ از ایزد مؤمنان
 متیقن و از جفا و علما و اقیامتدین دور باشند کہ بشومی معصیت ایشا ن اولس ایشا ن
 بیلا و دو چہانی مبتلا نگردند کقول من قال سپت ای بسا کس را کہ صورت راہ دو
 قصد صورت کرد بر آئند زد ہمہ ازین است کہ اولس افغانان کوہ است قرار
 نمی یابند چہ دست و زبان را از خلق نگاه نمیدارند خونہائی ناحق میریزند و ما لہا سلیمان
 بناحق میخورند و صیل میفروشند نفوذ با ہمہ من افعال فیجہم چنانکہ فرعون بہفتاد
 ہزار زنان باردار از قوم ہتموسمی رکشتمہ بود و بہفتاد ہزار اطفال میگناہ را بقتل رساند
 تا آمد تکا بہفتاد ہزار سوار او را در دنیا بود و خیل غرق گردیدند و بعد اب الیم در دوزخ
 فرستاد و ملک و اولاد ایشا ن از دست دیگران گردیدند القصہ سلطان ہیرام از تمام ننگہا
 موطن ہیرام را از دست ہیرام گرفت و سائر مملکت را روز بروز از مردم خویش آباد کرد

می ساخت مدتی برین بود که فرزند خویش سلطان تومنار در ننگنهار مانده خود متوجه خطه
 کشمیر گشته بعد از فتح آن بلاد یکی از سپهان خود را در آن حدود مانده خود توجه نمود تا سلطان
 تومنار مع اهل و عیال کشمیر بر دما قضا قید بران رفته که چون در موضع کوٹ ننگنهار رسید
 اجل دست لطاول دراز نموده مرغ و وحش را از قفس قالب بیرون کشیده الی یومنا اولاد کشمیر
 او در کشمیر متوطن اند اولاد ننگنهار می او در ننگنهار متوطن اند سماع است که این مردم بعضی
 رسوم و آئین مخالف شریعت محمدی بوده تازمانیکه یکی از اولاد سید محمود کوٹ از اطراف عالم در
 موضع پاپین سیده و وقیل سید محمود بخود رسیده سلطان تومنار خدمت او قیام نموده خوهر
 خود را در عقد نکاح او آورده و تمام اولس را متیقن دین محمدی متدین بدیانت شریعت نبوی
 ساخته الی یومنا اولاد سید محمود ولی با مردم پاپین اختلاط دارند و تمامی اولس بر طریقه سنت
 و جماعت مستقیم میباشد هم از است که احدی تعالی ایشان را از اوقات افغانان و سائر متمدن
 زمانه نگاه میدشته چنانچه اول مردم دلازاک بر ایشان رسیده و بگذشت بعده مردم یوسفی
 رسیده و بگذشت بعده مردم غوریخیل رسیده و بگذشت مگر درین ایام که اگر مردم ننگنهار بکفر
 و ضلالت و رفض بدعت در رفته اند از آن بتاخذ و تاراج اعداء بدنها و گرفتار آندند چه تابع
 سادات و رفض و جهال صوفیه آندند چنانکه میر قاسم نام سید از سادات و رفض در تیراه بوده کفر و الحاد
 او بجدی رسیده که ناچار سگان خود را بگلفا رتله نسبت میکرده لغو باسد من الکفر الصریح
 ذلک از عقائد رفض که احصاء آن ممکن نیست بانظار رسانیده تا اکثر بل همه مردم تیراهی را
 رفضی متحد ساخته اما در آن ایام از فضل بوالجلال و الاکرام ملا شمس الدین نام سرانجامی
 اهل علم از علماء هند مع اهل و عیال تیراه در آند تا پاره مردم تیراهی را بر عقیده سنت و جماعت
 ثابت ساخته طریقه بحث و جدل با میر قاسم پیش آورده بجدی که اکثر مردم تیراهی از متابعت
 او در ر بوده اما چون کار و بار اهل هوا و بدعت مکر و تلبیس است میر قاسم بجز پیش آند و دختر
 خود را به پسر ملا شمس الدین نسبت کرده زفاف نمود تا چون حضرت ملا شمس الدین رحمت
 حق رحلت نموده اولاد او نیز بنا بر تبعیت جد فاسد خویش ارفضی گشته بل قدم در کفر و رفض از و
 پیشتر نهاده و ایشان نیز دعوی سیادت کرده چه دیده که جهال این زمانه بغیر از نام سیدی به
 چیزے دیگر فریفته به لردند و از گفتار و کردار علماء اقیاء احتراز دارند هم از اینجا فرموده اند که
 با اهل بدعت و الحاد شهری کردن و خویشی و پیوند نمودن نباید چه آخر الامر اولاد اهل سنت تبعیت

اهل بدعت خواهد گرفت نعوذ بالله من الالحاد والالتحاد القصه از شومی این روض مردم
 تیراهی بهلاکت هر دو جهان هلاکت کنند چه در دنیا از دست پیرناریک قتل و بند و تاراج
 رفته از ملک خود بدرفتند تا ولایت تیراه بدست مردم انزیدی افتاد و در آخرت کفار
 و راضی را نصیب نیست تا بعد از ان اولاد میر قاسم راضی شمس الدین سراج بجانب ننگنهار
 بدر رفته و مردم ننگنهار رسیده اکثر این مردم را بفسق و فجور چنانکه خمر خوردن زنناکردن
 وریش تراشیدن و سبوت ماندن مبتلا گردانیده بجدی که مرتبه کفر رسانیده اند چه دعوی
 کنند و ضمیم گردند توابع خود را بر آنکه ماتشیم و گنایان شما چون گاه خشک هر گاه که گاه
 خشک با آتش سد سوخته و محو گشته برود و یا ما در یائیم و شما جامه پلید جامه پلید چون بد را
 رسد البته پاک گردد پیش شما چون ما را راضی کرده باشید هر گاه که در نظر ما نیک آید پاک میشود
 گردید بنا برین اقرار جهان مانع نمود گردند و از سر و مال برگزیند بل نان و ختران را از ایشان با
 ندارند و من بکرات و مرات ازین معامله وقوف یافته ام و ایضا میر جمی نام در نیر دم دعوی
 سیادت کرده در نشان مرضی علی راضی اسد عنده قصیده انشاء نموده و لغت مرضی را دوست
 داشته و تفصیل مرضی را بر خلفا نوشته بیان نموده محبت مرضی از خلفا نوشته اختیار کرده
 و عوام این مردم را بدین عقیده دعوت نموده برفض الحاد در آورده نعوذ بالله من الرضا
 والالحاد و آنچه این فقیر از سادات ننگنهار و از سادات تیراه و کرمه معلوم کرده بجز اولاد اسد
 محمود ولی حتمه اسد علی بیچ احدی راضی و دینی نیافته و ایضا این جهان ننگنهاری تابع
 جهان صوفیه آند و از اقوال امامان دین خبر ندارند که در رویه علی اهل الهوا
 والبدع ولا تکن من جهال الصوفیه فانهم لصوص الدین و قطاع الطريق علی
 المسلمین انتمی کلامه چنانکه ملا ولے نام شخصی از دزدان کلاب و اندجان دیرین
 حد و در سیده و این فقیر گوش خود از او شنیده که من در ولایت خود دزد بودم پس عری
 شیخوخت نموده مجالست عوام ایام را برگزیده و از مجالست علماء خراز نموده و خود را
 حضرت ایشان لقب برده خانقاه و خلوت ساخته و لاف درویشی و حق بینی زده و علم را
 حجاب حصول قرار داده و اقرار سلسله شریفه کبرویه نموده که من مازون و مجاز از ایشانم
 و توابع خود را بر ستقامت ظاهر شریعت چون نماز و روزه و زکوة و ریش و فش و تسبیح
 و مسواک و خواندن اورد فتمی و غیر ذلک تقسیم داشته تا اکثر مردم ننگنهاری مردم صاف

کفار در راضی را
 در آخرت نصیب نیست

سادات ننگنهار
 و کرمه و ننگنهار
 نیست

توابع این کس آمدند احوال توابع او آنکه دعوی کنند که هیچ عالمی در هیچ زمانه بر مرتبه ولائیت نرسیده
 نعوذ بالله من الکفر الصریح چه ازین معلوم می شود که خلفا راشدین را اولیاً نمیدانند و با
 ایشان از جهال تصور می کنند با آنکه اعلم ترین خلایق بعد از انبیاء و مرسلین بوده اند و ایضاً
 چون جاهل محض در خلوت ایشان در رد و بعد از مدتی چون بیرون آید بعضی دعوی کنند
 که فضل مرتبه ما از خلفا راشدین نیز در گذشته نعوذ بالله من الکفر القبیح چه حضرت خیر
 البشر علیه الصلوٰة و السلام فرموده که اگر یکی از شما کوهی را از طلا تصدق فقر کند
 بر مرتبه کمترین اصحاب من نرسد پس چه جای آنکه جاهل اهل و ناحی شناس بیک خلوت
 خلفا راشدین رسد و یا بگذرد با آنکه حدیث نبوی بران ناطق که هیچ جاهل شایان
 ولایت نگشته و نگردد لقلوله علیه السلام ما اتخذ الله ولیاً جاهاً ولا بعضه
 کنند که مرتبه ما از مهتر موسی عم در گذشته نعوذ بالله من ذلك ازان خبر ندارند که افضلین
 خلایق بعد از انبیاء و مرسلین ابو بکر صدیق است اما بر مرتبه هیچ نبی از انبیاء نرسیده چه جاهل
 آنکه بگذرد پس جاهل چگونه برسد و بگذرد و بعضی دعوی کنند که از خاتم پیغمبران در گذشته
 نعوذ بالله من الکفر الصریح با آنکه هیچکس بر مرتبه او نرسد و ایضاً بعضی دعوی کنند که ما را
 بر عرض برمی آرند تا آنجا ذات خدا را می بینیم پس چون مهتر موسی تجلی صفات را دریافته
 بود و ما تجلی ذات را می یابیم چگونه فضل نباشیم برین نوع معتقدات کافر شوند چه فیضیت
 ولی بر نبی نیامده و نه ذات باری تعالی را جهت ثابت شده چنانکه در آملی است
 لَسْتِی اللّٰهَ شَیْئًا لَّا کَأَشْیَا + وَذَاتَا عَنِ جِهَاتِ السَّیِّئَاتِ خَالَ
 پس خدای را صورت دانستن و جهت ثابت کردن محض کفر است این کلمات را فیه
 بگوش خود از تلاولی در کابل شنیده که فیضیت خود را بر مهتر موسی عم ثابت می کرده هر چند
 تقریر این کلام کمابین بجا می می آورد و او را ازین عقیده امتناع نموده ام بجهالت
 و عداوت پیش می آمد پس چنانکه رسم غریبان و مسافرانست تحمل در زیدم و بعضی دعوی
 کنند که ما عواقب امور خود را و غیره را دریا فینیم چه بهشت و دوزخ را معاینه کردیم خود را
 ناجی دیدم و غریزان را نجات می بخشم حوران را کنار میگیم و الوان طعام بهشت میخوریم
 و ازین خبر ندارند که مامون شدن از نزع روان از عذاب حق سبحانه و تعالی کفر است
 کما و ایضاً ابراهیم همی یگان پوست از پوستهای میوه ای بهشت چشیده بود دیدت

شش ماه بعد از آن زلیست هیچ طعام و شراب دنیا نخورد تا بر دچه همه را تلخ می دید پس ایشان
 چگونه بعد از آن شکمهای خود را از حرام پیرسازند و بعضی آلات تلاهی غنا و پست گفتن
 و رقص کردن حلال دینند و علی هذا القیاس کلمات کفر و الحاد اکثر من ان بخصی بر زبان نهند
 تا از شومی ایشان مردم صدافی و مردم ننگنهای بیلا و پیرتار یک گرفتار آمدند بقتل و بند
 و تاراج رفتند نصیب مؤمن موجد این است که از انواع بدعت و الحاد احتراز نمایند
 تا بهلاکت و وجهانی هلاک نگردند خصوصاً احتراز از این نوع بدعت فرض بر علماء است و اظهار
 حال ایشان بعوم زمانه فرض علماء اقیماً و صلحاً عرفاً است چه این نوع بدعت عموم زمانه
 کم دریا بند چه ظاهر ایشان را بصلاح می بینند و از حقیقت عقیده ایشان خبر ندارند چه این
 مردم زندیق اند کما روی من اعترف بنبوة رسول الله صلی الله علیه و سلم
 و اظهر شعاعاً و الا سلام و لکن بیطن عقائدی کفر بالانفاق فهو ذنوبی
 همین است سبب ویرانی و خرابی مملکت ننگنهار چنانکه مقرر شد از تفسیر کامل که صلاح مؤمن
 طاعت است چه هرگاه از طاعت پیغمبر علیه السلام بدر روند بی شمن صعب گرفتار گردند چنانکه
 بنی اسرائیل بجاوت گرفتار آمدند القصه چون قضا و جبار جهاندار بران جمله رفته که روزگار
 بیدار دنیا را بر یک بیت نمیدارد و کامگار جهان را همیشه بر رتبه کامگاری نمیگذارد گاه
 شریفترین مردم را بر رتبه خساست و دنات برد و گاهی خسیس ترین عالم را بر رتبه شرف
 و ریاست بر د چون حکومت دو دمان عالیشان میر کبیر امیر تیمور بدین حد و رسید سلطنت
 ایشان تغییر یافته اما منصب سرداری تمامی اولس از درگاه بادشاه زمانه سرفراز شدند
 تا آن سلطان تو منانیز بخادشه از حوادث بدست مردم ننگنهای دیگر افتاده کقول من قال
 بیت دنیا همگی دست عدم خواهد شد + شادی و نشاط جمله نعم خواهد شد
 تا چند کمنه نظاره ماتم خسلی + یک روز نظاره تو هم خواهد شد
 لاجرم سبب کیفیت الحاق الساب با مردم همند زشی از آن است که مقرر شد و بمردم پاپینی
 هم از آنست که سکونت آباد و اجداد با ایشان بوده کقول علیه السلام من تأهل
 ببلد فهو منهم و ایضا از خواهر زاده ای ایشانم کقول علیه السلام ان اخیت لقوم
 منهم چنانکه والده عقیفه مستوره عابده فقیر قراری نام بنت ناز و خان بن ملک اوربا
 بن ملک بابون سلطان قران بن سلطان خواج بن سلطان قومنان سلطان بجرم

روزگار بر یک سیرت
 نمی ماند

بن سلطان که جامن بن سلطان هند و بن سلطان جرس بن سلطان جمار سماع است
 که سلطان جمار از اولاد سلطان شمس است و سلطان شمس پسر بی بود از پسران سلطان
 سکندر ذوالقرنین این بود کیفیت النسب و الحاق این فقیر باین مردم یوسفی
 اما کیفیت اختیار کردن ماطریقہ زهد و ریاضت و طلب علم و وصول بخدمت حضرت
 پیر دستگیر ^{علیه} سید تریذی آنکه از زمان طفولیت تا باین غایت فقیر را از زهد و ریاضت سرد
 نیافته بل نشاء اللہ بغیر زور و زور شوق عبادت در تریذی میروید و چه در زمان طفولیت که
 هنوز تغییر احوال نمیدانستم شب روز بگریه میگذرانیدم اکثر اوقات مادر مشفقہ طہانچہ چہ میزد
 چون از شدت گریه من بجان می رسید و نہ دانستہ کہ وجہ گریه چہ باشد و مرا امکان تعبیر حال خود
 نبوده کہ از تنگی و تاریکی گور در گریه و زاری ام چون بگویی در آمد بقیام شب صیام نہا
 و دوم وضو و غیر ذلک از ادای او هر وقت مناسبت مناسبت استقامت و زریدم تا تزکیہ بدن و
 تصفیہ قلبیہ حاصل آمد و علی ہذا القیاس روز بروز در اہتمام امور دین میبودم و صفائی
 باطن می یافتم تا بجدی بلوغ یافتم ہر چہ یافتم اما چون بنا بر این امور بر علم است کقولہ علیہ
 السلام *من تزهد بعین علم جن فی آخر عمرہ ولومات مات کافوا* چہ شخص جاہل
 فرق میان واردات شیطانی و رحمانی نتواند کرد کقول من قال **بیت**
 خیالات نادان خلوت نشین * بہم مرزد عاقبت کفر و دین
 من نیز فرق میان این واردات معہودہ نتوانستم کردن بل ہمہ را حقانی می دانستم
 تا شیخ کامل و مکمل افغانان گشتم چہ بر امور علم غیب اطلاع تام دومی داد کما ہونہ غیر معتبر
 عند اہل اسد گاہ گاہ بعضی را از غائبات امور آگاہ می کردم تا آن سبب جای من آمد
 روزی حضرت استاذی ملا سنجہ پاپینی التماس نموده کہ مردم ترکلانی مردم چکان سرا
 را قلعہ بند گرفتہ اند اما معلوم نیست کہ چہ خواهد شد دانستم کہ ایشان یعنی مردم چکان
 سرا دل دارند ما نیز گوشہ خاطر بدان جانب بردیم بعد از زمانی گفتمش چکان سرا موضع
 باشد میان دودریا و غیر ذلک علائق آن موضع را تقریر نمودم چون من بچشم ہر ندیدہ بودم
 ایشان گفتند اصنبت گفتم مردم ترکلانی شکست خورده و ہزیمت یافتند در ہین عت
 تا روز ہا را حساب کردہ چون خبر یافتہ ہچنان بودہ حق ضیح قصہ ترکلانی آنکہ در زمانیکہ
 ملک احمد مردم ہمند زشی و کاکیمانی را از ننگہ ہار بہم دلازاگ بہشت نغروان کردہ مردم

فیسر کردن با
 کیفیت فقیر کردن
 زہد ریاضت

ترکلانی چون لمغان را در تحت تصرف خود آورده بودند بلکه احمد موفقت نمودند چون
 بفراغت بودند تا زمانیکه مردم یوسفرضی این حد و درادریخت تصرف خود آورده مردم
 لمغانی از دست ترکلانی استغاثه بمغل کابل برده ترکلانی را تا ختمه بعضی به بند و تاراج
 رفتند و بعضی روی بیاجور نهادند این هنگام مردم یوسفرضی ایشانرا مملکت ندادند
 ازان سبب وی به چکان سرای نهادند آخر فریفت یافتند الی یومنا ترکلانی را ولایت
 نبوده اما ولایت لگیانی را بزور و تعدی بضربت همیشه گرفته تا مردم لگیانی را دو بار هزارگان
 هزارگان کشته و عاجز ساخته تمام باجور را در تحت تصرف خود آورده القصد خون بعد
 از ایام تحصیل علم اشتغال در زیدیم در اندک مدت جزو س ازان بدست آمد این هنگام
 واردات حقایق را از شیطان و حق را از باطل در یافتیم بیکبارگی واردات ناشایسته بایست
 بدل آمد و جاهم بشکست تا محبت جهال افغانان بعد اوت رسید چه طبیعت این فقیر از
 طبایع ایشان بدر رفت زیرا که طبیعت من موافق طریقه سنت آمده و طبایع اینها تابع
 هوا بوده پس هر آینه هوا را با سنت مخالفت میباشند و این سخن مگر مبرهن و روشن هرگز
 از افراد زمانه ما باشد که دوست تمام از بهر یکدیگر باشد و آن هم دائم در ظن و گمان و شکی چراز
 غایت جهل کثرت اعدا را دلیل تقویت جانب هوا بر سنت گاه گاه تصور کرده نعوذ بالله
 من ذلک مگر علما اقیما و صلحا و عفا دانند که حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة و السلام فرموده هر آن
 مؤمن موحّد که دشمنان او از دوستان فزون نیاید ایمان او بکمال نرسیده باشد چه او
 حق گو و حق جو باشد و جهال ایام را ازین نوع مردم تنقیه و از استماع کلام ایشان تقصیر میباشد
 بارے الحمد لله که این سعادت ایام روزی وقت این فقیر است زه سعادت آنانیکه
 از بهر اظهار کلمه علیا و طلب القاء مولی و تبعیت حبیب محبتی صلی علیه و سلم دشمن اهل هوا گردند
 بقول من قال بلیت در کوی او جان گدازی این بود درستان او را سر فرازی این بود
 حضرت خواجه قاسم علیه الرحمة فرماید بلیت جهان چرا همه با ما بدشمنی برخاست
 گناه ما بجز این نئی که دوستدار تویم چه سببی که باعث نام و ناموس این فقیر آمده همه
 این بود چه جهال مانده کلمات حق را به تعجب در میان یکدیگر متداول میدارند که ملا فلانی چنان
 و چنین میگوید تا آنکه اهل سنت اند محبت پیش می آیند و بر حسن کلام آفرین میخوانند و اهل هوا
 بعد اوت بر آیند و حق گوی را لعین نامند نعوذ بالله من کفرهم بقول من قال بلیت

جهال زمانه را که در
 سنت اول سوارانند
 ملا فلانی چنان و چنین گوید

جمله عالم زین سبب گمراه شد و کم کسی ز ابدال حق آگاه شد
 بدان ای فرزندان فقیر ازان عشا باز که مشرف بشرف لقاء حضرت شیخ معظم و مولانا
 مکرم خویش گشته از دنیا و جاه و اهل آن در گریز آمده حتی که آئینه قلبیه بیکبارگی از رنگ
 ابن عمار خالی ساختم اما آنچه بغیر طلب فضل رب رسد آنرا جاه نگویند بل فضل آن دست
 بالک بدان هم رسانداده و قانع نیامده و ازان منزل مقام رو بگرز نهادم روزی
 بیکه از اجاب خود خطره قلبیه او را روشن گردانیدم تا او سے آنرا کشف تصور کرده
 در بدیهه قسم مؤکد بنا کنید یاد کردم که مرا هیچ اطلاع بر ضام شما نبوده بل این از امور
 اتفاقی افتاده ظن او را دور ساختم تا سبب جاه من نیاید که ما در کتب الودع علی
 اهل الهو و البدع و اعلم ان سعة الجاه من غیر خوض منک علی طلبه و من
 غیر اغتمام بزواله فلا ضرر فیه فلا جاه اوسع من جاه رسول الله صلعم
 و جاه خلفاء الراشدین و من بعدهم من علماء الدین و لکن انصر اف الهم
 الی طلب الجاه نقصان فی الدین و لا یوصف بالتحريم فعلى هذا نقول تحسیر
 الثوب الذی یلبسه الانسان عند الخروج الی الناس مراية و هو لیس
 بحرام لانه لیس بریاء بالعبادة بل بال دنیا ففقس علی هذا یجمل الناس
 و تزئینهم و قد قال النبیم ان الله یحب من العبد ان یزین لاهوانه
 اذا خرج الیهم انتهى کلامه اما شیوخ زمان ما را شاید که لاف ازین مضمون بزنند
 و دعوی ناموجه برین معنی نکنند چه ایشانرا محض جاه در ضلالت افکنده اند تا مردم زمان ایشانرا
 ستایند و بخدمت ایشان قیام نمایند چه بعضی بدعت بدیع را عین دین دانسته جاه را طریقت
 و حقیقت و شریعت شمرده بالحاد در آمده اند و بعضی بآنکه بدعت را قبیح دهند اما از جهت جاه
 و ریاست از دست ندهند و حقیقت جاه و غرور ایشان بر اموال نیا علمای اقیما بهترین
 دانند چنانکه از روایت مکتوب معلوم شد که یکی از علامت جاه این است که هرگز با جا کینه و
 کترینه بر مردم نه در آیند بل جا مکین پوشیدن عین معصیت تصور کرده ازان اجتناب نمایند
 تا بعضی از ایشان بر سجاده رسم و عباد و بر جاده هوا و ضلالت نشسته متردان چند سے را
 خلفا خوانده با طرف عالم دو اینده حطام دنیا جمع کنند و از اخذ حلال حرام احرار نمایند
 و فی الودع علی اهل الهو و البدع ناقلا من رسالة شیخ الشیوخ شهادت الدین قدس

الله سره العزيز السؤال التاسع عشر من يصلح للمشيخة ومن لا يصلح
 الجواب هو الآخر من الاسئلة ينبغي ان يعلم ان الحريص على الدنيا وجمعها
 واقامة الجاه لا يصلح ان يكون شيخا ومن توهل المشيخة ذكرنا انه لا يكون له هوا
 متبع له انتهى كلامه من چون سراپا ولباسها وخوردينها ونوشيدنها واوندها ايشان
 بگنج هر اظهلام واغنيا وعلام می ماند چگونه ايشان تابع هو انباشند و چون تابع هو باشند
 چگونه مشيخت راشيد نامی فرزند گراهی بيزای اين اصناف پوشيده نمائند اما عوم زمان
 کور و کرم مشخص شده اند والا تذکیرهای اوليا و متقدمين را نظر ميگردند که چه سان کردند و چگونه
 رفتند و چه خون جگر خوردند و بعضی خود در پي سوال فرآيه شرف آبرو سے خود را رنجت
 از شهر بشهر و دييه بدييه کردند و از وعيد قول خبر ندارند و يا باور ندارند وقت المشارف
 قال م ما تزال المسئلة بالعبد حتى يلقى الله و مناق و وجهه مرغذ انتهى كلام
 وفي الردع قال م من فتح باب سوال فتح الله عليه سبعين بابا من الفقر
 ايضا قال م من سأل الناس اموالهم تكثر افا ما هي حرة فليستقل اوليتك
 وفي مختار الفتاوى من اشتد جوعه حتى عجز به عن طلب القوة ففرض
 على كل من علم به ان يطعمه او يدل على من يطعمه فان قدر على الكسب
 وجب عليه الكسب وان لم يقدر لزمه السؤال فان توك السؤال حتى مات
 آثم ومن كان له قوت يوم لا يحل له السؤال ايضا فيه - مشورے

ان الحريص على الدنيا لا يصلح للمشيخة

من غلب الغم عليه كوشش و تلاش براهين و حقايق

<p>که کنه بر شکم خود ز سرام چون ترا قید همت شکم است هر چه در کام و دهان تو نهند کا و خسر نیست بدین خوش علفی هست زین فر بهت آن لاغر به به که از خوان شه آرونغ زنی عطس تزویر بران می سانی عقد تلبیس بران مے بندے صوفی و قتم و صاحب معنی</p>	<p>چون خم باد هین دار سے کام در نمازت چه شود پشت خمت هر چه بر سفره و خوانی تو نهند بخوری خواه کدر خواه صغی بز که لاغر بود و سگ فریه نان که با تره و بادوغ زنی دلق و درغ همه می آراشی سبجو با شانہ همه پیوندی باشد اینها همه دعوی یعنی</p>
---	---

تاقت ساده ولی در دهرت
 رشته در بند سلک اندازی
 یک کله داده کله بخسری
 چون بدل افتد از شهر گره
 که فلان هست ز نیکو کیشان
 زیر صد بار و از نادار سے
 کند از مفلسی آن بے مایه
 بھر تو سفره و خوان آراید
 تو هم از دین و خسر دهر دبری
 تف برین عقل و بصیرت که تراست
 دزدی راه زنی بهتر ازین
 این نه صوفی گری و درویشی است
 چند روزی پی مردان میگیسر
 بین که مردان چه توکل کردند
 مردم چشم جهان آن نفرند
 خاطر از و سوسه صافی کردند
 ترک دنیا و تنه کردند
 راه سنت کتاب پیمودند
 صدق کیشان و ورع کوشان اند
 چشم جان بر اثر ایشان دار
 نیست اهل ورع آن مانده ز راه
 شوز صحبت امرا بیگانه

طعمه شام دهد یا چاشت
 تن آزاده بنده ساز سے
 غیر تعلیم و ادب بی هنری
 با گروهی روے از شهر بده
 مخلص و معتقد درویشان
 تو ز ادبار شوی سر بار سے
 رخت خانه گروه همسایه
 شربت و میوه بران افزاید
 بنشین و بشهوت بخوری
 تف برین صورت و سیرت که تراست
 کفن از مرده کشی بهتر ازین
 نامسلمانی و کافر کشی است
 پی مردان جوان مردان گیر
 روش پاک بسنت بردند
 که بفقرت سوی دنیا نگرند
 در ورع موی شگافی کردند
 خاک بر سر همه امرا کردند
 رسم بدعت و داع بنمودند
 خصم حرص و طمع اندیشان اند
 گوش دل بر خبر ایشان دار
 کش بغیرے کند او دیده نگاه
 ز بد این است دگر افسانه

پس چون سؤالات منظورات را جمع سازند در اندک مدت آنرا صرف مردم
 کنند از اغنیاء و فقر باز خسته و محتاج مالا بدی دیگران کردند و در زمان عطا خیز
 اغنیاء را از فقر انواع لبا سها و طعاجها و شربتها بنوازند بر آینه دادن مرانچین

سائلان را در شریعت نبوی علیه السلام و البته جایز نباشد و در مجمع نادرات آورده
 مسئله صدقه دادن نشاید مر آن سائل را که در سوال الحاح کند و نفقه باسراف
 کند ابن مبارک علیه الرحمة گوید من خوش نمیکنم صدقه دادن بدان درویش که گوید
 بده بر اے خدا زیرا که دنیا خیس است چون بر اے خدا بخواد حقیر را عظیم کرده باشد
 اورا چیزی ندهند تا زجر شود انتهی کلامه و اگر از روی تحقیق کسی نظر کند در بدل
 کردن ایشان اموال اخری را و سمعته اخلاص و جلالت نیابند چه عرض رضای ایشان
 مدح خلق است و در دم آوردن خلق است کما مر فی تفسیر الجرحی و فی خلاصة
 السلوک قال علیه السلام من اطعم طعاما رياءً و سمعته اطعمه الله من حديد
 جهنم و جعل ذلك الطعام ناراً فی بطنه حتی یفضره بین الناس انتهی کلامه
 و در رساله عم نسفی آورده که یکے از دوازده گروه ضلالت آنست که همیشه در طلب
 سوال در آمده کسب اترک آورده اند با قدرت ایشان بر کسب با آنکه اولیا متقدمین چون
 سلطان ابراهیم اوصم و ابو الحسن خرقانی بهیضم کشتی کردی و ازان قوت لایموت حاصل آورد
 بعضی ازان را صرف فقرا ساختند و بعضی ازان را با فطاریصام خود در کاربرد الحمد لله که
 این شرف درین ایام روزی وقت این فقیر آمده که از زمان طفولیت تا اکنون به سن
 هشتاد و اندر آنچه ماکول و بلبوس است اکثر آن از کسب محصول است و در جامه کمین فاخر
 خود را یکسان می پندم بل در کمین هنوز خود را منین و مشرف و مصفا میدانم چه اکثر اوقات
 جامه فاخر موجب اندوهی باطنی و کلفت اندرونی میگردد از روی خجالت از انعام
 از آنکه در دل هیبت و ترس بران می افتد که درین لباس خود را ذلیل میدانم و یا طلیل
 و یا یکسان و در فارسی شریعت الاسلام آورده که مؤمن موحده در جامه کمین و فاخر خود را
 یکسان داند از غیر اهتمام و مقید شدن بیکے از ایشان بل هر چه حاصل آید پوشد غیر بر شرم
 تقلست که حضرت رسالت پناه صلوات الله علیه وسلم گاهی جامه کمین و چتر کمین چون
 جامه روغنکران پوشیده بود و گاهی جامه فاخر اما بعد کیفیت روی نمودن
 شوق و محبت طلب علم در دل این فقیر آن بوده که روزی از روزهای سعادت مند
 و ساعت از ساعت های دولت مند این فقیر را غم شکار افتاده مع بعضی اصحاب خود
 در مملکت بهیر بر کوه جعفر از جانب مشرق روی برآمدیم در زیر درخت بکمین گاه صید

در بحث صدقه

در بیان امور روزی و در بیان
 در بیان روزی و در بیان

بنشستم تیر با بکمان ظاهری بهم ساز آورده اما توجیه روحی ما زان غافل مانده تا روی
 به نیاز آورده بیدرین بودم که دو شخص میان بالار شهبای سفید با عصا در دست
 به پیشم ایستاده و بر زبان رانده که **أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ رَبُّ الْعَالَمِينَ** بعده
 غائب شدند چون از دفتر علم الف با درانند نستم معلوم نه کردم که این چه باشد آیا
 ماند تا زمانیکه بخدمت حضرت استاذی مخدومی ملا مصر احمد که از اولاد سید محمود ولی بحاکم
 بوده در رسیدم و کیفیت احوال نمودم گفت ای فرزند لبند من شب خواب دیدم که شما
 نمرق در یاب خطرناک گشتید هر چند دست و پایی در طلب شایسته تر زدم سپهر می رستم
 تا شمار اینیافتم چون ما در مشفق از تعبیر این خواب اضطراب نمودن گرفت و هیبت بر او
 افتاد حضرت مخدومی منسرموده که تعبیر این خواب من و مشاهده شما با هم موفقت دارد
 و اگر شما در طلب علم کوشید بجای خواهد رسید که از ما و از اکثر علماء این زمان سبقت
 یافت بیدران ساعت ما در مشفق قدری میوه بهدیه مولانا آورده حضرت ایشان
 حروفات تهجی را نوشته تخته بدستم نهاد و آغاز تعلیم نموده بودم تا به نماز خفتن بهفت
 قواعد حروفات تهجی را در یافتم کرم هشتم بخواندن آجد در آدم و باخر آن در یافتم
 که **أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ رَبُّ الْعَالَمِينَ** این هنگام دستم که این کلمه از کلمات علم بوده
 بعد از آن در هر روز دوگان سورته را میخواندم تا بسوره فجر بعد از آن در هر روز سورته
 خواندم تا با آخر جزو آخر الامم تا تمام یکسال قرآن مجید را مع کتابت چنان خواندم تا حضرت
 مخدومی مصر احمد از فقیر تحصیل مینمود اما فضل پاک همچون در حق این فقر آن خواسته بود که هر چه
 را خوانده بودم بهیگی را بقوت حافظه یاد مانده بود حتی که گوشهها من آوند های علم آمده هر چه
 از انواع مسمومها درین رسید استقرای یافتی تا بعد از آن فراموشن گشته الغرض مقرر شده
 که این فقیر از زمان طفولیت تا هنگام بلاغت همیشه از جبار جهاندار برسان و از هیبت
 عدلت او ترسان و لرزان بوده چون در طلب علم اشتغال نمودم اساتذہ معتبره چون
 ملا مصر احمد و غیره را از خود ترسان و لرزان تر یافتم این هنگام از شدت خوف و خطر
 و معاینه کردن احوال اساتذہ جانم به پروان رفتن گاه گاهی نزدیک می آمد تا بعد از آن
 مدتی چون بخدمت مخدومی و مولائی ملا جمال الدین هندوستانی رسیدم و از تحصیل
 می نمودم احوال در او شاگردان او را دیگرگون یافتم چه اکثر اوقات در تبسم بل رخنده و محقق

ای فقیر از آن
 طفولیت تا

اشتغال می نمودند و سخنان بی تکلف بر زبان می راندند چنانکه اکثر اثر خوف و خطر و نیکو
 و اندیشه مردان و زیستن در دلهای ایشان کم دیده شدی هم از اینجا فرموده اند
 که واسه مرعالمی و پیشوای راکه وی میبرد و بدیهای او زنده مانده بعده از وی بدو لایق
 گردد و چنانکه شاگرد و معتقد فساد کار خلف مانده باشد آنکه در زمان او تباهی می کرده
 و او مانع نیاید این هنگام بدیها او بدو بعد از موت لایق گردد و مؤثره مرکسانی
 آنکه ایشان بمیرند و یکی ایشان زنده ماند بعد از موت بدیشان نیز لایق گردد چنانکه
 شاگرد و معتقد صلاح کار را خلف مانده باشد این هنگام نیکبهای این کس بعد از موت
 بدیشان رسد بی آنکه از امام و یا از احسان این مردم چیزی کم آید بل هر کس را حلال
 به برابر آن جزا دهند کقولہ علیہ السلام مَنْ سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا
 وَاجْرُ مِنْ عَمَلِ بَهَا لِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَنَّ سُنَّةً سَيِّئَةً فَلَهُ وِزْرُهَا
 وَوِزْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا لِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَدَرَجَاتٍ مَشَارِقِ تَخْطِصُّ بِهِنَّ عِبَادُ الْعِلْمِ
 و شیوخ زمانه کرده چه ایشانرا عوام زمانه معتقد دارند بر نیک بد ایشان اقتدا کنند
 نقلست از امام محمد غزالی علیه الرحمة و الغفران در زیانیکه معتقد بودم گاهی ضحک
 می نمودم اکنون چون معتقد شدم تبسم را بر خود حرام گرفتم تا عوام چون مرا در تبسم
 بینند دلاوری نموده خنده تهنقه را بر خود جائز گیرند و وبال آن همه بمن باز گردند
 نَحْمَدُكَ يَا رَبِّهِمْ شَيْئاً خِصّاً مِنْ أَوْلَادِهِمْ شَيْئاً خِصّاً مِنْ أَوْلَادِهِمْ شَيْئاً خِصّاً مِنْ أَوْلَادِهِمْ
 باشد چه ایشان خلفاء انبیاء اند که ما در کوفی تمهید ابی شکور السامی لازال انبیاء
 قد وجد بعد الوفاة لان العلماء خلفاء و الانباء من العلماء كالانبياء
 من الانبياء عليهم السلام انتهى كلامه ايضا فيه ولان الصلوة مع القصد
 والنية يكون كبيعة انتهى كلامه و در تفاسیر معتبره مسطور است که عالم آزادانی که
 ترس کار بود و اگر صد هزار سال سئله داند و ترس کار نبود بقول خدای تعالی عالم نبود و
 علم بود و هر که یک سئله داند و ترس کار بود او عالم است حشر و بی با علماء بود قال الله
 مَثَلُ الَّذِينَ حَمَلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَا
 بَرَّحْتِمْ أَنْ جَاعَتِ أَرْصُلُهُمْ وَهَمَّ بِتِمْ مِنْ نِيرَانِكُمْ كَرِهْتُمْ وَهَمَّ بِتِمْ مِنْ نِيرَانِكُمْ كَرِهْتُمْ
 آرمیدن کلام نعوذ بالله من الخور بعد الکور یاد آوردم تا روزی از روز ما محمد و مشفق

مکرمی ملا سنج شفقتم نموده دلیل گشته مراب آستانه طیبه و در خانه مبارکه حضرت شیخ
 الاسلام و المسلمین امام المؤمنین و سراج الامتین شیخ علی ترمذی علیه الرحمه و الغفران
 رسانیده بعد از شرف ملاقات کیفیت احوال خود باز نمودم از زهد و ریاضت و کشف
 و کرامت حضرت ایشان تبسم نموده که شیخ کامل افغانان گشته اما خوب زرفته بچه
 اقدام نمودن بر ریاضت بی اذن شیخ فانی فی الله عاقبت آدمی را بصلالت اندر
 آرد زیرا که مستدی را باید که اول علم زهد و ریاضت برهنی بجا آرد که از گفتار و کردار
 حضرت خیر البشر علیه الصلوة و السلام معلوم باشد و الامر دودارین باشد اگر چه آن
 عمل بظاهر مجاهده نماید در مشارق و شرح او باید دید تا چه فرموده اند کقوله علیه السلام
 من عمل عملا لیس علیه امرنا فهو مردود نقلست که روزی یکی از صحابا
 او لوالالباب بخدمت پیغمبر علیه السلام حاضر آمده و پرسیده یا رسول الله هر آن مؤمن مرد
 که در شب هزار رکعت نماز بگذارد ثواب او چه باشد حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم
 بفرست در یافته که این معامله وی بجا آورده است فرمود از ثواب چندی از عذاب پرس
 گفت چرا یا رسول الله گفت جبرئیل امین بفرمان رب العالمین بر من نیاورده و من بر شما
 اظهار نه کرده و نفرموده چگونه از تعبیت هو ابجا آوردی و این شیخان افغانان همیشه
 بجای آرند چه شب روز نمازهای نوافل بطور خود مشغول میگرددند بی آنکه در کتاب دیده
 باشند بعد آنا نیکه قدم بر هوا نفسانی نهند تا صفائی باطن یابند ایشانرا چاره باشد
 از اذن شیخ اگر چه آن اعمال نوافل از کردار خیر البشر علیه الصلوة و السلام منقول باشد
 چه شیوخ حقانی همراهمودعه اعمال در یافته اند بحسب هر کد می از مریدان فرمایند تا در
 صفائی آن غلط نخورند و بصلالت نروند و در پیش العاشقین آورده در ویش را
 این قدر معرفت باید که احوال مرید در باید که بحسب آن ترتیب کند تا بمقام رسد اگر مرید
 مقام غزلت دارد و پس غزلت فرماید و اگر مقام سکوت دارد پس تلقین ذکر کند و اگر
 اهلیت این مقامات ندارد پس ادای خمس اوقات بجاعت و صوم ایام بیض و شش
 رکعت نماز و آبین و آنچه مانند این باشد لائق حال افضلیت کند و اگر پیر عارف
 احوال مرید نباشد پس مطاع بطریق است انتهی کلامه و در تفسیر ملا یعقوب کاتبی در بیان هوا
 مصل آورده ابو بکر و راق گفت حق تعالی در دنیا و آخرت چیزه خبیث تر از هوا که

شیخان افغانان
 شیخ علی ترمذی
 علیه الصلوة و السلام
 علیه السلام
 علیه السلام

که مخالف حق باشد نیافریده و پیش از طریقت مرد وقتی بالغ گردد که از بهوا و نفس
خود خلاصی بدست خلق طفلانند جز نیست خدا چه نیست بالغ جز بر سیده از بهوا
الی قوله قال النبی صلی الله علیه وسلم بئس العبد عبد هوی یضلکه
یعنی بد بنده ایست بنده بهوا، گمراه کننده و خواجہ محمد علی حکیم ترمذی فرموده که بهوا
مضیل ترک حق است در کارها و عبادتها و این فقیر میگوید که در بخارا بودم در خود کابلی
و تیرگی مشاهده کردم گفتم چند روزی روزه دارم تا باشد که این تیرگی رود
نیت روزه کردم و بخدمت شیخ خود بهوا و الحق والدین فرستم چون حضرت شیخ مرا
دید فرمود تا طعام آوردند و گفت این ضعیف فقیر را که طعام بخورد و این صریح
خواندند بئس العبد الخ و معنی ویرا تقریر کردند و گفتند که ما تجربه کرده ایم خوردن او اولی
تر است از روزه بهوا، نفس آشتند و گفتند عمر دوباره می بالیست تا بنده یکجا تجربه
کند و بار دیگر عمل کند ازین ارشاد فهم شد که در عبادت نافله بهوا میرود و گفتند که عبادت نظر
باید که باذن شیخ فانی فی السبک باشد از بهوا خلاص شده است بهوا در کرده نمیشود الی قوله
گفتم اگر همچنین شیخ یافته نشود چه کنم گفتند که هر عبادت که بکنید بعد از آن استغفار
کنید و حضرت خلیفه ما خواجہ علاء الدین عطار این فقیر را فرمودند که بعد از هر نماز است
بار استغفار کند و بگوید استغفر الله الذی لا اله الا هو الحی القیوم و اتوب الیه
بسمه صد بار میشود قال النبی علیه السلام انی لیغان علی قلبی فاستغفر الله
فی کل یوم مائة مرة یعنی در دل من پرده میشود همچون ابر تنگ پس استغفار
میکنم در هر روز صد بار نتهی کلامه القصه حضرت پیر دستگیر بعد از ادای مواظبت
و نضای فرموده تا شرط تجدید توبه بجا آوردیم و بعد از تشریف توبه او هر واجبه آن
فرموده چنانکه روزه ایام بیض نماز او این و ادای خمس صلوات بجماعت و غیر ذلک
اگر چه در انواع این معاملات پیش ازین نیز مستقیم بودم اما حضرت ایشان از جهت
سقوط این شرائط از ذمّه خویش منبر نمودند تا بعد از مدت حضرت استاذی مدتی و خواجہ شیخ
حاجی الحرمین حاجی محمد شهور بملازمتی پایینی عرض نیاز بخدمت شیخ معظم رسانیده و بسیار
من نموده که فلان کس قصد شغل تلقین ذکر دارد با آنکه اهل اندامید که مشرف گردند اما حضرت
شیخان را سندی برین بوده که از تلقین ذکر اخراج تمام می نمودند مگر خواص انام را چه حضرت

در بخارا بودم
در خود کابلی
دوم از بخارا

ایشان می فرمودند که ذکر امانت الهی است امانت را با اهل آن باید داد و آن خواص اهل آن
اند که علماً اقیانار باشند نه آنکه عوام و جهال مانده را ازان تلقین فرمائی و بپلاک گردانی آید
شرائط و لوازم آن عاجز آید و حرارت او را حمل نتواند کردن عاقبت بصدالت و الحاد و
بیعت افتد همین است گمراهی بر اسی شیوخ و میدان زمانه ماکه ذکر بعوم و خواص مل
باطفال عورت خبیثات رسانیده اند تا گمراه ابد گشته اند القصه چون فضل بار
مداین کمین بوده حضرت شیخ نیز فرموده که اهل اند تا بعد از ادای شرائط تلقین تشریف
نموده در حین ظم امان فرموده که واقف باش و جاسوسی کن تا که ذکر در که م زمان
و اوان در دل تو فرود رود و برین اشارت منتظر و متفکر بودم تا بنماز خفتن بدل فرود
رفت بعده ازان چندان حضوری روی نموده که خواب خورده و خطاط مردم بدر فرستم
گاه گاهی که در خواب می شدم هم از خواب بدن را استراحتی می آید و هم بر که در آن
منزل سخن کردی تمام آنها را شنود می و خواب من بجدی ضعیف اند که اگر مکنه از من در
گذشتی خواب را از من بر بودی چه خواب به بیداری بدل آید و ایضا آنچه از واردت
تا موجه که معتبر اهل اند نموده پیش ازین وارد می شد بیکبار گه رفته و علی بن القیاس
در اندک مدت رسید آنچه رسید بعد ازان چون فضل قادر خلاق و کرم فاطر علی الاطلاق
رو می نوازش بدین کمین آورد و بر وفق مشیت ذوالجلال مشیت حضرت شیخ شریف
فضال سرزده و فرموده که این هنگام در طلب علم تصوف جد و جهد بلیغ نمایند
تا عارف بر وفق شریعت صمدانی گردید و ایمان خود را و جماعه کثیره مؤمنین و مؤمنات را
از زوال نگاهدارید و فرقه ضعیف مسلمانان را از تشبیه و تعطیل معصوم گردانید چه
اکثر اهل هوادرین ایام بسبب خوض نمودنی ایشان درین علم بلا ادای شرط مذکور
چون از اشارات و عبارات این علم عاجز آمده در معرفت می چون و بیچگون غلط خورند
بجد کفر رسیدند چه بعضی خدا را صورت تصور کنند و بعضی خدای را بر مکانی دانند چون
سروش غیره و بعضی ارواح و انفاس خدا دهند و بعضی کل اشیا را یک جود و یک ذات
خدا گویند و بعضی خدا را در خلق و خلق را در خدا محو دهند و بعضی خدا را همچون نم در گناه
و در شیا در آمده دهند و بعضی خدا را ذره ذره شوند تصور کنند و علی بن القیاس کلمات
ناموافق شریعت محمدی اکثر من آن کصبر بر زبان رانند و برین جمله کلام معتقد آنگاه

اقوال مخلوق است در ذات بار تعالی

کردند لغو و با صد من الذکر بعد الایمان پس شاید و باید که علم تصوف را از خدمت استاد
 حقانی و شیخ ربانی که از ستمه شریعت پاک مهدی ظاهرا و باطنا باشد در یابید تا کیفیت توفیق
 اشارات علم تصوف با علم شریعت معلوم گردد و معرفت بی کیف ذات و صفات باری
 لغا مفهوم آید این هنگام حضرت شیخ جام جهان نمایی را عنایت فرموده درس گفتن نمود
 و فقیر سامع بود تا کلمه چند سالی را تقریر نموده فقیر شب روز در آن متامل و متحیر می گشت چه
 مبنی ابن علم تامل و تفکر بسیار و تحیر بیشتر است آخر الامر چون حضرت شیخ بیان می نمود
 احسنت و اصنبت و ادركت حقیقه الادراک می گفتند تا فهمیدم آنچه فرمودید
 بود و دانستم آنچه دانستی بود با آنکه هیچ ندانستم و هیچ نفهمیدم کقول من قال
 معلوم شد که هیچ معلوم نشد و برین مضمون رسایل چند از نظر مبارک
 حضرت ایشان در گذرانیدم چون لغا و سواخ و دیوان خواجه قاسم الوارثا تاثیر لغا
 و کردار حضرت شیخ ما بران بوده که اکثر طلاب اندک مدت و اندک قراة بشهر علم تصوف
 آند می بل بعضی در یک کلمه و کلام بحد تحیر بدعوت حضرت رسالت پناه صلی علیه و سلم
 می رسید می کفوله علیه السلام اللهم زدنی فیک تحیوا و کقول من قال بلیت
 خیرتے باید ترا سے ذولعیان به تانے کنجے در زمین و آسمان
 چنانکه میر سید که یکی از برادران سید فارون بوده بیک تلقین و بیک اشارت چنان
 مستغرق حضور آمده که از خیر و شر و نفع و ضرر دنیا هیچ باخبر نبوده سر دورا یکسان
 دیده تا شخصی شبی از شبها آتش باستان خیر نشان ایشان در زده با آنکه خود بچشم بر می آید
 می کرده طاقت منع کردن نداشتند چه از فاعل حقیقه و خالق حقیقه خجالت می برده
 ایضا ملا یوسف بن پسر الیاس می از قبیله گدائی زنی لصف دیوان شاه قاسم الوارث
 را از خدمت حضرت شیخنا در یافته بودند از قضاء قدیر بخطه شریفه کشمیر بسبب از اسباب
 در آمده و بخدمت شیخ الاسلام و المسلمین شیخ یعقوب کشمیری مشرف شده چون مدتی
 در ملازمت می بوده بعد از اطلاع بر احوال یکدیگر خدمت شیخ یعقوب می فرمودند که چون
 ملا یوسف در خدمت مجلس من حاضر می گردد در عرشه بر باطن و لرزه بر ظاهر من می افتد
 چه از ادراک اشارات و عبارات متصوفانه او عاجز
 می آیم و ایضا اوقات شریفه

و ساعتی از ساعات غریبه صلاح آثار ملا باسی شخصه را از غربا در دیار بخدمت حضرت شیخنا
 آورده سپارش نموده که غم ادراک اشارات پیر مغالطات تصوف دارد در رساله
 جام جهان نمائی با خود داشته بدت ناشاء اند ملازم خدمت بوده تا به انورم و
 الطاف حضرت شیخ ممتاز ابناء جنس آمده چون شیخنا را شفقت تام و محبت مالاکلام
 بوده کاملترین اهل دیار در علم تصوف آمده و بجانب ولایت خود رخصت شده و کیفیت غربت
 و مسافرت خود را تقریر نموده که من هر وی ام اصلاً و وطناً اما شیخ دیشتم صبح علم اسرار
 و خداوند دقائق اخبار که بتجمع علم ظاهر و باطن بوده در زمان رسیدن پیک اجل
 بر موجب قصداً از ل رفتن او از دار الفنا بدار البقاء این کیمینه را پیش خود خوانده رساله
 جام جهان نمائی را عنایت فرموده اشارت چندی را از او اهل این ساله سپان نموده و
 فرموده که در گرد عالم بگرد هر که بروفق این اشارات تقریر نماید این علم را از او دریاب چه
 ادای علم تصوف بروفق شریعت کما هو المقصود درین ایام نادر بدست می آید پس بنابر
 امر حضرت شیخ از وطن و مکان خویش پیوند بریدیم و با طرف عالم نهادم طالب صاب
 دل گشتم اما چنانکه فرموده حضرت شیخ بود نیافتیم چه بعضی ناقص و فر مانده از مرتبه کمان و بعضی
 بدرفته از طریق سنت و معتصم بطریق الحاد و ضلال لغو و باعد من الالحاد و الاضلال
 كقول من قال في الردع على اهل الهوى والبدع منشور
 سالها شد که روی در دیوار * دل بر آرم بگردش هم و دیار
 تا بیابم نشان آدمی * کاید از وی نشان محرمی * بروم خاکپای او با ششم *
 نقد جان زیر پای او پاشم * دیدنش از خدا دیدم * کند از دیدنش خود از آدم
 وه که زین کس نشان پدید نیست * اثری ز ما اصلاً نیست * گر کس را گمان برم که هستی
 چون شود ظاهر پنجهان که ویست * یا پیش معجبی بخود مغرور * طورش از اهل دین دیانت دور
 نه ازین راه بر رخس گردی * نه ازین کار در دلش دردی * پیر باید کهست خلاف هوا
 ورد او صبح و شام نفعی سوا * طالبان را شود بتوبه دلیل * بنماید بسوی زهد سبیل
 نه کسے آنکه میرود به ملوک * می ستاند وظیفه دید ملوک * رهنمایت وان که را برین
 بر سر راه خلق چاه کن است * چون شود گم بسوی حق او * هست شیطان لغو و بالذکر
 آن بود پیر چون باو بر سے * بری از هزار بواهلوسمی * خاطر ت را به جذب پنجهانی

جمع سازد ز هر پریشانی که براند ز رخ آب و گلت که برساند بسر جان و دولت
 تا شود ز رست ازان کسیر که بکسل از خویش دهن او گیرد دولت صحبت چنین پیری
 مسی قلب تراست اکسیری که بر در او مقیم و قائم باش که تا بود جان تو ملازم باش
 حرف خود بر تراش و ز بروز به سبق فقر و درس عشق آموزد تا که آید ز فرزند دولت او
 نسبت جذب عشق بر سر تو که گرچه عاریت است اولیای که ملکه گردد در آخر تکرار
 چیست تکرار آنکه جذب درون که چون شود کم ز شعل کوناگون که آوری سو پیر روی نیاز
 به سرشته خود آسے باز که تا فخر تو بر تو یسے از نور که افتی از گفتگوی عالم دو
 همچنین میکن این لطیفه ادب **مرّة بعد مرّة اُنسَرے الغرض** مملکت ماوراء النهر
 تمام سیر کرده گم شده خویش اطلب نمود و ازان جانب بمملکت قاشقار بگذشتم و ازان
 بر ایهامی کفار در آمده به کشمیر در رسیدم آخر الام مقصود خود را نابود دیدم تو میدگشته
 رو بجان بطلب خود آوردم تا بحکم حکم اکثر بایر حم الله علی العبد عند الیاس فضل الطهری در کانه
 گذرم بجانب فضائل تاب ملا باسی اقتاده دلالت واضح نموده و دلیل گشته مارا بعدن
 علوم حقیقی رسانیده الحمد لله علی ذلك **القصة** مدت مدید و عهد بعید در خدمت
 حضرت ایشان بودم و روزگار طویل عمر جلیل را در تحت اقدم او بسر بردم و چون حضرت
 ایشان ما ذون و مجاز بودند از جانب شیوخ متقدمین خود ما ذون پنج خانواده چهار از
 جانب شیخ سالار رومی علیه الرحمة و الغفران و یکی از جد خود قدس مد سره العزیز رفیق
 زمانه را نیز ما ذون چهار خانواده ازان بنواخته و مخصوص گردانیده الحمد لله علی ذلك
 اذن خانواده **سلسله** شرفه کبرویه که از جانب خود یافته بودند
 چنانکه حضرت ایشان از جد خود حضرت سید احمد نور و ایشان از والد شفق و شیخ
 محقق خود سید یوسف نور و ایشان از پدر رفیق و شیخ محقق محمد نور بخش ایشان
 از شیخ حقانی برگزیده حضرت سید شیخ ابواسحاق قتلائی و ایشان از شیخ علاؤ
 الدوله و ایشان از سید علی همدانی و ایشان از سید محمود مزدقانی و ایشان
 از شیخ بها والدین سمنانی و ایشان از شیخ علی الا و ایشان از شیخ نور عهد الامین
 و ایشان از شیخ بن محمد الدین کبری ایشان از شیخ عمار بن یاسر و ایشان از شیخ
 نجیب سهروردی و ایشان از شیخ احمد غزالی و ایشان از شیخ ابابکر نساج

در سلسله

وایشان از شیخ ابوالقاسم جرجانی وایشان از شیخ ابوعثمان مغربی
 وایشان از شیخ ابوعلی کاتب ایشان از شیخ علی رود باری وایشان از شیخ
 جنید بغدادی وایشان از شیخ سری سقطی ایشان از شیخ معروف کوفی
 وایشان از امام علی رضا وایشان از امام موسی کاظم وایشان از امام
 جعفر صادق وایشان از امام محمد باقر وایشان از امام زین العابدین
 وایشان از امام حسین شهید دشت کربلا وایشان از امیرالمؤمنین علی مرتضی
 وایشان از امیرالمؤمنین عثمان ذی النورین وایشان از امیرالمؤمنین عمر فاروق
 وایشان از امیرالمؤمنین ابوبکر صدیق رضوان الله علیهم اجمعین
 وایشان از سید المرسلین خاتم النبیین حبیب العالمین محمد مصطفی صلعم
دویم اذن سلسله غیره چشتیه حضرت ایشان از جانب شیخ
 الاسلام ولسلین شیخ سالار رومی بوده وایشان از شیخ بهاوالدین صامت
 وایشان از شیخ حامدالدین وایشان از شیخ حسامالدین وایشان از شیخ
 نورقطب عالم وایشان از شیخ علاوالدین عمر اسعدالله نور وایشان از
 شیخ سراج الدین ایشان از شیخ نظام الدین دهلوی وایشان از شیخ
 فرید شکر گنج وایشان از قطب الاقطاب قطب الدین بختیار اوشی چشتی
 وایشان از شیخ معین الدین حسن سنجر چشتی ایشان از شیخ عثمان
 هارونی وایشان از شیخ حاجی شریف زندنی وایشان از شیخ خواجہ قطب
 الدین مودود چشتی ایشان از خواجہ ابویوسف چشتی وایشان از
 خواجہ ابویوسف چشتی ایشان از خواجہ محمد چشتی وایشان از خواجہ
 احمد چشتی ایشان از خواجہ ابواسحاق شامی چشتی ایشان از خواجہ ممثا
 علودینوری وایشان از خواجہ ابوهبیره بصری ایشان از خواجہ ابو
 حن یفه مرغشی ایشان از خواجہ سلطان ابرهیم ابن ادهم وایشان از
 خواجہ فضیل بن عیاض رحمه الله تعالی علیہ وایشان از
 خواجہ عبدالواحد بن زید وایشان از خواجہ امام حسن بصری وایشان از
 امیرالمؤمنین علی مرتضی وایشان از سرکاتبان خلافت موجود شفیع روزخرا محمد مصطفی صلعم

چشتی
 سلسله

سیوم اذن سلسله مبارکه هم در ویه ایشان

ن
په اسم
هم در ویه

ایضا از جانب شیخ خود سالار مروی علیه الرحمة و لغفران بود و ایشان از شیخ
نظام الدین مهاجری و ایشان از شیخ قطب الدین مهاجر و ایشان از
شیخ فخر الدین محبوبی و ایشان از شیخ سید جلال جهانیان و ایشان از شیخ
رکن الدین و ایشان از شیخ صدر الدین عارف و ایشان از شیخ بهاء الدین
زکریا و ایشان از شیخ شهاب الدین سهروردی و ایشان از شیخ ضیاء الدین
ابو نجیب سهروردی و ایشان از شیخ وجیه الدین عمر سهروردی و ایشان
از شیخ محمد بن عبد الله معروف بعبودیت سهروردی و ایشان از شیخ احمد اسود
دینوری و ایشان از شیخ جنید بغدادی و ایشان از شیخ سری سقطی و ایشان
از شیخ معروف کوخی و ایشان از شیخ داؤد طائی و ایشان از شیخ جمید مجیب
و ایشان از شیخ امام حسن بصری و ایشان از امیر المؤمنین علی مرتضی و ایشان
از حبیب مجتبی محمد مصطفی علیه الصلوة والسلام

چهارم اذن سلسله مغاخره شطریه

په اسم
شطریه

ایشان از اہم از جانب شیخ سالار مروی بوده کثیر اوراد و از کار که برین فقیر
از زانی دہشت عنایت نموده ازین سلسله متبرک بوده اما اسمای شیوخ را نفرموده و

پنجم اذن سلسله ناجیه حلا جیمہ

حضرت ایشان از جانب شیخ خود شیخ سالار مروی بوده علیه الرحمة و لغفران
ایمان فقیر شرف این اذن مشرف شده بدان ای فخر زند ارجمند که پیران
متقدمین و مریدان سلف که بزرگان دین و دنیا بودند یکی ایشان با یکدیگر متفق و موافق
و در طلب صادق بودند هر کدام ایشان خدمت شیوخ زمین بقدر وسع و امکان یا عملی
ناشایان مرتبه شیخت و ارادت می آمدند و الا هیچ حاسد بی دیانت و هیچ خبیث بی خدمت
شایان مرتبه مریدی نیامده جز جای آنکه شایان مرتبه پیری و پیشوایی کرد و بسبب
عندالت پیران این زمانه و مریدان از حق بیگانه این آمده که جانب یک مبتدع را نگه دارند
و از سایر اکابر دین چون شیوخ عرفا و علماء و اقیاب بر منہ بل بعد اوت پیش می آیند و این
مبتدعان که پیشوا آمده اند نیز دعوی کنند که فلان در هیچ مقام نیست بکذا هر کدام ایشان

بر نیمه نمود و عوس کنند اگر چه در حقیقت دعوس صادقند کقولہ تعالیٰ قَالَتْ الْيَهُودُ
 لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَدَّرَ سَالَهُ
 شیخ صدر الدین بخاری فرموده اند در اتحاد طریقها بین المشایخ کقولہ و شرائط طریقہ ثمانیہ
 جنیدیه و کبرویہ را نیز باین چهار شرط جمع کرده شد تا اتحاد طریقها پنهان معلوم شود و
 تبائن که جهاد صوفیہ گمان برده اند ساقط گردد الی قولہ کل المشایخ قدس اللہ اسرارہم
 فی الحق و بالحق باقی لا تبائن بدینہم والذین یقتبسون مخرجون من الطریقۃ
 جاہلون باسرارہم و ہم قطع الطریق ضالّ و مضلّ بین الخلائق نعم باقی
 سمت با خلق خدا مزاج عاشق + چون شیر و شکر بود موافق + انتہی کلامہ و این
 جہال لایعنی از ان خبر ندارند کہ رئیس طائفہ صوفیہ بایزید بسطامی ہفتاد و پیران خدمت
 کردہ تا بہرہ یافتہ بعد از ان شایانی پیشوائی آمدہ ایضا نقلست کہ حضرت سید علی
 ہمدانی ہزار و چہار صد پیران را دریافتہ و خدمت کردہ بود تا از ہر کدامی ایشان بخرہ
 یافتہ و از ان جہایسی دو مشایخ کبار را اذن دادہ تا بعد از ان دعوت می نمودہ و سہ بار
 از مشرق تا بہ مغرب در طلب مردان خدا قدم زدہ و این متمدان یک قدم از سر خود بقبضہ
 خدمت صاحب دلی پروں نہادہ چگونہ شایان پیشوائی آمدہ و با آنکہ روز چند در خدمت
 درویشی با انواع خداع و فریب اقامت جاہ بگذرانند چون از آنجا یکسو شوند در گوشہ روند
 و دعوی کنند کہ ما را اذن دادہ نغوذ باسدن الکذب الافتراء و از ان خبر ندارند کہ اینجا طول
 صحبت در کار است تا موصوف بصفات علیہ شیخ خود گردد در علم و عمل نقلست از خویش
 معین الدین چشتی کہ چون بخدمت حضرت شیخ عثمان مارونی رسیدم در ان اوان ما
 بہ مراتب شیخوخت رسانیدہ اما بعد از ان مدت بیست سال خدمت شریف را بجا آوردم
 چنانکہ مصللا و توشہ برداشتمہ در خدمت او میرفتم و اسامی پیران کہ بخدمت سید علی
 ہمدانی اند این است اول شیخ محمود مزدقانی دوم اخی علی دوستی سیم شیخ حافظ
 چہارم اخی محسن پنجم اخی حسین ششم جبرئیل کردی ہفتم شیخ خالد ہشتم ابو بکر طوس
 نہم شیخ نظام الدین غوری دہم شیخ شرف الدین در کردی یازدہم شیخ ابیر الدین دوازدهم
 شیخ نجم الدین ہمدانی سیزدہم شیخ محمود اذکانی چہار دہم شیخ محمد ہندی پانزدہم شیخ
 عبد السمطری شانزدہم شیخ علی مصری ہفتم شیخ مراد کردی ہز دہم شیخ عمر کابری

نوزدهم شیخ عبداللہ سقانی پستہ شیخ ابوبکر حربہ پستہ ویکم شیخ بجاوالدین حکمہ
 پستہ و دوم شیخ عزالدین ختانی پستہ و سیدوم شیخ بران الدین ساغوجی پستہ
 و چہارم شیخ شرف الدین منیری پستہ و پنجم رضی الدین پستہ و ششم شیخ سعید چشتی پستہ
 و ہفتم شیخ زین الدین محمد المغربی پستہ و ہشتم عوض علاف پستہ و نہم شیخ ابوالقاسم
 محظوظ کسبی شیخ عبدالرحمن مجذوب سہی یکم محمد بن محمود مجذوب سہی دوم شیخ حسن
 بن مسلم و ایضاً یکے از علما مالکی و التجار پیران زمانہ ما آنکہ بپران چندان باحسان و تطف
 پیش آئینکہ باینکان بلن ان را احترام تمام نمایند و میوازند تا دل شکستہ و خاطر خستہ نہ لردند
 چون جماعہ ستمزدان برخیزند بح و ثنا اور بر سائر آفاق برسانند کہ فلان کس لی سبچ فرد
 از افراد عالم را میرنجاند و ازین خبرندارند کہ ترک آوردن فرضیت امر معروف و نہی منکر حرام
 است بآنکہ از فروض اعیان است و ایشان خود را اعیان زمانہ در دین دنیا گیرند لقل است
 کہ بہتر عیبی صلوات اللہ علیہ در غاری در رفت بقصد انقطاع از خلق اما حضرت جبار جہاندار
 وحی نازل نمود کہ اکثر عبادت تمام اولاد آدم را بجا آری از تو قبول ارم مگر آنکہ با مردم باش
 با دوستانم دوستی کنی و با دشمنانم دشمنی بضرورت برآمدہ با مردم معروف و نہی منکر مشغول
 شد در بوستان شیخ سعدی شیرازی علیہ الرحمۃ آورده ابیات

نقل از میرالدکلم

بگفتیم در باب احسان بسے	ولیکن نہ شتر طست باہر کیے
بخور مردم آزار را خون و مال	کہ از مرغ بد کندہ بہ پروبال
یکے را کہ با خواجہ است جنگ	بدستش چرامید ہی چوب و سنگ
براندازینجے کہ خار آورد	درختے تو پرورد کہ بار آورد
بمنخسایے برہر کہ او ظالم است	کہ رحمت بروظلم بر عالم است
جہان سوز را کشتہ بہتر چہ راع	یکے بہ در آتش نہ خلق بدراع
ہر آن کس کہ برد در رحمت کند	ببازوے خود کاروان می زند
جفا پیشہ گان را بدہ سر بباد	ستم ہر ستم پیشہ عدلست و داد

وقی الردع علی اهل الحق والبدع سکوت از امر معروف و نہی منکر با قدرت بر امر
 معروف و نہی منکر حرام است قال علیہ السلام مروا بالمعروف وان لم تعلموا بہ
 ایضا الامر بالمعروف من فروض اعیان انتہی الحمد کہ این شرف امر معروف

و بهی منکر درین ایام فساد حضرت شیخنا را و فقیر الضییب آمده چه در اخبار صحیح آمده
 که جمیع اعمال نیک در جنب بهادتی بسبیل الله چون قطره است در دریا و جهاد در جنب
 امر معروف و نهی منکر چون قطره است در دریا عظیم حضرت شیخنا را سبب برین بوده که
 اکثر اوقات در اطراف و جنوب سکنت می گشته با اهل هوا و بدعت بگت و جدال می نمود
 خاصه نسبت لالظهار الجاه و آن متمدن در اشرفه عالم می کرده و در میان عوام و خواص
 اعلام صریح با آواز بلند می فرموده که ازین متمدن بهتر از نمایند و تبعیت نمایند تا هلاک
 دارین نه گردید و افغانان این ایام را نیز سبب برین بوده چه هر گاه که شیخ و عالم در این ایام
 در میان ایشان پیدا شدی تا از نظر حضرت شیخنا و امامان از نظر فقیر نکند شتی ایشان
 اقوال افعال او را قبول نمی کردندی بل بعضی که خدا یان او بس جمع شده مارا و آن نوز
 در آئینه راز بجز بگت و امتحان احوال یکجا کردند که تا کیفیت احوال معلوم می شد
 تار و زری بی عسر و پیر چالاک هر دو برادر از پیر افغانان خطک برین حد و در رسیده
 بودند و مردم ایندیار خوشمنه که ایشان را و حضرت شیخنا را یکجا سازند پس مخد و منا و اما
 از روی ظاهر و باطن در یافتند که ایشان چه خواهند گفت و زه کاغذ را در دستار چه خود
 پیچیده یکی از متعلقان خود داده و فرموده در زمانیکه من روی بجانب شما آرام شما این
 را در مجلس اندازید تا بعد از حضور همه بیکر حضرت شیخنا سکوت و زبیده بقصد آنکه از جانب
 عالم چه پرسم بعد از زمانی پیر چالاک بر دوزا نوانده چنانکه رسم جنیان و مفتیان است گفته که
 امروز از آسمان هفتم بالای عظیم بر زمین رسیده حتی که یک سر او بمشرق و سر دیگر او بمغرب بوده
 هیچ میدانند که یکجا رفته باشد حضرت شیخنا بر محض سفارت و ضلالت او تبسم نموده و فرموده
 که نیامده و نه شما دیده این هنگام یا خود را اشارت نموده تا دستار چه را در میان مجلس نهاد
 این هنگام حضرت شیخنا در تقریر در آمده که از زمین تا آسمان یا نصد ساله راه است و پنهان
 نیز یا نصد ساله راه پنهانی دارد و از آسمان دنیا تا به آسمان دیگر نیز یا نصد ساله راه است
 و علی هذا القیاس هر آسمان یا نصد ساله راه پنهانی دارد و یا نصد ساله مسافت دوری
 میان یکدیگر دارد پس تا به آسمان هفتم هفت هزار ساله راه می گرد چون نظر شما این مبلغ
 بعد را در یاد برین دستار چه از روی ظاهر و باطن نظر کنید و بگوئید که چه چیز است آن چنان
 بی نظیر بنا بر ضرورت کقول من قال بریت وقت ضرورت چونساند گردید

دست بگیرد سر شمشیر فرموده که درین میوه هست از موی دنیا چون مردم با
 بکشوند ذره کاغذی را در یافتند تا آن جا بل کجالت هر دو جهانی نخل گشته در فتنه
 هذا القیاس حضرت شیخادری بخت وجدال بل ضلال سعی بلیغ نموده و چون این فقیر تبار
 ربانی بر جاده علم و سیر در آمده و بر سجاده شریعت مصطفوی ثبات یافته و بحضرت لیل و نهار
 سفر و حضر شیخ مشرف شده این هنگام در بعضی ایکنه اگر حضرت ایشان همراه او بود هر طریقه
 بخت وجدال را باین فقیر سیر و چه او از استغراق شغل باطن فارغ نبودی و در بعضی ایکنه بی
 همراهی حضرت شیخ بخت وجدال مینمودم تا اکثر اهل هوا و بدعت را نابود ساخته هم از آنست
 که اهل هوا بتماهم دشمن این فقیر آند و الا بیچ عداوت دنیاوی در میان فرشته الحیدر که
 تا نوبت موت برین مضمون استقامت دارم و مقیم خواهم بود انشاء الله خیر المتعال
 القصه مدت دراز روی نیاز بران استانه غریب نواز نهاده بودم و از قید ماسوی اید
 اطلاق رسیدم بودم چه حضرت ایشان دائم الاوقات در مراقبه و ملاحظه من بوده اند پس
 چون طلاب زمانه بشرق لقاء او مشرف می آند در بدیهه از قید ماؤمن می رستند
 کقول من قال بیت چوری خوب می بینم خدایم یاد می گردد چور و زشت می بینم سی فریاد می آید
 و قوله علیه السلام النظر الی حسان الوجوه عبادة امام محمد غزالی علیه الرحمة فرموده اند
 که مراد ازین وجوه و جوه علماء القیاس است چه شیخ بحد حسن ایشان نیز سرد روزی چند از
 حضور غافل ماندم بعد از شرف ملاقات حضرت شیخنا سبب مانعت پرسیده گفتم دست خالی
 بخدمت بزرگان رسیدن اوب نمی بینم حضرت ایشان اعراض نمودند و فرمودند آنا نیک است
 و غیر ذلک دنیا در نظر من میگذرا نند و کتفه می آرند آنها را من یار و مرید نمیدانم بل از ایشان نمیدانم
 از و اهب حقیقی تصور میکنم ولیکن اجاب اصحاب من کسانی اند که از من بهره برند و از احوال
 آگاه گردند الغرض چون دنیا سرامی اقامت نیست بل مکان پرندت و وحسرت و منزل حلت است
 در سال صد و نود و یک حلت بادولت نمودند و دنیا و دنی را از انفاست قدسیه خویش خالی
 ماندند تا بعد از ان لشکرهای اکبر بادشاه بدین مردم توجه نمودند اما هیچ وقتی حضرت ایشان در
 میان این مردم قصد اقامت نداشتند بل هر سالی بتهیز بیرون رفتن می نموده ولیکن بمحاکمه
 قید الما اشمن قید الحدید و هم از ان روی که حضرت شیخ سالار رومی ایشان را فرموده
 بودند که مسکن شما در کوهها خواهد بود پس بعضی چیزها مانع می آید و گاهی اولس جمع شده نضع

چون نظر کنی در

در این کتبه در کتبه

وزاری می نمود که در همین سال توقف فرماید تا چه خواهد شد چنانکه رسم افغانانست
 که مرد و بسند را بخوشی و ناخوشی نگهدارند و ایضا چون ماخذ شریف ایشان ازین خاک بود
 دین خاک وطن اقامت آخرت گرفته و این فقیر را نیز همین معاملة مانع آمده و ایضا درین
 حدود و جوانب تقویت اسلام بر هیئت شریعت پاک پیغمبر علیه السلام دیده نمیشود تا توجه
 آید بل درین حدود و اطراف اندک و بیش کلماتین محمدی علیه السلام درین مردم رواجی دارند
 چه این مردم از آن پس که بشرف خدمت حضرت شیخنا مشرف شدند حق را از باطل در
 یافتند تا اگر به هوا نفسانینه تبعیت مخطوطات شعواریه و محبوبات شیطانیه آرد آخر
 الامر رجوع بهمین عقیده سنت و جماعت است می آرد و بعد از رحلت پادولت حضرت
 ایشان تبعیت اولاد شریف ایشان اختیار کرده اند و میباید از درگاه ذوالجلال انست
 که اهل بیت او را هرگز نائل بجانب هوا و بدعت نه کرده اند چه از اول تا به آخر با وجود ایشان
 همگی مستقیم جاده شریعت محمدی آمده اند و ایضا حضرت ایشان در یافته بودند که سبب ضلالت
 سادات دوستی مرتضی است بیشتر از خلفا ثلثه و بالتفصیل نمودن مرتضی بر خلفا ثلثه و یا غور
 در زین سادات بر سبب ترک آوردن اعمال است پس این نوع عقائد را بروقی عقائد
 اهل سنت و جماعت هنوز در ایام طفولیت اطفال خویش تعلیم نموده بودند و بکذا اولاد
 ایشان این معاملة دارند باطفال خویش الحمد لله علی ذلک نقلست که چون ناصر خسرو علیه
 الرحمة زنان را و مردان را جمعیت داده ذکر جل می فرمایند خواه از خواجها ترک بد نوشته
 چونکه خلاف شریعت بجا آوردید آتش را باین جمعیت نمی باشد مگر بنساید یکدیگر که این هنگام حضرت
 ناصر خسرو صدوقی تراشیده و پنبه و آتش ادران صندوق بالای یکدیگر تیر تیر نهاده درین
 کرده و نوشته که نظر مردان این مقدار تاثیر می دارد که آتش باینه فساد و عناد نمی زوزد
 چون صندوق را بکشوند پنبه در لطافت خود برقرار بوده حتی که ذره از ذرای او زردی
 نیافته بود و آتش بر حرارت خود سوزان و تابان آمده پس این جمعیت مردم را شاید که گرامت
 ایشان بدینجا رسیده باشد و نسبت نسبت حضرت شیخنا برین جمله بار میگرد
 که حضرت ایشان بن قنبر علی بن سید احمد نوز بن سید یوسف نوز بن سید محمد نوز بخش
 نوز بن سید احمد بن سید براق بن سید احمد شتاق بن سید شاه ابوتراب بن سید
 حاد بن سید محمود بن سید اسحاق بن سید عثمان بن سید جعفر بن سید عمر بن سید محمد

بن سید حسام بن شاه ناصر سرو بن سید جلال گنج علم بن سید میر علی بن سید
 عبد الرحیم بن سید محمود کی بن سید محمد مهدی بن حسن عسکری بن سید علی نقی بن سید
 محمد تقی بن سید امام موسیٰ رضا بن امام موسیٰ کاظم بن امام جعفر صادق بن امام محمد
 باقر بن امام زین العابدین علی صغر جهم انداجعین بن امام حسین شہید دشت کربلا بن
 بی بی فاطمہ زہرا منکوحہ مطہرہ علی مرتضیٰ بنت سرور کائنات خلاصہ موجودا شفیع روز
 حشر محمد مصطفیٰ وحبیب مجتبیٰ صلی اللہ علیہ وسلم پاکا بادشاہ کہ تصرف کل و جز
 مخلوقات اسافل علی درخت حکومت حکم محکمہ کست قادر اربا رجا کہ مر بو بات
 ذرا تر موجودات محتاج تربیت متین و مبرم نشت امید از تصرف بالکمال تو آنکہ از تربیت
 بی زوال تو اینکہ اولاد این بزرگان آخری و اولی را بر جادہ شریفہ مطہرہ محمدی ثابت داری
 و از او لے باخر سے بر عقائد سدا اہل سنت و جماعت ثابت بری و در مادام اعمار و شوک
 ایشان از برین عقائد ثباتے بخشی و از انفا سق سیئہ ایشان اموات اہل ہوا را چھاتی کشتی
 و از برکات عالی در جلال اولاد مذکورین و اولاد این فقیر را نیز برین اوصاف مذکورہ مدعوہ
 موصوف سازی و بشری علم با عمل کلیئہ عقائد سنیتہ بخلل مشہور عالم و معروف سازی
 یا اللہ العالمین و یا خیر الناصرین بر جنتک یا رحم الراحمین چہ فرزند ناقابل اموات از
 حیات بہتر و گمنامی پدر از تبدیل نیکنامی ببدنامی اولیتر کقول من قال **سپست**
 فرزند لثیم طبع و بدگیش و رنج پدرست و محنت خویش و فرزند خوشست اگر خلف ناد
 ورنما خلقے بود تلف باد و شیر را بچہ همی ماند بدو و توبہ پیغمبر چہ میمانے گو
 از ایام طفولیت یاد دارم کہ مادرم بعد از اداسے خمس صلوات دعا با اخلاص بر خجلہ
 اختصاص نمودی یا اللہ العالمین اولاد ما را بر جادہ شریعت و سیرت آدمیت بر خورداری
 بخشی و الادرایام طفولیت کہ گناہ و معصیت نہ کردہ باشند شرف سعادت موت ارزانی
 فرمائی پس در خوردی در باطن خویش از مادر باشکوہ بودیم و در بزرگی چون رویت برین
 مضمون در نظر در آمد کہ این دعا از واجبات مادر و پدرست دعا مادر را بر خود مرض گردیدیم
 چہ سبب وصول این فقیر بدین رتبہ و درجہ از اجابت آن دعاست الحمد لله علی فلک
مذکرہ سیوم در توضیح احوال خسارت مال ابتدا و انتہا و تنقیہ این ایام کہ اعداء
 دین پاک محمد علیہ السلام آمدہ لعنہم اللہ علیہم و آلہم کسانیکہ از کثرت از دعای تمام ایشان

نہ روزہ سیوم

کلام عالی مقام محمدی بحد صدق سیده کما قال علیه السلام ان الدین بدعویها و
 بدعوی خود کما بدعوی بالقرآن و از غایت تغلب اهل هوا بر اهل خیر ساکنان آستانه
 طریقه شریفه سنت و جماعت بحد غربت سیده کما مر یعنی چنانکه در زمان ابتدا ظهور نبوت
 بران حضرت ارکان فتوت و در او ان انشاء نزول حی بی منت بران سرور بارتبه دین پاک
 سید المرسلین بحد غریب بوده و از نصرت ناصران اهل ایمانست بغایت بی نصیب بوده که هیچ
 کدام از مؤمنین و مؤمنات اظهار احوال خیر مال خود را در میان یکدیگر چه روشن نسختی
 بل طریقه محبت اهل دین و دیانت و اظهار عقاید سنیه اسلامیته را بر یکدیگر خفا در بایسته
 پس در دو لیسین که زمان انقضاض نبوت سید المرسلین و غالب آمدن طوطی کفر بر طور دین
 باشد نیز غربت دین و اهل دین بحد اول سده نعوذ باسد من الحور بعد الکور چه از تغلب اهل هوا
 و اهل اعتماد بر سنت مصطفی صلی الله علیه سلم کلام حق را و حق مطلق را جهرا و جلا نتوانند بر
 اهل اعصار و ساکنان دیار خود تا کما حقته رسانیدن و پرده کلام ناحق و خورده کفر مطلق را
 کما یبغی در بیدن و ظاهرا گردانیدن چه اهل ضلال مؤمن موحدا را بعد اوت و بلاکت پیش آیند
 اکثر اوقات عزت او را به حقارت بدل کنند بل مؤمن موحدا را کافر تصور کنند و عالم حق گوی
 را مضل و شیطان گویند حتی که کشتن و رنجانیدن او را از جمله غر و جهاد فی سبیل الله میگویند
 و برین رنجانیدن امید جزا و جزیل اخروی میدارند چنانکه دیده میشوند از متمدان این ایام
 و از اتباع این فقیر زهی اوضاع دیگرگون و نوبت بوقلمون که این مردم دون کفر اسلام
 داشته و اسلام را کفر گرفته اند نعوذ باسد من الطریق المغضوب علیهم و در دلیل العارفين مسطور
 است علامت شقاوت در دنیا گردار بد کردن و چشم نیکی داشتن است آنچه حق است از رو
 تحقیق چنانکه بر جهودان و ترسایان راه رست پوشیده گشته اکنون بر متاخرین این است
 همچنان پوشیده مانده چه از غایت عناد و عناد عثمان از دست علماء اقلتیا در بر بوده
 و بدست اهل بدعت و هواداده خود با باصحاب فرمت مانند ساخته امید نیست که یا
 بسلامت بر نهد اما سر دفتر این کفار و سر حلقه اهل کار از طریقه شریفه شریعت محمدی درین
 دیار برقرار یک است چه از فتنه او جهان بفساد پر شده و بیان مانده با اهل علم و صلی و عرفاء
 مؤمنین و مؤمنات یعنی بر آمده اند کما سنین انشاء الله العزیز المتعال القهصم بدان
 است که فرزند کجانبیوند و اسے بعضه بهره مند در حد و وقتند باز موضعیت کالی کریم نام
 چند قبائل افغانین چون اورم و انصاری و غیره در ان متوطن اند اما سماع است از سیرم

که انصاری اصلا افغانان می باشند بل بعضی قریش میخوانند و بعضی از اولاد لوتر
 پیغمبر علی بنینا و علیه السلام میدانند و غیر این چیزهای دیگر نیز میگویند چون در عجم النساء
 مختلط آمده و تفریق نموده حقیقه انساب معلوم نیست اما اکثر این مردم اهل صلاح
 و اهل علم میباشند اما چون بدایت باری تعالی موقوف بر انساب نیست چه کثر
 اولاد پیغمبران کافر شده و از شرف اولادی بدررفته اند کفره تعالی لیس من اهلک
 و ایضا شرف راهی است رست موقوف بر صلاح و زهد و عبادت نیست چه قصه شیخ صنعا
 را شنیده باشی که در ریاضت چه جهد و زهد و کانت سر رفته و این پیر تارک نیز در بدر
 احوال چه ریاضت اختیار کرده بود آخر الامری بکفر و رافتاد و ایضا سعادت صراط مستقیم
 موقوف بر علم نیست چه شنیده باشی که بوعلی سینا امام اهل منطق بنهایت علوم رسیده
 بود آخر الامری رفت و این بایزید نیز قدر تحصیل کرده بود بل بدایت باری تعالی موقوف
 فضل و عطا اوست و انقیاد بنده بر او هر و نواهی محمد مصطفی است بلا بحث و جدال در آن پس
 ازین مردم انصاری شخصی بود عبد السلام اهل علم و صلاح مدرس آن دیار بود یکی از تلامذ
 خود ملا پاینده نام را بحد کمال رسانید حتی که اهتمام درس گفتن را بد و سپرد و او را خلیفه
 گردانید و چون از تاریخ هجرت نبوی علیه السلام چند از نهصد گذشته یکی از فرزندان
 خویش بایزید نام را نیز بد و سپرد تا تعلیم و تعلم کما یبغی بجا آرند مدتی ملا پاینده جهد
 و جهد نموده او را بحد اعتدال علوم رسانید و چون این بایزید مبلوغ رسیده باجماعت
 تجار بسمرقند رفته بر قدر وسع مال خود اسپان تجارت آورده بعد از آن بهند توجه نموده
 چون در موضع جلند رسید زنی را خواسته از مردم افغانان لودی شنستی نام اما با ملا
 سلیمان او را ملاقات افتاد بعد از صحبت روزی چند او را کافر مطلق گردانید و مجالسته
 جوگیان نیز اختیار کرده و عقیده تناسخ و اوتار جوگیان را در دل خود متمکن ساخته و چون
 پسر کلان او شیخ عمر متولد شد بعد از آن روی بوطن خود نهاد بعد از مدت کفر خفی خود را
 در آن میان باظهار رسانید پدرش او درش قصد کشتن کرده زخم کاری بدور رسانید
 حتی که مرده تصور کرده در بدیهه تو به بجا آورده و تجدید ایمان مقرا شده آخر الامری چون
 رسته و صحت یافته گریخته از راه کابل ننگهار در آمده روزی چند را در خانه ملک سلطان
 همند گذرانید اما چون این ملعون مرد زیرک و تیز فهم بوده در امور دینا در یافته که این فرد

فصل در بیان احوال
 و احوال بایزید
 و سایر اولاد لوتر

که این مردم بکفتار بیدار من غرور نخواهند و زید چه همه مردم سنی و دینی اند از آن
 بجانب پر شور بدر رفته در میان مردم غور کجیل قبیله خلیل مقام و منزل گرفته آوازه
 پیری در داده تا سائر عوام ایام چون مردان و زنان و جوان و دختران در مجلس او
 جمع می آمدند و کلمات کفر و الحاد او را بلوش میکردند می چون شخصی را معتقد خود میدید
 او را خلوت می فرمود تا بالکلیه از اعتقاد اسلامیه آن ضعیف دین را بدر می برد چه مرد را
 بازن یکجا خلوت میداده تا به واسطه نفسانیه ایشان بر عقائد سنتیه و امور شرعیه غالب
 می آمد زیرا که نفس مؤمنین و مؤمنات مجوس شریعت است و هوای نفسانی را باو مخالفت
 و مجادله و شریعت در دنیا بر عوام ارشاد می نماید نه بر خواص که علماء و اقیما باشند چه شریعت
 بتمامه حسن است و حسن را اهل خرد و قبح نمیگیرند پس هر که بنده می از بند نجات بخشد هر آینه
 آن کس از دوستان جانی و مچکان دو جهانی و س می گردد و هم ازین جا است محبت
 پیغمایت مریدان مانه پیران مبتدعان خود را زیرا که در حین مجادله هوا، نفسانی یا شرعی
 ربانی ایشان جانب هوا را تقویت میدهند پس اهل هوا که مریدان شقیق باشند
 از روی هوا ایشان را دوست میگیرند نه از روی سنت چه اگر محبت ایشان بر طریق
 سنت بودی نه بجد بودی که گاهی پیران خود را خدای گویند و بعضی پیغمبر میگویند
 و بعضی مهدی میدانند و بعضی مامون از خوف خاتمه و اهل جنت یقین میدارند و برین
 معتقدات کافر میگردند چه محبت پیغمایت است در حق خاتم پیغمبران محمد علیه الصلوٰة و السلام
 نیز ممنوع آمده کقولہ علیہ الصلوٰة و السلام لا تطرونی كما اطرت الیهود عیسی
 بن مریم و قولوا عبد الله و رسوله القصه آن خلوت ایشان بشکته منہیات و سفاح
 می آمده نه کلبه ریاضت و فلاح چه هوا در نفس آدمی چون آتشی است در سنگ و قربت صورت
 مرد بازن همچو فولادی است که بزودی آتش از سنگ بدر می آرد و چون مریدان خود را ذکر
 خود را پوشیده می فرمودی هر که هم از افغانان و هندوان را هم بزبان ایشان سخن کفر
 و الحاد می نمودی که این ذکر است و در زمان ذکر دادن شرط کردی که این را به هیچ فردی
 از افراد زمانه بیان نکنید چه دانسته بود اگر علماء را ازین سخن ناموجه اطلاع شود هر آینه عیب
 من مطلع کردند و مریدان از متابعت من بر بایند پس بعد از خلوت آن جا اهل بے تمیز کافر مطلق
 می آمد چه محاملات و همیه و دلائل عقلیه در اعتقاد او متکلف می آمد و از تقلیبات شرعی منقولات

ائمه متفرقی گشته و در مذہب اباحت درمی آید کفر اول این متمدان آنکه کل اشیا موجوده
 را خدا میساختند و مخلوقات صوری را ذات خدا میدانستند نفوذ باسد من الکفر والالحاد
 در جواب میگفتم ای جهال للیعقل ای حقا غافل هستی شما بسنگ و کلوخ مانند نیست
 که از خود و از غیر خریدارید و هستی شما به گاو و خر مانند نیست که عقل ممیز میان خیر و شر ندارد
 و چون در خیر و شر دنیاوی چمد بجدے میکیند که جان می کیند و خون می خورید در اینجا نیز
 تامل و تفکر باید کرد که اشخاص صوری و این اعیان ظاهری پیش از آنکه نبودند خود بر تبه صوت
 و ظهور رسیدند و یا غیرے ایشان را رسانید اگر غیر ایشان را صورت بسته و بظهور آورده
 هر آینه آن غیر را ما خدای گوئیم و اگر از نیست مطلق خود هستی مطلق آمده اند بلا ایجاد
 غیرے پس آن قدرت متوهمه که شما در حق ایشان اثبات میکنید اکنون موجود هست یا نه
 اگر با تفتاد آن قدرت و سلب آن رتبه قایل میگرددید این محض سفاہت شما باشد چه در
 زمان عدمیت محض کسب قدرت خود تا بر تبه وجودیت رسانیده بجه از وجود قدرت
 ایشان را که از ایشان ربود و اگر بقاء آن قدرت قائلید پس قدرتی که در زمان عدمیت
 صورت بخشی کند در زمان وجودیت چون صورت بخشی نکند شاید و باید که اشیا مختلف را
 در یک مان و آوان پیدا بسیار دو با هر کدام این صورتها در بدیهه کسب مشیت خود بمراد
 خود برسند با آنکه هیچ فردے از افراد عالم کسب مشیت خود برودی زود بمراد خود نرسیده
 زیرا که اگر اینچنین بودی پس فقراء و داقین را اراده بران است در حالت محضه که هم در
 وقت زراعت کاشتن محصول زراعت بدست آید اما چون اراده باری تعالی
 بران رفته که تادت ماشاء الله نگذرد و یا بگذرد اما از فضل باری تعالی نرسد دانست
 و همقان نیاید و ایضا هر کدام از شکر بیان را اراده بران است که در انعام و اکرام سلطا
 میچکند از و منعم تر و مکرم تر نباشد و درین باب چمد تمام کند اما چون اراده باری تعالی بران
 نرفته میسر نمیکرد و با آنکه درین اندیشهها سوخته و بنا و ک احتیاج و اشتیاق دوخته رفته اند
 چنانکه اکبر بادشاه تمام مملکت هندی در دست او بوده و درین باب فرموده است
 عمرے که نشد صرف سمرقند و هر یو بد افسوس که در آگره ویران بگذشت
 و ایضا هر کدام از پیران زمانه اراده بران دارند که تمام مردم از معتقدان ما گردند اما
 چون اراده باری تعالی بران نرفته معتقد نمیکردند چنانکه پیر تاریکترین حسرت مرده بدو

کفر اول بزرگ

رفته و ایضا هر گدم از انبیا را نیز این اراده بوده که تمام اولاد بی آدم مسلمان گردند اما
 چون اراده باری تعالی نرفته مسلمان نشدند و اگر این صورتها بر ایجاد غیر قدرت ندارند و یا
 در غیر خود تصرف کردن نمیتواند پس چون بر خود قدرت دارند و در خود تصرف کردن میتوانند
 از آن رو که از عدم محض خود را بوجود آورده اند پس اکنون چون هر کدام از این صورتها ضعیف
 و شریف برستی خود محبت بجد و شفقت بیعد دارند باید که خود را بمرودند نهند و هستی خود را
 بنیستی بدل نکنند و دلیل بر محبت آنکه اگر تمام دنیا در ملک یکی باشد و بدان خود را از مرگ
 خریدن ممکن باشد همگی را فدا نمود کند و ایضا از جای قتل ضرب هر کدام از صورتها احترام
 تمام دارد و الا پیر تاریک در زمانیکه محسن خان غازی در تنگنهار شکست داده چون پیاده
 گریخته و بکوه سوار شده و از غایت تشنگی جگر او سوخته و بعد از مدت هم از آن سبب مرده
 و یا سوار شده و یا در تمام عمر چه مردم را به چوگی گرد بر گرد سر خود می نشانده تا خود را از زرد
 و دشمن نگهداشت پس چون هیچکس این صورتها در حالت وجود نیست این قدرت میسر شده
 در حالت عدمیت اولی که ایشان را قدرت نباشد و چون سلب قدرت ایشان بدلائل را چه ثابت آید
 هر آینه نیت ایجاد کننده این صورتها و تصرف کننده درین چیزها بگریه ایشان و آن غیر از آنکه
 میگوئیم و ایضا آن قدرت ممکن که درین چیزها معاینه کرده می آید آن نیز با ایجاد آمدن تشنگی ایشان
 موجود آمد و آن قدرت است که برفیق توفیق باری تعالی عمل آید نه آنکه خود عامل باشد و ایضا
 آنچه انبیا و اولیا و اعداء را معجزه و کرامات و استدراج می باشد آن از تصرف ایشان نیست بل از
 امور اتفاقی است که اراده ایشان باراده باری تعالی موافق می افتد و اگر ایشان از تصرف بودی خود را
 را بمرودند و اگر انبیا و اولیا بمرودن راضی بودی فرعون راضی نبودی چه دعوی خداست
 میکرده با آنکه در دنیا رود نیل باراده او پیدا شده بود و علی بن ابی طالب در لائل نقلی عقل
 را اکثر من ان حصی برایشان حجت می آوردم اما اکثر ذلایل عقلی را کار می آید چه این کفا
 بی اعتبار از ذلایل نقلی انکار تمام میدهند اما از آن رو که در تفسیر مدارک مسطور است که
 کافر بیک صورت و هیئت قرار و مدار ندارد هر سخنی که موافق طبع هوا ایشان باشد آن را حجت
 میسازند چون در یک تقریر فرمودند کفر دیگر اختیار میکردند و می گفتند که ما صفات خداستیم
 چنانکه روزی ما را با خلیفه این ملعون ملاقات افتاد شیخ پانصد نام بجدی در کفر آرم
 گرفته و از آن سهم خیس آن لعین را بجزای گفته و چون افغانان مسلمانان را با خود برده بودم

و آن لعین با جماعه متمردان خویش بوده اولاً مصلحت قتل حضور من در میان نهاده آخر
 الا مصلحت بران افتاده که اول بحث وجدال و در معاینه کنم بعد ازان بروفق اراده خود
 عمل کنم تا فرمودند که هر چه داری بگو و این فقیر از آنجا که یکدیگر صد جلد لانت خدا شاهد است
 که در هیچ زمان هیچ اوان از ضرب و قتل محمدان و مبتدعان زمانه نرسیده و فرار نموده بل
 شهادت مقبوله را از الله تعالی با دعوای مقرونه با جابت طلب میدارد الحمد لله علی ذلک
 تا بعد ازان در تقریر در آیدیم و فرمودیم که شما چون خود را صفات بارسیجا میدنید این کفر تمام
 شماست آن کفار بیداران از آنجا که از روشن جهل سفیاست بیگسارگی غوغا نموده که ما خود را
 ذات خدا میدنیم و شما از مرتبه صفاتیته نیز بدر می برید گفتیم بروفق مدعا خود دلیل نقلی دارید
 یا دلیل عقلی گفت دلیل نقلی اینکه **إِنَّ اللَّهَ مَعَ كُلِّ شَيْءٍ حَاطٌّ** و عقلی آنکه حق تعالی
 در یاست همه چیز را گرفته گفتیم ای جماعه متمردان جمله قرآن دو از ده لکه و سیزده هزار و صد
 و سی حروف مقرر آمده و ایضاً عدد حروفات تبحی و عدد کلمات او جمله در تقریر و تحریر آمده اند
 چون شما یک حرف از ان جمله کم ساختید و کلمه علی را بکلمه مع تبدیل اوید کافر شدید زیرا که
 کلمه علی سه حرف است و کلمه مع دو حرف و اینجا **إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَاطٌّ**
 وارد است نه مع گفت پیرایران رفته که محمد صلی الله علیه و سلم اینجا فراموش کرده و غلط خوانده
 کلمه مع را به علی تحمیر نموده و ما را ازان یاد داده نعوذ با الله من لکفر الصریح گفتیم ای جماعه سفیما
 و ای طائفه حتماً این تقریر شمارا و پیر شمارا بکفر رسانیده بد و دلیل نقلی آنکه **قَالَ اللَّهُ تَعَالَىٰ**
سَنُقَدِّمُكَ فَلَا تَنْسِيٰ حق تعالی بسیار قرآن از محمد علیه الصلوٰة و السلام نفی فرموده
 و انکار قرآن کفر باشد **نَقَلْت** هر که گوید که فلان فرشته غلط شده و یا غمراشیل غلط
 شده روح فلان قبض کرده و یا جبرئیل غلط شده کافر گردد چه فرشتگان پیغمبران خدا نیستند
 و از پیغمبران خدا غلط آمدن نمی باشد پس هر که پیغمبر را بخلط شدن نسبت کند کافر گردد و عقلی
 آنکه هر که از ارباب تصنیف باشد او نیز چون تصنیف کند کرات و مراتب صحیح و سقیم از امطالع
 میکنند و بجا حجت میرساند آن هنگام مردم میرساند پس محمد علیه الصلوٰة و السلام با آنکه کرات و مراتب
 قرآنی خوانده چو این سخن را در نیافته و یا آنکه الله تعالی عالم السرخین است و وحی نازان مقرون
 و محمد علیه الصلوٰة و السلام را از نیسان خود اطلاع می بخشید و ایضاً پیرشما این سخن با بقوه علم
 دریافته و پیغمبر بوجی جبرئیل است اگر بقوه علم بود کلفاً را شنید و ائمه دین را بودی که

فوق و تحت
 کلمات
 کلمات

علم پیشما معلوم ابنا جنس ما نمیرسد زیرا که در هر دعوی او را نه میت بدلائل عقلی و نقلی میسازیم
 چه جائے آنکه معلوم عرفا سلف نسبت کرده آید و اگر بوحی جبرئیل میگویند کافر میگردد و بدو
 دلیل نقلی آنکه قال الله تعالی ما کان محمد ابا احد من رجالکم و لکن رسول الله و خاتم
 النبیین پس چون محمد علیه السلام خاتم پیغمبران آدم و حوا جبرئیل منقطع گشت و انکار از قرآن کفر
 باشد چه بعد از محمد علیه السلام دعوی پیغمبری کفر است و در عقیده ابو معین نسفی آورده
 بر که بعد از محمد دعوی پیغمبری کند کافر گردد و اگر شخصی دیگر بدو معتقد شود آن نیز کافر گردد
 و اگر شخصی درین امور مشکک آید او نیز کافر گردد و عقیده آنکه پیغمبر در زمان جواز نبوت بلا
 اقامت معجزه ثابت نیامده و یکی از معجزات ذوالبرکات محمد آخر الزمان آن بوده که هرگز در
 جنگ گاه خود از دشمن نگریند و پیشما از دست محسن خان غازی پای پیاده بکوه برآمد
 و ایضا محمد علیه السلام سنی سه بار مهتر جبرئیل علیه السلام را بر منکران ظاهر کرده یعنی بر
 صورت و صفت خود فرود آمد و بالهای مبارک از مشرق تا مغرب سیده تا که جمله سنی
 آدم از مؤمن و کافر معاینه کرده چشم سر میزدند پیغمبر را یکبار ظاهر نشاند و غیر ذلک معجزات
 پیغمبر آخر زمان از حد و حد خارج اند پیشما چو یک معجزه پیدا نیارد و اگر چیزی از خوارق
 عادات از وظایف شود آن استدراج و مکر الهی باشد در حق او نه معجزه و اگر چه بر مثال معجزه
 چیزی پیار دهم پیغمبر نگردد چه نوبت پیغمبری محمد آخر الزمان مقرر آمد و بعد از اوین دعوی منقطع
 گشت هر که دعوی کند کافر گردد القصه گفتیم تاویل آیت کریمه آنکه احاطه او بر حسب علم قدرت
 اوست نه آنکه عین چیز ناآده و چون شما فرمودید که حق تعالی دریا است و همه چیز را گرفته بدین
 تقریر هر دو دعوی شما باطل آید یک آنکه تمام ظهورات صورتها ذات باری تعالی میگفتند و با خود
 فرمودید که احدی همه چیز را گرفته پس شینیت میان احدی و میان اشیاء ثابت آمد و غیرت
 میان خالق و مخلوق محقق گشت چه گیرنده و گرفته شده و احدی با عقل و طبع و نقل است
 اگر دست رست شخصی دست چپ را بگیرد و اینجا نیز شینیت و غیرت ثابت می آید چه دست
 رست غیر دست چپ است و اتحاد گیرنده و گرفته شده وقتی باشد که دست رست خود را بگیرد
 و یا دست چپ خود را بگیرد و این ممکن نیست و دیگر آنکه اشیاء را صفا باری تعالی میگفتند بدین
 مضمون که گرفته شده اویند نیز این قول شما باطل آمد و مثال بطلان قول شما آنکه یک از شما
 دست این فقیر را بگیرد بقوت تمام خود اگر من دست خود را از و خلاص کردن نتوانم صفت

من مغلوب باشد و صفت او غالب پس صفت غالب از او زائل نشود و لیشی مغلوب
 متحد نه گردد چه اگر با مغلوب متحد آمدی مغلوبت از او برفته و او را نیز غالب میگفتندی و صفت
 مغلوبی از من جدا نگردد و با غالب متحد نگردد چه صفت قائم بموصوف میباید و از موضوع
 جدا نمیکردد پس اگر ائمه تعالی همه چیز را گرفته بهمان گرفتن صفت او آمد و گرفته شده
 غیر او ذات و صفات او اند چون تقریرید بخارسانیدم ملعون ازین سخن فرار نموده گفت
 که صفات ذاتیه نمیباشم بل صفات فعلیه گفتم از اینجا نیز خواهی گریخت انشاء الله تعالی
 چه حقیقت این کلام از مثال معلوم خواهد گشت گفتم ای جماعه سفهانه چون همه شما پیش خلیفه
 خود بر سر و دمی آرید در و وصف زائد بر شما میباید و صفت زاید همین که در ویش است
 در زعم شما و در ویشی بر بانی بایده آنکه کرامتی بیار دآبے را درین آوان و درین مکان
 پیدا سازد تا همه شمارا در کار آید از روے خوردن و استعمال غیر ذلک پس شما آنرا
 آب خواهمید گفت با آنکه در حقیقت آب هست و یا کرامت نخواهمید گفت که از صفات
 فعلیه اوست و یا در ویش نخواهمید گفت که از صفات ذاتیه اوست و یا پاینده
 نخواهمید دانست که ذات اوست گفت این از کلمات شریعت است شریعت را بشما
 سپرده ایم گفتم کافر مطلق آید چه بر آن طریقت که مخالف شریعت باشد کفر است
 اما آن عقایدے را که شما آنرا طریقت تصور کرده اید از آن تقریر نماید اما چون از او
 باریتعالی بران رفته چه بر گاه که این فقیر را در مادام عمر با محمدان و مستدعان بخت افتاده
 البته آن ملحد بمرتبه گنگلی و گوری رسیده حتی که شرمنده عالم گشته آن ملعون نیز شرمند
 آید و دم زدن نمیتوانست آخر الامر یکی از اقویاء مردم یوسفزئی حضرت آمده فقیر را از آن
 سگان بی ایمان خلاص کرده نصیب مؤمن موحدان است که حق تعالی بذات و
 صفات بشناسد تا از عرفاء مخلص گردد و در معرفت بی کیفیت باریتعالی لغزش نیاید
 و ایمان بسلامت برد چه اکثر شعوم ایام بن بیشتر مقتدای نا تمام بسبب خوض ایشان
 درین بحر بی پایان از عصمت ایمان بیرون رفته اند و بجد کفر رسیده اند زیرا که درین
 باب اعتماد بر نقلیات میباید نمود نه بر واهیات و محالکات عقلیه و این متمدان عقل را بهر
 سازند و چون عقل مخلوق است از ادراک خالق قاصر میاید و از نقلیات بدرمی و دیبسته
 بحد کفر درمی افتد پس ذات باریتعالی که عبارت از وجود اوست قدیم باید دانست و قدیم آنرا

گویند که اول او را ابتدا نباشد چه اگر قدیم بودی یعنی نوسید بودی
و نوسید را کننده می باید پس اگر خدا را کننده بودی هر آینه خدای آن بود که پیدا کننده
این دویم است نه این پیدا کرده است و ایضا وجود او را بر مکان نباید دانست چه اگر
بر مکان بود هر آینه محدود بود و محدود را کننده می باید پس محدود خدائی را
نشانید و نیز متمکن بر مکان محتاج آن مکان میباشد و محتاج خدائی را نشانید و نیز اگر بر مکان
بودی او را جهت بودی و هر که بر جهت باشد محتاج جهت دیگر باشد و از آن جهت دیگر نیز
تصرف کمال در آن جهت دیگر عاجز تر باشد چنانکه سلاطین ایام را تصرف حکومت در
اکنه بعید هکما یعنی میسر نیست پس محتاج و پیغمبر و عاجز خدائی را نشانید و ایضا وجود
او را در چیزی نباید دانست چه چیزی که در چیزی باشد موجب باشد و موجب خدائی را نشانید
و نیز هر چه در چیزی در آید آن محدود باشد و محدود را کننده باید و ایضا هیچ چیز او را
وجود او نباید دانست چه هر چه در چیزی در آید مجوف باشد و مجوف خدائی را نشانید زیرا که
مجوف اجوف باید و ظمیر باید و موصوف این صفات و اوصاف را صورت میباشد و صورت را
صورت کننده میباشد و صورت را بخدائی نسبت کردن کفر باشد پس آنچه بعضی جهال مانده
خدای را بر عرش میگویند و یا در آدمی میدانند و یا آدمی را در خدای یقین کنند و یا
خدای را صورت اثبات کنند و یا خدا را مانند و مثال سید آرنه برین جمله اعتقاد پاکان
گردند و خدا را مثل و مثال مانند نیست چه مثل و مثال در میان دو صورت میباشد و خدا را
صورت نیست و ایضا صفات باری تعالی را قدیم میباشد دانست چه اگر صفات قدیم
نبودی پس حیوة و علم که از صفات ذاتیه اوست بعد از موت و جهل بودی لغو باشد
من ذلک موت و جهل از صفات مخلوق است که مخلوق انحراف باید که حیوة بخشند
و علم آموز پس موت و جهل را بخدائی نسبت کردن کفر است و صفات باری تعالی را بحسب اسناد
عقلی و قسم قرار داده اند قسمی از صفات ذاتیه گویند چون حیوة و علم و قدرت و ارادت
و سمع و بصر و کلام و غیر ذلک آنچه ذات او را بدان بستایند طبعاً و قسمی دیگر از صفات
فعلیه گویند چون رب و خالق و رازق و مجیب و مسمیت و معز و منزل و غیر ذلک آنچه ذات او را
بدان بستایند لکن اما در حقیقت هر همه قدیم اند چه اگر قدیم نبودی پس صفت خالق را از
کسی دیگر دریافته بودی و این اعتقاد کفر است و این اعتقاد نشانید کرد که پیش از ایجاد خلقت

حکایت خدای
در مکتب خدای

حکایت خدای
در مکتب خدای

او خالق نباشد زیرا که خیاط را در زمان خیاطت خیاط میگویند و پیش از زمان خیاطت
 و بعد از آن نیز خیاط میگویند چه این هنر در وقایع است پس این چیرمانه ذات خداوند
 و نه صفات خداوند لایزال در همه مخلوقات آید و آنچه بعضی جهال گویند که ماصفت
 خداوند یم بل صفات خدا یم این از سفاهت و حماقت ایشان است چه درین
 هر دو کلمه هیچ فرق نیست مگر اینکه صفت واحد است و صفات جمع صفت است و چون
 این ملعون از اثبات این دلائل معقوله فرومی ماندند کفر دیگر را پیش میگردانند که
 ارواح ما خدا است لغو ذبا بعد من کفر هم در جواب میگفتم که ارواح همه حیوانات یکی
 است و یا هر کدام را علاحد ارواح است اگر همه را یک میدانند پس در زمان خواب
 رفتن یکی شاید که همه عالم بخواب روند چه ارواح در زمان خواب از جسد بیرون
 میروند و یا در وقت مردن یکی شاید که همه حیوانات بمیرند و چون نه چنین است
 پس ثابت آید که ارواح بسیار اند پس خدا یا آن شما بسیار آید با آنکه شما نیز بر گانگی
 الله تعالی اقرار می کنید ایضا چون ارواح خدا است در زعم شما چرا بگردانید و اگر از جسد
 بیرون آورده میشود از دست فرشتگان شاید که چون برین جسد نجات دارد بیرون
 نرود و دلیل محبت ارواح آنکه هر که در خواب بیم و هلاک را در خواب معاینه کند چندان
 گریزد هم در خواب که در تقریر آید و آن گریز و هبیت از ارواح است نه از جسد چه جسد
 در خواب است و بعضی ازین متمدان میگفتند که در ماذره خدا است در جواب میگفتم
 چیزی که ذره ذره شود نقصان یابد و نقصان شونده خدایش را شاید و علی هذا
 القیاس در مادم عمر با این طائفه کفار بجهت او جده طامی کردیم و می کنیم تا هر که الله تعالی
 بدیت بخشیده از متابعت این متمدان نجنب گردیده و میگردد هر که اموا، نفسانی
 نصیب آمده و اغوا سے شیطانی در پی افتاده هر چند در دلائل نقلی و عقلی جمیع بیشتر
 می بریم کافر تر و منکر تر می آید چنانکه بعضی کفار بجهت دشیندن کلام عالی مقام رسول الله صلعم
 و بعضی بجهت دیدن جمال با کمال رسول الله و بعضی بدریافتن معجزه شریفه رسول الله بشر
 ایمان مشرف می شدند و بعضی بجهت دشیندن کلام ذوالا حترام رسول الله و بعضی بجهت
 دریافتن معجزه عزیزه رسول الله می شدند و هر چند معجزات بابرکات حضرت خیر البشر علیه
 اکمل التمجیات و کلمات سلیمات را بیشتر معاینه می کردند هنوز کافر تر می گشتند پس همین معالجه

بعضی در حق ذات
 و صفات

روسه واده درین ایام متمر دان اهل ایاس ابایس فقیر حق شناس و این ملعون پیر
 تاریک رسم دعوی خدائی میکرد و بهم دعوی پیغمبری و این از نتیجه نگیس خاتم او
 معلوم می گردید در نگیس یک خاتم نوشته بود سبحان الملك الباقی جدا کرد عالم
 نوری از ناری بایزید الضاری در اینجا اصناف ربوبیت بخود کرده چه مادی
 المضلین در اینجا اصناف نبوت بخود کرده چه مادی المضلین صفت پیغمبر آخر زمان است
 و این لعین را اگر مضل مؤمن خطاب می آندی جائز و مناسب بودی چه او هر شرعی چون
 صیام و صلوة و حج و زکوة و غیر ذلک عوام را بدمی برده بر منہیات شرعی چون حرام خوردن
 و خون ناخوردن و بر اہ زدن و مسلمان را تاختن و زنا کردن و زنان بیگانگان را وطء
 کردن بی نکاح شرعی حلال دانستن و خمر خوردن و ریش تراشیدن و سب انبیاء متقدین
 دادن و عداوت علم و علما و وزیدین و علما اقیار کشتن و غیر ذلک مرتکب میسازد
 زہی دنی بی دیانت که ضلالت را هدایت خطاب فرموده و زہی مردم سفیہ و غبی
 کہ بر خدائی و پیغمبری او اقرار میدارند چنانکہ وقتے از اوقات این فقیر را بامتہ خان
 اکوزئی کہ یکے از خلفاء سفہا او بوده مباحثه افتاده بود گفتم چون لعین مرتد را
 بیایگی ذکر یاد می کنند مگر خدای میدانید و چون او را نور میگوئید مگر پیغمبر میداند
 لغت برین ہر دو عقیدہ اعتقاد داریم پس بدلائل واضح چنانکہ تحریر افتاده اورا روشن ستائیم
 کہ نہ خدائی را شاید و نہ پیغمبری را بل مخلوق کافر لعین است تا بعد از ان چنانکہ رسم اہل
 ہوا و اہل عناد است بفساد در آمد غضب نموده قصد تیغ کشیدن کرده اما چون درین
 محل اورا دست نبوده قسم بنور آن لعین یاد کرده کہ غیر ازین مکان ہر جای کہ بار
 بشما ملاقات افتد اول از شما پرسم تا منکر نشوی بعد از ان بکشم چه رسم اہل ہوا ہین است
 چه ہر گاہی کہ بدلائل معقولہ و منقولہ نرسد بعد اوت پیش آیند و این فقیر از انجا کہ رسم ازاد
 مردانست نیز بغضہ و غضب در آمدہ گفتم بنور مرتدی کافر قسم یاد کردید کہ اورا جہ
 ظلمت نیست اما من بنور باسہ و در آن حضرت محمد آخر زمان قسم یاد می کنم بر آنکہ ہر گاہ
 کہ شما پر سید بعد از پرسیدن ہر چه در دست داشتہ باشم از تازیانہ و یا کار د و غیرہ
 چه انواع اسلحہ با خود نمیدارم اول من بشما حمل آرم بعد از ان ہر چه از دست آید بکن بمضون
 قضا و قدیر در ان عنقریب میان من و او در میان خالی از مردم ملاقات افتد

بالکلیه هیچ فردی از افراد با خود نداشتیم اما ویرایکے از متعلقان همراه بوده در دل
 رسیده که مگر هر سدا مانه پرسید بل هر جا پیش آمد و این از سیرت نیک این مردم سرفروزی
 است زیرا که هر چند بالحد کفر در آمده باشند اما از ایزد علماء چه از میذارند و حق را
 را بجای آرند بجلالت افغانین دیگر پیش از الحاد و التی هم طریق ادب را کم نگامیدند
 اما بعد از الحاد علماء را با امید ثواب آزار رسانند و بکشند چنانکه مردم ترکلائی
 این فقیر را پیش از الحاد و بعد از التی ایزد رسانیده اند و این ملعون پیر تاریک منکر
 بعث بوده و اتباع خود را میفرموده که همین صورت موجوده خود یاب لطافت و رفت
 و بنعمت پروری نگهدارید خواه حلال خواه حرام بعد از انتفا این صورت شمارا هیچ
 اند و همی و غمی نمیباشد چه حشر و نشر و عرصا و غیر ذلک از اخبار قیامت صادق نیاند
 نعوذ بالله من الکفر القبیح تا روزی این فقیر را باز نماند قاشی نام که آن ملعون ویرا خلیف
 خبیثه خویش گردانیده بود بگنجی افتاده همدر نیمعی گفتم ای مکاره بیعقل و ای دلالة
 بی نقل درین کلام ذوالا بهتمام من گوش آر که خدا را به بیگانگی می پرستی و حق میدانی یا نه
 و انبیاء ما تقدم را حق میدانی یا نه و قرآن مجید را حق میدانی گفت همه این چیزها را حق
 میدارم و قبول میدارم گفتم مسلمانان بهتر اند در دین یا کافران گفت مسلمانان
 بهتر اند گفتم اینجا دو علم بر پامیکنم یکی از برای خدا و انبیاء و قرآن و مسلمانان دیگر
 از برای کفار و شمارا و پیشمارا درین میان چیاردهم تا در تحت که ام علم در رسیده
 گفت ازین مثال که ام مسند خواهی استنباط نمود گفتم الله تعالی وعده نمود بر نیجه
 که مردگان زنده کنم و حق تعالی وعده خویش صادق در دستن صحت ایمان است
 کقوله تعالی ان الله لا یخلف الیعداه و در قرآن مجید خویش برین جمله انزل
 فرموده کقوله تعالی افلا یعلم اذا بعثر ما فی القبور و حصلا ما فی
 الصند و رده و جمله انبیاء و اولیاء مسلمانان بر نیمضمون اعتقاد کرده که جمله مردگان
 زنده شوند کفار را و بعضی نجار را بد و زخ برند و مسلمانان را به بهشت برند اما نجار را بقدر
 گناه عذاب کنند و بعد از ان ایسانرا نیز به بهشت رسانند و کفار را ابد الابد بد و زخ
 مانند و مسلمانان را ابد الابد در بهشت مانند و لیکن کافران درین سخن انکار میدارند
 و بعث را قبول ندارند و شما و پیشما نیز بیعت کفار اختیار کردید پس قبول کردن شما

خدا را و قرآن و انبیاء را و بهتر دانستن شما مسلمانان را معلوم نشد چه اگر شما این مذکور را
 را قبول میکردید و بهتر میدانستید و تبعیت ایشان و زبیدید در عقاید چون سخن
 را بدینجا رسانیدم این ملعون زمانی متحیر ماند اما چون توفیق هدایت باری تعالی
 رفیق نیامد مسلمان نشده چه هوا، مصلحتی بگردی برو غالب آمده که از سفاح با
 قرابتی محرمه نیز مخالفت نموده زهه سفاهت این مردم شخصی که باز نا بیگانگان
 تنها در خلوت نشینند و زنان را خلیفه سازد و صاحب دعوت نموده شهر بشهر
 بالوای حلیه راسته بگرداند بقصد آنکه جمیع لوندان و شهوت پرستان محض این
 شهوت تبعیت او خواهد گرفت پس این مردم که چو اضلالت او بزودی زود نمی دریا بند
 و بر کفر مطلق او گواهی نمیدهند معلوم نیست که این مردم مشکک ایمان بسلامت برند
 روزی یکی از اصحاب و اصحاب این فقیه در مجلس او حاضر آمده دید که با جمعی زنان تمردان
 نشسته گفت ای ملعون شنیدم که شما هر کدام از اتباع خود را بر تبه منصور حلاج رسانید
 اید و از عدد بزرگ درختان و ریگ بیابان آگاه گردانیده اید گفت آری گفت شما
 و اتباع شما دریا بید از آریند من از چه چیز است با آنکه شپین بوده و در زیر پیراهن بود
 ملعون خجل آمده چه اقرار محض گفته بوده هیچ نتوانست گفت و ایضا این ملعون کتابی
 را تصنیف کرده بعضی کلمات او را بزبان عربی بلا و ادراک ترکیب ترتیب جمع آورده
 و بعضی را بزبان فارسی بعضی را بزبان افغانی و بعضی را بزبان هندی اما هر کدام از
 کلمات ناموزون و ناموافق اقتاده بحدی که طبایع اهل علم از آن متفهمی گرد و آن را
 خیر البیان نام برده و چون حملوا ز کفر و الحی و مشحون از افتراء و فساد بوده فقیه آنرا شرب البیان
 نامیده و اگر خرم بیان نامند هم مناسب است او دعوی نموده که این بروفق بدعاه من از جانب
 الله تعالی یافته نعوذ بالله من کفرهم و اتباع او این عقیده را در دل خود مستحکم گردانیده
 و جهلاء ایام هنوز در کفر این مردم شک میدارند معلوم است که بواسطه شک در کفر ایشان
 جهلاء نیز کافر گردند چه کفر محض را کفر دانستن و اسلام محض را اسلام ندانستن کفر است چنانکه
 اگر شخصی گوید من مؤمنم انشاء الله تعالی کافر گرد و هم ازینجا است که دعای ایمان خواست
 مؤمن را نشاید چه اگر ایمان بمؤمن آورده ایمان روزی وقت او گشته بل گوید خدایا
 ایمانم مستان دیگر این جهلاء ندانند که قرآن متین را بهتر جبرئیل از حضرت رب العالمین

ازینجا ایمان را
 در بیان ازینجا

بر پنجم پسین فرود آورده و این شعر البیان را غیر از جبریل چه کس فرود آورده پس
 چون جبریل نیامده معلوم آمد که از عقل ناقص خود چیزی گفته با آنکه تمام هم خود تصنیف
 نه کرده بل بعضی از آن ملا از زانی شاعر ملحد تالیف نموده و بعضی را این ملعون بخود
 جمع آورده **توضیح** قصه از زانی شاعر آنکه ایشان سه برادران بودند از افغانان
 خویش یکی ملا از **ب** نام دویم ملا عمر سیوم ملا علی از جانب همد در رسیدند
 چون در بخانیز الحاد در ایشان اثر کرده بود اما بجز دو وصول ایشان بدین لعین کافر
 مطلق آمدند و آرزانی چون شاعر نیز فهم و فصیح زبان بود در انواع ضلالت و بدعت
 شعر افغانی و فارسی و هندی و عربی بیان کرده و در تمام کتاب این لعین مؤلفه
 نموده و آرزانی نیز کتابی را تصنیف کرده است حملوا از انواع ضلالت و آنرا چهار یا
 نامیده بعد از آنکه پیر تاریک راه زنی و مسلمان کشتی را پیش گرفته آرزانی از وجود او
 باز بهند رفته اما آن دو برادران او همراه مانده **بدان** ای فرزند اطال الله عمر کافر
 الله ملک آنچه این ملعونان در تصانیف خود منقولات ائمه دینی و اخبار ائمه اجداد بیت
 نبوی و آیات قرآن ربانی ایراد نموده بعضی از آن بل اکثر آن افتراء و موضوعات نوشته
 و اکثری را از خود وضع نموده و بعضی از آن اخبارات و آیات ماولات اند و این ملعونان
 از تاویل عاجز آمده اند و بکفر در افتادند و بعضی از آن آیات متشابهت آنکه تاویل در آن
 ممنوع آمده بل **اول** از آیات ربانی بر نیغ وصف کرده و زیغ در لغت میلان از حق
 باشد و میلان از حق کفر باشد و این را در دفع الملحین کما حقہ تقریر و تحریر نموده قال الله
 هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ
 فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ
 تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ
 مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ه وفتنه را در دفع الملحین بکفر تاویل کرده
 یعنی آنانکه تاویل آیات متشابهات را طلب نمایند پس کفر میجوهند تا کافر شوند و این ملعونان
 از ادراک عبارات آیات محکمات نیز عاجز مانده اند چه جاسی آنکه متشابه را در یابند چنانکه
 این ملعون در رسائل خود نوشته اند در مذمت علم و علما قوله تعالی **لَقِيلَ لِمَ تَلْعَنُونَ
 الْمُحْسِنِينَ** یعنی هر که علم آموز دهر آئینه بدوزخ رود لغو زبانند من کفر هم و از آن خبر ندارند

که پنجم فرموده اند که من قسرا القرآن برآیه فقد كفر بانکه این آیات حجت است بر فضیلت علم
و علماء در تفسیر با نظر کن تا دریابی چنانکه در تفسیر چرخ آورده در مضمون این آیت کلام
لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ حقا اگر بدیند دانستن یقین که شمار چه حالها خواهد بود پس
از مردن مشغول آخرت شوید و غم دنیا بسیار نخورید و جواب او مقدر است باز فرمود
لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ هر آینه که بینید دوزخ را هر آینه باز تاکید کرد و گفت جل جلاله ثم لترونها
عَيْنَ الْيَقِينِ هر آینه بینید دوزخ را هر آینه دیدن چشم اینجا علم الیقین داره
فردا صیامت عین الیقین سود ندارد چون طاعت نکرده باشی نتهی کلامه و علی هذا
القیاس این ملعون معنی آیات و اخبار را بر غلط بیان فرموده و بعوم زمانه نموده تا کافر
مطلق آندند بانکه این ملعون و اتباع او از قرآن ربانی و احادیث نبوی منکر اند اما از برای
آنکه تا عوم ایام را صید خود کنند آیت و حدیث بر زبان رهند چه این کفا مملو از کتب و تفسیر
انکه التلبیس ستر الحقیقه و اظهارها علی خلاف ماهی علیها باشد در بعضی اوقات
بر ظاهر شریعت روند و در باطن بر کفر حقیقه معتقد میباشند چنانکه این ملعون در ابتدا احوال
در پر شور گیمای سبز زان برید و پیش از آنه کشتی مورچه را تیر پانه آورد می و اتباع خویش را
نیز چنین امر کردی این همه از مکر و تلبیس او بوده و از دعاهای تمام خود را تمام میساخته و خود را
ازین مکر در میان خلق شهرت میجوسته و آخر الامر کار او بدینجا رسیدی که مردم تیر امی و فتنه
بقتل رسانیده و بر بالای مردگان خود پید و نهیده و ایضا این ملعون بد احوال بعد
از زوال بنام پیشین قیام نموده تا با آخر وقت ازان فارغ گشتی و بعد از ظهر نماز دیگر
شروع کردی تا بغروب ازان فارغ آند و علی هذا القیاس قیام و قعود و رکوع و سجود یعنی
شریعت بجا آورد اما از روی تحقیق بی طهارت بجا آورد که چنانکه اتباع او درین ایام گام
ناز را ادا کند اما بی طهارت و این فقیر شبی از شبها در مهشت نغمه همان او بوده چون از
عادات فقیر از اول عمر تا آخر همین که شب بیدار می باشد در آن شب هنوز بقصد کس احوال
او بیدار تر بود چون در میان فقیر و خوابگاه او پرده لطیف بوده در یافتن که تمام شب با
عروس خود در خواب بوده چون صبح دید از بستر خواب برخاسته جاها بپوشیده فی غسل بجا
آورده و نه وضو تا آند در مسجد نشست بعد از اتمام او در رسیدن و به نماز بباد و مشغول گشتند
و این فقیر تنها نماز را بجا آورده و ایضا این ملعون بر عقیده ندهب تناسخ رفته بود و اتباع

این فقیر شبی در
باشند بخس احوال
او کرده اند

خویش بر نهمضمون دعوت می نمود که بعد از مردن حیوانات این اشخاص صورتی منتهی
 و نابود خواهد گشت و ارواح در صورت دیگر از صورتها، حیوانیه خواهد در آمد لغو و بالتد من
 کفر هم این جهلاً بیدین و این حمقباری یقین که تعقل و زریزند و تفهیم نه کردند که چون نبوت
 وحد نبوت باری تعالی و هستی او بدلائل عقلی و نقلی ثابت آمده و حق بودن نبوت انبیا،
 سابقین کج و بر این روشن شده و عدد انبیا، عظام بیک لگت پست و چهار هزار بن بیشتر
 از ان رسیده پس چون این مذمبت ضعیف مخالف وعده موعود خداوند رب الارباب است
 و مخالف عقیده جمیع انبیا و اولیا، عالیجناب است چو ائمت نایم و عقا و کنیم و خود را به کفر
 اندر آریم القصه چون این ملعون در ان میان شهرت تام یافته خود را پیر و روشن نمیده
 به اطراف جو نه عالم چون کابل مهند و کوهستانها می نوشته که کاملترین مردم درین
 زمان پیدا شده بر آئینه بر شما فرض و لازم است که خدمت او را دریا بید و دعوت او را
 اجابت نمایند و الا بهلاک هر دو جهانی هلاک خواهید آمد و درین باب احادیث موضوعات
 خود وضع نموده بر علماء روزگار محبت آورده روان ساخته تا هر که از علماء اتقیاء و عرفا صلی
 بودی در بدیهه بر موضوعات او نه فهمید که قصد زیارت لعین کرده به کفر در افتادی از انکه علماء
 افغانین چون تحصیل تام ندارند بل تحصیل تمام هم ندارند چه از علم دارند هر آینه از جهلاء و سیرم
 در دین و دیانت و صلاحیت و عفت کمتر اند تا روزی نوشته این لعین بخت
 حضرت شیخنا و امامنا حضرت شیخ علی ترندی قدس سره و عم بزه در رسیده حضرت ایشان
 فرموده که قوی بلا برین مردم افغانین نازل شده معلوم نیست که نابود گردد چه در بخند
 بادشاه اسلام نیست زیرا که توضیح دین از علماء است و تقویت دین از اوست کقولہ
 الملك والنبوة تو امان نعم ما قال پیست نزد خردشاهی پیغمبری با چون و نکلین اند
 یک انگشتری پس چون تقصص علماء اتقیاء و انصاف مراد عطا درین حد و معدوم است
 بر آئینه احوال سیرم معلوم است چه بکفر و ضلالت خواهند افتاد مگر آنانیکه بندگان خاص
 خدایند بدان ای فرزند که اگر در ان ایام حضرت شیخنا در بخند و نبودی معلوم نیست
 که فردی از افراد این مردم مسلمان ماندی زیرا که این لعین در دلائل عقلی بکدی غلو
 نموده که هیچ کدم از علماء طریقه بحث و جدال با او بسز بردی مگر حضرت شیخنا بقصد بحث و
 جدال آن لعین مع جامعه مردم توجه نموده در پشت لغز طاقی هم دیگر شدیم بعد از ملاقات

آن مرند شکوه نموده که در دیار شما مبتدعان و کمربان بیش از پیش اند چون پیر پهلوان
 رافضی و پیرولی برجی و پیر طیب و غیره پس چون این تذکیرین را بلاک نه کرده توجه نمود
 شما اینجانب مناسب نبوده حضرت شیخنا فرموده که بلاکت نظاهری و صورتی از سلاطین
 متصور است و آن موجود نیست و بهلاکت باطنی و معنوی که تعلق بعلماء دارد بلاک گردانیده
 این جماعه را بفساد و عناد در میا مردم شمه داده ایم تا هر که از اهل دین و دیانت است
 از ایشان احتراز تام دارد شما نیز اگر قایل بفساد خود گردید قبول آریم چون قوت بلاکت
 صورتی نداریم باره فساد و عناد شما پراکنده عالم گردانیم اما بعده از اینجا که طریقه اهل هوا
 است گاهی بلطافت و رفت پیش آیند و گاهی بعد اوت این ملعون با انواع کلمات
 از عناد و فساد و صنایع اخبارات الحاد و اتحاد در آمد اما بعینیت حضرت پیر دستگیر باطنی
 خداوند قادر قدیر این فقیر چندان تقریر و اسوله و اجوبه می نمود که آن لعین و سائر مردم
 متحیر مانند و بعضی خود معترف آمد و شرمنده عالم گشت اما از اینجا که هوا و نفسانی برو عباد
 آمده و غواء شیطانی برو مستولی گشته و ختم خاتمه او بر شقاوت رفته بود مسلمانان
 و ایضا بعد از مدتی بقصد بخت و جدالتی بر نموده حاضر آمدیم سیادت ماب سید مارون
 نیز حاضر بوده چون آن ملعون انکار شفاعت نموده بدلائل عقلی و نقلی او را خجل گسخت
 ایضا بعد از آن جماعه کثیر از مسلمانان یوسفی را با خود همراه بردیم اما این ملعون حاضر
 نیامد چه از خجالت می ترسید پس حضرت شیخنا فرمود که چون این ملعون خود را بل اتباع خود
 بمراتب منصور حلاج رسیده میداند باید که این مشکل قول منصور حلاج بکشاید و روشن کند
 کقوله ولدت احمی باها و ذامن عجباتی انا طفل صغیر فی جود مرصعاً
 چون نوشته و از نظر گذرانی چندان همیت برو افتاده که از خواندن عبارت این کلام
 عاجز آمد و از مراد این کلام دم زد و نتوانست تا بعد از آن لعین را کرامت نموده
 حضرت شیخنا فرموده که اگر آن لعین اظهار کرامت خواهد عند ضرورت اظهار کرامت
 از واجبات می گردد پس باید که دست خود را در نظر این فقیر در آرد اگر بی آلات بریدن بر
 بر زمین افتاد بعد از آن انکار نماید اما این ملعون چون مردی زیرک و تیز فهم و از
 تصرفات بابرکات اولیاء بعد با خبر بود این نیز مانعت نموده و خجل مانده این هنگام
 استاذنا حاجی الحرمین ملا محمد مشهور بملازنگی پاپینی او را نیز پرتار یک نامیده

الغرض این لعین را در انواع کجتها وجدالمعاد در دین محمد علیه السلام عرض آنها توایب
 نبود بل غرض او ابطال دین محمدی بود علیه افضل التحیه و سلام چه او دعوی نبوت
 میکرد پس در ابطال عقائد و شرائع دین محمدی قوام دین خویش میخواست لغو ذبا شد
 من کفره القصه سبب آمدن این لعین از پرشور به هشتنفر آن بوده که ملا دولت خان
 همند زئی که یکی از عماد و زما دبل عابدترین و زاهدترین اهل دیار خویش بود از نسل شیخ
 خدا داد جنی بوده روزی چند را در صحبت این ملعون گذرانیده و چون از علم معرفت
 عاری بوده در معرفت پاک بیچون خلط خورده در حلول الحاد افتاده کافر شده پس
 چون مردم افغانان را سبدرین رفته چه هر گاه که شیخی و ملا و ملک و کتخته ایشان
 بر اوست رود از راهها دین و دنیا سائر مردم تبعیت نمایند چاین مردم در مورد دین دنیا
 مقلد آمده اند نه مدلل چنانکه الیوم اکثر مردم افغانان بن جمله ایشان در دین مشکک آمده
 اند چه از کثرت اشرار و قلت ابرار مذنبند به اند تا به تبعیت کد امی را اختیار کنند چه از غایت
 جهل حق را از باطل در یابند معلوم نیست که مسلمانان زمین و مسلمان میزند چه جهل
 در اسلام عذر و حجت نیست البته محوم از بهشت و شایان دوزخ گردند مگر آنکه در عقاید
 اسلامیة ثابت آیند و تبعیت اهل سنت و جماعت و رزند بنا بران این اکثر مردم همند زئی
 تبعیت ملا دولت خان نموده مریدان لعین گشتند زیرا که این مردم در سفاهت و
 حماقت از سائر افغانان مشهور تر اند این هنگام این لعین به هشتنفر توجه نموده در موضع
 کله به هیب متوطن شده و با طرف خوب نوشتها روان کرده مردم را دعوت نموده
 چون بمردم کابل نوشته روان کرده مردم بکفر و الحاد او فهمیده محسن خان غازی
 از انجا برین جماعه متمر دان تاخت نموده اکثر مردم را بقتل و تاراج رسانیده و این دستگیر
 ساخته یکی از دو کیسوی او را تراشیده و به کابل بند برده اما این شیطان صفت چون
 عالم بوده چند ان مکر و تلبیس نموده که سائر اعمال شرعی را پیشه گرفته و خود را متشرع
 ساخته و از اقوال تقدم انکار نموده حتی که سائر مردم را بر و شفقت آمده بعد سیصد
 مثقال رو یک کینزک را به بعضی از وزرای انجا نب رشوت داده خود را خلاص کرده
 چون در رنگنهار در موضع راجبور سیده مردم افغانان توئی را کافر ساخته بعد از آن
 چون به هشتنفر سیده جماعه دزدان و لوندان را جمع ساخته در کوه توئی در آمده

افغانان را سبدرین
 کج گاه ملا دین خان

دزدی و رهنی را پیشه گرفته فقراء و مسافران را می کشت خونهای ایشان و مالهای
 ایشان را حلال میداشتند نعوذ بالله من کفره در کفر او هیچ شک نیست اما افغانان
 کوهی بکفر نزدیک اند چه کفر مطلق را کفر نیندازند بعد از بدست آمدن این لعین بکوه تیراه توجه
 نموده و چون این مردم تیراهی نیز مردم کول بی صلاح بودند جماعه از ایشان بل کثرت ایشان
 میداد آن لعین آمدند اما افغانان کوه تمامهم میدادند و کافر شدند چه از دین محمدی در
 ایشان جز اسمی نبود و از شرائع محمدی جز رسمیه بود آنرا نیز بگفته این کافر از دست دادند و قتل
 شدند آخر الامر اتفاق افغانین به این لعین چنان افتاده که مردم تیراهی را بقتل و تاراج
 برده از تیراه بر سارزند چه بواسطه ایشان مردم مغل در تیراه درمی آیند تا این مملکت از
 حکام اسلام خالی گردد و چون مردم تیراهی را از این حادثه و از این مصلحت آگاهی شده
 تمامهم مستعد جنگ آمدند تا بعد از آن این لعین بکوه و بلبیس نموده و خود را پیر و پیشوا ساخت
 بمردم تیراهی نوشتند و دعوت نموده که شما چون بر جانب پیر خود تنگ کشیده اید و پیر خود را
 به بیداری منسوب کرده اید این از شما گناه عظیم واقع شد شاید و باید که توبه بجای آرید بشرط
 توبه اینکه دستها بسته بقدم پیر خود برسید پس از آنجا که این مردم بسفاهت و حماقت مشهور
 اند و در سخت گلیه شقاوت بدعت و ضلالت مستور اند اجابت نموده و الیقین فرموده مبلغ
 سیصد و پست کس از قلعه بدر کرده و گشته بدو رخ فرستاد چه اهل ایمان نبودند بل اهل هوا
 و تابع هوا بودند بعد از آن تمام اولس تیراهی را بقتل و تاراج رسانیده مگر آنکه از ایشان خلاص
 شده و بجانب ننگهار بدر فرستادند از آن زمان باز تا به این غایت مملکت تیراه بدست
 اولاد این لعین و بدست افغانان آن کوه مانده شنیدم از بعضی مردم یوسفی که در آن
 معامله با این همراه بودند که چون محاربه مردم تیراهی فایز آمده بندگان و عنانم بدست
 آورده این هنگام بر سپی سفید سوار شده و بر مردگان میدویند مع جماعه سواران خود
 تا استخوانها بر دگان می شکست زخمی مکار بیدین و زخمی کافر لعین که در بدء احوال گناه
 سینه بریدی و مورچه را زیر پانیاورد و در زمان حصول جمعیت گردنها آدمیان بریدی
 و مرده تاراته پانیاورد و زخمی سفاهت افغانان که این نوع کافر مکار را مکارند
 بعد از آن این لعین لشکر کشیده چند هزار پیاده و سواران را همراه گرفته و بجانب ننگهار
 بدر رفته موضع برور اماخت اما محسن خان غازی از جلال آباد در تعاقب او ایلتفا نموده

شصت سوار در رسیدند بجز در رسیدن چون سواران غازی بیکبارگی حمله نموده
 این کافر را شکست داده اکثرین کفار را بدوزخ فرستاده اما این لعین پامی پیاده
 بکوه برآمده از شدت گریختن و تشنگی جگر او سوخته بعد از مدت توجه این مرد نموده
 چون در موضع کالاپانی آمد رحلت بالعنت از دار الفنا بدار البقا نموده در حدود
 هشتاد و هفتاد نفر کشته و این لعین را پنج پسر بوده شیخ عمر و نورالدین و خیرالدین
 و جمال الدین و جلال الدین بعد از آن بر منصب نبیست او شیخ عمر شسته تا عوم را
 دعوت بضلالت می نموده و بر سر پدردزدی و راهزنی را پیشه گرفته بعد از مدت استخوان
 پدرا را از قبر کشیده در صندوق نهاده و با خود همراه گردانیده بقصد اینکه از برکات او
 امان از آفات و نوائب خویشم یافت اما ندانستند که از شومیت او هلاک خواهند شد
 و این لعین از غایت جهل و ضلالت خود را بادشاه افغانان تصور کرده حتی که مردم یوسفزی
 النقیبا و بعضی او هر دنیوی او نموده بل بعضی در دین او در آمده بدادن عشر و خراج راضی
 شده مگر همزه خان اکوزی که اطاعت او را از جمله عیوب دین و دنیا دانسته اطاعت
 ننموده تا این ملعون بی عقل لشکر کرده مواشی همزه خان را بتاراج برده این بیگانه جمیع
 اولس غصه و ننگ نموده بقصد جنگ رسیده نوبت اول جنگ در سرگاوی کرده اینجا
 فتح بنام این کافر شده از اینجا که نوبت دوم جنگ در موضع میبئی کرده اینجا نیز فتح
 بنام این ملعون شد زیرا که اولس جمعیت کما میبئی بوده نوبت سوم جنگ در موضع باره
 توئول لب آب سند کرده اینجا کما حق اولس جمعیت بوده فتح بنام همزه خان شد
 شیخ عمر و خیرالدین مردم دلازاک بدوزخ فرستادند و نورالدین گریخته از دست مردم محمد
 بدوزخ رفته و جلال الدین را نیز زخمی ساخته بدریا انداخته اما چون بروفق قضا اجل رسید
 بود از آب زنده بدر آمد و بدست مردم مندر قبیله امازی افتاده چون طفل بود این مردم
 نکشته اما خلاف قول شیخ سعدی کرده که کشتن کشتن و اخگر گدشتن کار خردمندان
 نیست و افعی کشتن و بچاشن نگهداشتن هنر خردمندان نیست **الفصل** تمام لشکر کفار
 از دست مردم یوسفزی بقتل رفته زن و فرزند ایشان را بگرفته زن پیرتاریک را
 بمطرب داده تا در تحت ملک تمتع خویش در آورد و صندوق او را شکسته بعضی استخوان
 او را به تشش سوخته و بعضی استخوان او را بدریا انداخته میرداد دلازاک گفت چون کله

اور ابد ریاند ختم سنگی را در آب آن انداختم تا در میان آب پارچه پارچه آمد شیخ عمر
 و خیر الدین گریخته از دریا بجانب تور میله بگشتند مردم دلازاک ایشانرا گشته
 که حالا مدفن ایشان بهمانجا است و نور الدین چون گریخته به شرف رسیده مردم همندر شی
 اورا گشته که مدفن او الحال بهمانجا است و بعد از اتمام کار زار این مردم یوسف فرست
 بر وفق شریعت محمدی علیه الصلوٰة و السلام هیچ صلوة رحم باین طائفه متمدان نکرده
 بآنکه بیشتر لشکر این کفار از خیر دم بوده چنانکه حضرت سول صلی الله علیه و سلم با کفایت
 غرب و قریش صلوة رحم بجانیا درده و از بهر استقامت دین ربانی بعضی از عرب قریش را
 گشته و بعضی را برده ساخته و ایضا حضرت صدیق اکبر در مرتدان مکه و مدینه همین معام
 بجا آورده در قدوری و شرح او آورده اند و توضع الجزیه علی اهل الکتاب
 المجوس و عبدة الاوثان من العجم و لا توضع علی عبدة الاوثان من العرب
 و المرتدین یعنی وضع کرده شود جزیه بر اهل کتاب یعنی جهود و ترسا و برنخ یعنی تیش
 پرست و بت پرست عجم الی قوله و وضع کرده نشود جزیه بر بت پرستان عرب و بت پرستان
 زیرا که کفر ایشان متغلط است اما بت پرستان عرب زیرا که بعث رسول علیه السلام و نشو
 نمائی او در میان ایشان بود و نزول قرآن بلفت ایشان است و معجزه در حق ایشان
 ظاهر تر باشد اما مرتد زیرا که او کفر گزیده بروزگار خود بعد از آنکه بدیت کرده شده به اسلام
 و واقف شد بر محاسن آن پس قبول نیفتد ازین هر دو جزیه مگر اسلام و یا تیغ چون کفار
 شدند مسلمانان بقتال برین هر دو فراق پس نان ایشان و صبیان ایشان هم غنیمت
 شوند زیرا که ابوبکر صدیق رضی الله عنه برده کرده زنان بنی حنیف و صبیان ایشانرا
 اندر آنچه مرتد شدند و قسمت کرد ایشانرا در میان خانان و هر که اسلام نیاورد از مردان
 ایشان بکشت ایشانرا انتهی کلامه پس این مردم یوسف فرستی همچنان اموال اسباب
 این کفار را تاراج و غنائم برده و عورات و اطفال ایشانرا برده کرده و تمام جماعت ایشانرا
 تفرقه داده الحمد لله علی ذلک زهی سعادت این مردم که بتوفیق سبحانی و تائید ربانی اعمال
 ایشان موافق اعمال خیر البشر و موافق کردار صدیق اکبر آمد امید که جزاء جزئیل اخروی
 بهم بران مضمون و بران موزون یا بند چو دین ایام هیچکدام از مسلمانان این نوع چقدر
 تقویت اسلام نموده اند و اگر جهد نمایند هم هیچکدام از حکام و غیره بر جماعت متمدنه این مقدار

فتح و ظفر نیافته چه سرداران این مردم خاصه شد و اظهار کلمات اعدا علیهم السلام
 اختیار کردند تا که نیش تر دینداران این اولسن درین جنگ شمهید آمدند چنانکه خواجه
 بن موسی و غیره اکثر من ان کجھی بعد از ان فسخ بنام باقی ماندگان بنیردم میباش
 مسئله اگر این جماعه مستمره مرند بودی هم اخذ اموال ایشان بدین مردم مسلمان
 جائز بودی زیرا که ایشان ابتداء و انشاء ظلم نموده بودند بر سایر مردمان از مسلمانان
 و کافران چه مسلمانانرا میکشند اموال مسلمانانرا می ربودند و اطفال ایشانرا به بندگی
 و هر که این معامله پیش کرد و اگر حلال اند کافر باشد و اگر حلال اند بر مسلمانان فرض و
 لازم است که ایشانرا بجنک و جدل هلاک کند و هر چه از اموال ایشان بدست افتد
 مباح باشد و درین باب ائمه کرام هیچ خلاف نموده اند کما نقل منهم قال ابو
 مطیع لما فتی ابو یوسف؟ بجواز اخذ مال الیاذک بالظلم والتصرف فیه
 اخبر بذلك ابو حنیفه رحمه الله فقال المجیب مصیب و کان محمد بن الحسن
 جالساً عنده ولم یتکلم بشئ فکان ذلک منهم بالاجماع وهو الصیحح و در شرک
 و شرح او آورده است قال علیه الصلوة والسلام من خرج علی امتی بضرب برها
 و فاجرها و لایتمحاشی من هو منها و لایفنی لذی عهدها فلیس منی و لست
 معه یعنی هر که پیرون آید برای جنگ و کارزار و ایذا امتان من و قصد غارت و کشتن
 مسلمانان میکند و یا ظلم پیش گیرد و میزند به تیغ و چوب و غیر ذلک ینکان و بدان امتان
 مرا یعنی همه را بند میکند و دور نمیشود از ایذا و مؤمنان و وفای میکند با معاهدان یعنی
 ذمیان را بلکه قصد و غارت مصادرت ظلم کردن با هم کرده است او از من نیست و نه ام
 من از و بلکه از و نیز ام و آنچه پیش از برای کتذیر خلق خد است تا کسی مسلمانانرا ایذا نکند
 و با رعیت ظلم نکند و از قبضه شرح نگردد و اگر ازین هم بگذرد و خلاف کند و حلال ندارد
 کافر است و اگر حرام داند و میکند باغی و ظالم و عا رسول علیه السلام از وی نیز است نعوذ بالله
 منها انتهى کلامه القصه بعد از دت یکی از خلفای این کافر روی نیاز برستان الیاد
 نهاد و عرض احوال نموده که غر با چندی در بند مردم یوسفی بلاجه شرعی افتاده اند
 امید که از گرم عظیم خداوندی خلاص گردند چون اکبر بادشاه نیز از دین پاک خیر البشر علیه السلام
 انحراف نموده بود انصاف نه کردند انست که بنمردم یوسفی محض از برای خدا التوجه

نموده اند قمعاً للفتنة و قلعا للبدعة این جماعه متمرده رکشته و سیر ساخته اند تا بچ
 نموده جلال الدین و غیره از ذمی رحم محرمه اورا از بند خلاص کرد و بخدمت خاص خویش برگزید
 مگر بادشاه حکایت گلستان شیخ سعدی در نیافته بود که حضرت شیخ بران مضمون فرموده اند
بیت ناکسن ترمیت نشود اے حکیم کس در باغ لاله روید و در شوره خار و خس
ایضا بابدان منشین که بنیادش بدست ترمیت نا اهل را چون گردگان بر کبده است
ایضا زمین شور سنبل بر نیارد در و تخم عمل ضایع مگردان
 نگوئے بابدان کردن چنانست که بد کردن بجای نیگرددان
 آخر الام جلال الدین لعین از اکبر بادشاه گریخته در کوه تیراه بافغانان متمردهان آن کوه که
 از توابع پدر او بوده پوسته و بر رسم پدر و برادر خود ظلم دین و دنیا انشا نموده راهبهای
 فقرا و حاجیان و سوداگران و غیر هم زدن گرفته و رعایا مسلمانان بادشاه را بقتل و بند
 و تاراج رسانیده و بر سیکس افغانان و مغل هندو و رعیت دلسوزی نیاورده و شفقت
 ننموده که اکبر بادشاه را بیچ دشمنی صعبه در اطلاق این کافر شخصی دیگر نبوده زیرا که هر چند
 اکبر بادشاه جهند نموده بل بعد از شاه سلیم بادشاه جهند نموده این جماعه متمرده را نا بود
 فساخته و راه خیمه و رعایا و فقرا و حدود کابل از مکه این ملعون مگرداننده تا وقت
 از اوقات جلال الدین خطه شریفه غزنی را تاخت مؤمنین محسین را بقتل رسانیده و مؤمنان
 محسنات را اسیر گردانید اما چون افضل اکرام رب العالمین از برکات فاضلات نود و نه هزار
 اولیا اقیان غزنی محمد مؤمنان و مؤمنات آده مردم هزاره از اطراف و جنوب استیلا نموده
 تمام لشکر کفار را بدوزخ فرستاده و کله جلال الدین را به هند روان کرده تا از نظر اکبر بادشاه
 بگذرد و نیمه بدن او را در دروازه کابل و نیمه او را بر دروازه غزنه آویخته تا فقرا روزگار
 از دیدن کیفیت احوال و فرحت می نمودند و کمال الدین نیز پیش ازین در بند اکبر بادشاه
 افتاده در بند بچانه مرده بود اما چون حکمت غامضه باری تعالی معلوم نیست که در شان
 این کفار چه خواسته است که نابود نمیکردند فقرا مؤمنان را از ایدایشان مامونیند او
 باز پس شیخ عمر اعداد نام خروج نموده و در کوه تیراه جماعه دزدان و لوندان را جمع آورده
 بر رسم پدر و جد خود فساد و عناد پیش آورده و مملکت بسیار را خراب ویران ساخته
 امید از الطاف بالارباب این است که این ماده شر را متاصل کردند تا از بیخ برکنند او

فاضل
 نود و نه هزار
 اولیا غزنی را

انگار دین محمدی باشد صلی الله علیه وسلم الغرض از فرزند دلبد در کفر و الحاد
 اینجامه هیچ شک نیست افغانان کو بهی از عقل معاش دارند و نه عقل معاد و الا در کفر ایشان
 هیچ مشک نمی بودند و یکی از سفاهت این جماعه آنکه ایشان بچشم خود احوالات مذکورین را
 دیده اند اما در عهد و خود قریباً بنام پیر تاریک شیخ عمر و نور الدین و خیر الدین و کمال الدین
 و جلال الدین رست کرده اند و اتباع خود را زیارت کردن آن قبرا میفرمایند و میفرستند
 که مدفن ایشان در پنجاست لغو باندین کذبهم و افتراءهم و انکارهم و حجودهم بعد شحوم
 احوالهم لعنت خدا بر پیش و ان این جماعه و بر سر و ان اینجامه این یارب العالمین
دگر منکر دان اشتات و مبتدعات مخمرات که از کثرت ظهور
 پرفقور ایشان نور شریعت محمدی علیه الصلوٰة و السلام در ظلمت هوا مغلوب آمده و ان
 تغلب از دعای نام تمام ایشان عوم انا م از طریق شریفه سنت و جماعت عدول نموده
 و در تنگنای بدعت و زندقه هلاکت ابد یافته اند از اینجمله **السنه** که سماع است از
 قدام ایندیار عقیم اند من النار که در زمان پیشین و دوران دیرین که اینجد و دو مملکت
 در تحت تصرف و حکومت سلاطین صوات بوده برادران چند از سادات زمانه از اطراف
 و چون عالم دیرین حد و رسیدند و هر کدام ایشان در ولایت علیحدہ متوطن آمدند
 چنانکه خواجه جود در دو باه وطن اقامت گرفته که اکنون مدفن او در اینجا است و خواجه جود
 در باجوڑ مقیم گشته که مقبره او به اینجا است و سید احمد محمود در نواحی کلیانی در موضع
 لنگر کوٹ بوده متوطن آمده که حظه مقدسه او بر بلندی از بلندیها نزدیک کوه لنگر کوٹ
 و بعضی برانند که خواجه حسن که مشهور با با حسن ابدال است نیز از برادران اینجامه بوده و در
 نواحی هزاره متناهل آمده که الحال تربت شریف نیز در ان منزل آسایش دارد و هر سه از بر
 برادران سادات سنی و علماء دینی و اهل کمال بوده اند چون از تصرف پاک سبحان و از گردن
 دوران تصرف سلاطین صوات از سجد و ذرائع آمده نوبت تصرف بمردم شلمانی رسیده
 و بعد از هجو و لعب و شور و شغب آنمردم برخیزد و این مملکت از ایشان رفته بدست
 مردم دلازاک افتاده الغرض دین او ان شخصه از خراسان بلباس قلندری درخیزد رسیده
 و خود را شاه باز قلند نامیده و در موضع لنگر در میان قبیله منجکزی اقامت کرده اما
 چون مردم دلازاک در میان سائر افغانان بجهل منسوب تراند و لیکن این قبیله در میان

فی بیان شاه باز قلند

دلازاک از غایت جهالت و الحاد و ضلالت و عناد و فساد مشهور اند زیرا که سکونت
 اهل علم و علماء و صلحاء و عرفا در میان مردم دلازاک معلوم نشده و هیچ قدر از ایشان
 بصلاحت و دیانت معروف نیامده مگر شیخ آدم بن علی که یکی از صلحای ایشان بوده و دین
 او در شهر است در وریع او گفته اند که روزی شخصی گنجشک آکشته بخدمت او آورد
 شیخ از مکان کشتن این گنجشک شنید و پارسید آن شخص جامی ایشان داد و شیخ از خوردن
 آن ابا نموده و گفت سگان آن موضع افغانان خطک اند که بدزدی و راهزنی و حرام
 خوری مشهور اند شاید که این گنجشک دانه را از دانه ایشان خورده باشد و این وریع
 او بوریع امام احمد حنبل مشابیه آمده نقل است که روزی کثیر کے نان بخدمت ایشان
 پیش آورده کیفیت احوال نموده که خمیرمایه از خانه قاضی است حضرت امام از خوردن
 آن ابا نموده و فرمود تا که هر که از تلا میزد من در رسد کیفیت احوال خمیرمایه در رسان و
 خوردن فرمای روزی بسیار برین مضمون بگذشت و تلا میزد بسیار در رسیدند تا یکدیگر
 نخورد و بعد از مدتی حضرت امام کثیر کے را از نان پرسیده گفت در دریا اند ختم حضرت امام
 عمر از آن دریا ماسی خوردی به مکان آنکه آن نان را خورده باشد **القصة** بعد از مدتی
 این قبیله بنی کزئی را آن لعین رافضی و ملحد ساخته از نماز و روزه و اوامر شرعیه بدر برده
 و بر منہیات شریعت چون حرم روز نا و غیر ذلک مستقیم دہشتہ و استخوان با من ایمان حضرت
 سید محمود را از حظیرہ مقدسه بدر آورده مقبرہ را مجلس خمر خوردن ساخته و اتباع خویش
 را فرموده که این قبر تعلق ما دارد ہر گاہ کہ از دنیا روم برفتن قالب من ہمین جایگاہ گردانید
 بعدہ جوگیان را گرفتہ فروختہ اسپ سیاہ ابلق را خریدہ و بغرم آنکہ من بادشاہ جهان
 خواہم آمد و اتباع خود را چنان و چنین بنوازم سوار شدہ و اتباع او موفقت نمودہ بر قبر
 از قبر ہمائے مردم تو نولی تاخت کردہ در موضع دیو ک خرا لام مردم تو نولی او را
 شکست دادہ او را در کوتل و ران کشتہ و کلہ او را بریدہ بہ تو نول دہ و اتباع او
 نیز بیشتر می کشتہ شدہ بہ فرخ رفتہ بعدہ اتباع او قالب بی سر او را آورده بجائے
 قبر شریف سید محمود دفن کردہ **ایضا** قلندران روافض را دیدہ بہا کہ آہنی منقش کردہ
 و آتر اعلم ساخته با خود دارند این لعین را نیز ہچنان علم لودہ آتر آمدید ان او بر قبر او بر پا
 دہشتہ بود تا زمانیکہ تصرف این املاک بدست مردم یوسف زئی افتاد بعد از مدت مدید ملا

ملاصغر غازی که یکی از برادران این فقیر بوده در آن مکان در رسیده علم آن لعین را
 شکسته و آن را بقصد غزای پیکانی چند ساخته و بعد از آن که خوانین اکبر بادشاه باین
 مردم یوسفی توجه نمودند موضع لنگر را قلعه ساخته آنرا لنگر کوٹ نامیده و مقبره
 خبیثه این لعین را شاه باز کرده نامیده زیرا که از حقیقت این لعین با خبر نبوده و این فقیر
 از احوال خیر و شر او بالکلیه خبر دارد چه اینها زمان او را دریافته ام یکی از جمله و لودلاناک
 بوده که کرات و مرآت کلمات رفض و الحاد و کفر و عناد و افعال منقاد او را دریافته بود و سایر
 از حکام عظام که گاه بیابان دین محمد علیه الصلوة و السلام آمده اند آنکه استخوان بی ایمان
 این رافضی را نیز از مقبره خبیثه بدر آرند تا بشفاعت سید محمود برسند از آنجمله آنست که
 چون این مردم دو قبیله اند یکی قبیله یوسف دویم قبیله مندر و لیکن بنا بر تغلیب همه را یوسفی
 میگویند زیرا که نسبت بر او زاده به عم جائز باشد اما مردم یوسفی در صلاحیت و ایمان
 استقامت تام دارند اکثر این مردم اهل صلاح اند و اگر ارتکاب منہیات بنا بر تعیبت اشتها
 شهوانی و وسوسه شیطانی نمایند آخر الامر بتوبه دستغفار مشغول گردند و بر عقیده سنت
 و جماعت ثابت باشند و مردم مندر خصوصاً درین ایام نادر کسے باشد که بر عقیده سنت
 و جماعت ثابت باشد و نادر کسی اهل صلاح و اهل تقیه باشد چنانکه فی ایامنا یکی از ایشان را در حاله
 مردن بتجدید ایمان آوردن و کلمه طیبہ گفتن امر فرموده آن لعین ابا نموده و گفته که
 کلمه از سلاح مردم کمینه است نفوذ با بدن کفره و ایضاً یکی از ایشان را پرسیدم که بر جای آوردن
 و تمام ناکردن قومه و جلسه صلواتی شمارا نفع چه باشد گفت مردم کلانیم ننگ میداریم نفوذ
 با بدن کفره **الغرض** چون این مردم نجمل و حماقت و ضلالت مشهور اند پس فتنه مبتدعان
 و گمراهان باین مردم از جانب ایشان درمی آید و اغلب مبتدعان روزگار در ایشان سکونت
 میدارند چه از قدیم در مردم یوسفی علماء بودند چنانکه در زمان ما تقدم ملاکان در مردم
 الیاسی نشی بوده بعد ملا شاه خان نیز درین مردم بوده بعد حضرت شیخنا نیز در مردم
 یوسفی بوده و این فقیر نیز در مردم بلانجی و الیاسی نشی میباشد اما در مردم مندر هیچگاه
 سکونت علماء اقیاناء معلوم نشده و آنچه ملا عبد السلام در صوابه جانب ایشان بوده
 آن موضع نیز از تمام اولیوسف و مندر مد و معاش مومی الیه نموده بودند پس ازین
 سبب مبتدعان و گمراهان اکثر من آن کجی در ایشان پیدا میشود چنانکه شخصی از خراسان

آده در میان ایشان درصوات در موضع چکدره اقامت گرفته و متابل گشته قوانین
 و قواعد رض و الحاد را باظهار رسانیده اکثر این مردم را علی پرست و دشمنان خلفا ثلثه
 گردانید نماز و روزه و غیر ذلک از او هر شرعی را از میان برداشتند و خمر خوردن و زنا
 کردن در پیش تماشیدن و سب و سبوت ماندن و غیر ذلک از قوانین فسق و فجور را دین و ملت
 و نام نام تمام آن خبیث پیر پهلوان بوده و چون معتقدان خود را بحد کفر رسانیده و از
 دین پاک محمدی منکر گردانیده این هنگام با اتفاق اولس آن قبیله را از میان مردم مندر
 کافر خیل نامیدند بدین خبیث این لعین نیز در موضع چکدره است سماع است از مردم
 که حاضر بدین او بودند آنکه اکثری روزی تمام روز بکندیدن قبر او اشتغال تام نمودیم پس
 جد و جهد بسیار کردیم و او را بحد اعتدال وسیع بکافیم اما در زمان در آوردن او در حد
 چندان از اطراف جوانب کجنگه نموده که بهیبت بر ما مستولی گشته آخر الامر همچنان
 ماندیم سنگها را بر او ریختیم و خاک بر بالائی او پاشیدیم و این از عجایب نباید
 دید زیرا که شپیلیدن گور حق است و این جا محض انبراسه تنبیه زندگان است که اندک
 زندگان از اگاه گردانیده تا اقدام بر منبهات شرعی نمایند و از طریق سنت و جماعه
 عدوان و زندقه و در تنگنا سے رض و الحاد در نروند تا هلاک آیدند گردند از انجمله آنست
 که بابا قلندر نام رافضی نیز در میان مردم مندر متوطن بوده از انجمله آنست که پیر طیب که از فغانان
 علیجی بوده و مذہب تناسخ اظهار ساخته و با انواع منافی ملائی اقدام نموده و اتباع خود را بدین
 خوانده نیز در میان مردم مندر بوده اما پیر طیب در آخر عمر بجنور حضرت سخنا و اما منا و بجنور
 این فقیر اعتراف نموده که انواع بدعت را در ان میان من انشاء نمودم الحال تجدید ایمان بقر
 می آیم پس شرف تجدید ایمان و توبه و استغفار بردست شیخنا مشرف آمده و در ان عنقریب
 ولیکن معلوم نیست که ایمان و توبه و استغفار او مقبول افتاده باشد یا نه زیرا که اگر اتباع خود را
 باز برین عقیده خوانده نباشد مقبول افتاده باشد و الا لا تقاسمت در ارم ما ضیعی عالم
 بر فسق و فجور اقدام نموده مردم آن زمان تبعیت او نموده تا بعد از بدست خوانسته که توبه و استغفار
 مشغول گردید این هنگام بر غیر آن ایام جبرئیل علیه السلام بفرمان آمد تعادری سید و فرمود
 که اگر تمامی مردم را که تبعیت او در فساد نمودند و به کردار او غرور ورزیده بصلاحت آورد
 توبه و استغفار خواندن این هنگام توبه او را قبول ارم و الا لا تقاسمت حضرت خیر البشر علیه السلام

پیر پهلوان در کجنگه

اینجا فرموده اند که الویل للجاهل مرة وللعالَم سبعین مرة چه عالم را در نیک بدیده
 عوام اقتدای نمایند پس هر آینه اجر و وبال تبعیت اتباع مقتیدار اراجع میباشد بی آنکه از
 اجور و آثارم اتباع چیزی کم گردد در مشارق و شرح او آورده است قال علیه
 الصلوة والسلام من سن فی الاسلام سنة حسنة فله اجره و اجر من عمل بها
 من بعده من غیر ان ینقص من اجور هم شیء و من سن فی الاسلام سنة سیئة
 کان علیه وزره و وزر من عمل بها من بعده من غیر ان ینقص من او زار هم شیء
 یعنی هر که بنهد در دین اسلام بیست مسلمانان راه خوبه که موافق شرع باشد و خلق را از ان نفع
 باشد و اول خود بجا آرد وی رست ثواب آن نهادن و مر او رست ثواب آن کسانی که عمل کنند
 در ان کار از بعد رفتن و مردن او بے آنکه نقصان شود از ثواب کنندگان آن چیزی و هر که
 بنیاد نهد راه و رسم بد در دین مسلمانان مخالف شرع که در ان خلق را زیان باشد و در دین
 خلل باشد چنانچه بعضی اهل عمت و ظالمان بدعتها و ظلمها بنیادی نهند و آنرا دین معامله نام
 کردند هر که چنین رسم بد نهد هست مر او از بزه آن نهادن محدث و بزه آن کسانی که بعد او بدن
 کار کنند بے آنکه نقصان کند از بزه و گناه ان ایشان چیزی و نیز گفته اند ویل مکرسی که در
 بگرد و گناهان و سے زنده ماند آنکه ندیده میاید بد و وضع کرده اند چنانکه فرض و اعتزال قلند
 و بحری و غیر ذلک و آن ظالمان و فاسقان که بنیاد نهند و رسمها در ظلم و فسق می نهند که ایشان
 مرده و بعد ایشان هر که بآن کار میکنند بچنان بزه بر اے واضح می نویسند تا روز قیامت
 و این حدیث از برای عطف خلق است خاصه دانشمندان و مشایخ و استاذان امر او قضا
 که مقتدایان اند تا در میان خلق پیچ کاری نکنند که آن خلاف شرع باشد که خلق آنرا حجت سازند
 و بدان بروند و بزه کار شوند و آن نیز بزه کار شود اگر چیزی کرده اند و گفته اند که آن مخالف
 شرع است باید که از ان توبه کنند و فساد آنرا در میان خلق آشکارا کنند تا خلق نیز از ان
 توبه کنند و از بزه کاری خلاصی یابند انتهى کلامه از الجمله النسب که پیروی از افغانان
 بر جی بوده انواع الحاد را پیش گرفته و عوام الناس از راه رست محمدی پیرون برده نیز در میان
 مردم مندر بوده مذہب تناسخ را اظہار کردی و منکر بعث بودی گا ہی خود را پیغمبر گفتی و گا هر
 خدا و ظن فاسد او بر ان رفته که ارواح و نفس حیوانات خدا بند نغوذ باسد من کفره تا روز
 در مجمع او حاضر آمدم و کتابے را با خود دوشتم این متمرذ از انجا که قواعد و قانون کفایران

از جمله پیرو لی است

رفته که علم و علماء را دشمن دارند کتاب را و علماء را بتصغیر الفاظ یاد کرده و چون در
 میان افغانان بادشاه اسلام نمیباشد و هیچ کس در پی انصاف نیک بد نمیرود
 و حق را از باطل جدا کردن بر خود لازم نمیدانند من نیز چون قوت و شوکت نداشتم
 علن باین حدیث کردم که مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بَيْدَهُ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
 فليُسَلِّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فليُكَلِّمْهُ وَذَلِكَ أضعفُ الأيمانِ یعنی از ضرب زجر
 و قتل و عاجز شدم اما از امور زبانی خدا شاهد حال است که در هیچ اوان و مکان تعطیل نوریزم
 پس گفتم که گوینده این سخن کافر مطلق میگردد اگر شک دارید در احادیث رسول الله صلی الله
 علیه و سلم نظر بکنید چون زمانه برین برآید انان الحق و سبحانی و غیر ذلک از کلمات کفر و الحاد اکثر
 من ان یحیی بر زبان راند بعده وقت نماز در آمد فقیه لقیها صلوة استقامت کرد و جماعه کثیر
 از مؤمنین متابعت نمودند اما آن متمرّد اتباع خود را از اقتدا ممانعت نمود بعد از فراغ این
 فقیه و سستی استقامت کرد و اتباع او اقتدا کردند بعد از آن گفتم در کتابها اسلامیة برین جمله آمده
 که اگر این کلمات کفر و الحاد را بصح و هو شیاری گفته و کافر شده بجدید ایمان و تجدید نکاح باید
 و اگر بکفر و بیخودی گفته پس بیهوشی و بیخودی و سکر ناقض وضو اند چون نماز را بی وضو بجا
 آوردی نیز کافر شدی پس از اینجا عوم انام و اهل هوا نام تمام بمجرّد ظن و خیال فاسد بلا اقامه
 دلیل عقلی و نقلی کافر شده اند و الا هیچ حجتی درست ندارند آن لعین چنان بی حجت مانده که هیچ گفتار
 نتوانسته بعده آن بیجیما باز در تقریر اشارات و عبارات معرفت پاک همچون در آمده و سخن را
 بجای ساینده که از قاضی جلال شیننده هم آنکه حدّ عوم بر آسمان است و خدا کف و خالص در دل
 مؤمنان است لغو ذبا بعد من کفر هم گفتم امی عجمی بی فصاحت و امی دینی بیدبانت فرق میان
 کفر و اسلام آنکه اهل اسلام بدالالت انبیاءم بوحده نیت صانع بیچون قائل و اعتقاداً فاسد کفابران
 رفته که صانع مصنوعات متعدد و شاید که باشد پس خود را در محفل مسلمانان می شماری می یاد و جمع کفایند
 با آنکه خود را در ویش میخوانی و در ویشان در پی و حد نیت خون جگر خورده و رفته اند این هنگام
 باز خجل آمد و فقیر را چون قوت ظاهری نبود از مجلس او در گذشت و اولاد این متمرّد نیز بر رسم پدر
 کفر اختیار کرده اند از اینجا است که کرمیداد محمد که از افغانان غرغشتی بوده انواع الحاد و
 التخاذ پیش گرفته نیز در میان مردم مند رلوده از اینجا است که شیخ الیاس نیز از قبایل نیز در
 بوده در زهد و ریاضت و محاربه نفس مجاهده اعمال قدم نموده حتی که در مدینه مدید از طعام

از جمله است

و آب نفس را نصیب نداد و بمرتبه غیب جن رسیده و اکثر مردم را از امور غیب آگاه میگرداند
 و چون در ظلمت این راه مشغله علم با خود نداشت و شیخ محقق را خود در بهری نشاخته و از
 مجالست علماء و اقیانای دور مانده آخر الامر در چاه ضلالت سرنگون افتاده و تابع جن گشته و ایضا
 روزی چند را در صحبت پیرو لے مذکور گذرانیده و بعد از آنکه در گشته چه اتباع او تارک صلوة
 و صیام و مانع خیر و زکوٰۃ آمدند مذموب جبریه را پیشه گرفتند و زنا را در گردن انداخته کافر شدند
 و منکر بعث آمدند روزی که ملا عیسی ملتانی را با او بحث افتاد همدین معنی که امی غافل ساده
 و اے جاہل لاده مخالفت قرآن ربانی و احادیث نبوی اختیار کردید و کافر آمدید اما چون
 از درویشی زنی و خود را شیخ حق بین دانی پیچیدام از اولیاء اعدای نفع کفر و الحی و انشاء
 نموده بود گفت آری در بعضی رسالهها آورده که بعضی اولیاء اعدا گاهی زنا را بگردن انداخته
 ملا عیسی گفت این حماقت و سفاهت شما حماقت دزدان ہندی ماند سماع است
 کہ دزدان ہندی زنی بسیار را دزدیده در خانہ دزدی دیگر از دزدان ہندی همان آمدند اما
 از آنجا کہ دزدان اموال دیگر را دزدیده در تن تاب افتند و جان کنند و خون خورند و جہد کنند
 تا بدست آرند این دزد بخود اندیشیده و نامل و تفکر نموده تا بجمله وہمانہ زر را از دزدان بگیرد
 این ہنگام بازن خود مصلحت در میان نہادہ رود حیوانی را پر خون ساخته و بہ گلوے
 زن خود انداخته و سخت کرده این ہنگام بنا بر تلبیس جنگ و جدل میان یکدیگر بنیاد نهاد
 تا دزدیے کار در کشیدہ بر گلوے زن نہادہ چون رود را بریدہ خون با طرف جنوب
 دویدہ وزن مکارہ خود را پہوش ساخته افتاده و دزدان ہمانان ملامت کردن و لغت
 گفتن آغاز کرده این زمان دزد گفته من تداوی این امور دانم همان کار در با جگلوے
 زن مالیدہ زن باز پہوش آمد این ہنگام دزدان کیفیت ماجرا پرسیدہ گفت کار در مراحات
 کشتن و زندہ کردن ہست تا دزدان سفینہ دریائی خریدن آن کار دور آمدہ تہمہ آن زر
 را در بدل آن کار دادہ چون بجانہ آمدند یکے ازان سفینا ہمان کار در با بر گلوے زن
 خود نہادہ و بریدہ بعدہ ہر چند مالیدہ زندہ نشدہ چہ این سفینہ حقیقت استعمال آن دزد
 را در نیافتہ بود پس همچنان اولیاء اعدا را در سلوک فتنہا و ہنر متعارف و مشہور اند کہ
 ہم شما از دراک حقائق آن عاجز و قاصر است بعضی ازان ملامت را اختیار کنند بقصد
 دفع توجہ خلق بر ایشان و این طائفہ را ملایمتی نامند چہ مقصود اصلہ و مطلوب کلی ایشان

اتصال با حق است و انفصال از خلق و آن خبره انقطاع از ماسوے الله صلح گردد پس این
 طائفه ملامت را اختیار کنند و از تکاب منافی و ملاصقه تمام مردم از ایشان رهند
 و ایشان از اجتماع مردم رهند لقلست که چون سلطان العارفين بايزيد بسطامی از سفر
 روه حضر آورد چندان خلایق استقبال نمودند که جمعیت قبيله او را بنفرقه رسانیدند این هنگام
 چون ماه رمضان بود هر چه از آنک فرود برد تا افطار وصل آمد این هنگام معامله دیده تمام مردم
 از او بر میدند بايزيد اصحاب خود را گفت که بر خصمت شریعت عمل کردم زیرا که مسافر بودم اما
 شریعت اجتماع مردم بر میدم لقلست که خواجه حافظ شیرازی از بازار شراب بخريدی و بمقصود
 خود بر دے و گلے زنی را از بازار بگرفتی و در مقصوده خود در آوردی تا بعد از موت در راه
 صلوة جنازه مردم متحیر و متفکر ماندند و توقف نمودند بعد دیوان او را به نیت امتحان
 و بقصد اطلاع بر حقیقت بکشودند این بیت در نظم آمدست قدم در بیخ مدار از خبازة
 اگر چه غرق گنا هست می رود به بهشت به بعد خادم او را از کیفیت احوال پرسیدند
 چایه را نشان داد که همه شرابها را از بازار آورده و در آن می ریخته و آنرا نشان دادند
 که سیرت او بود الغرض اگر بعضی از اولیاء الله تکلیف تازی چند را در گردن انداخته
 به قصد انقطاع از خلق و چون از آنجا یکسوسه از خود در کردی بی آنکه بران مداومت
 نمودے و بر منہیات شریعت مرتکب آمدے و بے آنکه از او مرتجبت گشتی این نوع
 کفر نگویند نزدیک بعضی اهل تصوف چه این کار بنا بر ضرورت از دور وجود آمده و انقطاع
 از خلق اہم مہات اہل تصوف است چه بلا انفصال از خلق اتصال حق میسر نیست چنانکه
 شخص در قید کفار افتد و جبر کرده شود بر اجراء کلمہ کفر بر زبان خود این هنگام آن کلمہ مباح
 باشد و گویند کافر نگردد اما نزدیک جمهور علماء از نار بستن بے جہم و اگر کفر باشد و آن
 ضرورت ایشان را ضرورت نہ ہستہ اند چه از امور مجبولہ است نہ از امور معلومہ فالجاصل
 اگر بعضی اولیاء الله گاہے ز نار در گردن انداختہ اند بنا بر ضرورت و بنا بر اقتداء آورد
 بعضی روایات موجودہ آنرا دین ملت نباید دانست و بدان اقتداء نباید نمود کما ذکر
 فی الردع علی اهل الهواء والبدع افعال النبی صلی اللہ علیہ وسلم سوا الذلۃ و البغۃ
 مباح و مستحب واجب و فرض و انما قلنا سوا اللہ لانه لا تصلح للاقتداء یعنی افعال غیر صلی اللہ علیہ وسلم کہ در آن متابعت کنند چہا راند اما ذلت پیغمبر متابعت

این سخن از کفر است

نکنند زیرا که صالح نیست مراقتدار او ذلت این است که فعل نمی بغیر قصد صادر شود امی
 چون ذلت پیغمبر را شاید اقامت کردن شطیجیات صوفیه را از کجا اقامت کند و فی نسخ اللغة الشطیج
 الکی بتوسع في الكلام ولا يبالى انتهی کلامه زیرا که هیچکدام از متصوفه و جب العصمة
 نیست تا تمام اقوال افعال ایشان متابعت را شاید بل صراط مستقیم قرآن و حدیث را متابعت
 نمودن است و ایضا صوفیان اگر در زمانی غلبه شوق و ذوق و استیلا بخود می پهبوش
 چیزه از مخالفت شریعت بجا آرند چون پهبوش آیند از آن توبه کنند شیخ نظام الدین دهلوی
 قدس سره از بعضی امور خود بعد از استعمال آن پشیمان شدی و تا شب آمدی و این معنی را در رد
 الباع نظر باید کرد اما آنچه حق است از روسته تحقیق هیچکدام از اولیاء الله حقانی بر اقوال
 افعال کفر اقدم نموده اند خصوصاً زنا ربستن و غیر آنچه از علامه دین کفار باشد و اگر اقدم
 نموده کافر شده باشند چه اولیاء و جب العصمة نمی باشند پس کافر را تبعیت نباید نمود و فی التمهید
 المسلم لو سجد للاصنام او تابع الکفار بفعل من افعالهم التي يكون ديناً عندهم
 فانه يصير كافراً و کذا لك المسلم لو ظهر من نفسه علامة الكفار كقتل نسوة المجوس
 و نحو ذلك فانه يصير كافراً و کذا لك لو لبس لباس الكفار ما يكون علامة الكفر
 يكفر انتهی کلامه و فی تیسیر الکلام ولو فعل فعلاً او ذکر قولاً یا علی الکفر
 یحکم بکفره انتهی کلامه و در تحفة المسلمین آورده بدانکه آنچه با اتفاق موجب کفر است
 ملزم اجابت عمل است و قایل آنرا و طمی کردن با زن نادر است و ولد سے که در آن حالت
 متولد شود از زنا است و اگر با اسلام آورد عاده حج بر او جب است و اعاده صوم و صلوة
 و زکوة بر او جب نیست و هر چه در کفر آن اختلاف است قایل امر کرده شود بتجدید نکاح
 و توبه و رجوع از آن از روسته احتیاط و الفاطی که خطا است و موجب کفر نیست قایل آن
 مؤمن است بحال عم و او را بتجدید نکاح امر کرده نمیشود ولیکن با مور باشد با ستغفار و رجوع
 از آن انتهی کلامه ایضاً فی تعریف الخطا اگر از کسی کلمه کفر صادر شود چنانچه خواهد که اکتلت
 گوید بر زبان او کفرت جاری شود عند احد کافر نمیشود انتهی کلامه فالجصل معلوم نیست که اولیاء
 احد باختیار خود قصد اقوال افعال کفر کرده باشند و اعمال غیره خود را با جباط رسانیده باشند
 بانکه ایشان در اداء واجبات و مستحبات و آداب شریعت خون جگر خورده اند پس آنچه در بعضی
 رساها از اقدم نمودن اولیاء بر اقوال افعال کفر یافته میشود هم اقرا محض بر ایشان نوشته

هیچکدام از متصوفه
 واجب العصمة نیست

اند چه اهل هوا بر حضرت خیر البشر بل بر حضرت خداوند اکبر افترا می بندند چه جامی آنکه بر او لیاقت
 افترا نه بندند **نقلاست** که امام ابو یوسف قاضی علیه الرحمة راده هزار احادیث افترا یاد کرده
 تا هر که از آن روایت کردی امام ابو یوسف آنرا دفع نمود که این افتراست کقولہ تعالی
 وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَأَنْتَ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ أَقْبَرُ
 قصد باشد اگر چه از پیغمبر باشد هم اقتدار انشاید که امر القصد چون شیخ الیاس را باین فقیه
 گاه گاهی مجالست می بوده و نصایح عقائد اهل سنت و جماعت را که مینویسند شنوده آخر الامر
 وقتی اذواق سعادات ملاقات هم دیگر روست داد بنا بر معرفت سابق سایر عقائد اهل سنت
 و جماعت را از تقدیر خیر و شر که از احد تعالی باید دانستن مذہب قدریه و جریه را بنا بر طبیعت
 نمودن و سایر امور آخرت را از تعب و حشر و نشر حق باید دانستن و غیر ذلک نصیحت نمودم
 تا معتقد گشت و تائب آمد امید که اگر بشوینت اتباع گرفته نشود آرزو کرده که در از انجمله
 آنست که قبیله از قبایل این مردم مندر بسفاهت و حماقت معروف اند و چون نام قطبیت
 و دعوت شینده اند هر کدم از ایشان دعوی قطبیت و دعوت کنند چنانکه پیش ازین ملا میر و
 نام شخصی از ایشان دعوی قطبیت کرده و چون بمرتبه غیب جن رسیده بود دعوی علم غیب کرده
 و عوام انام را بضلالت انداخته و این فقیه خلفاء سفہاء او را دریافته بود چنانکه میساکان قدر
 و شیخ باراند خان و غیره مذہب ایشان آنکه حق تعالی ممکن بر مکان میدانسته اند بل خدا را
 صورت می گفته اند اعتقاد فاسد ایشان آنکه خدای را در در خانه و سر و تخت است
 و امثال ما مردم را در انجا رفتن و از انجا آمدن است و اخبار علم غیب را از در میگویی و این
 معالده را بچشم سر معاینه میکنیم آسے فرزند اگر چه ایشان میدانستند که دروغ محض از برای
 اجتماع عظام دنیا و طلب جاه میگوئیم اما کافر می شدند چه الفاظ کفر با استخرا آوردن نیز
 کفر باشد چنانکه شیخ ابراهیم نیز ازین قبائل است فی ایامنا همین دعوی میکند و کافر می شود
 و شیخ میران شاه صواتی نیز برین مضمون دعوی علم غیب می نموده و می گفته که خداوند
 تعالی تصرفات خداوندی خود را بمن می نماید نعوذ باسد من کفره القصد اتباع ملا میر و درین
 باب بالفاظ خود پتہا انشاء نموده بودند مفهوم کلام ایشان آنکه بر بالا عرش فرشت است
 و بر بالای آن سنگ سخت است و بر بالای آن تخت است و بر آن تخت خیمه است که آنرا
 ہفتاد ہزار دروازہ است و در آن خیمہ خداست که علماء را از و خبر نیست نعوذ باسد من کفر ہم

و شیخ جلیل روحانی نیز برین مضمون دعوی می نموده در سالی که لشکر یوسف سفیر می بجای
 هزاره بقصد مردم هند بدر رفته بود شیخ میان خان همراه او بوده و فقیر نیز موفقت
 نموده بود تا از قضاء ازلی باران و ژاله سخت بر بنمردم باریدن گرفت حتی که حمل خود بار
 بردن قرار داده بودند بعد از آن جهلاء روی نیاز به شیخ میان خان آورده و سبب
 اصابت این بلا پرسیده و جواب گفته که درین مقل شخص ذاکر حقانی از دست شما کشته
 شده تا اسد تعالی بغضب آمد و ژاله باریدن گرفت اما چندان بغضب سخت پیش آمده
 بود که سخت او کسر آمده اگر من نرسید می و تحت را تقویت ندادمی هر آینه از سخت
 می افتاد و لغو با اسد من کفره عقلا دانند که این نوع سفها چگونه مرتبه قطبیت و
 غوثیت را شایانند و این ملا میر خدمت شیخ میر داوخلیل جنی کرده بود شنیدم از دلو
 چغزنی که من شیخ میر داد را پرسیدم از بسیاری راستا و چپا دیدن او در نماز و از بجه
 آوردن او بر امثال نان چه تمامی انداها بیکدیگر چسبیده سجده کردی که درین معامله
 سبب چه باشد گفت اگر چنان که کنم سر من از نکه معظمه پیشتر خواهد گذشت لغو با اسد من
 اقرا چه اگر این معامله جایز و صادق بودی از خاتم النبیین و از خلفاء راشدین و یا از
 ائمه دین گاهی صادر شدی بل در کتب فقه مشهور هر که روئے را با بعضی سیننه بجای نمی گرداند
 نماز فاسد گردد و اگر بعضی روی بگرداند فعل حرام بجای آورده باشد و ایضا این شیخ میر داد
 فرمود که اسد تعالی هفتاد و نارا بمن بخشیده لغو با اسد من کفره چه باین الفاظ و باین تمقنا
 کافر شده زیرا که در کتب اسلامیه مشهور است که اگر کسی تاسف برد بر آنکه کاشک نکاح
 خواهر حلال بودی عاصی گردونه کافر چه نکاح خواهر دزمن آدم صغی اسد جائز بود بعد منسوخ
 آمده پس تاسف منسوخ عصیان باشد و اگر تاسف برد بر آنکه کاشک زنا جائز بودی کافر گرد
 چیز نادیده میچست جائز نه افتاده پس تاسف بر مخطوطات محرم در جمیع ادیان کفر باشد چه حکمت ادراک
 خود را در اوضاع امور فزونتر از حکمت و ادراک باری تعالی تصور کرده باشد و این عقدا کفر است
 و هم ازین قبیل باشد تاسف بردن بر جواز غنا چنانکه در شرح قدوری آورده اعلم ان التفتی
 حوام فی جمیع الادیان انتمو کلامه پس چون تاسف بر مخطوطات شرعی کفر باشد هر آینه
 دعوی حکمت بطریق اولی کفر باشد **القصة** در کفر و الحاد این نوع مردم هیچ شک نیست
 اما جهلاء افاعین را قواعد بر آنست چه هرگاه شخص را القاب من و شیطان فیضیب آمده باشد

تا عوام را بدان از امور غیب اطلاع دهد آنرا شیخ کامل و مکمل اند اگر چه در شریعت محمدی
 کافر مطلق باشد و بسیاری از شیخان این زمانه بمرتبه غیب جن رسیده و در آن قانع
 مانده تا ضال مضل آمده اند چنانکه یکی از تلامذ این فقیر ملا عمر شلمانی نیز بمرتبه غیب جن
 رسیده و در آن قانع مانده تا ضال مضل آمده اند چنانکه یکی از تلامذ این فقیر ملا عمر شلمانی
 نیز بمرتبه غیب جن رسیده و در آن قانع آمده و چون از صحبت این جانب دور افتاده در آن
 مقام و منزل غرور تمام ورزیده امید که اسد تعالی او را از طلاطم موج بحر ضلالت بسال است
 بدر آرد از **انجمله السنه** که ملا رکن الدین ورد ذکرند هب الحاد و التحد در پیش گرفته و در
 معرفت بی کیف باری تعالی لغزش یافته خدا را مثل و مثالی پیدا آورده و او را پنج پسر بوده
 همگی بروفق پدر خود همین دعوی نموده یکی عبد الله دوم رحمت الله سیوم نعمت الله
 چهارم فیض الله پنجم بایزید و محمد الله بالفاظ افغانی برین مضمون ابیات انشا نموده
 و نعمت الله رسالت نوشته بل حضرت مخدوم منا و استاذنا مخدوم لطف الله را نیز همین نعت
 در دل همی انداخته تا در تعریف ذکر و کسر ساله را تالیف نموده بر خلاف مذہب شیوخ
 متقدمین اما چون پدرش امام الدین وقف حال گشته نصیاح بیغایت کرده حضرت مخدوم
 را ازین ورطه هواد بر برده الحمد لله علی ذلك اعتقاد ملا رکن الدین و اولاد او بر آنکه ذکر
 فرض دائم است لغو و باسد من مظنه فاسد هم چه اگر ذکر فرض دائم بودی اکثری از مؤمنین
 و مؤمنات بحد کفر رسیده بودی چه خالی بودن یک ساعت بل یک لحظه و یک لمح از فرض دائم
 کفر است با آنکه ذکر نیز در زمان تکلم کردن و جواب فتن از ذکر خالی میانند و غافل میگردد
 پس در عمده الاسلام آورده که فرض دائم ایمان است و ایمان تعلق با اعتقاد دارد و اعتقاد
 بیچگاه از معتقد ممتاز نمیکردد چه و وصف است و وصف از موصوف جدا نمیشد
 از این دو تم می نامند و عبارت تمهید البوشکور سلمی و تیسیر الکلام نیز برین جمله مشیر است
 از **انجمله السنه** که ملا عبد الرحمن نام شخصی از زرگران همد درین حد و در رسیده خود را
 سید نام برده منکر بعثت و امور قیامت آمده فی الجمله مذہب بعینه مذہب پیروار یک بوده
 و این فقیر را با او کرات و مرات بحث افتاده و خجل می آمد بعون الله و توفیق کقولہ تعالی
قل جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل کان زهوقا اما مسلمان نشده چون جماعه
 افغانان را با خود بکرو تلبیس موافق کرده دغدغه بادشاهی کرده و چون زرگری

میدانست خود مقید شده در اہم را مضروب ساخته بسکہ میان شاه و آنرا میان سزا
 خطاب نموده آخر الامر بادشاہ کہ شدہ الحال در ہزارہ در مالک ای متوطن بہت دین
 متمدن رسالہ را تصنیف کردہ آنرا حسینہ نامیدہ و غیر ازان تالیف بسیار مملو از الحی
 و التجار النشانمودہ و ایضا این متمدن ذکر را فرض دہم میگفتہ تا روزی یکی از اتباع
 این فقیر رسیدہ کہ فرضیت ذکر ہم چون فرضیت صیام و صلوة باشد یا کمتر ازان
 گفت ازے ذکر ہم چون نماز و روزہ از فرض عین آمدہ باز پرسید کہ حضرت رسالت بنا
 صلے اللہ علیہ وسلم بنا را اسلام را چند چیز قرار دادہ گفت پنج گفت پس پنج بنا مسلمان
 خطاب میکردہ چو اششک بنا را مسلمانے نفرمودہ این مان حجل آمدہ اما از عقیدہ مبتدعہ
 بزرگتہ بقول من قال قطعہ اگر سنگ بود ناپاک جا کہ چو با چیزی خراشی پاک کرد
 اگر در صل ناپاک است و بدعت نہ گردد پاک گرد چاک گردد از اجملہ التبت
 کہ تانی نام شخصے از مردم ہمند زئی با جوگیان روزگار بسر بردہ کافر مطلق آمدہ مذہب
 نساخ و مذہب اباحت دہشتہ و پس او عبید نیز برین مذہب پد عققاد و وزیدہ اما نبیرہ
 او شیخ فرید گاہ گاہی مجالست علما اختیار میکند امید کہ عقیدہ او از عقاید الحمد ان خاک
 و عاری باشد اما از بہر جاہ منصب پد رو پد رکلان را نمی ماند از اجملہ التبت کہ شیخ یوسف
 ہمند زئی در مذہب اباحت متمکن است مع اتباع خویش و کیفیت مذہب اباحت
 پیش ازین بتحریر پیوستہ از اجملہ التبت کہ شیخ حسن تیرابی غلامی از ہندستان خریدہ
 و چون در نجد و در سیدہ ازان رو کہ شیخ حسن از خواہر زادہ ما سے مردم خطک بودہ
 بنا بر بعضے مصالحت امور غلام را در میان مردم خطک ماندہ بعد ازان بواقف از واقعات
 غلام حکو نام با شیخ حسن نرسیدہ دعوی اصالت نمودہ از و فرزند می در وجود آمدہ میر نام
 این فرزند پیشہ شیخی گرفتہ و از میر و فرزند سے در وجود آمدہ سید احمد نام این مردود
 دعوی سے پیری میکردہ روزی بہ لباس کینہ خود را از ستنہ بخدمت حضرت شیخنا در رسید
 بقصد آنکہ اورا نشناسد اما حضرت شیخنا با آنکہ ندیدہ بود بشناخت گفت بکہم مصالحت
 در رسیدید گفت اینک مردم توجہ با اینجانب مینمایند اما پیری من جائز باشد یا نہ حضرت شیخنا
 فرمودہ بی اذن شیخ کامل و کامل بعد از ادای خدمت و اجبانہ و رعایت طول صحبت او مناس
 و مضل نخواہد آمد گفت اذن از کہ جویم گفت در گرد جهان بگرد و اہل ہند را در ریاب بعد از آن

سید احمد رفته و آوازه پیری بلند گردیده که مازون و مجازم از اولاد خواجها و والدین گریا
 و بر حسب اراده خود این مرد سالها تالیف نموده و از وفات زندی ماند سر مست نام و این
 مرد تبعیت جن می نموده و آلات ملاهی نواختن و شنودن و رقص کردن را حلال میدانست
 نغوز باسد من مقالات الهوس و اهلها از انجمنه السنه که خواجہ خضر افغان از افغانان
 تارن کینک خود به حجامی از حجامان افغانان لودی نسبت کرده بود تا از وفات زندی
 ماند فرید نام ساکن بجواره و این فرید اندک بیش طلب علم کرده بود تا از بهر شقاوت او جامع
 جوگیان در بجواره رسید روزی چند با ایشان صحبت کرده لمحد گشته حتی که بعینه
 نذهب پیر تاریک را اختیار کرده مدت مدید با این جامع جوگیان سیر اطراف و جوانب عالم
 نموده تا در علوم جوگیان از دار و ما و سہما که ایشان را در کار باشد متبحر آمده و در وقت
 سلیم شاه پسر شیر شاه افغانان بند و قچی بوده چاکری کرده و چون در بادشاهی خلل افتاد
 از انجمنه بجا نوبت یوسف فرعی آمده خود را حاجی محمد نامیده آوازه پیری و مریدی در داده
 و اتباع خود را نذهب اباحت در آورده و دعوی نموده که من مازون و مجازم از
 جانب میر فیض السدولی پسر مرتضی علی است و عمر من سیصد و شصت سال گذشته
 است نغوز باسد من الاقراء العظیم و الکفر اللثیم و می گفته که من بهفت حج بجا آورده ام
 شخصه را فرستادم تا از علامات پیت اسد را پر سیدن گرفت گفت من بخوردی رفته بوم
 فراموش کردم دهنتم که حاجی نیست ولیکن جهلاء افغانان هرگز از اهل حق اعتقاد نمیدینند
 و فرار نمی نمایند بعد از آن خود توجه نموده خالصه شد از بر اے بخت و جدال در رسیدم
 اما فرار نموده و حاضر شده و چون درین مردم یوسف فرعی الحاد او را شهرت و ادم از اینجا
 بد ز رفته با مردم غور و خیل پیوسته که الحال اولاد او در میان آن میباشند و از جمله
 مناهای لواطت در میان اتباع او بل در میان نمیدانم او بیشتر سید میگردد مرد بل الوجب
 را نگه میدارند و حجت می آرند که نظر از بهر خدا میکنم نغوز باسد من الاضلال در دفع الملتی
 است پس این ابا حقیان نظر میکنند بسوی بچه آمد و آنرا طاعت میدهند بدان که این
 نظر محض حرام است و تامل کردن نادرست چنانچه در جناح النجاح آورده است که شاہ بنام
 کردن امر و دیگر لیستن بدعوی محبت خدای تعالی و خود را نام جیبیان کردن و گفتن که حق
 شاہ بشود بیدار و سے یا حال شود در نفس سے این نذهب حلولیا و ابا حقیان و زندقان

والنبي الى قول ابن سحر ايشان نيز باطل است و محض كفر است و في التمهيد و قالت
 الاباحية و المقنعية ان العبد اذا بلغ غاية المحبة و عبد الله بالحقيقة
 فان الله يحل فيه و يسمي بانبا و يعلم علم الكائنات و الغيب و هذا كفر
 لا يخفى على احد و قالت الحولوية من المانوية و الخاقانية من بلاد ترك
 ان الله يحل في كل شاهد و هذا كفر انتهى كلامه و في عوارف المعارف
 قال بقره ابن الوليد كانوا يكرهون النظر الى الغلام الامرد الجميل و قال
 عطاء كل نظرة يهوها القلب فلا خير فيها و قال بعض التابعين ما اخوت
 على الشاب الثائب من السبع الضاري خوفى عليه من الغلام الامرد
 يقعد عليه و قال بعض التابعين ايضا اللواط على ثلثة اصناف صنف
 ينظرون و صنف يصائحون و صنف يعملون ذلك العمل فقد تعين
 على طائفة الصوفية الاجتناب من مثل هذا الاجتماع و اتقا مواضع
 التهمة فان امر الصوفية صدق كله جدا فلا يخلطو بشئ من ذلك انتهى
 كلامه پس آنچه بعض از بزرگان اين ايام كردار بعض متصوفه متقدمه راجحت مى آرند آن چيز
 نيست چه هميچكدام از اهل تصوف و چه العصمة نيست تا متابعت نمودن مر ايشان ز ادق احوال
 افعال از جايزت باشد بل واجب العصمة انبيا اند تبعيت انبيا بايد نمود و در لباب المعنى
 كه از تاليف محمد حسين بن على البيهقي منتخب از مشنوى مولوى بلاروم است عليه الرحمة و
 الغفران آورده است در زهدت عشق مجازى غافلان دن از عشق حقيقى مشنوى
 از شراب جان فرايت ساقى است
 زانكه مرده سوسى ما آينده نيست
 گر شكر خواري هست آن جانگدن است
 عشق نبود عاقبت سنگ بود
 تو چو دل بسته هر صورى
 خواه عشق اين جهان خواه انجمن
 چون برون شد جان چو ايش هشتمه
 و اطلب اصله كه تا بد او مقسم

عشق آن زنده گزين كو باقى است
 و آنكه عشق مردگان باينده نيست
 هر چه جز عشق خداى حسن است
 عشقهاى كز پي رنگى بود
 بهن ربا كن عشقهاى صورى
 آنچه معشوق است صورت نيست آن
 آنچه بر صورت تو عاشق گشته
 بر كلو نخرى دل چو بندى امى سليم

چون ز راند و دست خوبه در بشر
چون فرشته بود همچون دیوشد
حسن دان و صف حد ابدی نیاز
زانکه این حسن ز راند و آید است
چون رود نور و شود پیدا و خان
عشق بر مرده نباشد پادار

ورنه چون شاهد تو پیر حشر
کان ملاحظت اندر و عاریت بد
عاشق بر غیر او باشد مجاز
ظاہر شش نور اندرون دود آند است
بفشر و عشق مجازے آن زمان
عشق را بریح و برت شویم دار

انہی کلامہ والہ صافیہ این حاجی محمد مذہب جبریتہ را اختیار کرده بود و این عقیدہ را در دل اتباع خود مستحکم گردانید چنانکہ در دفع الملحدین آورده است کہ مخالفان مذہب سنت و جماعت با کثرت انواع ایشان بد وقت م باز میگردند یک قسم از ایشان منکران عبودیت اند و آن جبریان و مرجیان و باحتیان اند و مخالفت ایشان آنست کہ گویند کہ ما مجبور قضا و قدریم بدست ما هیچ چیز نیست یعنی ہر افعالی کردار کہ از بندہ در وجودی آید بقضای تعالی میاید بندہ را در آن کسے و علمی اختیاری نیست خواہ نیک است خواہ بدی است مثل ما در ختی است اگر با بد بجنابند بجنبد و اگر نہ و اول مبتدی این بد بجنان خضر ہم احد تعالی ہین حجت در دل متکلم میکنند بعد از ان ضلالت دیگر بر رویان میکنند و رشتی مذہب ایشان آنست کہ چون خود را مجبور بقضا و قدر گوئی باطل کردن ثواب عقاب بود چون از کسب اختیار منکر میشوند پس از ثواب و عقاب انکار لازم می آید و این انکار از لرض است و انکار از لرض موجب کفر است بدین سخن امور شرعی بی فہم میکنند پس فساد در عالم می آید زیرا کہ حق تعالی مؤمنان صالح را وعدہ بہشت و لعینان کرده است قال اللہ تعالی وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ و در باب کفار و عیب بد فرخ یاد کرده است قوله تعالی وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ و دیگر خالق تعالی در قرآن امر و نہی یاد کرده است امر چنانکہ گفت وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ و مانند آن و نہی چنانچہ قوله تعالی وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً و دیگر امر بسیار کرده است چنانچہ فرموده است الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً يَعْنِي زَانِكُنَّ مَرْدُونَ ہر یکے ازین رو کس صد تا زانیہ زنند

قوله تعالى والسارق والسارقة فاقطعوا ايديهما يعني دزد مردوزن چون کالا
 اجنبی از حرز بیرون آورده باشد و قیمتش بدو درم شرعی رسد دست ایشان برید پس اگر
 بنده را در عمل اختیار و کسب نمودی حضرت صمدیت جلّت قدرته و تعالی آلاؤه بزر نام
 بر رحم و به تازیانه نکرده و امر بر بریدن دست و پایی بر زد می نکرده و جز آن الی قوله غمی
 قضا و قدر را حجت خود نکنی در خلاف و معصیت کردن باید که اقتدا با آدم کنی که چون از وی
 ذلت آمد بعد مشغول شد و نه گفت که قضا تو بود که از من این آمد ولیکن گفت ستم کردیم بر تو
 خویش هر چند بقضا بود این دلستن را شاید ولیکن گفتن و حجت کردن را نه قوله بگفتار
 قبیح شان کفار را هم نکوهش نباید کرد زیرا که نزدیک شان بنده را کسب و عمل اختیار نمی نیست
 پس کفار بگفتار خویش معذور باشند و چون معذور باشند گناه بر ایشان لازم نیاید و حق تعالی
 در حق کافران انواع عذاب دوزخ در قرآن و عید فرموده است پس چون معذور باشند عذاب
 کردن بیگناه ظلم باشد و ظلم صفت خدا نیست کقوله تعالی و ما انا بظالم للعبید
 یعنی من خدای ستمگاریم به بندگان و ظلم صفت من نیست پس این بد بختان لعنة الله
 علیهم و علی اتباعهم و علی اعوانهم با اختیار خویش کافر شده اند و بوسیله اسلام در ایشان
 مانده است لغو ذبا و این مذنب مغان است لعنة الله علیهم و همین مذنب بعضی
 زناده هندی بدل جان اختیار کرده اند و مردمان در آن راه باطل میخوانند و چهار کن شرع
 محمدی را بدین اقوال باطل و خراب میکنند و مسلمانان ضعیف العقل از راه بیراه میکنند
 و کافر می سازند لغو ذبا و علماء دین را دشمن میدارند و درین باب ایشانرا سزا
 میگویند انهمی کلامه و در لبالب المعنوی در بیان جبر و اختیار آورده است **مشغولی**
 جمله عالم مقرر در اختیار بسیار است و امر و نهی این بیار و آن میار به جبریش گویند هر دو
 نبی و لاهست به اختیاری نیست این جمله خطا است به در خرد جبر از قدر رسوا تر است
 زانکه جبر حسن خود را منکر است به اختیاری هست ما را به گمان به حسن منکر نشانی شدن
 سنگ را هرگز نه گوید کس بیا به از کلوخه کس کجا جوید و فای آدمی اکس گوید این بر
 یا بیا اسے کور تو در مانگره امر و نهی خشم و تشریف و عیب به نیست جبر فخر را ای پاک جنب
 این که فرد این کنم یا آن کنم به این دلیل اختیار است ای صدمم به جمله قرآن امر و نهی است و
 و عیب به امر کردن سنگ مرمرا که دید به بیج دانی هیچ عاقل این کند به یا کلوخ و سنگ

خشم و کین کند به اوستادان کو دکا ز امیر نند
 هیچ گوید سنگ را فسر دایما
 خالقی کو اختر و گردون کند
 در هر آن کاری که میل تست بدان
 و نذران کارے که میل نیست خواست
 یک مثال ای دل پی فرقی بسیار
 دست کو لرزان بود از ارتعاش
 هر دو جنبش فسریده حق شناس
 زان پیشانی که داری لرزه اش
 بحث عقل است این چه عقل حیل که
 کرد حق و کرده هر دو به بین
 گزینا شد فعل حلق اندر میان
 خواستش میگوے بر وجه کمال
 چون که گوئی فسق من خواه دست
 زانکه بے خواه تو هم عشق تو نیست
 پاسے چون داری کنی خود را تو لنگ
 خواجہ چون بیلی بدست بنده داد
 دست همچون بیل اشارتہای اوست
 چون اشارتہاش را بر جان نھے
 چون ز بخورے سر خود را مہمند

آن ادب سنگ سید را کے کند
 ورنیائے من دہم را بدر اسزا
 امر و نھے جا ہلانہ چون کند
 و تدر تو خود را ہمی بینی عیان
 خویش اجر می کنی از خداست
 تا بدانی جہر از اختیار
 و نگہ دستے را بلرزانی ز جاش
 لیک نتوان کرد این با آن قیاس
 خود پشیمان نیست مردم تعش
 تا ضعیف رہ برد اتجا مگر
 کرد بار اینست دان پیدا است این
 پس لگو کس را چرا کردی چنان
 تا نباشد نسبت جبر و ضلال
 خواہ خود را نیز ہم میدان کہ هست
 فسق با جبرش تناقض گفتن است
 دست داری چون کنی پنهان تو چنگ
 بی زبان معلوم شد او را مراد
 آخر اندیشے عبارتہائے اوست
 در وفاء آن اشارت جان دے
 اختیارات هست بر ریشیت مخند

حکایت در بیان رد مذہب جبر و اثبات طریقہ اختیار کہ قول مختار این است

می شناند آن میوہ را در دانہ سخت
 از خدا شرمیت کو چه میسکنی
 میخورد خرماکہ حق کردش عطا
 بخن بر خوان خداوند غنہ

آن یکے بر رفت بر بالا درخت
 صاحب باغ آمد و گفت ای دنی
 گفت از باغ خدا بندہ خدا
 عامیانه چه ملامت می کنے

<p>تا بگویم من جواب ای ابو الحسن می زد او بر پشت ساقش زخم سخت می گشته این بے گنه را نار زار می زند بر پشت دیگر بنده خوش من عن سلام و آلت فرمان او اختیار است اختیار است اختیار</p>	<p>گفت ای اینک بنیاد آن رسن پس ببتش سخت انگه بر درخت گفت آخر از خدا شرمی پدار گفت کز چوب خدا این بنده اش چوب حق بر پشت و پہلو ملک او گفت تو به کردم از جبر اسے عیار</p>
--	---

انتهی کلامه و این حاجی محمد در سفاہت و جہالت بجدے بود کہ در بد احوال
شجرہ نوشتی و بمیدان دادے برین مضمون کہ حاجی محمد مد فیض الدین مرتضی
علی نقوذی باسد من جہالتہ اما دین ایام بعضے علماء اہل ہوا اولاد او را تبعیت نموده
و بر عیب این اسناد در بیخ اطلاع دادے تا شجرہ را بر اوضاع دیگر نوشتہ بخت جنید
بغدادی رسانیدند و ایضا اولاد او الی الی عوے سیادت نموده و از وعید قول خیر بشر
علیہ الصلوٰۃ و السلام خبر ندارند کہ در مشارق و شرح او آورده است قال علیہ الصلوٰۃ
و السلام من ادعی الی غیر ابیہ و هو یعلم انه غیر ابیہ فالجنۃ علیہ حرام
الادعای خود را نسبت کردن بچیزے یعنی ہر کہ خود را نسبت کند بچیزے خود و او میب راند
کہ بیشک او پدر او نیست بہشت بروی حرام است و آن چنان باشد کہ مثلاً مرد زادہ الماس
یا انگور یا نیکروز یا بہ روز است بیشک ناگاہ خدای تعالی و را بدولت دینی رسانید چنانکہ
قاضی شہر شد و یا مفتی و یا شیخ الاسلام و یا رئیس و یا محتسب و ہنشین علماء و مشایخ و سادات
گشت و بدولت و پیار رسیدہ چنانکہ ملکہ و یا وزیر و خانی گشت در ان حال نام آن پدر
محقق شرم میدارد و خود را نسبت ب محمد یا احمد و یا حاجی کہ خواند کاران پدر او بودند میکند پیغمبر صلعم
می فرماید کہ بین گناہ کہ بر خدای او افترا می کیند خدای تعالی او را عقوبت بزرگ کند و بے
عقوبت کردن نگذارد تا عقوبتش نکند بہشت بروی حرام باشد مگر کہ توبہ کند و نیز درین
دخالت اگر کسی پیتی بہ پرورد و لقیط سازد و یا پسرن او باشد و یا برادر زادہ
و غیر ذلک مثل این بسیار است آن کس نشاید کہ خود را از ترس من ای رضا او پسر گوید و خلوت
را نیز نشاید کہ او را نسبت پدر او کنند چون بہ تحقیق دانند کہ او پسر دیگر است بلکہ شاید
کہ ہم بدان پدر و بنام او بخوانند و او نیز خود را بنام پدر خود را بخواند و امر خدای تعالی

بر موافق اینست قوله تعالی اذ عوفهم لا بائس لهم هو اقسط عند الله پس شاید وجه
 باشد که از قوت ریاست و جاه دنیا فانی که البته فوت خواهد شد بیندیشند بلکه از فوت
 بهشت بترسند و همواره پدر خود را تعظیم دارند و نیز یقین دانند که بچشم حدیث بهشت بر
 ایشان حرام گردد اگر از پدر ذره ننگ کنند و درین زمانه اینچنین طائفه بسیار اند لغویان
 منها انتهی کلام پس آنچه معلوم است این همه از تعلیم علماء اهل هوا است چنانچه ملا مصطفی
 غورخیل و ملا شاه اولیس بن قاضی سلطان خورشیکه اما مصطفی در مذہب ابا حجت اقتدا
 و ملا شاه اولیس بقصد تحصیل حطام دنیا توجه نموده چه درین ایام علماء نفسانی به درخت
 امراء و حکماء و پیران زمانه روئے آورده اند بقصد تحصیل دنیا چه عالمی که مخالفت پیران زمانه
 ورزد او را جهلاء ایام حقیر و ذلیل میدانند تا هر که الله تعالی توفیق دهد حقاقت دنیا و
 فانی را اختیار میکند و از حقارت ابد الابد آخر و آخر از می نماید و آنانیکه آنها را الله تعالی
 توفیق رفیق نکرده این نوع معاظمه در پیش گیرند چنانکه ملا فتح خان مهندزمی تبغیت
 سادات نموده و از براسه تقویت مذہب رفض و ایات مرجمه پیدا آورده لغویانند
 من ذلک از ارجح آنست که حاجی غورخیل در زمانیکه از مکه معظمه رجوع نموده و بمردم
 خود پیوسته در حد و کالایانی منزل گرفته یکی از یاران او از دار الفنا بدار البقا
 رحلت نموده و مصیبت او گریه و نوحه بسیار پیش گرفته بنا بر اظهار آوردن فتنه چه گوش
 بر قبر او بر خاک هماد و زمانی استماع نمودی بعد فریاد بر آوردی که ما را چنان و چنین
 گفت بعد از آن خلوت را اختیار کرد اطفال چند را با خود همراه برد و کلمه طیبه را
 گفتن و در ساخت و در مردم را بر خود بست بعد از روزی چند مردم را بر خود راه داد و
 فرصت آه و او و ناله در دمنده بر آورد که سوخته آتش شوق ذوقیم تا افغانان بعضی
 گاؤ و گوسفند و زرتکفه پیش می آوردند و بعضی جامهای فاخر را پیش نهادند و چون
 بلا اظهار رسم نوائی مردم بدست نمی آیند حاجی آتش افروختی و همه جاها را در آن سوخته
 لغویانند من فساد و اموال را بیگ بیک و زتصرف ساختی و از در آمدن در مسجد ابا انور
 بلج انان و دختران را در خلوت خود آورده ذکر کلمه طیبه جهرمی فرمود تا بر فقیر فرض آید
 او را امر معروف و نهی منکر توجه نموده فساد او را بعوام و خواص آشکارا گردانیدیم و او را
 بمسجد آوردیم و از معاملات بدعت منع فرمودیم اما بنا بر استقبال ماه بعد از رجوع فقیر
 حاجی

سوختن را مانده و بدعت دیگر را مانده کرده بن آن افزود چه زن را با مرد جنبی کنار
 گیری منسوخ و حجت او اینکه هوا نفسانی خود را ملاحظه دارد که در شام سر میزند درین
 هنگام یا تا آن متر دان می گفتند که در ماهیچ نوع از هوا اصلاً و قطعاً مانده و نه سر میزند
 این هنگام همه را یکجا جمعیت میداده و در او همین که کلمه طیبه را بجا بیاورد اتفاق یکدیگر
 بگویند و چون مدتی برین برآمد بعضی از علما گفتند که شیخ خویش شهابی از شیخ
 مقبول نیست در آن او ان یکی از سپاهیان را بدین مندرج دعوی نموده که من از
 نسل عبد القادر گیلانی ام بنا بر نسب پیری میگویم شیخ عمر توجه نموده روزی چند نزد یک
 او آمد در رفت کرده بعد دعوی نموده که من از جانب او مادون و مجاز آدم و در نعت او
 میگفته که روزی من با او کلمه طیبه جمعی گفتم و درین ورد مشغول بودیم تا دیگر از هر دو
 ما فوت شد ما خبر نشدیم لغو باسد من الضلالت والاضلال این همه معامله ما نوپیدا بدعت
 اند و در نوپیدا آوردن رسم حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة والسلام فرموده اند در مشارق
 و شرح او آورده است قال علیه السلام من أحدث من این ما ناهذا ما الیس فیہ
 فهو من ترجمه هر که احداث کند در دین ما آنچه من عند الله تعالی نیست آن مردود است
 معنی مردود است این است که دین مسلمانی و احکام او از کتاب خداست یعنی قرآن و
 سنت رسول صلی الله علیه و سلم گرفته شده و هر که بکلم این دو اصل کار کند او را مسلمان
 سنتی گویند و متابع رسول اصحاب محبوب خدا گویند و معنی احداث نوپیدا کردن چیزی
 به هوا نفس آنچه در قرآن و حدیث منصوص نباشد و بطلت جامع برین هر دو مقیاس نباشد
 و اجماع و صحابه برین جمیع نشده است ائمه محدث گویند و هر که آنرا پیدا کند آنرا مبتدع گویند اکنون رسول
 علیه السلام می فرماید که آنرا دست یعنی عند الله تعالی آن مجاهده و آن طریقه که خلاف سنت و جماعت
 بغیر اقتداء بر رسول علیه السلام و صحابه و تابعین میکند و پیدا آورده است پسندیده و مقبول است
 و آن تحسن نیست و خبریزه و اثم و چیزیست او را حاصل نیست او مبتدع و ضال باشد و آن طریقه
 مجاهده را بدعت گویند و آن سیرت او را اضلاله خوانند و صاحب آن مبتدع و ضال زندیق باشد
 و رسول گفت امتان من هفتاد و سه گروه شوند و جمله در دوزخ روند مگر یک گروه که در دوزخ
 کیانند آن گروه یا رسول الله گفت آن گروه اند که اقتدا بمن و یاران من کنند در کار دین و آنرا
 سنت و جماعت اند و هر که خبر ایشانست آنرا اهل هوا و بدعت گویند و این حدیث اصل است بر آن
 تمسک کردن را بقرآن و سنت و اخراج کردن از حدیثات و بدعت و هر که از خود چیزی بخلاف این

۷ در روزی که باطل باشد با حدیث قرآن و حدیث باطل

وضع کند آن کس ضال است و عمل او ضلالت و مردود است انهمی پس در معاملات شیخ
 عمر هم احداث وجود یافته و هم اسراف تیز رو این همه بنص مردود و ممنوع آمده اند که امر
 و ایضا قال الله تعالی کلووا و اشربوا و لا تسرفوا و ایضا قال الله تعالی و لا
 تُبیکر ربین یرایان المبتکرین کانوا اخوان الشیطان و کان الشیطان
 لرببه کفوراً و در باب اجتماع آوردن او مردان با زنان در فارسی شرح الاسلام آورده
 است سنت بر مردان آنکه چشم خود را از زنان نامحرم نگاه دارند قال عم النظر الحرام
 یوزع فی القلب شهوة و کفی بها فتنه و باز آنکه که خود را آریسته و خوشبوی کرده
 باشد البته نزدیک نه نشیند و سخن نه گوید و مزاج نکند تا موجب فتنه نگردد قال علیه السلام
 من فاکه امرأة لم یحل له و لا یملکها حیض بكل کلمة الف عام فی النار و در حدیث
 دیگر است هر که زن بیگانه در کنار گیرد او را در دوزخ با شیطان در یک زنجیر کشند و زن خود را
 مانند مردان بسازد مگر دخترک خود را بود انهمی کلامه و در شواهد نبوت در مناقب عثمان
 ذی النورین رضی الله عنه آورده روزی یکی از اصحاب بخانه عثمان رضی الله عنه میرفت در
 راه باز آنکه نامحرم نگاه کرد چون بخانه و سه در آمد عثمان فرمود چه بوده است مر شما را که
 یکی از شما بخانه من در می آید و در چشم وی اثری ز ناظاهاست آنصحب گفت
 یا خلیفه رسول الله بعد از رسول الله وحی نازل میشود گفت این وحی نیست بلکه
 فریسته است انهمی کلامه و در جاد دیگر فرموده اند هر که زنی بیگانه را مصافحه کند
 انگشت دوزخ بردست او نهند تا از گرمی آن مغرور او چون دیگ مسین بگوشد و چون
 این معاملة که سبب اجتماع مردان و حورا باشد در افغانان بسیار جاری میگردد روزی
 یکی از ایشان را پرسیدم که درین اجتماع شمار اینچ هواء نفسانی سینه ندیانه با آنکه در کنار
 یکدیگر می نشستند آن ستم دار روی کذاب نفاق گفت که از شتماء نفسانی آن زمان با خبر
 نمی باشم پس از آنجا که تاسف و حسرت مؤمن موحده و در ویش صامجدان مباحثه چندان نعم و اندر
 درین اثر کرد که سبب انزهاق روح آمده بود مدت درین اندیشه حوازل و ضعیف عاجز و نحیف
 خسته دل می بودم حتی که اثر ضعف دل و پیشانی من پیدا آمد تا باز آن ستم دار کاذب را باین
 فقیه ملاقاتی افتاد از کیفیت خستگی من پرسید گفتم ای شیخ کاذب و ای ستم دار خائب آنچه حق
 است از روی حقیقت دروغ گفته اما خطرات قلبیه بر صدق ایمان من گواهی نمیدهد بل مرا

بکفر نسبت میکند زیرا که چون امثال شما مردم را که خوابها با فراغت میکنند و جاهلانی
 فاجر می پوشید و مسکنهای بلند می سازید و طعامها گوناگون و شربتهای لذیذ میخورید که
 اصل و ساوس شیطان و هوا نفسانی شکم پروری است این مقدار مرتبه روزی شده
 که در حین مخالفت و مکالمت بل مصافحت و معاشرت زنان اجنبیه هوا نفسانی
 سر نمیزند و هرگز دل شما بجانب ایشان نائل نمیکرد و باینکه در خبر است که روزی
 رسالت پناه صلح بجز نظر اشتها در دل افتاده بازن خود صحبت کرده و غسل
 بجا آورده و در مسجد نشسته و فرموده که زنان چون شیطان و سوسه دارند در دلها
 چه هرگاه که شمارا بر زنی بیگانه نظر افتد بازن حلال خود صحبت آری تا شهوت نفسانی
 شما منقطع گردد پس ما را که از جمیع راحتها و لذتها دنیا بریده ایم چه این مرتبه میسر نمیکرد
 با آنکه از اول تا آخر ظاهر خود را بعون الله و توفیقه نگه داشته ایم اما خطر باطنی نگه داشتن
 نمی توانیم چنانکه در ایام طفولیت که طفل را مرفوع اقلیم فرموده اند روزی نظر این فقیر بر
 زن اجنبیه افتاده در آن ایام چندان عذاب الیم در خود مشاهده کردم که در تحریر و تقریر
 نیاید چه مدت هفت روز بیخود و بیهوش افتاده بودم و خود را بر زیر زمین بهفتم فرو
 بردن میدیدم و چشمان خود را مقدار یک میل چون دوپشته کلان دراز کشیده
 معاینه کردم و حدیث نبوی نیز بر من مضمون وارد است که هر که زنی بیگانه را بشهوه
 نظر کند در عرصه عرصه چشمان او را بمقدار میل در زمین کرم دراز کشند بعد از بیفتن
 بهوش آید اما مدت یکسال در چشمان از من نیز رفت نقل است که نظر اول که بلا اشتها
 باشد موجب اثم نمیکرد و نظر دوم اگر چه بلا اشتها باشد هم موجب اثم گردد مگر آنکه نکاح
 کردن آن زن را خواسته باشد این هنگام ممنوع نیست و ایضا در ایام جوانی چنانکه
 دانی جوانان را هوا و نفسانی بغایت بلیغ می باشد خاصه دختران را یکی از دختران فقیر را
 فریب داده بجای خفی در برد و قصد کرد اما خدا شاهد حال است که نظر ناجای گاه هم از
 دست نیامد چه جای محظورات دیگر تاروی بگریز آوردم خلاص شدم و چون در باب
 رعایت ظاهر خود را از زنان اجنبیه سعی بلیغ نمودم از اول تا به آخر الحال چه هرگاه که نظر
 می افتد زن را از مرد در اکثر اوقات نمی شناسم مگر بعد از ساعتی اما خطر نفسانی را
 منع ساختن نمیتوانم پس شما چگونه منع ساخته اید با آنکه هیچ گاه از برای گنایا امثال

تنبیه نیافته اید و نه جای گریختن اید بل امید ما آنکه اگر زنی شماره در مجلس بگیرد بسفاح گرفتار
خواهید آمد این هنگام آن شیخ از ساده دلی برستی درآمد و صدق احوال خود در بیان نمود
و بر صدق احوال من آفرین گفت که شماره آمد تعجب عصمت الظاهره معصوم داشته است
ولیکن اینمرد جهلان عقل معاش دارند و نه عقل معاد و گرنه زن را مخالفت شرع و زبامردان
بیگانه چه مناسب بوده این هنگام طمینان دل فقیر راه اصل آمد الحمد لله علی ذلک
از اجماع السننست که خواجگان از افغانان ژردونی مذہب جہرہ دہشت تارک صلوة
و صوم بوده و بہ انواع منہیات پیوستہ لغتہ اللہ علیہ از اجماع السننست سماع است
ہم از یمردم و خلفا ایشان کہ منگ نام دزدی در حد و وقت مار لاف زده کہ از لشت
من پیران پیدا خواهند آمد پناہ بران اولاد او چون شاہ اسماعیل دیر علی و ابو بکر و عشر
دعوی پیرے نموده با آنکہ اندک بیش بر تہ جن رسیدہ بودہ اند و مردم افغانان خلک
بتماہم بایشان رجوع دارند بل خدا و رسول خدا را نشناسند و ایشانرا شناسند سر مال
فدای ایشان سازند روش ایشان آنکہ دفنائے و نیز ذلک آلات ملاہی شنوند و بدین نظر
آرند و آنرا حلال اند و دعوی کنند کہ این چیزا آمد تعجب ما را نہ از شریعت محمدی جائز
دہشتہ و پھوش شوند و حال آرند و علم عیب را بیان کنند و دعوی کنند کہ فلان کس
بنواختم و فلان کس معتزول کردیم و فلان را زخم زدیم لغو ذباہد من کفر ہم چہ این دعوی کہ
چنانکہ از عبارت مجموعہ ملکی در تحریر پیوست و این جماعہ حجت آرند کہ سرود نوحہ بہو افغز
حرام است و بے ہوا و نفسانی حلاست لغو ذباہد من مظنہ فاسد ہم چہ اگر بے ہوا کفر
حلال بودی امام عظم رحمۃ اللہ بابتلیت نہ گفتی و الا ابتلاء بالمحرم یکون حراما کما
من قبل و ایضا چون این جماعہ شہر شہرہ بدہ با طرف عالم در پی تحصیل دنیا میگردند
و در ہر خانہ سرودی نوازند و رقص آرند بقصد آنکہ مردم ایشانرا چہرے دہند چگونہ اہل
ہو اینباشند پس بستند مگر دروغگویان و ازین اقراء ایشان دزدی پد رکلان ایشانرا
بود چہ پذیردی شخص کافر نمیشود تا حلال نہ اند و بسبب اقراء کافر میگردد و لغو ذباہد من ذلک
از اجماع السننست کہ شیخ قاسم غوری خیل در پر شور زیر درختی سکونت و آرام گرفتہ تا مردم
بدو توجہ آوردند و چون مذہب مخالف ایشان نمودہ یکے از حکام اسلام شادمان خان نام
کہ امیرے بود از امر او مرزا حکیم بن ہمایون بادشاہ علیہ الرحمۃ و لغز ان قصد کشتن او کردہ

بیان منگ نام جلیل
در فریب معصومہ از پیرے

ازان گریخت بجانب قندار بدر رفته و ازان با جماع حاجیان همراه شده بمکه معظمه سید
 و چون باز رجوع نموده و بمردم خود پیوسته در میخند و آوازه پیرے در داده و مردم را شجره
 نوشته میداد و دعوی می نمود که مازون و مجاز آمد از جانب اولاد عبد القادر گیلانی
 پس مردم را می گفتند که اے جہال یعنی مرتبه شیخو جنت تعلق به النسب ندارد اگر کسی
 از اولاد حضرت شیخ عبد القادر گیلانی است شیخ حسین نام مازون نیست چه بر سجاده آبا
 و اجداد او نشسته از بهر تحصیل حطام دنیا پس این اذن در کار نیامد اما چون در شجره اولاد
 مردم در یافتیم که شیخ حسین سپارتن نام در حق او نوشته بود تا راه بانان و غیره مزاحم احوال
 او نکردند و این شیخ قاسم از غایت جهل و نادانی همان را نوشته بمریدان بجای شجره
 داد و مفہوم آن نوشته همین که فرزند شیخ قاسم سلیمانی هر جا که برود هیچ احدی
 مزاحم احوال او نشود بعد ازان چون مریدان او سخن فقیرانه و زسایند که این شجره نیست
 بعد با طرف عالم مردم دو اینده شجره اذنیہ عبد القادر گیلانی پیدا آورده و بمریدان نوشته
 میداد و نعوذ با بعد من اقرآنہ و چون مدتی درین حد و مانده مذہب اباحت پیدا آورد
 چه اتباع او تارک الصلوٰۃ و صوم و مانع صدقہ و غیر ذلک از او امر شرعی آمدند تن بر منہ
 و سر بر منہ ریش تراشیده در اطراف و جویب سیر می نمودند و خمر می خوردند و سرود میخواندند
 و رقص می کردند و مہتہامی گفتند و خدمت پیران را از ہم شرائع فاضل میدید بل از فرض شریعت
 منکر و خدمت پیران بر خود فرض میدند و سب علماء و صلحی می نمودند علم و علماء را دشمن
 میداشتند ارواح را و نفس امارتی گفتند و غیر ذلک علائق اطہار کردند چنانکه شیخ
 قاسم را سفید خدا می گفتند نعوذ با بعد من کفر ہم بعد از مدتی اتباع او را با اتباع مینا
 عیسی عدوت دنیاوی نہ عدوت دینی چه آن طائفہ ہنوز بیشتر ازین بکفر و ضلالت
 و رفض و بدعت مشہور بودند و چون اتباع شیخ قاسم خانہ را در وہابہ ساختہ بودند کہ آنرا
 مکہ می میدانند اتباع عیسی ہجوم نموده ہمہ انہار آگشتہ عیسی سعایت نموده تا اکبر بادشاہ شیخ قاسم
 را بہ لاہور بردند مدتی در آنجا بودند و چون شاہ سلیم بادشاہ بر منصب شاهی نشستہ شیخ قاسم
 بندہ ساخت و بہ چنار فرستاد در آن موضع در بندگی آنہ مرد چون بعضی از علماء اہل ہواد را لاہور
 پامین شیخ بقصد حطام دنیا بیعت کردہ بودند از براسے اور ساٹھا تصنیف می نموده و بناام او
 مقرر میکردہ بقصد آنکہ در از منہ متاخرہ مردم دانند کہ شیخ قاسم از ارباب تصنیف بودہ

لغو باد من الهوا لفضل و ایضا کتابی را تالیف نموده اند از براس شیخان افغانان که
 از اول تا آخر هر چه شیخان افغانان از اخبار جن چیزے گفته بودند همه را یکجا ساختند بقصد
 آنکه مردم اورا گفتند که مردم دیگر را تذکره الاولیاء آید اما از افغانان هیچ ولی سرزده که
 تا تذکره مانده باشد بنا بر طعن افغانان توجه نموده این تالیف انشا کرده از خایت جمل
 نداشت که بسبب این تالیف خجالت افغانان هنوز بیشتر خواهد آمد چه تذکره الاولیاء آن
 باشد که در آن ذکر مجاهده اولیاء از طاعت و ریاضت باشد نه آنکه در آن ذکر غیب گوئی اولیاء
 گفته باشد که دعوی غیب کفر است پس ویل علماء را آنکه اقرا نوشتن را وادارند و از خدا
 نه ترسند و داخل عید بیت بانی گردند قال صدقاً و منهم اُمیتون لا یعلمون
 الکتاب الا امانی وان هم الا یظنون . قویل للذین یکتبون الکتاب الا امانی
 وان هم الا یظنون قویل للذین یکتبون الکتاب یا یدینهم ثم یقولون هذا
 من عند الله لیشر وایه ثمنا قلیلاً قویل لهم مما کتبت ایدینهم وویل لهم
 مما ینسبون اما دین او ان پس او شیخ کبر بعضی رسما و مبتدع را محو نموده ولیکن مردم
 شنودن بحد علومی نماید که تعریف نتوان کرد و ایضا مردم رساله ها غوثیه را شهرت
 تام داده و آن را بر عوام حجه آورده تا بتبعیت ایشان گیرند چه در آن مسطور و مذکور است
 حضرت عبد القادر گیلانی بر نیمیضمون هر که مریدین گردد و پیامبر بد نسل من گردد و پیامبر
 مرید من گردد الی یوم القیامه بر بد و زخ کاری نباشد امید که این گداز از شیخ عظم
 زده باشد چه از عبارات کتب اسلامیه چون تمهید و غیره به کتبر آید که بعد از جمله پیغمبر
 و بعد از عشره مبشره امین بودن از عذاب باری تعالی و یا امین بودن از خوف خاتمه دیا
 امین گردانیدن یکی را و یا ضمین آمدن یکی را کفر است و الامساک عن ایشهاد امین یکی
 از جمله عقائد سنت و جماعت است زیرا که گواهی دادن یکی را بملوک بهشت و یا بدوزخ کفر
 است پس حضرت شیخ بر کفر اتفاقاً چگونه اقدام نموده باشد و بعد در آن مسطور است که
 قد حنی هذه علی رقبته کل الی لغو باد من منما از عدم استثناء خلفا راشدین نیز در عمومیت
 کل داخل میکردند و علی هذا لقیاس کلمات ناشائسته اکثر من ان کحصه در آن یافته می شوند
 شاید که این کلمات را کسے بزحوت عظم اقرا نوشته باشد چنانکه یکی از بزرگان حضرت شیخ
 شرف الدین را ازین حادثه پرسید که در بعضی رسالے یافته میشود که چشتی مرید خود را فرمود

در بیان حقیقت
 رساله غوثیه و
 حکم آن ۱۰۴

قد حنی غلام رقبته الی

که بگو لاله الاصله چشتی رمول لداین نوع کفر چه گونه از چشتی سرزده حضرت شیخ شرف
 الدین در جواب فرموده که چشتی مرد بزرگ بود این کفر از وی بود و نیاید به بل این
 را اهل هوا بر و افترا نوشته اند چه اهل هوا بر پیغمبر آخر زمان صلی الله علیه و سلم و بر خداوند
 تعالی افترا می نویسند چه جائی بر چشتی نه نویسند از جمله النسب که سادات اچر و بیوت
 رفض انشا نموده اما مردم آنچه بتما هم از مهتران و کهنتران نهایت رفض رسیده اند مگر
 اندک بر طریقه سنت و جماعت ثابت باشند و اما مردم بیوت مهتران دعوی مذمب
 سنت و جماعت و اظهار شریعت نمایند و کهنتران و اتباع ایشان مذمب رفض و الحاد
 و زندقه باظهار رسانیده هم از انست که حضرت بیوت برگزیده دوران بادشاه زمین
 و زمان شاکت رضا و رضوان بابر بادشاه مشهدی خورد خوانده بود چه در بعضی
 اسفار خویش چون شبی در آن منزل مقام گرفته سحرگاه مؤذنان بعد از حمد و صلوة و بعد
 از شناسم قضی سب خلفا ثلاثه نمودن گرفته تا بمساجع علیه حضرت امیر کبیر رسیده در انست
 تمام شهر را قتل عام فرموده ازین روشن تر چه باشد که چون عبد الوهاب و عبد الرحمن عیسی
 هر سه دعوی مذمب سنت و جماعت نموده اند اما اتباع ایشان مذمب رفض و الحاد
 تبعیت می نموده اند چنانکه درین اوان فرزندان عیسی چون سید جلال غیره رفض صریح
 را پیش گرفته اند شیندم از ملا محمد ترین که در زمان سلطنت افغانان عبد الوهاب
 منصب دنیا و دین یافته نوکر می نموده تا روزی جماعه علماء را بتما هم کشته
 نمودند باسدن ذلک چون بادشاه زمان مصلحت قتل او نیز دید از ان قلندری نموده
 و بجانب حدود طهماس خان رافضی بدر رفته بعد از مدت دید چون افغانان تغییر یافته
 باز باینجد و توجه نموده در موضع بیوت زیر درختی سکونت ورزیده در رسم نور انشا نموده
 چنانکه بر بستر غیره قدم نمی نهاده و غیر ذلک تا بدایع او سبب تغلیب قلوب عوام زمان
 از مردان و زنان آمدین هنگام آوازه پیری و مریدی در داده و سبب رسیدن پیر
 او درین حدود دیوسفر می آن بوده که سبب نام هندیستانی ازینجد و دزن غیره لشکری
 کرده و بدان حدود رفته و بعد از مدت باز درین حدود آمده شیخ فاضل مندر قبیل خدر
 را از جانب عبد الوهاب تعریفها و وصفها فوق الحد و العدم بیان کرده تا شیخ فاضل را از
 براسه زیارت ایشان با خود همراه برده و پیش ازین به تخریر پیوسته که افغانان را قواعد

کلیه بر آنست چه هرگاه که شیخ و ملا و ملک ایشان در کار سے اقدام نماید تمامی اولس بلا
 استدلال ران کار بر رو سے در افتد و از نیک و بد نه اندیشند پس چون فاضل مرید گشته
 این هنگام مردم افغانان فوج فوج رو سے بدان جانب می آوردند و مرید همیشه دند
 و مریدی این مردم اینکه روز سے چند مسافرت نموده بعضی بشوق نوحش آلات
 ملایمی و بعضی بندوق انواع مناهمی چون خمر و غیره قطع مسافت بعیده کرده و بلاد ادا
 شرائط که طهارت ظاهر و باطن باشد جماعه جماعه بحضور پیوسته و مجرد لقای ایشان پیر
 و مریدی خیال کرده بل سبب نجات از نیران و وصول بکنان بل موجب امن از زوال
 ایمان تصور کرده مجاهده سفر را سبب پاکی از ذنوب و آثام دانسته هر کدام آنها غرور
 و زبیده و برابنا جنس تفاخر نموده که من کار سے کرده ام چه خود را شایان بهشت
 گردانیده ام از ان رو که سادات مامون العاقبه اند بنا بر تبعیت و محبت ایشان شرف
 آمدن به لقا بابرکت ایشان مانیز مامون آمدیم لغو زبانند من مظنه فاسد هم چه ظنهای
 ضلالت و هلاکت را شاید نه نجات و هدایت را و پیری آن مردم آنکه از ازدحام عوام بجان
 رسیده بجز مصاحبت نمودن فرموده توبه کن و شریعت نگهدار و بعد ه این را پس رانده
 و غیر او را پیش خوانده و بر همین قیاس شب و روز با مردم معامله بسر برده و بار دیگر بر مردم
 گوش کرده که این گفته را بر زبان رانده و در دل گرفته یا نه بعد خدمتکاران کلاههای
 بی شمار برین محفل آورده هر یک از او سر کشیده و آسمان دوازده امام را بجای شجره داده
 لغو زبانند من غرور هم المؤمنین و ضلال هم المسلمین زیرا که آسمان دوازده امام را بجای
 شجره دادن از نذیب و روض است علیهم اللعنة و چون نوبت خلافت بعد الرحمن
 رسیده جماعه کثیره را خلفا خوانده و خود دعوی نذیب سنت و جماعت میکرده و خلفاء
 او و دعوی نذیب رضی اباحت می نموده و هیچکدام از خلفا این مردم مسلمان و سنی
 سرزده بل همه کافر مطلق ظاهر شده چنانکه جمال الدین کلان شیخ حسین ترین شیخ
 داود و شیخ مفذود و مصطفی کثیر و همزه باغبان و زکریا صوالی و غیر ذلک اکثر من آن
 یکهم همه نذیب رضی اباحت در پیش گرفته و ضعفاء مسلمانان را تارک صوم و صلوة
 مانع خیر و زکوة منکر شرایع محمدی علیه السلام تن برهنه و سر برهنه مجتنب او هر شرعی و
 مرکب بر مناهمی چون خمر و زنا و ملاسه کرد ریش تراشیده علم و علما را دشمن دانسته

کسب را از میان برداشته در ویزه و گدائی را دین و ملت ساخته سیر املاک و ولایت را
 زهد و عبادت شمرده پتھارا اور در قرآن خواندن تصور کرده فریاد و بانگهای ناموزون
 را ذکر گمان برده و غیر ذلک جمیع مخطورات شرعیہ را بر خود حلال دانسته و لافها زده و مامون
 آندہ کہ سید را قوت فوق الحد است این ہمہ بقوت او می گنم پس بنا بر اظهار این امور و
 این عقاید کافر مطلق آندہ نفوذ باسدن کفر ہم شنیدم از حاجی امین نامیار کہ من در مجلس
 عبد الرحمن حاضر آندم جمال الدین کلال را ن او ان بعرض رسانیدہ کہ حضرت چون شخصی را
 ذکر دہم موصوف باوصاف مذکور میگردد و وار دین و شریعت بدر میرود چه باید کرد پس عبد الرحمن
 فرمودہ تو در ذکر دادن تقصیر کن ایشان ہر چه کردند کو بگردند خواه کافر شوند خواه مسلمان
 نفوذ باسدن من الامر بالمنکر والامر بالصلح سماع است کہ عبد اللہ نام لحدی سیالکوٹ
 مذہب اباحت والحادیثا نمودہ بود حضرت مخدوم الملک شیخ الاسلام لہانوری اور ابا
 جماعہ مریدان بدوزخ فرستادہ اما یکے از اجماع جمال الدین کلال گریختہ و بخدمت عبد الرحمن
 رسیدہ بنا بر تبعیت او مذہب آشکارا کردہ چہ در مردم دلازاک منزل گرفتہ و این مردم
 چون بچہالت و ضلالت مشہور اند از غایت ضلالت اور اسیاہ خدای گفتمہ و اکثری
 خلفاء این سادات در مردم دلازاک انشاء مذہب نمودہ تا از شومی ایشان مردم
 دلازاک ویران گشتہ و باطراف عالم پریشان شدہ و چون نوبت خلافت بعیسی
 رسیدہ در اجتماع کسب سعی بلیغ نمودہ علم و علم ارا دوست داشتہ اما اولاد را و اتباع
 را از رخصت الحیاد منع نفرمودہ خصوصاً فرزند کبیر او سید جلال ریش تراشیدہ و سبب خلفاء
 ثلاثہ می نمودہ اما منع نہ کردہ شنیدم از شیخ نقوی زنگر نیر کہ بدت ششماہ در خدمت اقا
 عیسی شب روز گذرانیدم از ویچ از الفاظ رخصت شنیدم اما اولاد و اقربا او تمام ہم
 سب خلفاء ثلاثہ می ورزیدند و منع نمی کرد مگر آنانیکہ در پیش او چیزے گفتی این ہنگام
 منع کردے **الغرض** از زبان عبد الوہاب و عبد الرحمن و عیسی پیچ احدی از عدول
 نقا کلمتہ رخصت نمیکند و در سائر اولاد و اتباع ایشان یافتہ میاید پس از روی قیاس اعتقاد
 در ایشان نیز باشد والا بعضے اتباع خود را و یا خلفا خود را بر طریقی سنت و جماعت مستقیم
 میدہند مگر مؤید این قول است این حکایت کہ در کوہ ہماہ و دما در خان نارنج بسیار اند
 ہنگی با ترش می آند مگر درختی از ان میان شیرین بار آوروسے حتی کہ طعم او بطعم شیر مشابہ

سماع است اہا

بودی تا مردم را در شان او اختلاف افتاد بعضی گفتند که اصل او شیرین است و بعضی گفتند که این درخت را به شیر تربیت داده اند آخر الامر من مودیم تا شاخ آن را جامی دیگر نهال کرد و به آب تربیت داد اما بار شیرین آورد این هنگام دستم که اصل او شیرین بود دست مکرر این من مودوده اند

ر با ع

آنرا که ندانی نسب و نسبت حالش
فیه الجمله درختی که ندانی ثمرش چیست

او را بنود بسیار گواهی جو فعالش
بارش خبرشش آرد کاینست نهالش

و هم از آن رو که عیسی بلیف کرده در باب فضیلت سادات و اهل بیت و روایم جو
از تفاسیر بران مضمون ثبت نموده و اهل بیت پیغمبر علیه السلام مرتضی و فاطمه و حسن
و حسین را دانسته و در اهل بیت بودن بی بی عایشه صدیقه رضی الله عنها شک آورده
نموده با مد من ذلک ظن و توهم رفض درختی او موکد آید چه در صرح آورده است که اهل کسان
و کسان سر آرا گویند پس حضرت صدیقه چگونه از کسان آنحضرت خیر البشر نباشد و یا از کسان
سر آرا نباشد با آنکه معنی محکم آیت **إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا** در شان جمیع زنان خیر البشر آمده زیرا که سیاق کلام از اول آن خبر
دلیل برین مضمون است و آن اینکه در تاویل این آیت مرتضی او فاطمه زهرا و حسن رضا و
حسین شهید دشت کر بلا در می آرند آن نوعی از تاویل است پس نوع از تاویل را دلیل
ظنی گویند نه دلیل قطعی شاید که این تالیف ملا موسی افغان را فاضل که یکی از علماء دیار او
و از اساتید اولاد اوست استخراج نموده باشد چنانچه در باب فضل سالها ثبت نموده
اکثر من آن کجھے سماع است که یکی از علماء اقیما از اطراف عالم در رسیده عیسی را عظم
بسیار و نضایح بیشتر در داده حتی که هیچ پرده نگاه نداشته و فرموده که بشویمت رفض و الجا
و اتباع و اولاد فدای قیامت ما خود خواهی شد چون از پیش او برخاسته متر دان از جواب
استیلا نموده فقیر حق گوی حق را شهید ساخته و بالش سوخته و عیسی انصاف امر او نه ورنیزه
در آن عنقریب دانه بر بدن او پیدا شده تا نا طهائے سوزناک در داده و هم از آن برده
و چون نوبت خلافت سید جلال سید این هنگام در خانان ایشان رفض صریح پیدا آید حتی
که در اطراف عالم نوشته باروان کرده که پنج تن پاک دوست دارید و در آورده اما در چهارم
معصوم پاک پنج فرق و ده گیسو و غیر ذلک از قواعد رفض می نوشته تا مردم یاد گیرند و چون

باین معنی نال بیت

باین خلافت سید جلال
و نطق پنج تن پاک و در ازده
امام دیگره شکر کردن

این فقیر رفض او را بر آورده پس از آن سبب در قتل من جد و جهد تمام نموده و مردم را فرموده
 اما قضا را زل بروفت اجل او را مقدم از من فرستاده تا مگر روزی سه چند دین پاک محمد آخر
 الزمان را بر سائر مردم اظهار سازم چنانکه درین ایام حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة و السلام را
 در خواب دیدم چون قصد زیارت او کردم جائی در میان من و آن سرور پیدا آمد ازین محمد در
 نمودم تا شخصی در میان پیدا آمد و پیغام التبر و آورد آنکه حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة و السلام
 جمال نور را درین ایام نمیخواهد که روزی شما گرداند چه اگر جمال او را دریا بیدر بدیده از دار
 الفناء بدار بقار حلت خواهید آورد اما اراده حضرت خیر البشر آنکه چون من بغربت رسیده
 امثال شما مردم روزی چند در دار دنیا باشند تا ادا می نصیحتی بجا آورند ^{و بعد از آن}
بدان ای فرزند سعادت مند که دانستن اسمی ائمه اربعه که عبارت از ابو حنیفه
و شافعی و مالک و احمد است از فروع اعیان است و حق دانستن احکامی که ایشان اتفاقاً
و یا اختلافاً مقرر نموده اند از فروع اهل ایمان است چه بعد از خلفا راشدین و سائر اصحاب سید
المرسلین حقائق دین پاک محمدی را و دقائق سنت احمدی را که احقما ایشان دریافتند
و ایشان و اتباع ایشان اهل سواد عظیم گشته اند پس تبعیت ایشان می باید نمود و ایضا دانستن
اسامی خلفا راشدین و حق دانستن خلافت ایشان بترتیب حصوله و اثبات فضیلت
صدیق بر خلفا ثلثه و سائر اهل بیت و سائر اصحاب بعد عمر فاروق بعد از اثبات
فضیلت ذی النورین رضی الله عنہم بر مرتضی کرم الله وجهه و سائر اهل بیت و سائر اصحاب
بعد اثبات فضیلت علی مرتضی بر سائر اهل بیت و سائر اصحاب و اختیار کردن محبت
ایشان هم برین ترتیب از فروع اسلام و علامت مذہب سنت و جماعت است چه اثبات
فضیلت اهل بیت بر خلفا و یا اختیار کردن محبت ایشان بیشتر از خلفا مذہب رفض و الحاد
و زندقه است لغو باسد من ذلک اما رد افاض بر خلاف این قواعد خود تراشیده وضع نموده
اند و در میان یکدیگر متداول گشته اند بر خلاف اجماع است و چون مخالفت اجماع است
کفر باشد کافر شده اند چنانکه اثبات ائمه اثنا عشریه بر مذہب ایشان از دو امر بیرون است
یکه آنکه سلطنت و حکومت ایشان را امامت گفته باشند چنانکه معنی لغوی امام محتمل است
پس برین مضمون هم علامت رفض باشد و هم کذب چه اگر ایشان بر طریق سنت مصطفویہ و ملت
نبویہ امامت را مقرر می بودند پس خمسہ عشر میگفتند تا خلفا ثلثه نیز دخل می آید و چون خلفا

چنانکه پیغمبر خدا را درین
 ایام در خواب دیدم

در این امر بی منفی
 آن فرض است الهی

چنانکه اثبات کرد
 اثنا عشریه

ثلثه را دخل کرد پس دوستی ایشان در حق مرتضی و اولاد او ثابت آمد و دوستی مذکورین
 بی رعایت دوستی به ترتیب میان خلفاء راشدین رضی باشد و دلیل بر کذب آن که
 ایشان خود مقررند بر آنکه سه از ایشان بر تبه سلطنت و حکومت نرسیده پس چگونه
 اثبات سلطنت کنند مرایشانرا و امر معدوم را موجود گفتن کذب است و کاذب ملعون
 است کقولہ تعالی لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ و دیگر آنکه ائمه اثنا عشریه را ائمه
 و مجتهدان اهل یقین تصور کرده باشند پس برین تقریر بر ایشان دو سوال فرود می آید
 آنکه میان ائمه اربعه و میان ائمه اثنا عشریه اختلاف و مخالفت در احکام اسلام گرفته
 و یا موافقت بوده اگر اختلاف جایز در اندک کافر کردند زیرا که مذہب ائمه اربعه بعینه مذہب
 خلفاء راشدین پس اگر اختلاف جایز بودی بر آئینہ علی مرتضی کرم الله وجهہ با خلفاء
 ثلثه اختلاف و زیدی متابعت ایشان در امور دین و دنیا نہ نمودی با آنکه افضلترین
 ائمه اثنا عشریه میرالمؤمنین مرتضی علی بوده اند چه متابعت نمودن امام باطل کفر است
 پس چون مرتضی خلاف نموده اتفاق ثابت آمد و انکار از اتفاق ایشان کفر است
 و هیچ دلیل قطعی در خلاف ایشان نخواهند آورد دوم آنکه موافقت میان ائمه اربعه
 و اثنا عشریه اعتقاد کرده باشند پس این هنگام اثبات مذہب مرآئمه اثنا عشریه بیفایده
 آمد چه مشهور و متعارف است که بعضی از این جماعه اثنا عشریه مقدم از ائمه اربعه بودند
 بعضی موخر و آنها که مقدم بودند ائمه اربعه دین و علم دین از آنها دریافتند و تبعیت
 آنها نموده اند و آنها که موخر بوده اند آنها از دین و علم دین از ائمه اربعه نمودند و
 تبعیت آنها کردند پس اطلاق اسم ائمه اثنا عشریه بر ایشان از جمله محیثات رد و فضیله
 کما ذکر فی التمهید و منهم من قال بان الامۃ لم یعرفوا الامام و ہم اثنا
 عشرالی قوله و هذا منهم کفو و همچنین لفظ پنجتن پاک چون از خلفاء راشدین
 و ائمه دین منقول نیامده از نو پیدا کرده ایشان است و علامت آن رض است که امرین قبل
 چه اگر سید المرسلین و خلفاء راشدین را ازین لفظ مراد داشته باشند و یا باشد اما بدعت است
 چه لفظ بدیع را در امور دین استعمال کردن بدعت میباشد بل محمد آخر زمان و خلفاء
 راشدین عبارت نماید که این الفاظ منقولند و لفظ پنجتن پاک منقول نی و اگر حسب
 مجتبی علی مرتضی و حسن و حسین و فاطمہ ہر اء مراد داشته باشد علامت آن رض باشد

مجتبی پاک
 در وقت رضی

چه مردم رو افش چون بر فضیلت اینها بر خلفاء قائل اند بل خلفا را دشمن دارند لغوی باشد
من ذلك ازان الفاظ خلفاء اخر از نمایند و برین لفظ اقدم نمایند پس استعمال لفظ روض
مؤمن موحده جائز ندارد و جاری نسازد و همچنان لفظ پنج فرق و ده کیسو بدائع روض
است چه اگر محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم و خلفا را شیدین مراد داشته باشد و او را
اما بدعت آئینه کما مر و اگر خاتم النبیین و مرتضی و حسن و حسین و فاطمه زهرا مراد داشته باشند
علامت روض باشد با آنکه این متمرهان دین و هم و سناد بر غلط رفته اند چه بی بی فاطمه را
رضی الله عنهما سه کیسو بوده دوگان در طرفین و یکی در پس سر پس یاد چه را گویند
و چون از قواعد اهل هوا آنکه بلا تحقیق بهوا نفسانی درئی کاری روند بنا بران برین لفظ
اقدام نموده و تخصص احوال نموده لغرض اگر مراد از ائمه اثنا عشریه اتفاق با ائمه اربعه دارند
و مراد از لفظ پنجمین پاک و پنج فرق حبیب الله و خلفا را شیدین مراد دارند پس الفاظ همواره
باستعمال آرند تا از توهم روض دور باشند و اگر اختلاف مراد دارند و یا غیر از خلفا را شیدین
مراد دارند پس افضی اند پس مؤمن موحده را شاید که استعمال کردن این الفاظ و در بیان
و یاد کردن این الفاظ و بر زبان راندن این الفاظ اخر از نماید تا متهم به تمسک روض گردد
و یکی از سفاهت و حماقت روض آنکه چهارده معصوم پاک را دشمن و یاد گرفتن از جمله
لوازم اسلام شمرده اند با آنکه گواهی عصمت بر ایشان جمله مخالفت سنت و جماعت آمده
چه بعد از انقطاع وحی گواهی عصمت دادن اولیاء و صلی را و علماء را و سادات بل ائمه اربعه را
بل سایر مؤمنین و مؤمنات از ضمیمه و کبیر کفر باشد و اسامی چهارده معصوم پاک
بنا بر مذہب ایشان آنست اول محمد اکبر است ابن علی مرتضی و مادرش بی بی فاطمه
زهرا در جنگ شهید شده است و قبرش در بغداد است دویم عجمه ابن حسین در
سالکی از دست طلحه ابن عامر شهید شده است قبرش نیز در بقیعه است سیوم عبد الله
بن حسن است در دو سالکی از دست عبد الله ازرق شهید شده است قبرش در کربلا است
چهارم قاسم ابن امام حسن است در سه سالکی از دست اندیدارنش شهید شده است قبرش
در کربلا است پنجم حسن بن زین العابدین است در شش سالکی از دست منصور احمد بن معا
شهید شده است قبرش در ریاست ششم سعید بن زین العابدین است در سه سالکی از
دست عمر بن یزید معاویه شهید شده است قبرش در بصره است هفتم علی صغر است ابن امام

اسامی چهارده معصوم

محمد باقر در شش سالگی از دست احمد منصور شهید شده است قبرش در سوادیه است هجدهم
 عبد الله بن امام جعفر است در سه سالگی در میان بسطان از دست عربان شهید شده است
 قبرش در بسطان است کفنجی بن حادی در دوازده سالگی از دست محمود کوفی شهید شده
 است قبرش در تبریز است و هفتم صالح ابن امام موسی کاظم است در سه سالگی از دست یوسف
 دمشقی شهید شده است قبرش در رایا است یازدهم طیب ابن امام موسی ضا است از دست
 عثمان بن محمود دمشقی شهید شده است در هفت سالگی قبرش در شیراز است دوازدهم
 جعفر بن محمود طبعی است در چهار سالگی از دست ابراهیم دمشقی شهید شده است قبرش
 در قم است سیزدهم جعفر ابن امام حسن عسکری در یکسالگی از دست ناصر بن ابراهیم دمشقی
 شهید شده است قبرش در رایا است چهاردهم ابن علی حاوی است از دست منصور دمشقی
 شهید شده است قبرش در خراسان است علماء القمادانند که دانستن اسامی این اطفال
 چگونه از لوازم اسلام باشد بلا اقامه دلیل قطعی و بلا استنباط تاویلات ظنی از کلام ربانی
 و احادیث نبوی و فی الصراح عصمت نگاه داشتن از گناه و خوف کسی را انتہی کلام پس اگر معصوم
 بمعنی نگاه داشته از گناه مراد داشته باشند این جائز است چه سائر اطفال مؤمنین معصوم اند
 پیش از بلوغ یعنی مرفوع القلم اند و اگر معصوم بمعنی مامون از خوف قائم مراد داشته باشند
 اگر چه اطفال مؤمنانرا امید بهشت است فضلا من الله و تبعالا باہم اما این شہادت از ایشان
 خلاف سنت و جماعت افتاده چنانکه حضرت بی بی عایشه صدیقہ نزدیک مردون طفله
 از اطفال فرموده که مرغی از مرغان بهشت بوده و به بهشت پیوسته حضرت رسالت پنا
 صلے الله علیہ وسلم صدیقہ را ازین شہادت منع نموده و فرموده کہ از کجای گویند یعنی چون
 جبرئیل امین بفرمان رب العالمین این حکم را بر من انزال نموده و من بشما نرسانیده ام
 اقدام نمودن شما بر این حکم را از هوا و نفسانینہ باشد پس جائیکہ شہادت عایشہ صدیقہ
 در شان طفله از اطفال منع باشد شہادت روضہ جماعہ کثیرہ را از اطفال چگونه روا باشد
 بالانکہ این اسناد روضہ تمامہ توہم کذب افتراء دارد کہ محمد اکبر نام فرزند بی بی فاطمہ زہراء
 رضی اللہ تعالیٰ عنہا را نبوده چنانکہ شریف بن جعفر محمد بن حسن بن علی بن ابی البرکات دنی بن
 زید بن حسن بن علی بن ابی طالب در کتاب خویش کہ مسمی بکتاب المزار است آورده اند کہ مرتضی
 را پست و هفت فرزند بودند پنج از بی بی فاطمہ حسن حسین و محسن و زینب ام کلثوم و بان

علم اطفال

بکث معصوم

مقوله با عا

از زمان دیگر انتهی کلامه و قی تیسیر الکلام کان لعلی رضی الله عنه ثمان
 عشر بنین الحسن والحسین والمحسن ومحمد الحنفیة یقال له محمد الکر
 الی آخره انتهی کلامه پس در این باب واحوال اطفال شاید که افتراء نوشته باشند و هم
 اگر از آن رو که سائر اطفال مؤمنان مرفوع القلم اند پاک گویند جائز است و اگر بنا بر شهادت
 پاک گویند حقیقت سخن را در نیافته اند چه اطفال مؤمنان پیش از شهادت و پس از شهادت
 پاک اند چنانکه در شرح قدوری آورده خون شهید بالغ شوییدن گناه است پس اورا بشوید
 اما خون شهید صبی شوییدن گناه نیست چون بیگناه است پس اورا بشویند انتهی کلامه
 و علی هذا القیاس بر ابطال مذمب رو فوض الحاد و لائل عقلی و نقلی اکثر من ان کبھی وارد است
 زیرا که ایشان تابع ظن و گمان و و هم آمده اند و تابع ظن گمراه و پیراه می گردد و اعظم با
 و دیگر از ضلالت قبیح و جهالت بلغیه رو فاض آنکه سیادت را از جانب مرتضی کریم الله تعالی
 و وجه تصور می کنند و مرتضی را سید گویند و از آن خبر ندارند که اگر مرتضی رضی الله عنه سید بود
 سائر اولاد او را چون محمد خفیه و غیره را سیادت بودی و فضیلت مرتبه اولاد خلفائش
 بر اولاد او جز اولاد بی بی فاطمه زهرا ثابت نیامدی چه اولاد زهرا بر اولاد فضیلت است
 بعد از خلفاء راشدین بر سائر انساب لقرا بهم الی النبی علیه السلام چنانکه در بعضی از کتب
 عقاید چون اعتماد و غیره آورده ثم قیل لا یفضل احد بعد الصحابة و التابعین الا
 بالعلم و التقوی و قیل فضل اولاد هم علی فضل ترتیب آبائهم الا علی اولاد
 فاطمة رضی الله عنها فانهم یفضلون علی اولاد ابی بکر و عمر و عثمان رضی الله
 عنهم بتقریبهم مع رسول الله صلی الله علیه و سلم انتهی کلامه پس واضح
 شد که سیادت از جانب بی بی فاطمه زهرا بوده اما تو هم ناشی رو فوض در سیادت مرتضی
 این قصه و این حدیث است که وقتی از اوقات حضرت خیر البشر از مسکن خود بمسکن مرتضی
 توجیه نموده و این چهار تن همراه دشت تاداران او ان باران باریدن گرفت حضرت خیر
 البشر علیه الصلوة والسلام جگر گوشه ها حسن و حسین رضی الله عنهما چون خوردان بودند هر دو
 در کنار گرفته و چون چادر مبارک خویش بر فرق خود انداخته و طرفین را لفاف کرده از یک
 طرف فاطمه زهرا در آمده و از طرف دیگر مرتضی در آمده و قیل جبرئیل نیز مرتضی همراه در آمده
 پس حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم این حدیث فرموده که سیدی تحت ردائی

در بعضی کتب

پس بدین اضافت رو فض مرتضیٰ نیز سید میگردد مع جبرئیل علیه السلام پس بطور اهل
 و جماعت مر الطال قول ایشان را در جوه بسیار است و چه اول آنکه این قصه و این حدیث بصحت
 نرسیده بل قصه کلیم بصحت رسیده است کما من قبل وجه دوم آنکه محمول السعیدین
 الشهیدین باشد با والده ایشان و یا محمول بر ایشان باشد علیحده چه اطفال و در زمان
 اکرام ابا و اجداد است باینکه بالفاظ عجیبه و غریبه و فی الصراح سید مهتر را گویند انتهی کلام
 و فی شرح النصاب سید بفتح سین جمله و تشدید یاء تحمینه مکتور و دال جمله مهتر و بر ساق
 جمع کنند و شوهر را نیز گویند و لقب است یحییٰ علیه السلام و سید شهیداء امیر المؤمنین حمزه
 و سید امیر المؤمنین حسن و حسین انتهی کلامه و ایضا فینه کنیت اسمی است که مصدر باشد به اب
 یا ام چون ابوالقاسم و ام سلمه و ام حبیبه و لقب اسمی است که مصدر بر هیچ یک نباشد و دلال
 کند بر مدح یا ذم چون بدرالدین و اسم محضه آنکه هیچ یک از هر دو نباشد چون اسحاق یعقوب
 انتهی کلامه و باید دانست که لفظ سید در کلام عرب کثیر الاستعمال است زیرا که هرگاه کسی
 را به ناز و در کشمه و ادب ذکر کنند بلفظ سید خطاب کنند خواه که باشد خواه می باشد خواه
 خواجده خواه غلام چنان لفظ میان درهندی و لفظ خواجده در الفاظ فارسی پس اگر حضرت
 رسالت پناه صلی الله علیه و سلم همه انجاعت را به لفظ سید خطاب کرده باشد هم میادوت مرتضی
 ثابت نکرود چه سید از الفاظ القابست و الفاظ القاب مثبت نمیشد مفهوم خویش را
 چنانکه شخصی را بدرالدین لقب کنند پس ثبوت بدزیت مراد راجحی است مگر آنکه توجه مراد
 داشته باشند خصوصا اگر لقب مثبت مفهوم خویش بودی درین اضافت سیادت مرتضی
 بر سر و کائنات ثابت آید بعود بانسان ذلک چه اضافت بخود کرده نقل است
 که روزی حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم طفلی را دید با مرتضی در دست که بدان
 بازی میکرد و بعد از زمانی مرغ را در دست آن طفل ندیده تا حضرت ایشان فرموده
 آن طفل را یا ابا عمیر یا فعل النعیر و فی الصراح غیر مرتضی نیزه انتهی کلامه پس ثابت شد که کنیت
 نیز مثبت مفهوم خود نیست و الا حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم صغیری را نرسد
 را چگونه بلفظ اب کنیت نمودی فالی صل کنیت و لقب هر دو مثبت مفهوم خود نمیشدند
 و الا خلفاء راشدین را نیز سیادت بودی کما قال البی صلی الله علیه و سلم فی حقهم
 هؤلاء سیادات المؤمنین فی الدنیا و الاخره و لا یبغضهم الا اشقیاء و لا

بیان اسم و لقب و کنیت و لقب

یجبهم المؤمنون و فی بستان ابی الیث السمرقندی و روی ابو اسحاق
 الهمدانی عن الرضیع عن علی قال سمعت عن رسول الله صلعم ان الله امرنی
 ان اتخذن ابابکر والدا و عمر مشیروا و عثمان سیدا و علیا طاهرا هذا الاربعة
 اخذ الله تعالی میثاقهم فی ام الكتاب لا یجبهم المؤمنون ولا یبغضهم الا فاجب
 الی قوله و روی عن علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی عنه انه قال یهلك فی
 اثنان محب مفرط و مبغض مفرط و قال عامر الشعبي الرضی سلم الزنادقة
 فما رايت و افضیلا الا و مرايتہ زندقا انتهى كلامه و وجه سیوم و فتح توبین
 توجیحات آنکه شاید که مراد غیر البشر ازین لفظ و ازین اضافت مهتر جبرئیل عم باشد معلولان اینست
 چه اگر مراد مجموع آن افراد بود پس لفظ سادات را بکار برد و اکثر مراد حسن حسین بودی
 لفظ تشبیه در کار آوردی و چون لفظ و عدان آوردی یقین آید که مهتر جبرئیل در مورد
 که اسم مفرد بنا بر جنس اقل مرتبه جمع میگردد که آن سه است آن نیز اینجا درست نمی آید چه در
 ردای چهار بودند یا پنج پس ثابت آید که مفرد حقیقی را گرفته و آن مفرد حقیقی جبرئیل بود زیرا که
 حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم گاهی جبرئیل امین را اخی خطاب کردی و گاهی سید
 خطاب فرمود چنانکه در تمهید ابوشکور سلمی مسطور است فان قیل مروی عن النبی صلعم
 انه قال رايت ربی فی احسن صورة الجواب معناه فی احسن صورة ای کنت
 فی احسن صورة لان العرب یقول رايت فلانا را کبا یعنی کنت را کبا یقطع علی
 لرائی و المرئی و ایضا الی قوله و جواب آخر رايت ربی یعنی سید جبرئیل عم
 فی احسن الصورة الی لیل علیه قوله تعا خبری عن یوسف م قال اذ کونی عند
 ربک ای عند سیدک انتهى كلامه و اگر گویند که از لفظ مفرد رضی مراد داشته اند
 این استدلال بلا دلیل است چه هیچگاه حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم مرتضی را
 تنها بلفظ سید خطاب نه کرده پس از همه توجیها این اولی باشد و فی الاصول ابن الحاکم
 اصول الشریع ثلثه کتاب السنة و اجماع الامة انتهى كلامه و الاصل الرابع
 القیاس انتهى كلامه العرض فنون و قواعدی را که اهل سنت و جماعت مقرر نموده
 اند تبعیت باید نمود چه همگی آن مستنبط از قرآن و احادیث و اجماع است و مثبت بقیاس
 آمده اند که انکار از هر کدام ایشان کفر است بخلاف قواعد و قوانین اهل فضل و الهی

که اصول ایشان مستنبط از سنجیدام نیست چنانکه اقوال مذکور و کلمات مذکور و نفس که
 مقرر افتاد پس اصول ایشان را مخالفت می باید نمود و هم در ظاهر و هم در باطن هم در گفتار
 و هم در کردار بے اختیار کردن عداوت اهل بیت را که آن موجب هلاک این باشد
 و در اقوال افعال نذهب سنت و جماعت را متابعت باید کرد که این نذهب قویست
 و مشرب محتوی مشربهاست که همگی بهفتاد و دو مشرب را با خود جمع میدارند تا دلیل رجحان
 و تقویت این نذهب بر نذهب دیگر همین آند هفتاد و دو گروه اهل بیت است که با یکبارگی در
 حکم حکیمی مسئله اتفاق ندارند بل هر کدام ایشان علیحده در حکم مسئله با اختلاف میدارند
 و دیگر آن همه در آن مسئله با موافقت می ورزند پس اجماع رد نفس اجماع نباشد چه
 مرجع او بر آحاد است كما ذکر فی التمهید ثم الدلیل علی ان اهل السواد هو لاء
 المد کوردین من الصحابة والائمة ومن تابعهم من المسلمین والامة هذا الا
 اهل الهواء والبدعة تفرقت باثنی و سبعین فرقة اتفقت واجتمعت
 معنا علی ان الفرقة الواحدة مخطی فی مقالته مبتدع فی دینہ و کذلک
 الفرقة الثانية اذا خالفت فی مسئله فان الفرقة الاولى وافقت فی خطائہ
 و بدعته و کذلک جمیع الفرقة من المبتدعین لا یخالفون الامة و الجماعة
 جمیعاً فی مسئله واحدة بل خالف واحد منهم لا غیر و خلاف الواحدة مسئله
 لا یكون معتبراً و یكون رداعلیه فثبت ان الجماعة و السنة کان مع الصحابة
 و التابعین و تبع التابعین و من تابعهم الی یوم الدین من الفقهاء و المسلمین
 وقد وجدت المتابعة و الموافقة فی السنة مع الامة و الصحابة و تحققت
 من مشائخنا الائمة المهتکین بلاد الشرق و الصين و من فقهاء خراسان
 و ما وراء النهر و بلاد التورک و قد اثبتوا قواعد الدین و اركانها علی طریق
 واطقة و السنة واحدة بحجتهم و ادلتهم من کتاب الله و سنة رسوله و سيرة
 الصحابة و التابعین الذین سبقت اسامیهم و هو سبیل الله و سبیل المرسلین
 و المسلمین كما قال الله تعالی قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا
 و من اتبعنی و معناه قل هذه دینی علی حجة مروية و نور و ضیا بصیرة
 ادعوا الی الله انا و من اتبعنی ثم من اخذ طریقاً من غیر حجة فانه یكون

ضالاً و بكون مخطئاً مبتدعاً انتہی کلامه و ایضاً یک از علامات روافض آنکه گویند
 خدا پرگواه است درین حادثه و فی تیسیر الکلام و منهم من قال ان النکاح من غیر شهود
 جایز ان علیا و اولاده بعضیون فیہ الی قوله و ہذہ کلمہ کفر و این الفاظ را
 درین ایام اتباع و مریدان و پیران زمانہ ما بر زبان میرانند و ایضاً یک از اقوال رافضی الخ
 متردان زمانہ آنکه ہر کدام ایشان دعوی کنند کہ پیر ما ہمدی آخر زمان است خصوصاً
 اتباع سادات در حق ہر کدام از سادات این ظن را یقین محقق می شمارند و ندانند کہ در خروج
 ہمدی اختلاف است در سیکہ از سادات باشد و یا غیر از ایشان و ندانند کہ علامت ہمدی چہ باشد
 و خروج ہمدی از کدام مملکت باشد پس قدرے را از اوصاف ہمدی بیان کنم بعون
 اللہ و توفیقہ تا معلوم گردد و عبارت تیسیر الکلام بعبارت فارسی بیارم در ترجمہ اسبیت
 کہ حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمود اگر تمام عمر دنیا منقرض گردد مگر یک روزی
 مانده باشد پس آن روز اللہ تعالیٰ چندان بتطویل رساند کہ تا یکے از امتان من در آن روز باقی
 شود کہ نام او چون نام من باشد و نام پدر او چون نام پدر من باشد و بعضی گفته اند کہ از
 سادات باشد و از جانب مغرب بدر آید و لشکر او بیشتر از جانب مشرق در رسد و با ہمت عیسی
 صلوات اللہ علیہ بنیاد علیہ موافقت کند و دجال را بکشد و ہمدی مردی فراخ پیشانی
 و بلند بینی باشد و تمام زمین را از عدالت و انصاف پر سازد چنانکہ پیش از او بطلم و جور
 پیر باشد و مدت بادشاہی او ہفت سال باشد و در روایت دیگر ہشت سال باشد و در
 روایت دیگر نہ سال باشد و فرشتگان بہ او پیشروی کنند و در حد و فلسطین نزدیک دروا
 گد ہمت عیسی صلوات اللہ علیہ بنیاد علیہ دجال را بکشد و لد نام موضع است کہ بر در او ہمت عیسی
 دجال را در یابد و بکشد و در زمان اتفاق عیسی صلوات اللہ علیہ ہمدی امامت نمازجاہ
 آرد و در نماز ہمت عیسی اقتدا نماید بدو و در زمان خروج ہمدی را دو علامت است یکی آنکہ در شب
 اول ماہ رمضان ماہ گرفتہ شود و در نصف رمضان نیز گرفتہ شود تا در یک رمضان دو
 خسف حاصل آید و ایضا و ایضا و بار آفتاب در ماہ رمضان گرفتہ شود تا در یک ماہ دو خسف
 حاصل آید و در بعضی روایات آمدہ کہ ہمدی لقب است مرہت عیسی را صلوات اللہ علیہ پس غیر از
 ہمدی دیگر نباشد و اغلب آمنت کہ ہمدی غیر از ہمت عیسی باشد و در روایت دیگر آمدہ کہ مدت
 بادشاہی او چہل سال باشد و در مغرب باشد و دوازده سال ہمدینہ باشد و دوازده سال

روافضی کہ غیر از ہمدی
 گواہ دینی کار گواہ است

ف بیان علامت ہمدی
 دیگرہ این

سہ
 ردہ بعظم در شب
 نام موضعی است
 در شام کہ ہمت
 عیسی آمد جال
 بعین در آن
 موضع خسف
 شد

ف در زمان خروج ہمدی
 دو علامت است

بکوفه باشد و چند سال بکمه باشد و چون از جانب مغرب بکمه در رسد در مسجد حرام میان کن
 و مقام بایستد و از هر جانب هر موضع مردم در رسند و با او مبايعت کنند و نیز نای اوسیند
 و زرد باشد که در آن سطر تا نوشته شده باشد و در آن هم عظم باشد و مردم دیلم و مردم
 قسطنطنیه را نیز در تحت تصرف حکومت خود آورد بعد ببلده الطایفه توجیه نماید و آن شهر
 عظیم است بر دریای پس تکبیر گویند که نایان همدی سه بار یعنی اند اگر گویند پس بقیه
 گرداگرد آن قلعه همگی در دریای از برکت تکبیر ایشان پس جشنند مردان را و بندگان زبان
 و خوردان ایشان را و عنانم بسیار بدست آرند و در الطایفه مسجد بنا کنند و تجارت سلامت
 معمور سازند بعد بسوسه رومیه بروند و در آن چهار صد جنگ بکنند و هفتاد هزار درخت را
 بگرد دریا بدو شهر است آن حد و در افتخ کند و اموالهای ایشان را بگیرد و مردان را بکشد
 و زنان و اطفال را بزند که در خبر است که چون بنی اسرائیل عصیان و طغیان از فرمان پیغمبران
 اختیار کردند الله تعالی بخت نصر را بر ایشان گذاشت که بادشاه آتش پرستان بود و در
 بادشاهی او هفده سال بود پس با لشکر خود به بیت المقدس در رسید مردان بنی اسرائیل را
 بکشت و زنان و اطفال ایشان را بینه برد و جمیع اموال ز طلا و لقره و جواهر و یا قوت و ز مرد
 و غیر ذلک بگرفت و هفتاد هزار گردون بار کرده در زمین بابل آورده در کینسه ذهب نهب
 چون همدی هفتاد شهر از شهرهای روم فتح کند و مردم اندلس نیز با او مبايعت کنند این
 بسو کینسه ذهب برسد و جمیع اموال دریا بد پس قسمت کند میان لشکر باین خود بقسمت برابر اما
 در آن مخزن تابوت سکینه را نیز دریا بند که در آن تابوت عصا موسی باشد و آن عصا بود
 که براس آدم صلوات الله علیه از بهشت آورده بود زیرا که آن تابوت را نیز کفایت گرفته
 بودند در آن مخزن نهاده بودند پس مسلمانان همگی در گرفتن آن عصا نزاع و جدال پیدا
 آرند و هر کدام ایشان خواهند که عصا را بگیرند و چون مسلمانان در آن روز چهار عسکری
 مصدحت بران پسند که عصا را بچهار پارچه بشکنند تا با هر شکر می ازان یگان پارچه باشد
 پس بسبب شکستن عصا الله تعالی ظفر و نصرت خود از ایشان منع کند و خلاف میمان
 ایشان واقع گردد تا با اینجا بود مفهوم عبارت تیسیر الکلام پس آنچه رو افش نوشته اند که همدی مرد
 در غار هست و تیر هاست میکند آن قول ایشان باطل است و در جای دیگر آورده که چون
 خلاف میمان مسلمانان پیدا شود بهتر عیسه صلوات الله علیه و همدی هر دو میزند بعد مردم

بتما هم کفار کردند خسته که گوینده کلمه طیبه در جهان نامد بعد از آن صورت در مد تا جانه
 حیوانات از خورد و بزرگ چون فرشتگان و آدمیان و دیوان و پریان و غیر هم بیرون شوند
 و همه بمیرند و مدت سی سال میوه و غله پخته شدند بریزند مورچه هم در دنیا نباشد تا دانه بخورد
 بعده هفت چهل و ز باران باریدن گیرد آب سفید خالص همچون آب متی بسیار تا تمام دنیا
 از شرق و غرب پر گردد بعده هفتصد میل رازنده کند تا همه این آبها را در یک پر خود بردارد و در حلق
 همان گاؤ که در زیر مینها است ریزد اما تا بشکم او نرسد بل درین میان خشک شود و فریاد بر
 آرد که یارب یارب آب را میخوایم و از تشنگی طاقت ندارم بعده صورت را در مد تا جمیع حیوانات
 از اول تا به آخر زنده شوند و در کتب عقائد آورده که مگس نیز زنده کند و چون از کثرت از دعا
 بر یکدیگر افتاده باشند گفته تعالی یَوْمَ یَكُونُ النَّاسُ کَالْفَرَاشِ الْمَبْتُوثِ و استادن شوند
 بعده احدی دعا با در فرمان دهد و بلند بیهارا بر آنگنده عالم کند و زمین را از مشرق تا مغرب هم او
 سازد و زمین را پهن کند این هنگام هر که ام را جایگاه بچسباید روزی شود چه از شدت از دعای
 جای نهادن پای دویم نیاید و آفتاب چون بترده روست اکنون هفده ازان بجانب
 بالامی تا بدو یک ازان سپایان می تا بدو هزار ساله راه از مادور است و چند حجاب برف
 و تراله در پیش او بفرمان احدی می گرد آن هنگام همه رویها و آبهایان بتابد و مقدار
 یک میل نزدیک نزدیک گردد و مدت پنجاه هزار ساله مردم را قیام باشد و از هر که ام ایشان
 عرق وان گردد که در حد نیاید و هر که ام در عرق خود بسوزد چنانکه مرغ در روغن بجوشاند
 بعضی تا شتالنگ عرق باشند و بعضی تا بزانو و بعضی تا بکمر و بعضی تا بسینه و بعضی تا بگلو
 و بعضی تا بلب و بعضی تا به فرق هر که ام بقدر گناه عرق کردند اما چند طائفه را در زیر سایه عرش
 یکی کسانیکه در جوانی بتقوی و ورع اقدام نموده باشند و تا نب باشند دویم اما مانیکه از بهر رضا
 احدی امامت کنند و اجرد نیاموی با امامت نه طلبند سیوم مؤذنانی بی اجر که بالگنار را
 از بهر رضا احدی گفته باشند و هیچ خوانده باشند چهارم امرا عادلان رکار دین و دنیا
 که مبتدعانرا بپاک کنند و رسمها ظلم را از مملکت دور سازند پنجم کسانیکه در شب روز دو
 صد آیت کلام احدی خوانده باشند ششم کسانیکه در وقت سحر استغفار را دوست دارند
 پسین مردم پنجاه هزار بمقدار دو رکعت نماز خواندن بگذرد و نقلست که چون
 احدی خطاب کند و حسا طلبید مردم را فوج فوج بیارند همبر این مضمون که در دنیا میان

یکدیگر اعتقاد خود را می نموده اند و در حسب اعتقاد خود اعمال کرده اند چنانکه جبریه و قدریه و
 رافضیه و ناجیه و غیر ذلک آنکه فوجها انساب باشند بل فوجهای ادیان بود پس مردانی که بر
 غلط رفته اند احد تعالی ایشانرا از براسے سرزنش پرسد که چون شریعت محمدی را کما حقها
 تبعیت نه نموده اید و مذہب شیعہ سنت و جماعت را چرا متابعت نه کردید و چرا در پی هوا
 نفسانی رفتید ایشان گویند یا رحمن یا رحیم تو داناسے که ما طالبان تو بودیم و ترا طلب
 میکردیم اما ائمہ مایانرا بر غلط برده و راه غلط نشان داده اند و ائمہ ازین دعوی انکار
 آرند که ما بر منزل مقام خود بودیم و در پی ایشان نمی گشتم بل ایشان از اطراف و جوار
 بر ما فرودی آمدند تا حکم جبار جهانرا در رسید ائمہ را در دوزخ اندازند و اتباع را بر بالاک
 افکنند زیرا که تهل در اسلام حجت نیست بعد از دعوت نبوت انبیا و انزال کتب و بعد
 از آن که علماء خلفاء انبیا بودند و دعوت می نمودند شما چرا اجابت علماء اقیانہ کردید و اگر
 با فعال یکدیگر راضی نبودید چرا از یکدیگر نه گریختید مگر نزول این آیت در شان ایشان نیست
 لَقَوْلِهِمْ تَقَبَّلْ وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَلْتَسَاءُونَ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ
 الْيَمِينِ قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ
 قَوْمًا طَآغِينَ تَحْقَقْنَا قَوْلَ رَبِّنَا إِنَّ لَآئِقُوقُونَ هَآؤُنَا كَمَا كُنَّا غَاوِينَ
 فَاتَّخَذُوا فِي الْعَذَابِ مَشْرُكُونَ اما كسانیکه شریعت محمدی صلوات الله علیه سادستقیم
 بودند و بر مذہب سنت و جماعت استقامت ورزیدند بعضی چون برقی از پل صراط بگذرد
 و بعضی چون سوار نیز و بعضی چون پیاده و بعضی چون شخص باردار هر که ام بقدر اعمال نیکت گذرد
 و از برای بعضی که خمس اوقات را از مسجد و جماعت خلافت نموده اند مسجد را بسیارند تا در آن
 بنشینند و مسجد همچون کشتی از پل صراط بگذرد و از براسے حاجیان اهل سنت و جماعت
 پست اند را بسیارند و در آن بنشانند و از پل صراط بگذرند و به بهشت رسند الغرض هر که
 این علامت مذکور باشد او مهدی باشد نه آنکه هر خرمیدین و هر گاو یسے بی یقین احمدی
 خیال کنی که آن ظن ترا بگمرازد آر دچنانکه اتباع پیران زمانه ما بسبب این گمان کافر شدند
 اند زیرا که پیر خود را مهدی تصور دانند و خود را بالمشکر مهدی دانند و برین گمان محرمات شرعیة
 را بر خود جائز دارند نعوذ بالله من فسادهم و از آن خبر ندارند که همد ذره از ذرات شرعیات
 محمدی علیه السلام تجاوز نمایند بل بهتر عیسے صلوات الله علیه است و علی نبینا و علیہ السلام
 یغیر من سلست

همچون یکی از علمای امت محمد باشد خلاف نخواهد بود چه آن خلاف جائز نباشد نقل است
 که مذاهب ثلثه را منع نماید و بر مذہب ابوحنیفه کوفی مردم را دعوت نماید و فی التمهید
 ثم عیسی بعد نزوله من السماء فانه يتابع محمدا علیه السلام بالاتفاق لانه
 شئت شریعتہ و هو رسول و كان صاحب الشریعة و لا يجوز له ان ينصب
 حکما من تلقاء نفسه و لا یوحی من الله تعالی فیکون خلیفة رسول الله صلعم
 ثم اختلف الناس فی امامته بالصلوة قال بعضهم انه لا يجوز له ان یؤم الناس
 بالصلوة و لانه یصیر متبوعا و هذا غیر جائز بل یصل خلف المهدی و قال بعضهم
 ان المهدی هو عیسی علیه السلام و الاصح انه یصل بالناس یوم بالناس لانه
 افضل من المهدی فهو اولی بالامامة و لا یصیر بالامامة متبوعا فی الحقیقة لانه المتبوع
 بالصلوة لا یوجب المتابعة بالدين و الشریعة بل المتبوع فی الحقیقة رسولنا و عیسی
 علیه السلام یکون تبعا للرسول و هذا كما نقول ان ابابکر رضی الله عنه صل بالناس
 فی حال حیوة النبی ص و هو ما کان متبوعا فی الحقیقة بل الکن یکون تبعا للرسول
 یجوز المتابعة فی الصلوة و ان لم یجز المتابعة فی الشریعة كما کان فی زماننا من
 الفقهاء و الائمة و ان عیسی علیه السلام یکون بمنزلة الفقهاء باداء الشریعة الا
 انه یکون رسولا نبیا ثم لو فعل ما لا یکون مشرعا و عاب شریعة محمد ص فاذا کان بوحی
 جاء موافق شریعة النبی ص غیر ناسخ و لا مخالف فانه یجوز و الا فلا ینتمی کلامه
 ای فرزند جائیکه خلاف شریعت محمد ص از دست پیغمبر مرسل که مہتر عیسی باشد نیست اگر چه
 جدید بر و نازل گرد پس چه جا آنکه پیغمبر کسی دیگر از علماء و صلی و از سادات و غیر هم بلا آنزال
 وحی خلاف شریعت جائز دارند کافر گردند و اے مردمی را که امر و پیروی پیران خود نموده اند
 و نیک و بد اگر چه پیر خلاف دین محمد ص بر ایشان بیان کنند آنرا قبول میدارند و اگر علماء اقیان
 محض شریعت اظهار سازند از ان بر منہ خصوصا اتباع سادات و تبعیت غلو نموده اند و سخن غیر
 ایشانرا قبول ندارند چه ایشانرا افضل الناس تصور کرده و از ان خبر ندارند که بعد از صحابه و
 تابعین و تبع تابعین افضل الالباعیم و التتقوس با آنکه مرتبه نسب فر و تراز مرتبه حسب است
 و در شرح مختصر که مسمی بفوائد دینی است آورده ان العالم کفو للعلویة لان شرف
 العلم ازین فوق شرف النسب انہی کلامه و در شرح فصوص ملا عبد الرحمن جامی

آورده و الهام اهل و اقاربه و القرابه اما ان يكون صورة فقط او معنى فقط
 او صورة او معنى فمن صحت نسبتہ الى رسول الله صلیم صورة ومعنى فهو الخليفة
 والامام القائم مقامه سواء كان قبله كالكابر الانبياء الماضين او بعده كاولياء
 الكاملين ومن صحت نسبتہ اليه معنى فقط كما في الاولياء السابقين عليه
 كؤمنى ال فرعون وصاحب يلى فهو ولده الروحى القائم لما هتياً بقوله من معناه
 لك قائم وسليمان منا اشارة الى القرابه المعنوية ومن صحت نسبتہ اليه
 صورة فقط فهو اما ان يكون بحسب طينة كالسادات والشرفاء وبحسب دينه
 ونبوته كاهل الظاهرين من المجتهدين وغيرهم من العلماء والصلحاء والعباد
 وسائر المؤمنين فالقرابه التامة المعتبرة هي القرابه الجامعة للصورة والمعنى ثم القرابه
 القرابه الصورية الدينية ثم القرابه الطينية انتهى كلامه بان اى فرزند که اکثر اتباع
 اين ايام در حود افتاده اند منکر شريعت محمدی آندہ اند و بعضے در شک مانده اند چه طريق حق و باطل
 را کما يعنى جدا کردن ندانند بل از روى ظن گمان گاهى تبعيت موانمايند و گاهى تبعيت
 سنت و ازان بخرند از آنکه شک محمود هر دو نمانى و زائل کنندہ ايمان اند اگر چه بظاہر اسلام عمل
 کنند روز و روز بجا آرند کما ذکر في الردع على اهل الهواء والبدع و سوء الخاتمة
 اما بالشك او الجحود عند النزاع بظهور بطلان ما اعتقده او شكه و لهذا
 اورد قل هل ننبئكم بالاحسنين اعمال الآيت والمعاملة لاتناينه انتهى كلامه
 از اجماع السنن که عبد الله نام رافضى دين ايام از جانب هزاره دين حدود آندہ و در مردم
 مندر مکان گرفته نذهب رفض آشکاره کرده و در اصالت او مردم مشکک اند بعضے او را
 مطرب گویند و بعضے از غلامان سادات میدانند و او خود را خواهر زاده ملا عبد الرحيم مکر او
 مى گفته و چون کبيرک سيد خان لکر راشکرى کرده بود او را گرفته پنى او سوراخ کرده بودند
 بعد ازان گر نجته بکشيم رفته و ازان بر مردم مندر رسیده چون ايم مردم بغايت جهل و ضلالت
 منسوب اند جماعه او را تبعيت نموده و شهرت يافته و چون او را در مباحثه فخل و شرمندہ ستم
 باز بجانب هزاره بگذاشته از اجماع السنن که حسين نام آهنگرين پيرى از آهنگران دلازک
 در ميان مردم يوسف زئى دعوى سيادت نموده ذکر و فکر ناموج بر مردم مبيداده و کلام فخر
 بر زبان رانده و اتباع خود را بدان خوانده و دعوى مى کرده که من مادشاه خواهم شد چون

در بعضی از نسخه ها
 در بعضی از نسخه ها

در مباحثه خجل ساختنش ازان برگشت اما از باطن او ان عقائد باطله بدر نفرت مردم را بايد که
از تبعیت او احتراز تام نمایند **وَالصَّالِحِينَ** از اقوال و فضائل آنکه آیت **إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ**
لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا نازل در شان مرتضی و حسین
و حسین و فاطمه بر ارضی است عنهم میداشند و بنا بر نزول این آیت تفضیل مذکورین بر خلفائے
اشبات میکنند و ازان خبر ندارند که نزول محکم این آیت در شان عورات مطهرات سرور
کائنات است چه اول آنکه کلام مشیر بران است و وجه ایراد ضمیر تذکیر آنکه حضرت رسالت
پناه بایشان پس بنا بر تغلیب ضمیر مذکور آورده و تاویل نمودن این آیت را بر مذکورین از
تاویلات ظنی باشد بل اگر چه قطعی باشد هم موجب تفضیل نباشد چه در شان هر کدام از خلفاء
آیات آمده بل در شان صدیق اکبر تمام سوره آمده که قوله تعالی **وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ وَالنَّهَارِ**
إِذَا تَجَلَّىٰ أَعْرَاسًا در تفاسیر باید دید بل تفضیل کس را باشد که در تاویل مقدم افتاده باشد بر دیگران
چنانکه در تفسیر ملا یعقوب کاتبی آورده است در میان حوض کوش در تفسیر سوره **إِنَّا عَظَمْنَا**
الْكُوفِرَ وَآلَ كُوفِرَاتِهِمُ چهار رکن است بر هر کفی یکی از چهار یار من باشد هر که چهار یار را دوست دارد
ازان آب بدهندش و هر که یکی از ایشان را دشمن دارد ازان آب ندهندش انتهی کلام و در کتاب
مناقب الخلفاء آورده بد آنکه حق تعالی با لطف و تعظیم اول مرتضی آیت ذکر محمد مصطفی صلی علیه
وسلم و ذکر چهار یاران فرموده **الصَّابِرِينَ** یعنی محمد و **الصَّالِحِينَ** یعنی ابوبکر صدیق
وَالْقَائِمِينَ یعنی عمر و **وَالْمُنْفِقِينَ** یعنی عثمان و **وَالْمُسْتَضْفِرِينَ** بالاشجار یعنی
علی بن ابیطالب و جا دیگر فرموده و کفی بالله شهید **مُحَمَّدٌ سَمِعُوا اللَّهَ وَالَّذِينَ**
مَعَهُ یعنی ابوبکر و **أَسْنَدًا** علی الکفار یعنی عمر و **رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ** یعنی عثمان **تَزِيهِمْ**
رُكْعًا یعنی علی اما اعطیناک الکوثر اهل اشارت در تفسیر آورده اند که کاف اشارت با ابوبکر صدیق
و او اشارت با ابوحفصه یعنی عمر و ثار اشارت عثمان و او اشارت بجد رض ایضاً در
کتاب سلطان المشایخ مخدوم جهانیان شیخ نجم الدین کبری قدس سره العزیز آورده اند
که خدا بیجا امیر المؤمنین صدیق را در چند فضیلت با چند پیغمبران در قرآن مشابهت کرده است
اول خلافت در شان آدم **مَنْ جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً** در شان ابوبکر فرموده
وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ ویم نعت
در شان ادریس فرموده **وَمَنْ قَعْنَاهُ مَكَانًا عَلَّمْنَا** و در شان ابوبکر فرموده **لِيَعْلَمَ اللَّهُ**

تفاوت فضیلت ابوبکر
در قرآن و روایات

الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَدَرَّشَانِ اَبْرَاهِيمَ عَمِ فَرَمُودَهُ اَوْ اَهْ مَنِيْبٌ هُوَ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ
 وَاتَّبَعَ سَبِيْلَ مَنْ اَنَا بَ وَدَرَّشَانِ مُوسَى عَمِ وَقَرَّبَتْ اَهْ بَحِيْثًا هُوَ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ
 وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَاِنِّي قَرِيْبٌ هُوَ دَرَّشَانِ سَيِّدِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى
 يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ
 خُودِشِ بَسْتُوْدُ چنانکه فرمود در شان خود اِنَّ اللّٰهَ لَكُنْ وَفَضِلٌ عَلٰى النَّاسِ دَرَّشَانِ
 اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَلَا يَأْتِلُوْا وَاُولُو الْعِزْلِ مِنْكُمْ زَهْمِيْ دَوْلَتِ اِقْبَالِ زَهْمِيْ غَرُوحِ شَمْتِ دَرَّشَانِ
 اَبُو بَكْرٍ رَا بُوْدُو اِلْيَاضًا فِيْهِ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ
 بَارِزِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 بَاوْدَهُمْ اَتَمَّحِيْ كَلَامَهُ الْعَرَضُ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ
 تَمَسَّكَ نَمُوْدُنِ اَزْ عِلْمَاتِ اَهْلِ اَهْلِ هُوَ اسْتَوْفَى يَرْضَى وَدَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 بَايْدُ حَقَائِقِ مَعْنَى آيَاتِ رَبَّانِيْ رَا اَهْلِ سُنْتِ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 بَعْضُهُ بَرَانْدُ كِهْ چُونِ سِرِّ رُكُنَاتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَزْ دَرَّشَانِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 اَصْحَابِ اُولُو الْاَلْبَابِ بَتَمَّ اَهْمُ كِبْلَا فِتْ صَدِيْقِيْ مِ رَاضِيْ شَدُّ دِيْنِ مَحْدِيْ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَقْوِيْتِ
 دَا دَنْدِيْنِ هِنْكَ اَمِ كَفَارِ كِهْ وَدِيْنِهْ وَاَهْلِ نِفَاقِ دَرْمِيَانِ يَكْدِيْ كِرِ مَصْلَحَتِ بَرَانِ دِيْدِنْدُ كِهْ چُونِ
 اَرْطَنِ وَخِيَالَاتِ مَيَا نِ اَنِّ بُوْدَهْ كِهْ چُونِ مَحْدِ اَخْرَ اَلْزِيَانِ بَرُوْدِيْنِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 اَوْ تَفَرَّقِيْ بَايْدُ چُوْ سِرِّ جَائِيْ نَشِيْنِ نَدَارِ دَعْوَدِ بَايْدُ مِّنْ اَعْتِقَادِ مَفَاسِدِهِمْ وَاكْتُوْنِ چُونِ اَهْلِ
 اَوْ تَفَرَّقِيْ نَمِيْ يَابَنْدِ مَعْلُوْمِ اَنِّ شَدُّ كِهْ اِيْنِ جَمَاعَةِ دَرْمِيَانِ وِيَكِ مَلَّتِ مَوْافَقَتِ نَمُوْدَهْ اَنْدُ
 پَسِ مَيَا نِ نِيْزِيْ كَانِ دِيْنِ رَا بَرْمَ اَلْزِيَانِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيْدِ اَبُو بَكْرٍ فَرَمُودَهُ وَاسْتَوْفَى يَرْضَى
 مَحْدِيْ نِيْزِ مَوْافَقَتِ مَا كُنْدُ تَا دِيْنِ مَحْدِيْ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَا خَلِيْفَتِيْ اَيُّ اِيْنِ هِنْكَ اَمِ مَدَّ هِبِ فَرَمُودَهُ
 اَلْشَا مَوْ دُوْدُو وَتَفَضِيْلِ عَلِيٍّ اَبُو بَكْرٍ وَ سَائِرِ خَلَفَا رِضْوَانِ عَلَيْهِمُ اَجْمَعِيْنِ اَشْبَاتِ مِيْ كَرُوْدِنْدُ
 وَا حَادِيْثِ اَخْتَرَا اَزْ حَضْرَتِ خَيْرِ الْبَشَرِ نَقْلِ مِيْ كَرُوْدِنْدُ تَا بَعْضُهُ اَزْ اَهْلِ نِفَاقِ بَا اِيْشَانِ مَوْافَقَتِ
 نَمُوْدِنْدُ وَ مَرْتَدِ شَدُّ نَمُوْدُو بَا صَدِيْقِ كِبَرِ مَحَارِبِ كَرُوْدِنْدُ وَ دُوْنِيْمِ سَالِ خِلَافَتِ صَدِيْقِ دِيْهِيْزِ
 مَقَاتِلِ وَ مَحَارِبِ مَشْغُوْلِ لَمُوْ بَا تَفَاقِ عَمْرُوْ عَمَّا نِ عَلِيٍّ مَرَضِيْ اَخْرَ اَلْزِيَانِ اَهْلَا كِ كَرُوْدِنْدُ
 وَاِيْنِ اَهْلِ ضَلَالِ اَلْاَسْتِنْدِ اَلْحَقِ بَجَانِبِ اَبُو بَكْرٍ بُوْدِيْ هَر اَيْنِهْ مَرَضِيْ بَا مَوْافَقَتِ كَرُوْدِيْ وَ بَعْضُهُ بَرَانْدُ
 كِهْ مَرَضِيْ اَطْفَالِ بِيْتِيْمِ بِيْ پَدَرِ رَا تَرْتِيْمِ مِيْدُو اَوْ عِلْمِ مِيْ اَمُوْخْتِ تَارُوْزِيْ اَزْ رُوْزِ اَنِّ بِيْتِيْمِ پِيْشَرِ

از همه مسجد در رسید و بر جای حضرت خیر البشر نشست و ادب را نگاه نکرد چون صدیق
 اکبر در رسید بنا بر ترک ادب او رایگان طباچه زد و از آن مکان یکسو گردانید بعد عمر فاروق
 رسیده از کیفیت گریستن آن طفل پرسیده و کیفیت احوال نمودند فاروق نیز بجان
 طباچه زده بنا بر موافقت تا مخالفت بین الخلفا سر نزنند بعد عثمان ذی النورین رسیده
 بعد از ادراک احوال او نیز بجان طباچه زده بعد علی مرتضی رسیده بعد از ادراک احوال او نیز
 بجان طباچه زده بعد علی مرتضی رسیده آن طفل اینواخته و از گریه منع کرده چون سرور
 کائنات را ازین معاملة آگاه کردند حضرت فرمودند که بنا بر مخالفت مرتضی را همین طفل خواهد
 بمرتبه شهادت رسانید تا از قضا قدیر چون نوبت خلافت بر مرتضی برسد آن طفل بر دست
 از دختر آن کفار عاشق شده چون شب بقصد آن دختر درآمد او را مردم آن دختر بگریختند
 آخر الامر مصلحت بر آن دیدند که اگر مرتضی را بکشند این دختر را به او دهیم همین عهد و سوگند
 او را بگردد تا آن سگ ناقابل مرتضی را شهید ساخته و باطراف و جوانب عالم بگریخته
 و در میان مردم جاهل و زکار بر سر می برده و کتابها مینوشتند در مدح علی مرتضی کرم الله وجهه
 و مذمت خلفائیکه و افترا بسیار و عیوب بسیار بر خلفائیکه نوشته لغو و باسد من کفره و بعضی
 بر آنند که روزی از روزی علی مرتضی بر دریا رسیده بقصد گذشتن از آن و چون کشتی غرق
 نبوده مضطرب مانده و از مردم آند یار پیرزنی بود طفل خود نسیر نام را همراه کرده تا گذر پیا
 بگذشتن را نشان دهد اما طفل بر غلط نشان داد این هنگام مرتضی از درگاه ذوالجلال در
 خواست تا آب دریا بدو نسیم رفت و از جریان بایستاد از بهر گشتن او پس مرتضی طفل را پرسید
 که مردم خود را چه خواهی گفت گفت خواهم گفت که خدا بی جهان را دیدم مرتضی او را بگشت
 اما چون مادرش بشرط امانت همراه کرده بود بیست بر مرتضی افتاد و از آمدن او در خواست
 تا او را زنده کند زنده شد باز پرسید گفت خواهم گفت که خدای جهان را دیدم بگذر چند بار گشت
 و زنده شد و از کلمه کفر بگشت آخر الامر بنا بر ضرورت او را با مادرش سپردیم از است که
 بعضی روافض مرتضی را خدا میگویند در زمان مرتضی روافض مذموب آشکارا کرده بودند و
 مرتضی ایشان را با تش میسوخته کما ذکر فی التمهید اعلموا انهم سموا رافضیه لانهم
 رفضوا دین الاسلام وقد سماهم الله کفار انی قوله تعالی لیغیظهم الله
 والرسول علیه السلام سماهم مشرکین حیث قال لعلی رضی الله تعالی عنہ

يخرج من اقوام لهم نبي يقال لهم الروافض فاذا القيتموهم فاقتلوهم فانهم
 مشركون الى قوله قال بعضهم بان عليا كان الها انزل من السماء وخرج
 عن صورة اللاهوتية الى صورة الناسوتية ففعل فعلا تدل على الربوبية
 ثم عرج الى مكانه وهذا القوم قالوا لعل انت الاله فاحرقهم في النار الى قوله
 وهم كفار بلا خلاف انتهى وايضا عرفت ان زروى تحقيق التردعيان مقرر بان دعوى
 سيادت نموده ودر رفض افتاده انه كما ذكر في البستان لابي الليث السمرقندي
 قال علي ابن ابي طالب رضي الله عنه يخرج في آخر الزمان قوم سينتحلون
 شيعتنا وليسوا من شيعتنا لهم اسم يقال لهم الروافض فاذا القيتموهم
 فاقتلوهم فانهم مشركون انتهى كلامه وفي بعض نسخ اللغة النحال نحو در تكملة
 بكتبه نسبت كردن انهي كلامه وايضا آنچه رواض نوشته اند كه امير المؤمنين عثمان رضي الله عنه را
 پسر ابوبكر صدق كشته است آن محض افتراء وپهتان است زیرا كه او را سر كشان مهر كشته اند
 كما ذكر في تيسير الكلام ولم ينكر احد من الصحابة في البيعة مع عثمان ثم اجتمع
 عليه الناس وبعض الصحابة غير علي في اليوم الذي قتل فيه يظنون انه يخالف
 الامر والبيعة الى قوله فلما اتيقنوا الى انه لم يخالف تابوا ورجعوا من كان من الصحبة
 ولم يكن علي رضي الله عنه حاضرا فلما حضر ارسل الحسن والحسين معينا للعثمان
 هو الصحيح الى قوله ثم رجعت الصحابة كلهم من الجميع بقى ناس من مصر ولم يكن
 معهم من الصحابة والحسن والحسين كانوا على بابها حافضين عليه فنقبوا جلا
 ودخلوا عليه فاذا هو يقرأ القرآن فقتلوه الى قوله وهو قتل مظلوما الى قوله
 وقتل يوم الجمعة ولم يتعين قاتله وقيل دبحه رومان وقيل قتله الموت الاسود
 وهو من طغاة مصر فقطع يده بسبب من الاسباب انتهى كلامه ودر مناقب الخلفاء
 آورده اند كه آن روز كه عثمان را شهيد كردند غلامان فریادی كردند كه یا امیر المؤمنین سر بالا
 كن و بپهن كه کیست كشدگان تو ما نمید نيم امیر المؤمنین عثمان سر در پیش کرده بود و نظر در
 قرآن کرده جواب داد كه نمی نگرم تا فردای قیامت كه با من گویند اے عثمان ترا كه گشت گویم
 یارب نمیدانم كه دران وقت عفویشان كردم بشارت آن كسی كه سرش نمی برید او عفو شتر
 می كرد انتهى كلامه و بهتر است كه آن واقعات و حوادث كه میان اصحاب رفته چنانكه مقتل

بن عثمان
 عثمان بن عفان

عثمان رضی اللہ عنہ و محاربه علی با بغاۃ و محاربه حسن و حسین بایزید ازان بیج نباید گفت تا چهار
 ایام بسبب عداوت بعض اصحاب ایمان خود را بیاوند بزند کقولہ علیہ السلام الصحابة کلهم عدو
 و هیچکدام ایشان مرتد و کافر نبوده اند بل اراده باری تعالی بر آن رفته بود پس لعنت کردن
 ایشان از اعلامت رخص بل در اکثر اوقات موجب کفر باشد چه لعنت بر کافر آمده گماذ کونے
 البستان لابی الیث السمرقندی و روی عن ابراهیم النخعی انه سئل عن القتال الذی
 وقع بین الصحابة فقال ابراهیم تلك ماء قد سلمت قتلخ ایدینا منها فلا تلطخ بها
 السنن انتمی کلامه و در فارسی شرحه الاسلام آورده که از طعن صحابه رسول الله صلی اللہ علیہ
 و آله و سلم در پیرو ایشان را بنگویند که خدای تعالی ایشان را رحمت و مغفرت از خود کرده که از ایشان آمده
 باشد و عده کرده است و ذلالت ایشان را گذرانیده است بپرکت صحبت و خدمت رسول
 انتمی کلامه و فی التمهید و قال بعضهم بان یزید لم یامر القوم بقتل الحسین
 و انما امرهم لطلب البیعة او باخذهم و هم قتلوه من غیر امره و ما رضی بذلك
 و الاصح ان تقول بان یزید لو امر بقتل الحسین و ارضی و اجاز او جواز اللعن علی
 اهل البیت فانه يجوز اللعن علیه و الا فلا و کن لک قاتله لا یکفر من غیر استحلال
 انتمی کلامه پس جا که قدام سلف چون ابو شکور سالمی و غیره از حقیقت رضایزید آگاه نشد
 انه متمردان این ایام از کجا گاه شدند تا لعنت را جا نر می دارند و فی شرح الامالی المسیم
 بجز اللاتی و الحاصل انه لم یلعن احد من اهل القبلة یزید الامن کثر کلامه و المثل
 معروف من کثر کلامه کثر سقطه و ذکر فی الخلاصة ان النبی صلعم نفی عن لعن المصلین
 و من هو من اهل القبلة و من السرائر ان یزید من المصلین و من اهل القبلة
 و لهذا یقتل قاتل یزید بالقصاص فظهر بهذا فساد قول من قال و اتفقوا علی
 جواز اللعن علی من قتله امره و اجاز او رضی به و الحق ان رضایزید بقتل
 الحسین و استشاره بذلك و اهانة اهل بیت النبی عم مما تواتر معناه و ان
 کان تفاصيله احاداً لان یزید من اهل القبلة و امره بقصاص قاتله دلیل
 علی ان التواتر باللسنة شهرة کاذبة و الشهرة کاذبة لا اعتبار له علی اثبات
 الرضاء بقتله لانه حاکم و هو لا یخاف من ان یحص منه و مثل هذا التواتر
 حکما من احکام الشرعیة فکیف یحل شیء حرم الله و رسوله و هو اللعن علی المؤمن

للمصلحة قبلتنا فلم يستدل بمثله هذا التواتر وايضا هذا الاعتقاد مخالف للاعتقاد
 السلف الصالح من اهل السنة فضع عن ذلك احسن الاها فانه من مطاوع الاز
 انتهى كلامه پس چون لعن حرام کرده شده خدا و رسول خداست استحلال حرام کفر باشد و در مشارق
 و شرح او آورده است قال عليه السلام ان اللاعنين لا يكونون شهداء ولا
 شفعاء يوم القيامة يعني برائين کسائیکه عادت سازند در زبان لعنت فرستادن را بر خلق
 يعني شت روز ميگويد مهربان و هر کسي را لعنت بر تو باد لعنت بر تو باد نباشند گوايان من شفاعت
 کنندگان باشند در روز قيامت و اين حديث دليل است که لعنت بر بيچ پيغمبر فرستادن روا
 نيست مگر بر کافر و مستعد و ظالم و اگر بر ايشان هم نفرستند و زبان را نلهند از بد بهتر اما بر مؤمنان
 و اسپ و مواشي غير ذلک بر بيچ جانوري روا نيست لعنت کردن و اگر کند بزه گار باشد و فردا
 قيامت گواهي او از جانب پيغمبران اگر بر کند بان بد بشنوند و چون صالحان و متقيان شفاعت
 کنندگان را کنند شفاعت او در باب بيچ کس نشنوند که او از سبب لعنت هم خود گناهگار
 است بشفاعت ديگران محتاج است و اين حديث از براي تعليم امتان است تا ابيچي چه بر بيچ
 جانوري لعنت نکنند که دران بزه گاري بسيار است بلکه دران گوشه که بزبان رحمت گفتند
 عادت سازد و بگويد رحمت بر تو باد و معني لعن طرد است يعني راندن از رحمت خدا لعنة
 گويند و لقان بتشديد عين کسي را گویند که بر خلق خدا لعنت بسيار فرستد انتمحي كلامه
 پس آنچه بعضي سلوات اين ايام لعنت يزيدي راورد ساخته اند اگر ايمان بسلامت برند از مرتبه
 شفاعت محروم مانند و اگر ايمان بسلامت برند از شومي استحلال حرام بشقاوت ابد در مانند
 ذکر علماء و شيوخ نامدار و سائر مؤمنين ابرار و شتر در مجموع نادرات آورده که بیک علم بمثل
 جان است و آن علم ايمان و معرفت الله تعالى است چنانکه بيجان هلاک نفس است همچنين ب
 ايمان هلاک نفس باشد و در دوزخ در آيد و بيم علم بمثل نان است و آن علم فقه است
 چنانکه از آب و نان چاره نيست سيوم علم بمثل دارو است و آن علم نحو و صرف است چنانکه
 علم بمثل زهر است و آن علم اصول کلام است که ورامی حاجت باشد پس واجب است بر کافه
 مسلمانان علم ايمان و معرفت الله تعالى تا از هلاکي ابد برهند و واجب است که بيا موزند
 علم فقه را بقدر ما يحتاج تا نماز و روزه و زکوة و حج و بيع و شرا و نکاح و طلاق و عتاق بدانند
 و نحو و صرف بيا موزند تا در ره دين باصحت باشند الی قوله و واجب است علم کلام ما يحتاج بيا موزند

فکرم علم و شيوخ
 نامدار الخ

و در او حاجت نشاید و هر یکی از مردوزن و آزاد و بنده که این چهارم علم بقدر نیازت ایست
 بیاموزند تا حاصی نباشند و اگر نیاموزد و بوجه استخفاف میگردد و بر خود آموختن علم
 بقدر نیازت ایست و هیچ باک ندارد و از خدای تعالی ترسد هم چنانکه نماز و روزه
 و طلب کردن علم فرض نداند کافر شود لغو باند منما و هر که نرسد خود را علم نیاموزاند
 پس هر گناهی که از نرسد در وجود آید حال حیوة پدرباید و فوات پدراشم و بزه گاری پس
 و پدربا بر باشد و هر بنده که خدای را شناسد و صفت ایمان و احکام شرع نداند و بال آن
 خواجر باشد و خواجر را عذاب کنند چنانکه غلام را بترک طلب عذاب باشد و خواجر را بترک تعلیم
 عذاب باشد و براسه یک عورت چهار کس را روز قیامت عذاب کنند اول شوهر دوم فرزند
 سیوم پدر چهارم برادر زیرا که عورت را و نباشد که از خانه بیرون رود پیش عالم بیگانه بنشیند
 و علم خواند و سخن بلند کند اگر چه پس پرده باشد زیرا که سخن عورت هم عورت است پس واجب است
 بر شوهر و بر پدر و بر برادر و بر فرزند که از عالم پرسند و او را بیاموزند و بنده نیز مشغول است
 در خدمت خواجر و حجت است که خواجر او را علم بیاموزد یا چندان بگذارد تا علم بیاموزد و حضرت
 سید المرسلین فرموده هر که بیاموزد یک مسئله از علم خدای تعالی روز قیامت در گردن او کند
 هزار قلاده از نور و بیامرزد او را هر گناه و بنما کند مر او را یک شمع در بهشت از زر سرخ
 و بنویسد او را به موی که در اندام اوست ثواب حج و عمره ایضا و هر که نظر کند روی محمد
 مصطفی را چنانست که نظر کرده باشد بخدا جل جلاله و هر که نظر کند بخدای عزوجل در بهشت باشد
 روایت میکند عبد الله بن مسعود رضی الله عنه که رسول علیه السلام گفت یا عبده الله شستون
 تو یکساعت در حلقه علم و علم که نگیری قلم و نه نویسی حرفی بهتر است مر ترا از آنکه آزاد کنی
 هزار برده و نظر کردن تو در رو عالم بهتر است از هزار اسپ که بغانزبان داده باشی و سلام
 دادن تو مر عالم را بهتر است از هزار سال عبادت رویت می کند حسان بن عطیه که رسول
 الصلوٰة والسلام فرمود هر که اند و هیناک نشود بمرگ علماء او منافق است که هیچ مصیبتی
 بزرگتر از مرگ عالم نیست چون عالم بمیرد هفت آسمان و باشندگان آسمان بمقتاد روز
 بگریزند و هر آن مومنی که اند و هیناک باشد بمرگ عالم بنویسد او را ثواب هزار عالم و هزار شهید
 روایت میکند حسان بن عطیه که رسول صلی الله علیه و سلم فرمود هر که عالم را هفت روز
 خدمت کند چنانست که با دوشاه عالم را هفت هزار سال خدمت کرده باشد و بهر روزی

روایتی است از فضیله علم و هر که از علم بیاموزد در روز قیامت او را ثواب هفت هزار عالم و هزار شهید می دهد

روایتی است از فضیله علم

روایتی است از فضیله علم

اور ان ثواب ہزار شہیدان باشد روایت میکند از ابن عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ کہ رسول صلعم
 فرمودہ است کسی را این توفیق نیست کہ عالم را دوستدارد و گردوستان خدایتا کہ ہر کہ عالم را
 خوار نارد چنانست کہ پیغمبر را خوار داشتہ باشد و ہر کہ پیغمبر را خوار وار او کا فرست و بجای
 او در دوزخ است انتہی کلامہ و فی البستان لابی اللیث السمرقندی کہ قال الفقیدہ ینبغی
 ان لا یأخذ العلم الا من ثقتہ لان قوام الدین بالعلم فینبغی ان لا یأتمن الرجل علی
 دینہ الا من یجوز ان یؤتمن علیہ و مروی عباد بن کثیر عن النبی صلعم قال لا
 تتحدثوا عن لا تقبلوا شہادتہ وعن محمد بن سیرین ان هذا العلم دین فافظوا
 دینکم عن تاخذون وعن الحسن انه قال من قال قولا حسنا وعمل عملا سائبا
 فلا تاخذ واعنه العلم ولا تقبلوا بعلمہ ولا یعتقد واعلیہ فان قیل الیس
 قدر وی عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم انه قال العلم ضلالة المؤمن حیث ما وجدہ
 قیل لہ حیث ما وجدہ اخذہ اذا کان الذی اخبرہ ثقة واما اذا کان الذی اخبرہ
 غیر ثقة فلا یأخذ منہ ولو ان رجلا سمع حدیثا او سمع مسئلة فان کان
 موافقا للاصول لہ ان یعمل بہ والا فلا فان لم یکن القائل ثقة فلا یسعه
 ان یقبل منہ الا ان یكون قولا یوافق الاصول فیحوز العین بہ وکذلک لو وجد
 حدیثا مکتوبا او مسئلة فان کان موافقا للاصول جاز لہ ان یعمل بہ والا فلا
 انتہی کلامہ ودر مکتوبات شیخ شرف الدین آورده است قطب العالم دہمت بر کامیغہ
 چون یکے را علم باشد اما پرہیزگار نباشد علوم دینی از وی حاصل نیاید کرد و در صحبت
 خود آمدن نگذارند زیرا کہ علمی کہ اورا نفع نشدہ است ترا کی نفع باشد چہرہ از وی
 آموزی انتہی کلامہ حضرت سید علی ہمدانی در زخیرۃ الملوک او صاحب مستحقان زکوٰۃ
 آورده صفت دوم علم است اگر این مستحق را با صلاح و تقوی علم ہم بابیشک ثواب
 صدقہ مضاعف گردد و مراد ازین علم علم توحید است و معرفت حقایق ادیان صو
 بندہ بجناب قرب حضرت صمدیت نہ علم رسمی از مجادلا و خصوصاً کہ مترسمان روزگار علم
 نام کرده اند و تحصیل آنرا مادہ حرص و حسد و عجب کبر گردانیدہ انتہی کلامہ فی البردوس
 من ارتکب کبیرۃ سقطت عدالتہ ومارتھا بالکذب و اذا صری علی عدوان
 الکبیرۃ کان مثلما فی وقوع التہمة وخرج عن العدالة فاما من ابتغى بشئ من غیر

در کتب
 روایت
 کرده

حکایت
 کرده
 است

ذلك الكبار من غير اصرار فعدل كامل العدالة وخبره حجة في اقامة الشريعة
 انتهى كلامه ودر شرح محمد صالح هروی که آن شرحی است از شرح مختصر آورده در حدیث
 صحیح وارد شده است که یک مرد فقیه بر شیطان اشد است از هزار عابد و یک مسلم فقیه
 فاضلتر است از هزار نماز گزاره و هزار حج نافله و از هزار عبادت مرئوس از هزار ختم قرآن
 چون صحابه رضوان الله علیهم اجمعین گفتند یا رسول الله از ختم قرآن چون فاضلتر است قرآن
 اند که از قرآن بی علم فائده نمیتوان گرفت و از هزار رکعت نماز نافله و از هزار سال عبادت که شب
 نماز کند و روز روزه دارد و فاضلتر است از آنکه تمام دنیا ملک وی بود و صرف در رخصاء
 خدای تعالی کند و علماء ورثه انبیاء و فضل عالم بر عابد مثل فضل پیغمبر است بر فروعین خلایق
 و مثل ماه چهاردهم است بر باقی ستارها و جمیع جانوران برای اهل علم امرزش میخوانند الهی
 فخره بیکدم از برای طلب علم برداشتن فاضلتر است از هزار ساله عبادت که شب نماز گزارد و روز
 روزه دارد و تمام ملک و بود آرزای تصدق کند و اگر در طلب علم میرد میان او و پیغمبر یک مرتبه
 بود و نهی کلامه و در تعریف عالم فقیه در بزوی آورده العلم علما علم التوحید و الصفا
 و علم الفقه و الشرائع و الاحکام و الاصل فی النوع الاول التمسک بالکتاب و السنة
 و مجانبه الهوی و البدع و لزوم طریق السنة و الجماعة الذی کان علیه الصحابة و
 التابعون و مضی علیه الصالحون و هو الذی علیه ادرکننا مشائخنا و قد کان
 علی ذلک سلفنا عن ابا حنیفة و ابا یوسف و محمد و عامته اصحابهم رحمۃ الله
 علیهم الی قوله و النوع الثانی علم الفروع و هو الفقه و هو ثلثة اقسام علم المشروع
 و القسم الثانی اتقان المعرفة و هو معرفة النصوص بمعانیها و ضبط الاصول بفروعها
 و القسم الثالث هو العمل به حتی لا یصیر بنفس العلم مقصودا فاذا تمت هذه الاوجه
 کان فقیها و قد راعی هذا المعنی ان الله تعالی سمی علم الشریعة حکمة فقال یوسف
 الحکمة من نیشاء و من یؤتی الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و قد فسرا بن عباس رضی الله
 عنهما الحکمة فی القرآن بعلم الحلال و الحرام و قال اذع الی سبیل ربک بالحکمة و الوعظ الحسنیة
 ای بالفقه و الشریعة و الحکمة فی اللغة العلم و العمل به انتهى کلامه و ذکر فی شرح
 الفصوص العلم اذ ذاک الحقائق و الحکمة العلم بحقایق الاشیاء و العلم بمقتضایها
 پس چون از عبارات ذوی الکرانین کتب معلوم گشت که عالم با عمل فقیه خوانند و کامل دانند

در تواتر علم فقه

از جمله

و عالم بی عمل عالم خوانند ولیکن ناقص اند بل در احادیث معتبره او را در دین و قطع
 طریق و دشمن خدا نامند پس بعضی از علما روزگار را در تحریر آرم تا حوالی باطل ممتاز کرده و از انجمن
 آنست که محمد نجراتی ساکن اطراف نوکجرات مرد فقیه فاضل عالم کامل عارف ربانی و مکتسب
 اعمال انجمنی است و یکی از خلفاء فضلا حضرت شیخنا قدس اند سره و عم بره اوصاف حمیده او
 فوق الحد و البیان است از جمله **النسب** که میان ابابکر و ششمین پنهانی از علما اقیانوس
 فقها اصفیاء بوده در ادراک معروف و نهی منکر چنان مستحکم بود و مبرم که در هیچ مکان و در
 هیچ اوان رعایت خاطر مهمتان و کفتران دنیا نمودی حتی که سیدخان لکر حاکم مملکت
 او بوده هر چند با انواع انعام و اکرام زیارت حضرت ایشان پیش آمدی او را کافر خطاب فرمود
 زیرا که سیدخان زمان حرائر بیشتر از چهار زن در کت تصرف ملک نکاح خویش آورده بود و در
 در شریعت محمدی حرام میباشد و در کتب فقه مشهورست هر که زن محرمه را در کت خود نگهدارد
 کافر است چه بد او مت نمودن بر حرام بلا استحلال نمی باشد و استحلال حرام کفر است روزی از
 روزها حضرت ایشان را گذر بر بیوت افتاده بود و چون بزیر سایه درختی نشسته سادات آن موضع
 را از قدم شریف خبر رسیده میان عبد الرحمن مع جماعه سادات استقبال نموده بقصد
 زیارت در رسیدند اما حضرت ایشان از دور مانعت نموده و بشرف مصاحبه و معانقه یکدیگر
 نگذاشته و رخصت نداده و چون از اظهار تقصیرات و خطیبات خویش که موجب عدم صحبت با
 دولت همکنان باشد پرسیده گفت ظاهرترین تقصیرات آنکه حد و ازار و آستین را مرعی نداشته
 اند مگر از وعید این معامله با خبر نمی باشید که این معامله موجب محرومی از نظر رحمت باری تعالی
 باشد تا بعد از آن حضرت ایشان بدست خود در حدی معلوم بریده بعده مصاحبت همیدگر
 نموده و ایضا حضرت ایشان دو رکعت نماز را سه بر سه شب بجا آوردی و در هر رکعت نماز
 بار فاتحه خواندی و علی بن اقیاس شب روز با انواع ریاضت و طاعات و عبادات اشتغال نمود
 و در ادای هر معروف و نهی منکر بغایت چالاک بودی تا که شخصی بی نماز و مبتدع را در شهر
 خود نگذاشتی و ایضا در علم تصوف و سلوک هم از روی حال هم از او مقال حمید زمان
 و مستغرق آن بحر بی پایان بوده چه در حصول این علم تحت اقام حضرت شیخنا و اماننا
 روزگار طویل و عمر جلیل بسر برده بود و از انفاست قدسیه حضرت شیخنا مستفیده آمده بود
 تا که مبلغ سه صد اذکار با سند و تصور و افکار کما بینغی از حضرت شیخنا دریافت نمود اللهم

روزی از روزهای

اعقر لیاوله و کجیح المؤمنین و المؤمنات الاحیاء منهم و الاموات از انجمله
 آنست که ملا جمال الدین ملتانی عالم ربانی و برگزیده حضرت شیخنا سبحانی بوده با انواع علوم
 آریسته بابل بود بدعت عداوت تام و بخت مالا کلام میدشته شنیدم از وی که از مملکت
 خراسان رود فضل چند موافقت کرده و همراهی نموده بجد و دهند روی آورده بعده هر کدام
 ایشان با طرف جوانب متوجه شده چنانکه یکی از ایشان بمردم یوسفی پیوسته جماعه از ایشان
 کافر و ارضه ساخته و خود را پیر بهلوان نامیده و چون درین میان باوشاه اسلام نیست
 روزگار بدید درین مردم بسر برده و هیچکس تخصص حوال او ننموده و دیگر از ایشان بلاهور توجه
 نموده تا شیخ الاسلام لها نوری اورا بدو رخ فرستاده و یکی از ایشان بکشمیر در آمده و در اثبات
 نذیب فضل لائل نامو جبر علما ایراد نموده چون این فقیه نیز از برای تحصیل علم در کشمیر بوده در مصداق
 مباحثه و مجادله اوقیم نمود ما با بعون الله و توفیقه اورا خجل ساختم تا حکام عظام و علمای ذوی الاجتهاد
 مصالحت بران دیدند که اورا زنده در گور کردند روز دوم مردم اورا در بازار زنده یافتند پس از انجا
 که خوارق عادات از اعداء مکر و هستد راج میسار در حق ایشان خوارق اورا منکر یستم بل روزی دیگر
 اورا زنده با تش سوختم اما یکی از پسران ملا جمال الدین عبد الله نام تبعیت اهل حق و انموده و در انوار
 الحاد رسائل نوشته و ذکر را فرض ایم گفته احترام می باید نمود از انجمله آنست که ملا عبد الرحیم مانگر لوی
 در شمسند حق و مری مرفق بوده در اثبات نذیب سنت و جماعت و ابطال مشرب اهل هوا و عیبه
 منقوله معتبرات از تفاسیر و احادیث و سایر کتب ائمه عالی بر کما جمع می کرده و تالیف می نمود
 و برین مضمون تالیف چند انشا کرده چون رد ابداع و غیره اما در بعضی تالیفات او بعضی کلمات
 نامناسب افتاده و در بعضی امور جد و جهدی بیفانده برده نودر آئیندگان را بایده که بصحبت سار
 بعد از ان تبعیت نمایند و آنچه ایشان فرموده اند که نام پدر مهتر ابراهیم صلوات الله علیه تاریخ
 بوده و از تمام عم ایشان بوده آن از ایشان سهو افتاده چه در تفسیر الکلام و غیره آورده که نام پدر ابراهیم
 صلوات الله علیه از بوده که اورا تاریخ نیز گویند و ایضا آنچه ایشان فرموده که هر که قوت یک
 روزینه داشته باشد صدقه فطر را ادا باید کرد که آن از نذیب نیست بل از نذیب امام شافعی است
 از انجمله آنست که ملا عبد الوهاب مانگر لوی در شمسند حق و فقیه محقق است متبع الله
 المقتبسین بطول بقائه این مرد نیز از فضلا این ایام و از کبرای این مقام است و در اثبات

فصل
 ششم
 در بیان
 احوال
 ایشان

فصل
 در بیان
 احوال
 ایشان

طریقه شریفه شریعه محمدی و در استقامت و دلائل نقلی و عقلی بر صحت سنته احمدی تالیفات بسیار
 و تصنیفات بیشمار دارد و هم در ابطال انواع مذاهب باطله از قدریه و جبریه و رافضیه
 و غیرهم دلائل و ضحی اکثر من آن کجایی بر پای می دارد و چون اینم در متبحر در انواع علوم است
 هم در تالیفات نثری دستی رفیع دارد و هم در تصنیفات شعری پایگاه منبع بعضی از تالیفات
 او بزبان عربی افتاده و بعضی بزبان فارسی و بعضی بزبان هندی و کتاب کثر الدقایق را نیز
 نظم آورده امید که در ارقام عالی مقام او مسجود و ذلل را گذری نباشد بفضائل او و توفیق
 از انجمله **آئنت** که ملا حبیب شلمانی مروسیع بوده و پسر او ملا رکن الدین نیز مروسیع است
 از انجمله آئنت که میان عیسی پیکری ساکن آنک که از سادات پیکری است مروسیع فرزند
 و اهل صلاح و دیانت است از انجمله آئنت که ملا احمد تومی در میان مردم لویسنفری از قبله
 ملی زنی ساکن موضع لنگر از علمای اقلیای بوده چه سائر اتباع خود را بر سنت و جماعت مستحکم گردانیده
 بود و یکی از فرزندان او ملا نارون نام نیز مروسیع و اهل عالم با صلاح است اکثر مردم لوزنگی
 از بدعت بسنت و از انکار به اقرار آورده الحمد لله علی ذلک از انجمله آئنت که سید نارون
 ملا علی در میان مردم کاکیا فی این بهر دو برادر از علمای اقلیای و از عرفاً صفاً بوده و صف
 تعریف ایشان از فوق الحی و العدم است و اولاد ایشان نیز اهل سنت و جماعت اند اما چون
 منصب قضا را اختیار کرده در محنت و عید قول خیر البشیر در آده علیه الصلوة و السلام موجب
 قاضیا نکان نماذج نفسه بغیر سکین از انجمله آئنت که ملا عزیز لغانی ساکن لمغان
 از علمای اهل هوا است چه تابع ملا ولی آمده و بشعوزهای جن مغرور و ذوق غشسته و در معرفت
 و صفات باری تعالی نیز لغزش یافته از انجمله آئنت که ملا سلطان صاحب نیز در تبعیت ملا ولی لغزش
 خورده کلمات کفر بر زبان میراند چنانکه ملا ولی را برابر بکر صدیق فضیلت میداده نعوذ بالله
 من کفره و پسر او خلیفه قاسم دین دعوی و دین شعوزها و جن کفر رسیده آلات ملائی
 نواختن و سرود کردن و رقص زیدن زنان و مردان جائز داشته و چون در مباحثه خجل
 ساختن از کفر جلی احراز نموده اما از کفر خفی اجتناب نمی نماید چه در مرتبه عیب جن قرار
 گرفته و از دین و ملت و وصول حضرت عنایت تصور کرده و جمیع احوال ایشان از تقریر رساله
 طیبیه معلوم می آید و چنانکه تحریر پیوست من قبل از انجمله آئنت که ملا ابو احمد تاران نیز تبعیت

ملاولی نموده از آنجمله آنست که ملا لالواتمان خیل نیز گاهی مانع بجانب ملاولی می گردد
 و مرتبه غیب جن را مرتبه میدانند و سبب لغزش این علماء آنکه ایشان از علم کلام و عقاید
 که قوام دین محمدی بدانست محروم اند و از علم تصوف و سلوک که سرمایه علوم اندی بظیف اند
 و خدمت شیوخ اصفیاء که علماء اقیاباً باشند در نیافته اند از آن باندک پیش معامله فریفته گردند و گمراه
 شوند از آنجمله آنست که ملا رحمت الله دانشمند باغیان که متوطن اتک بوده در ابتدا احوال
 خود را لایق و تقوی اشتهار تمام داده اما در آخر احوال همه اهل اسلام را کافر دانسته بجز اتباع خود
 و تناول اموال مسلمانان را بر اتباع خود حلال گردانیده و ایضا عقیده او بر آن رفته که بعد از محمد
 آخر الزمان پیغمبری از جانات باشد بنابراین دعوی پیغمبری نیز خفا کرده نفوذ باسدن گفته
 و چون در مباحثه و مناظره علمیه بایراد و دلائل نقلی و عقاید جنلی ساختمان ازینجی و در فرار نموده دعوی
 آنکه به پست آمد میروم و لیکن فی ائمت الله می گفت چه در حد و کیچ کران خود را اشتها داده
 بعضی ضعیف مسلمانان را از ره برده الله تعالی توفیق هدایت رفیق گردانند جمله مؤمنین مؤمنان
 را بمنه و کمال کریم از آنجمله آنست که ملا حنیف صافی از علماء اقیاباً بوده از آنجمله آنست
 که او لاد ملا محمد حاجی سنگنهاری که در میان مردم یوسف می اند همه اهل صلاح و اهل علم اند خصوصاً
 ملا عبد الکریم از علماء کبر این ایام است از آنجمله آنست که او لاد ملا محمد که در حد و دهراره در
 قاضی پور متوطن اند همه اهل سنت و جماعت اند از آنجمله آنست که ملا مسری برجی از علماء اقیاباً
 نیست روایات مفتریات را اکثر من ان کجسی بر حواشی کتابها خود ثبت نموده بل بعضی روایات
 موجود را در حین استکتاب بکتاب الله بقوت علمیه مندرج گردانیده و میگردد اند نفوذ باسدن بسیار
 از آنجمله از آنست که ملا پاننده صافی اگر چه در صحبت شیخوخت ملاولی بلما کجی کرده و بصحبت
 نرسانیده اما امید هست که الله تعالی او را بر جاده شریفه سنت و جامعه مستقیم دارد زیرا که تبعیت
 اهل بیوا ننموده و ملا میرداد صاحب تبعیت ملا علی نموده بود اما الله تعالی او را توفیق داده و از آن
 عقاید باطله برگشته و لیکن ملا رکن الدین که افغانان او را ملا نصر الدین میخوانند لاف انصاف
 و تقوی میزند اما از تبعیت ملاولی بر نمیگردد و مرتبه غیب جن را مرتبه کلی مقصود اصلی تصور میکند
 امید نیست که ایمان بسلامت بر دوزیرا که بیشتر از مؤمنان بشویمت بدعت ایمان بباد داده
 اند نفوذ باسدن من ذلک از آنجمله آنست که سپهر ملا یعقوب قاضی براهمیم نام گوشت اسپ را

حرام کرده و از اجماع امت بدر میرود و نفوذ باسد من مفارقه استه و الجماعه از آن جمله است که ملا
 میر و مهند زئی شیخ افغانان بوده بقدر وسع زهد و ریاضت می ورزیده اما مشغله علم دینی
 کما یبغی با خود همراه نداشته و شیخ قاسم کایانی نیز خیرات و صدقات نافله صرف فقرا و غنیای
 می کرده اما از علوم دینی هیچ نصیب نداشته اما شیخ نور کایانی مایل بذهب رض و الحاد و مغرور
 مرتبه جن است عداوت علماء می ورزیده و روش او آنکه سوان الحاح و تعریف با سرف
 می نماید و افغانان این نوع مردم را شیخ کامل میگویند نفوذ باسد من جهالت از آن جمله است
 که شیخ قینو الیاس زئی از قبیله سالار زئی در زهد و ریاضت استیقام داشته و اولاد او تمام
 معتقد بذهب سنت و جماعت اند فرزند او ملا ابراهیم و بنیره او ملا اسحاق امر معروف نای
 منکرند و در دوستی علماء و فقراء اسلامیه جهد تمام می نمایند و سائرتابع و اقربای ایشان بر مذ
 سنت و جماعت مستحکم اند و ملک مته خان الیاس زئی از قبیله سنوزئی با جمیع اولاد خویش از
 مذهب رض و الحاد برگشته بسبب تبعیت اولاد شیخنا در مذهب سنت و جماعت مستقیم آمده الله
 علی ذلک فتر قبایل او اهل سنت یافته می آیند اما در قبیله عایشه زئی شخصی از اهل صلاح کما یبغی معلوم
 نشده و در قبیله گدائی زئی ملک خواجو و ملک اوری معتقدان مذهب جماعت اند اما سایر مردم
 ایشان اهل هو اند و از مردم بلخی قبیله چغرزئی تمام اهل سنت و جماعت اند مگر بعضی از ایشان
 اهل هو و بدعت اند و از قبیله نوزئی اکثر ایشان اهل سنت اند مگر بعضی از ایشان اهل هو و بدعت اند
 از طائفه برت خیل قبیله الهداد خیل تمام اهل سنت اند بنا بر تبعیت نمودن ایشان سرداران خود را
 چون ملا عبد الله که مشهور به ملا مدون بهلول است و ملک پاننده بن همراه آنچه حق است از رو
 تحقیق جمله مردم نوزئی بنا بر تبعیت ملا عبد الله در مذهب سنت و جماعت در آمده اند و در قبیله
 دولت زئی از مردم بارک شاه زئی هیچ احد از اهل صلاح معلوم نشده مگر بنیره های دختر حضرت
 شیخنا و اتباع ایشان و در مردم مهند زئی نیز بعضی از اهل سنت یافته می آیند اما مردم سمیع زئی
 اگر چه پیش ازین همه اهل صلاح و اهل سنت و جماعت بوده اند بنا بر تبعیت نمودن ایشان سرداران
 دین داران را چون شیخ ابدال ملک پیر علی و خواج علی ملک گاو و لیکن درین ایام هملگی بالحاد
 و ضلالت در افتاده اند مگر سپهر پیر علی و خواج علی و زکریا و سپهر ملک کچی غیر هم و در مردم گوزئی
 چون علاء الدین زئی دو قبایل اند از قبیله بابوزئی از ایشان همه اهل سنت و جماعت اند و از
 قبیله حمان زئی ملا مصری بن آدم خان و اتباع او اهل سنت و جماعت امر معروف نای منکرند

و از قبیلہ شامی زئی ملا یوسف بن عادل اہل صلاح است با اتباع خویش و قبیلہ شہسور
 بنما ہم اہل سنت اند بنا بر تبعیت نمودن ایشان شیخ منظور را و از قبیلہ یوسف خیل ملایا
 خان اہل صلاح است با اتباع خویش و از قبیلہ ملی زئی شیخ ماما و ملا شای اہل صلاح اند
 با اتباع خویش و از مردم رانی زئی ملا ماجو اہل صلاح و اہل سنت و جماعت است با اتباع
 خویش و از مردم حاجی خیل فتح بن شید و اہل صلاح است با اتباع خویش و از مردم بابوزئی
 آدم بن ماما اہل صلاح و اہل سنت است با اتباع خویش و از مردم موسی خیل شیخ شخص اہل
 صلاح معلوم شدہ بل اکثر ایشان بنا بر تبعیت نمودن مرزگر یا صوالی را دارند بہب
 رض و الحاد افتادہ اند و در مردم مندر در قبائل جز اہل صلاح یافتہ می آیند و در قبیلہ مامو
 زئی نیز اہل سنت یافتہ می آیند و از بنی مائے ملا میر و ملا خواجہ غدرو شیخ ادین اہل صلاح
 و اہل سنت و جماعت اند ولیکن در قبیلہ سدوزئی شیخ فردے از اہل صلاح معلوم نیست
 مگر ملا میر دادوش شیخ ایوب کہ آمر معروف و نایب منکر اند و ملک کالو خان بن رستم و بالو اہل
 سنت اند اما اہل صلاح نیستند و در مردم غور خیل قبیلہ داووزئی اہل سنت اند و ملک محب مہمند
 نیز اہل سنت است و ملک حسن داووزئی نیز اہل سنت است اما در مردم خلیل اہل سنت کم
 یافتہ می آیند چہ تبعیت پیر تاریک نمودہ اند و در مردم کاکیمانی اہل صلاح و اہل سنت یافتہ
 می آیند چون ملک سجی و ملک عیسے و غیرہ اما از سرداران مردم مہمند زئی شیخ شخص از اہل
 صلاح معلوم شدہ مگر علی بن ابراہیم الیاسی و از سرداران مردم ترکھانی میردیس خان
 معتقد اہل سنت است و از مردم شلمانے ملا ابراہیم با اولاد و اتباع خویش اہل سنت است
 و از مردم لغانی ملک حبیب با اولاد و اتباع خویش اہل سنت است و سدقہ مارا و ایشانرا
 و جلہ مؤمنین و مؤمنات را بر راہ رست محمدی ثابت دارد بمنہ و کمال کرم
 بدان اسے فرزند کہ سبب تذکرہ عوام ابرار و ہشتر بعد از ذکر علماء اخیار آن
 بودہ کہ تا اولاد این مذکورین بعد ازین از اول آباء واجداد با خبر باشند کہ از اہل صلاح و اہل
 سنت باشند اولاد ایشان بنا بر تفاخر بہ مذہب ابا و واجداد لاحق گردند و بنا بر صحت
 مذہب ابا و واجداد تقلید نمایند زیرا کہ این مردم در امور دین دنیا مقلد میباشند و کہ
 تقلید آباء و واجداد اختیار کردہ اند بل سند و روش آباء و واجداد را حجت قوی تصور کردہ اند
 و میگویند کہ اگر این رسم و دین کار بد بودی پدران ما بچاہنیاوردی و ہر کہ از اہل ہوا و ہمت

بنی شہسور
 بنی شہسور

اولاد ایشان را که توفیق رفیق گشته از ان مذہب باطلہ بگردند و رو بہ مذہب شریف و عجم
آرند تا در محرم ضلالت نسوزند و بلاک ابد نگردند اکنون عوام مسلمان را باید که از مذہب
باطلہ مذکور بگردند و در مذہب و وثیق سنت و جماعت مستقیم گردند و در پیتم ایمان بدست
آرند تا از اہل سعادت و نجات گردند و ایمان مجمل در حق عوام این ایام اینکہ خدای را یکداندند
بلا اثبات جہت و تشبہ مر اورا و بلا ایراد عبادت و اشارت مرزات اورا محمد م را پیغمبر
مطلق و را ہر بر حق دانند و ہر چه آورده محمد است و فرمودہ اوست از قرآن و احادیث
و سایر کتب اربعہ ہمہ را حق دانند و قبول کرده محمد را قبول آرند و در کردہ شدہ محمد م
رارد دانند بعد از محمد آخر زمان پیغمبری جائز نہ آرند و دعوی کنندہ پیغمبری را بعد از محمد
آخر الزمان کافر خوانند و سایر احوال قیامت از حشر و نشر این اجساد بعینہ و بہشت و دوزخ
را حق دانند و ہمہ پیران مستقیم بر جادہ شریفہ شریعت و طریقت سنت را قبول دارند
بی آنکہ یکے را بدوستی گیرند و دیگر از اہل اسلام را بدشمنی کہ این موجب وال ایمان است
و جملہ پیران باطل را بدشمنی گیرند و بعد اوت پیش آیند و از جملہ مذہب باطلہ بیزار گردند
تا دوستی خدا و رسول خدا را شنایند و بی اصابت حرارت باشند نیز ان در جنات الخلد
در آیند این یارب العالمین **امی فرزند اگر معان نظر و خداقت بصر در شان**
این فقیر بکاربری ہمہ افعال اقوال مرا موافق سنت و جماعت یابی و ہمہ سوم و این
بدعیان مخالف این مذہب موافق بدعتہ و زندقہ یابی پس نسبت عداوت اشرا را یام باین
فقیر مگر از روی ہوا و نفسانی مگر مثل من مثل ایشان ازین مثل معلوم گرد و حکایت
نے ایامنا سفیہی از سفہما مردم الیاس نی از غایت جہل و سفاہت خیر از اشتر
و دیورا از در نشناختی و از نہایت سفاہت و حماقت باہر کہ ملاقی شدی جنگ جدل پفانده
بنیاد کردی تا اکثر اہل دیار از مرد گوئی او و از ترش گفتگوی او راہ بر کنار گرفتے و در زمان
ارادہ عقد ازدواج زنی را در تحت عقد نکاح خود در آورده کہ او نیز موصوفہ بدین اوصاف
مذکورہ بودہ و چون از ایشان فرزند می بوجود آمدی ہنگی بر رسم والدین مبتلا بر مرض ماخولیا
می بودی تا از قضا بچون و گردش گردون فرزند پسینہ از ایشان مرگ باصلاح و اہل
خیر زیرک تیز فہم در امور دنیا پیدا شدہ بر رسم و آئین والدین و برادران و خواہران
استہزای می نمودہ بل از اکثر سے معاملات بی حاصلات زجر میگردہ و منع می ساختہ تا در

این مذہب را
تاریخ حلال و حرام

فرزند در شان
این فقیر

میان ایشان عداوت و مخالفت افتاده و همگی خلیفانه او را بدیوانگی و سفاقت نسبت
 کردند مصلحت قتل او را در میان نهادند آخر الامر که خدایان این مردم مصلحت بران
 دیده که آن فقیر بیگناه را از ان جامعه سفاک جدا کرده و بجای دیگر و طرف دیگر از اطراف بیار
 ساکن و متوطن گردانیده زهی شرف و سعادت این فقیه که از بهر اظهار دین محمدی
 و سنت احمدی می کشند نقل است هر حیوانی که از بهر الله تکلیف گشته و ذبح کرده اند فزای
 قیامت بر سایر حیوانات تفاخر نماید الهی آنچه این فقیر ضایع مستغذ من شیطان الزیم و این
 حقیر عاصی ملتجی بسم الرحمن الرحیم عبد الکریم از کلمات جان پرور ملک العلماء السخین
 رئیس الفضلاء الشجرین تاج العرفاء الکاملین زبده الاصفیاء الواصلین سیف السنه
 و الشریعۃ الغراء حاجی الیدعۃ و الضلاله و الطهواء استاد محقق و مرئی مرفق و پدر مشفق
 المنضج الی الباری شیخ الاسلام و المسلمین شیخ درویره ننگیناری قدس سره در تحریر
 آورده و تالیف نموده و آنرا تذکره الابرار و الاشرار نامیده امید از کرم عظیم لطف
 قدیم آنکه سهو و زلل در وجود جاندهی و بنظر اغراض و اشرف علماء التقیاء و عرفاء صغیراً منظور
 سازی تا بر صحت او در حق ایمان این جانبان دعا مقرون با حاجت فرستند و بر ذلت
 او قلم عفو کشند و با صلاح آرزو چه بر قصور علم و ادراک تقلیل بضاعت خویش اعتراف تام
 دارم کقول من قال میت نکنی غیب گر تو بتوانی که در وحده بیوشانی
 من بعجز و قصور معترفم نه چون نادان و احمق خرفم و ایضا چون خرابشیرینی اندوده پسته
 چوبازش کنه استخوانی دروست و آنچه از روایات مفتریات مکرر افتاده از جهت مناسبت
 محل آزار عیب آرنده اما آنچه حق است از روی تحقیق بر عقائد و مسائل مذکوره عیب و خطا
 و غلط نیابند مگر عیب الفاظ و ترکیب زیرا که تمام مسائل و عقائد اهل سنت و جماعت
 از کتب ائمه شریعه منقول نموده و درین مجموعه ثبت گردانیده ام تا هر که مسائل مذکوره را
 خلاف و زرد و این فقیر را بغلط نسبت کند او مریض مرض هو اباشد و قواعد مریض آنکه
 آب شیرین را تلخ نماند و چشم بیمار آفتاب را تاریک داند و الله اعلم بالصواب مسئله
 منجم و عیب گوی را چیز سے دادن و خدمت کردن بحال جائز نباشد و راست گوے
 دشتن منجم و عیب گوی را در گفتار او کفر باشد و همچنین اگر نیک بد روزگار را ستاوند
 کفر باشد و اگر نیک بد روزگار را از خدا داند ولیکن ستا را در ان سبب ندان کس عاصی

و نه
 الهی این فقیر را

باشد پس هر حال باید که ازین اعتقاد بازگردد و نیکت پدر از خدای تعالی داند و کفر مردم
 این دیار از مردم صوتی و غیره بسبب ستارها و بسبب پرسیدن منجمان اعتقاد
 کردن بر آنکه منجم از غیب خبر دارد و کافر شده اند چنانکه بعضی گویند که باران باریدن
 از فلان ستاره بوه و یا فلان واقعه را فلان منجم و غیب گوی من گفته بود همچنان
 آمدین کفر باشد و در تحفه المسلمین آورده که تصدیق با منجم و قال گوی و ساحت
 کفر است و ایضا گفتن مرد زرد دیدن تاله قمر باران خواهد بارید و مدعی علم غیب باشند
 علامت آن کفر است آتی کلامه و فی التمهید و من رای الفعل التمدید من
 غیر الله تعالی فهو کافر و روی عن ابنه صلی الله علیه و سلم انه نهی عن خلوان
 الکاهن و هو اعطاء الکاهن و مروی عنه انه قال من اتی عرفا او کائنا و
 و صدقه علی ما یقول فقد کفر بما انزل الله علی محمد یعنی القرآن و المعنی فیہ
 والله اعلم بان الکاهن اذا قال ان الفلک یفعل کذا و النجوم یفعل کذا و رای الفعل
 من هذه الاشياء فانه یكون کافرا و من صدقه علی ذلك یصیر کافرا و من رای
 الفعل من الله و عرف هذه الاشياء سببا بانه یقول بان نجم کذا اذا بلغ برج
 کذا او دقیقه کذا فانه یكون بامر الله کذا فانه لا یصیر کافرا بل کوز مخطیایضا
 فیہ و حکى عن شمس الائمة عبد الغزیز بن احمد الحلوانی بخار ارحمه الله تعالی
 انه سئل عن المنجم و علم النجوم قال علم النجوم فی السماء حق و فی الارض منسوخ
 و العلم به باطل و المنجم مخطی انتهى کلامی کثیر از این دیار بسبب پرسیدن منجمان غیب
 گویان و قال گویان ایمان بباد داده اند و در شرح مشارق آورده هر که غیب گوی را از علم
 پیرسد چهل روز نماز او مقبول نمی شود و همچنین از برای مضر تیران گو سفند و مرغ و غیره
 کشتن و نخون آن چیزی نوشتن کفر باشد و طالع نامه را دیدن روا نباشد و بکتاب طالع نامه
 اعتقاد کردن که فلان چهار فلان حمت یافته و فلان دیو و پری آسید بمانند و فلان چیز
 صدق باید کرد و فلان وقت صحت یابد و غیر ذلك این جمله از منہیات شرعی است و این طالع نامه
 خشوی گویند و در تفسیر یعقوب چرخ آورده است نصیب تو این است که پری خوانی نکنی
 و از برای پریان پریان خوانی کنی که کافر شوی و عروسین تو طلاق شود و اعتقاد بکتاب طالع نامه
 و مشربان نادان کنی و بوی خوش سوختن و چراغ نهادن از برای دفع مضر تیر پریان کنی

در حق ستاره
اعتقاد کردن

اذا فعلت
یفعل کذا

انتهى كلامه **مسئله** ايمان اقرار كردن است بزبان و باوردن شستن است بدل يعني
 با همه شرائط ايمان را از روى تفصيل بزبان راند و يا از روى جمال بگويد كه قبول
 كردم آنچه قبول کرده محمد رسول الله است و پيزارم از آنچه محمد رسول الله از ان پيزار بوده
 است بعهده اين مجموع را در دل باور کند تا مسلمان شود پس آنچه بعضي گمرايان گمان برده
 اند كه محض معرفت الله تعالى و وحدانيت او ايمان باشد ان محض كفر و الحاد است كما ذكر في
 التمهيد ركن الايمان الاقرار باللسان والتصديق بالقلب الى قوله واما من
 قال ان الايمان هو المعرفة بالقلب دون الاقرار باللسان وقال انه اذا عرفت
 ربه لا يضره المعصية وان شتم ربه وكما لا يفيج الاقرار بدون المعرفة هكذا
 لا يضره الانكار مع المعرفة كجواب قلنا ان الله تعالى شرط الاقرار مع المعرفة
 بدليل قوله تعالى فاتاهاهم الله بما قالوا وروى عن النبي عم انه قال امرت
 ان اقاتل الناس حتى يقولوا لا اله الا الله وقال عم مفتاح الجنة لا اله الا الله
 وقال عم من قال لا اله الا الله خالصا مخلصا دخل الجنة شرط الاقرار بالمعرفة
 دل ان المعرفة المحضة لا يكون ايمانا والمعنى فيه وهو ان ابليس عليه اللعنة
 قد عرف الله تعالى حق المعرفة ثم لما وجد منه الكفر باللسان صار كافرا وقال
 الله تعالى الذين اتينهم الكتاب يعرفونه كما يعرفون ابناءهم ثم المعرفة لا بد
 ومن نجر الاقرار لا يفيجهم في الدنيا ولا في الآخرة دل انه لا يكون ايمانا انتهى كلام
 وايضا آنچه بعضي اهل غرور عوم را غرور دهند و خداع كه يكبار كلمه طيبه را بزبان رسيد
 مسلمان نخواهيد شد اگر چه از روى اخلاص اعتقاد باشد ان محض كفر است و في
 التمهيد واما من قال ان الايمان هو الاقرار المفرد يودى الى الكفر لا اله الا الله تعالى
 شهيد با بطلان ايمان المنافقين حيث قال والله يشهد ان المنافقين الذين
 وهو قد حكم بصحة ايمانهم وهذا كفر والله تعالى شرط الاعتقاد مع الاقرار
 بدلائل التي ذكرنا فيه قال المهدى ابو شكور السالمى ناظرت حشويان من
 الكرامين الى قوله فقلت وماذا تقولون فيمن قال لا اله الا الله واعتقد
 غير ذلك قال انه مؤمن قلت فما بينكم الا ان تقولوا ان المؤمن منافق فخير
 وانقطع عن كلامه لان الباطل لا يقابل الحق انتهى كلامه ايضا في ان الرجل

اذ قال لا اله الا الله ولم يتبرء عن الكفر فانه يكون منافقا لان التبري عن
الكفر شرط لصحة الايمان بدليل قوله نعم فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن
بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى ايضا ان الكافر لو قرء القرآن من
اوله الى آخره ولم يعتقد على صدقه فانه لا يحكم باسلامه انتهى كلام
پس باطل آن قول كساينكه مجرد لاله الا اسدرا ايمان دهنتمه اند و بدان غرور و زبده اند
وقى تيسير الكلام ولو امن بالشرائط كلها الا شرطا واحدا فانه يكفر ولا
يصح ايمانه انتهى كلامه وفي التمهيد قال اهل السنة والجماعة شرائط الايمان
ما يجب الايمان به ولا يصح بدونه ويكفر بالانكار والرد وهو كل ما ثبت بالنص
والخبر المتواتر او باجماع الامة فانه يوجب القبول الاعتقاد به وكل ما ثبت بالخبر
الواحد ولم يتفق الامة على قبوله فانه لا يكون شرطا لصحة الايمان وكل ما ثبت
بالخبر الواحد وانفق الفقهاء على صحة ذلك واجتمعت على قبوله من غير تاويل
فانه يكون من شرائط الايمان كعذاب القبر والصراط والميزان والشفاعة و
المعراج الى السماء وامثال هذا اثبت بالخبر الواحد ولكن الفقهاء والصحابة اتفقت
على صحة ذلك قبولها محل الاجماع فانه يوجب الايمان به الى قوله الفرق بين الشرائع
والشرائط عندنا ان الشرائط تسمى ملة والشرائع تسمى خدمة والملة تصح بدون الخدمة
والخدمة لا تصح بدون الملة والملة يشترط فيها الدوام والخدمة لا يشترط فيها الدوام
ولو ترك شيئا من الاوامر او ارتكب شيئا من النواهي ينظر ان فعل ذلك استحلالا فانه
يكفر ولو فعل عصيانا فانه لا يكفر انتهى كلامه پس معلوم شد كه مجرد كلمه طيبه در حق هر كدام
از كفار ايمان نباشد بل در حق بعضى ايمان باشد مادام كه خلاف اسلام از وظاير نشود و اگر خلاف اسلام
ظاهر شود باز كافر گردد اگر بعد ازان تجديد ايمان نيارد كافر باشد اگر چه كلمه طيبه بر حكم عادت گفته
باشد چنانكه از عبارات تهديد مفهوم آمد من قبل زيرا كه كفر و اسلام در يك محل ثابت نميشود زيرا كه
در حق بعضى از كفار مجرد لاله الا اسدرا ايمان ميباشد اگر از روى اعتقاد بر بارانند و از خدا يا باطن بزرگتر
شوند و در حق بعضى از كفار اين هر دو ايمان نباشد تا همه اديان باطله را انكار نكنند و از دين باطل خود
ببزار نشوند مسلمان نميگردند كه ما ذكر في شرح القدر و من الكفار من يحمد الباطن سبحانه
وتعبد الاوتان ومنهم من يقربه ويشرك به غيره كالثنوية فاذ قال احد

در حق مشهور روایات

من هؤلاء اشهد ان لا اله الا الله كان ذلك اسلا من هم وكنذا اذا قال
 اشهد ان محمدا رسول الله ومنهم من يقرب بالتوحيد ويحج بالرسالة فاذا
 قال لا اله الا الله لا يصير مسلما واذا قال محمد رسول الله يصير مسلما واليهودية
 لا يصير مسلما بذلك يعني باثبات الشهادتين حتى تبرء من الدين الكافي عليه
 لان طائفة من اليهود يقرون بانه صلى الله عليه وسلم نبي مرسل مبعوث
 الى العرب خاصة دون بني اسرائيل ولو قال احد منهم اني مؤمن لم يكن بذلك
 مسلما لانهم يزعمون ان الايمان والاسلام ما هو عندهم انتهى كلام
 پس مردان اين زمان كسانی اند كه بگفتن كلمه طيبه مسلمان نشوند تا بيزار نگرند از ديني كه
 بدان انتقال نموده اند و بيايزار كردن از ان عقیده كه بدان مرته شده اند چنانكه در شرح
 قدوری آورده است اگر مرته شد مسلمانى از دين عبادا باسد عرضه کرده شود بر د اسلام را
 الى قوله و كيفيت توبه او انكه كلمه شهادت بگويد و تبرا کند از كل اديان بغير دين اسلام تهى كلاً
 مسئله ايمان غير از عمل است و عمل غير از ايمان است كه بتحرير پوسته من قبل و عمل چنانكه
 نماز و روزه و حج و زكوة و غير ذلك از او هر اسلام بجا آوردن و از مناهى دور شدن از
 اعمال اسلام است تا اگر شخصه ايمان دهشته باشد يعنى ايمان بمؤمن آورده باشد و اعمال اترك
 داده باشد استحلالات و مسلمان باشد و اگر شخصه اعمال اسلام از او هر بجا آورده باشد و از نواحي
 مجتنب باشد اما از بعضه شرائط ايمان انكار آرد چنانكه از پيغمبر آخر زمان منكر شود يا بعد از محمد
 آخر زمان پيغمبرى جائز داند و يا از قرآن منكر شود و يا از يك حرف قرآن منكر شود و يا از يك
 مسئله شرعى منكر شود و يا يك حق را ناحق گويد و در دل حق اند كافر گردد و لغو ذباسدن يك
 زيرا كه قبول كردن جمله احكام اسلام را ايمان گويند و قبول كردن احكام اسلام را كفر گويند همچون
 در ميان كفر و اسلام جاي ديگر نيست اگر از تمام احكام انكار كنند هم كافر ميشود و اگر از يك حكم
 انكار كنند هم كافر ميشود كما ذكره في تيسير الكلام لو انك شرى طوا و احدا و وصفا
 و احدا فانه يكفر بلا خلاف انتهى كلامه پس باطل آمد قول كسانيكه در كافر شدن مسلمان
 بكمه كفر شك دارند و عوام را غرور ميدهند و بر كلمه كفر گفتن تحريف ميكنند بل اين نوع
 مدعيان خود كافر مى گردند زيرا كه دلالت كردن شخصه را بر كلمه كفر و بر رسم كفر باشد نميخواهد
 در روع البدع بايد دید و فی الآمالی **شعر** و لفظ الكفر من غير اعتقاد

بطوع ردة دين يا عتقال وفي شرح المسمى بجز اللاتي ان من اتى بلفظ الكفر
من غير اعتقاد وعلم بانه كفر طائعا ردة دين اى خروج من الايمان الى الكفر
بالغفلة المكنسبة من المعاصى وارثكاب النواهي ذكر في فصول العمادي
ان من اتى بلفظ الكفر مع علمه بانه ان كان من اعتقاد لا شك انه يكفروا
لم يعتقد اولم يعلم انه كفر ولكن قال عن اختيار كفر عند عامة العلماء ولا يند
بالجهل انتهى كلامه وفي البيروني الهزل بالردة كفر لا بماهزل به ولكن
بعين الهزل لان الهازل جاد في نفس الهزل مختار مرض الهزل بكلمة الكفر
استخفاف بالدين الحق فصار مرتدا بعينه لا بماهزل به الا ان اثرها سوا
انتهى كلامه **مسألة** اصح الاقويل درهم فتادو ووزنق اهل هوا الكه تهاهم ازل نار انه
كما ذكر في التمهيد وروى عن عبد الله بن عباس انه قال في معنى قوله
ان الجرمين في ضلال في الدنيا وسعير في الآخرة ال قوله **انا كل شئ خلقناه**
بقدر وانتم انكرتم ذلك دل ان القدرية كفرة انتهى كلامه وايضا
قوله تعالى **ان هذا صراط مستقيم** فاتبوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بكم
عن سبيلهم پس چون تبعيت راهها مختلف بسبب تفرق وتفسير از راه رست باري
تعالى باشد هر آينه سبب دخول ووزنخ نیز باشد چه راهها می مختلف مسدود اند بر كافر انام هر طرفه
مرضيه شرعيه محمد مصطفی صلوات الله عليه وسلم كه آن مفتوح است كه خواص عموم ال آخر الايام كقول
عليه الصلوة والسلام الطرق الى الله بعدد انفاس الخلائق وكلها مسدود
الا من اتبع الرسول كما ذكر في التمهيد وروى عن النبي صلوات الله عليه وسلم انه قال ان بني اسرائيل
تفرقت بعد موسى على احد وسبعين فرقة كلهم في النار وستفرق امته بعدك
على ثلاث وسبعين فرقة كلهم في النار الا واحدة فقل وما تلك الواحدة
فقال الله انا عليه واصحابي عليه اليوم ال قوله وستفرق امته من بعدك على ثلاث
وسبعين فرقة كلهم في النار الا واحدة ويركاه قال يهلك اثنان وسبعين
وتبقى واحدة منهم انتهى كلامه وفي تيسير الكلام ثم الدين هو دين الله تعالى
ودين الملثكة ومرسله والنبيين ودين اولياء الله تعالى والمسلمين من خلف
عن هذا الجمع فانه يكون ضالا ليل قوله تعالى **واعصوا ما يوحى اليكم** الله جميعا واولا

روى في
تفسير
القران

تفرقوا ای لا تعرضوا عن دین الله وهو السنة والجماعة لان الاعراض يكون
 بدعة ويكون صاحبها من اهل النار بل لیل قوله تعالی وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
 تَفَرَّقُوا فَمَا لَكُمْ لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ولما روی عن النبی صلعم قال استفرق
 امتی من بعدك ثلث وسبعین فرقة كلهم فی النار الا واحدة فھذه الواحدة هو
 اهل السنة والجماعة انتمی كلامه سوالی بعض روایات از حضرت خیر البشر علیہ السلام
 برین مضمون آید و میروی انه قال كلهم فی الجنة الا واحدة فقیل وما تلك الواحدة
 فقال علیہ السلام القدیمة والمعنی فیہ انهم انكروا وحداثة الله تعالیٰ سمی
 اهل جنت باشند **جواب** دفع این روایت بر چند وجوه است اول آنكه در آید ان ایشان
 در آتش هم ازین روایت مفهوم می گردد زیرا كه سببی خول در ذریع طائف قدریه را انكار
 و حدیث فرموده پس اگر معان نظر در مبتدعان این ایام كسی نماید همگی را منكر و حدیث یابد
 بر بعضی پیر خود را خدای گویند و بعضی ارواح و نفس را در هر چیزی در آید دانند و بعضی
 تصرفات نیک بد و نفع و ضرر را از پیر خود دانند علی هذا القیاس كما كفر والحادیة من ان
 یخصه بر زبان رانند و كافر شوند پس كافران را الضیبة جنت نمی باشد كما ذكر فی التمهید
 فمن تكلم فالله او فی كلام الله او فی قدرة الله بغير حق فهو كافر بلا خلاف
 انتمی كلامه و هر كدام از مبتدعان درین ایام در بدعت خود چندان غلو نموده اند
 كه بجد كفر رسیده اند و مبتدع وقتی كافر نباشد كه در تاویل آیت و حدیث خطا یابد و آن خطا
 را ملت سازد و اگر آن خطا را ملت سازد بجد كفر رسد كما فی تنسیب الكلام البدعة
 علی خمسة اوجه الی قوله وان كان مخالفا للخبر الواحد والقیاس ینكون ذلك
 بالتاویل فانه لا یوجب الكفر و یكون ذلك بدعة سیئة قریبة للكفر انتمی كلام
 و جردوم آنكه این از اخبار احاد است و اخبار احاد عمل كردن را شایند و اعتقاد كردن را نشاید
 چه اخبار احاد موجب عمل باشند نه موجب علم الیقین كما ذكر فی البزء و فی باب خبر
 الواحد وهو كل خبر یرویه الواحد والاثنان فصاعدا لا عبرة للعدد فیہ
 بعد ان یكون دون المشهور او المتواتر و هذا یوجب العمل لا یوجب العلم
 یقینا عندنا الی قوله و اما دعوی علم الیقین به فباطل بلا شبهة انتمی كلام
 و آنچه بعضی فرموده اند كه اخبار احاد در امور آخرت نوعی از علم را اثبات میكنند ان معقول است

در آیت اولی

و تفرقوا

اما اعتقاد کلی و اعتماد اصیل را اثبات نمی کنند کما ذکر فی البرزوی و اما الاحادیث
 الاحکام الاخره فمن ذلك ما هو مشهور و من ذلك ما دون ذلك یوجب
 ضریباً من العلم انتمی کلامه پس اگر این خبر نوعی از اعتقاد را ثابت کند در شان مبتدیان
 باشد که بحد کفر نرسیده باشند و اگر بحد کفر رسیده باشند این روشن و مبهم است که
 ایشان را جنت نباشد و ایضا این خبر با خبر اول قوت تعارض ندارد چه آن بحد شحمت
 رسیده پس صحیح مر خبر اول راست که علم الیقین حاصل میکند اما خبر دوم از روایات
 مر جوح باشد و چه سیوم آنکه بعضی کلمات درین خبر مترک اند کما ذکر فی تیسیر الکلام
 عن النبی م انه قال ان بنی اسرائیل تغزقت بعد موسی علی ثنا و سبعین
 فرقة کلهم فی النار الی قوله و ستفرق امة من بعد ثلثة و سبعین فرقة فی
 النار الی واحد و یروی انه قال یهلك اثنان و سبعین فرقة و تجزو واحد
 منهم و یروى انه قال اثنان و سبعین فی النار و واحد فی الجنة و یروى انه قال
 کلهم فی الجنة بعد ما قاتلوا الی الواحد و هم القدرية لانهم انکروا وحدانية الله
 و هذه الروایة مرجوحة ان قيل علی وجه الاطلاق و الصحیح ما ذکرنا من قبل
 هذا انتمی کلامه **سوال** لطاریف وارده در باب دخول هفتاد و دو فرقی اهل هوا
 در دوزخ نیز شاید که از قبیل احاد باشند جواب السلام بل بحد تواتر رسیده اند و الا در مشهور
 بودن ایشان شک و شبه نیست و اگر از احادیث احاد باشند هم بحد شحمت رسیده اند
 و هر خبر واحد که بحد شحمت رسد حقیقت خبر و حقیقت علم الیقین ثابت می کند انکار آن
 فسق بل کفریست کما ذکر فی البرزوی و اذا اجتمع الاحاد حتی تواتر حدثت حقیقة
 الخبر و لزوم الصدق باجماعهم و هذا وصف حادث مثل اجتماع الامت
 اذا زحمت الراء سقطت الشبهة انتمی کلامه و فی التمهید احاد الاحاد
 علی ثلث مراتب منها ما تلقتہ الفقهاء علی قبوله فیما تیقنت فیکون فی
 حد الشهرة قریباً الی المتواتر لکثرة الروایة فی مجلس مختلفة و لم ینکر احد من
 الصحابة المتقدمین المعروفین فحل محل الاجماع فانه یوجب العلم والعمل به
 و من انکر هذا یصیر فاسقاً و یكون مبتدعاً و یوجب التعزیر و الزجر و قال
 بعضهم انه یصیر کافر انتمی کلامه و هم ازین قبیل اند اخبار وارده در باب معراج

رسول الله صلى الله عليه وسلم وهم الذين قبله اند اخبار وارده در باب تحريم غنا و قتل
استماع آل بسين شايسته حقيقت خبر اثبات ميكنند و اعتقاد را شايسته و في التمهيد ثم القتا
مع اهل الهواء اذا ظهر بدعتهم بحيث يوجب الكفر فانه يباح قتلهم جميعا اذا لم
يرجعوا ولم يتوبوا و اذا تابوا و اسلموا فانه يقبل توبتهم جميعا و قال بعضهم
بانه يقبل توبتهم جميعا الا الاباحية و الغالية و الشيعة من الروافض و القرامطة
و الزنادقة من الفلاسفة لا يقبل توبتهم بحال من الاحوال يقتل بعد توبته كما
هو قبل التوبة الى قوله فاما اذا كانت بدعة لا يوجب الكفر و انه يوجب الزجر
و المنع و يوجب التعزير باي وجه يمكن فانه يمنع عن ذلك فان كان لا يمكن منعه
و زجره بدون الحبس السوط فانه يجوز حبسه و ضربه و كذلك لو لم يكن المنع
بدون السيف ان كان رئيسهم و مقتداهم فانه يجوز قتله سياسة و امتناعا
و كذلك لو كان اهل بلدة من بلاد المسلمين في دار الاسلام اذا تركوا الجمعة
و الجماعة و العيدين او تركوا الاذان و الاقامة او تركوا الحكم و القضاء او تركوا الحكم
و القضاء او تركوا القراءة اصلا فانه يوجب التكليف و لو لم يقبلوا بالتمديد بالسوط
فانه يوجب التكليف بالسيف فان قتلوا فلا بأس الا انهم و كذلك الشخص الواحد
لو ترك شيئا مما ذكرنا و لم يات بهذه الاحكام او بواحدة منها فانه يكلف ولو
قتل فدمه هدر الى قوله و لهذا المعنى قلنا ان المتدعي اذا كان منه دعوة و دلالة
للناس في البدع و يتوهم ان ينتشر منه البدع وان لم يحكم بكفره فانه يجوز للسلطان
ان يقتله سياسة و زجر الان فساده اعلى و اعم حيث يؤثر في الدين و البدعة اذا كانت
كفرا فانه يباح قتلهم عاما و اذا كانت فسقا لا يباح قتلهم عاما ولكن يقتل من كان
معلما او رئيسا و اما ما لهم زجرا و منعا انتهى كلامه و هم از اینجا است که حضرت امام
التكلمين امام ابو منصور ماتریدی شاتم پیغمبر اکشتن امر فرموده و ابهال در کشتن او جائز شد
تا قلع ماده فساد گردد و کقوله و من شتم النبي م او اعابه او اهانه في موردینه او في
شخصه او في وصف من او صاف ذاته و كان الشاتم مثلا من امة او غيرها من اهل
الکتاب غيره ذميا او حربيا سواء كان الشتم و الاهانة و العيبة صادرا عنه عمدا او
سهوا و غفلة او جدا او هزلا فقد كفر و لا بحيث ان تاب لم يقبل التوبة و حكمه

در حق جبهه و جبهه

در حق شاتم

فی الشریعة المطهرة عند المتأخرین المجتهدین اجماعاً و عند اکثر المتقدمین
القتل و لا بد للسلطان او نائبه او القاضی او نائبه ان یقتله و کتفک الولاية
و العمار ان اهلوا فی قتله بلا سبب الشرعی مع قدرتهم علی قتله فقد رضوا
بما صدر عنه من الشتم مثلاً و هو کفر منهم فالراضی بالکفر کافر و کذا شتم
المخلفاء الراشدين رضی الله عنهم خصوصاً شتم الشيخین رضی الله عنهما انتهى
از عبارات تمهید چنان معلوم آید که مبتدع را با مال تعزیر کردن نیز جایز باشد چنانکه در شرح مختصر
که سمسری بقوائد دینیست آورده یجوز التعزیر باخذ المال ان رای القاضی او
الوالی و من جملة ما یجوز فیه ذلك عدم حضور الجماعة انتهى کلامه اگر
بدعت او کفر و ارتداد در سیده باشد مال مکتسب او در حالت ردة غنیمت مسلمانان باشد
اگر بمیرد و یا بدار الحرب لاحق گردد اما پیش از لحوق او بدار الحرب و پیش از موت او دست او از
اموال خود زایل گردد و الا موقوفاً پس اقباء او اموال او را نهب دارند اگر مسلمان شده بدهند
چنانکه در قدوری و شرح او آورده و یزول ملک المرتد عن امواله بر دته و زوال
صراعی فان اسلم عادت علی حالها و ان مات او قتل علی ردة انتقل ما
اکتسبه فی حال الاسلام الی ردة من المسلمین و کان ما اکتسبه فی حال
ردة شیئاً الی قوله و زایل شود ملک تد از اموال و بسبب ردة او زوالی موقوف پس اگر
عود باسلام کند مال او نیز بملک او بر حال خود الی قوله و اگر مرد و یا کشته شده بر دته و یا لاحق
بدار حرب و حکم شد بلحاق و پس قرار گرفته شد کفر او پس عمل کند در زوال ملک او چون
مرد و یا کشته شد بر دته و منتقل شود مال او هر چه مکتسب است در حاله اسلام بسوی ردة او
که مسلمان آید و هر چه مکتسب است در حالت ردت غنیمت شود آن بقول المصنف رحمه الله
مسئله آنچه بعضی شیوخ زمان در دعا کردن رسم نو اختراع نموده اند چنانکه امام
اهمته دعای خواند و مقتدیان نیز کلمات مخترعات باواز بلند و تحسین صوت بزبان میرانند
و دعای کنند و یا چون امام دعا میخواند مقتدیان لفظ آمین را کرات و مرات باواز بلند بر
زبان میرانند و یا امام نیز دعای ما توره و غیر ما توره باواز بلند بزبان رانند این جمله از قبیل
منهیات شرعیة مخترعاته مبتدعه باشد که در کوفی السراجیة و یستحب فی الدعاء
الاخفاء و رفع الصوت بدعة و رفع الصوت عند سماع القرآن و الوعظ مکروه

این بعضی شیوخ زمان
مادد دعای خواند
نموده اند که باواز بلند
باز زبان میرانند
مبتدعه است

وما يفعله الذين يدعون الوجد والمحبة لاصل له ويمنع الصوفية من
 رفع الصوت وتخزيق الثياب انتهى كلامه وايضا در كتب اصول فقه چون تلوح و
 غيره منع ابن امور مقرر و محرر آيه كماند كوفيهم علما ثنا قالوا السنة في التامين الاخفاء
 دون الجهر قال الله تعالى لموسى هارون قد اجيببت دعوتكما وروان موسى
 عليه السلام كان يدعوا و هارون ء كان يؤمن وسنة الاخفاء كما في سائر
 الادعية اذ الاصل فيها الاخفاء كقوله تعالى ادعوا ربكم تضرعا وخفية وقل
 عليه السلام خير الدعاء ما يخفى وخير الرزق ما يكفى او هو ذكر حقيقة لان
 امين اسم من اسماء الله تعالى كذا في الاسرار وهو قول مجاهد فكانت سنة
 الاخفاء كما في سائر الاذكار لقوله تعالى واذكروا ربكم في انفسكم تضرعا وخفية
 و دون الجهر الآية وقاله لك رفع صوته بالذكرا نك لا تدعوا صما ولا غائبا انتهى
 پس امام راشيد كه دعاء تهمة بجا آرد و مقتديان نيز امين تهمة بجا آرد تا موجب اجابت
 دعا باشد و از بدعت دور باشد اما امام هم از براسه خود دعا كند و هم از براي مقتديان
 و اگر از براي خود دعا كند و مقتديان نيز ايا دنگ پس خيانت كرده باشد و ايضا آنچه پيش از
 دخول نماز بعضه عوم استغفار را منع مي كند بر غلط رفته اند كما ذكر في خزنة الفقه
 ومن شرائط الامامة ان لا يدخل في الصلوة حتى يستغفر الله تعالى لنفسه
 وللمؤمنين لانه مقام الشفاعة ولا يخص نفسه بالدعاء لما رو عن النبي ء م
 انه قال اذا فرغ الامام من الصلوة وخص نفسه بالدعاء فقد خان من ورائه
 انتهى كلامه **مسئله** آنچه بعضه از مردم حد و ما چون صوتي وغير هم در ايام نوبها انگل
 بت است مي كند و روزي چند بران شرر و خوشي الى مي نمايند و آن بت را بنده مي نامند
 بعده امر اشكسته در آب مي اندازند بعده بر رسم كفار آتش پرست رسم نور و زجاي آرد
 و دران روز شرر و شاد مي ميكنند اين جمله معاملات كفر باشد كما ذكر في تحفة المسلمين و ^{تعظيم}
 بنده و نور و زكرا است انتهى كلامه و في دستور القضاة الخروج الى نيز و الجوس و
 الموافقة معهم فيما يفعلون ذلك اليوم من المسلمين يوجب التكفير و اكثر
 ما فعل ذلك من اسلم منهم فيخرج اليهم في ذلك و يوافقهم فيصير فيه كافرا
 ولا يشعر بذلك قال العبد الفقير غفر الله له و على هذا الخروج الى العبد

الذی یدعی یجتبرون والمواقفة معهم فیما یفعلون ذلك الیوم یلزم ان یکون
 کفرا لان فیہ اعلان الکفر فکانه اعان علیه قال غفر الله له وكذا الخروج فی
 اللیلة التي تلعب کفرة الهند فیها بالنیر ان الی بعضهم هذا والمواقفة معهم
 بما یفعلون فی تلك اللیلة یلزم ان یکون کفرا قال غفر الله له وكذا الخروج الی
 لعب کفرة الهند فی یوم الذی یدعوه اهل الکفر یسمی فی والمواقفة معهم فیما
 یفعلون فی ذلك الیوم من تزیمین البقور والافراس الذ هاب بها الی دار
 الاغنیاء یلزم ان یکون کفرا انتهى کلامه فالجمل کجا آوردن جمله رسماً کفر باشد
 كما مر **علمه** آنچه بعضی عوام بر زبان رانند که اگر پیر من به بهشت رود من نیز روم و اگر پیر
 من بدوزخ رود من نیز روم این لفظ و این اعتقاد کفر باشد بدو معنی اول آنکه پیر خود را مانوس
 ز خوف خاتمه اعتقاد کرده باشد و امن دانسته باشد و امن بودن از عذاب باری تعالی کفر است
 دوم آنکه دوزخ را سمعی و غیر حقیق تصور کرده باشد و چون دوزخ اثر قهاری باری تعالی است گویا
 که قهر باری تعالی را حقیر دانسته باشد از ان دلیل میگوید و حقیر دانستن قهاری او کفر باشد و بهشت را
 جای کمینه تصور کرده باشد و چون بهشت اثر رحمت باری تعالی است گویا رحمت باری تعالی
 خفیف دانسته باشد نمودن آن من ذلك این نیز موجب کفر است و یا انکار از هر دو داشته باشد
 و انکار نیز کفر است چنانکه در دستور القضاة آورده است و لوقال ما تو در دوزخ روم و بی تو در
 بهشت روم یقرا انتهى کلامه **علمه** آنچه بعضی عوام این ایام گاه و گوسفند و غیره را نذر کرده از
 برای کفایت جهات دنیا و فی بر سر قبر بکشند و یا به نزدیک درختی یا به نزدیک سنگ توده یا به نزدیک
 دریا بکشند بقصد آنکه آن محل را شریف دانسته از ان کشایش هم خود تصور کرده می کنند این از
 علماء مشرکان با این نوع معامله دور باید بود بل هر چند نذر کرده باشد در خاک بکشند و صرف فقر کنند
 چنانکه در دستور القضاة آورده قال لنبی صلعم حرم الله ما ذبح امتی علی الاصنام و
 الاوثان و الاوزار و الابار و البخار و الانهار و البیوت و العیون و الاودیة فالذبح
 مشرک و الذبح بوحه میتة و امراته بائنة انتهى کلامه فالجمل هر چه از برای
 رضا و خدای تعالی کشته باشند بل از برای شرک کشته باشند آن از رسوم کفار باشد چنانکه بعضی
 عوام تصور کرده کنند که اگر این جانور را نه کشم دیو پری ما را آسب خواهند رسانید و یا هزار
 دیگر را نا حق گردان این از اعتقاد کفرا باشد ازین اعتقاد و ازین اعمال اجتناب باید نمود

آنچه بعضی عوام
 گویند

آنچه مردم عوام
 گویند
 برای کفایت
 جهات دنیا
 و فی بر سر
 قبر بکشند
 و یا به
 نزدیک
 درختی یا
 به نزدیک
 سنگ توده
 یا به
 نزدیک
 دریا بکشند
 بقصد آنکه
 آن محل را
 شریف
 دانسته
 از ان
 کشایش
 هم خود
 تصور
 کرده
 می
 کنند
 این
 از
 علماء
 مشرکان
 با این
 نوع
 معامله
 دور
 باید
 بود
 بل
 هر
 چند
 نذر
 کرده
 باشد
 در
 خاک
 بکشند
 و
 صرف
 فقر
 کنند
 چنانکه
 در
 دستور
 القضاة
 آورده
 قال
 لنبی
 صلعم
 حرم
 الله
 ما
 ذبح
 امتی
 علی
 الاصنام
 و
 الاوثان
 و
 الاوزار
 و
 الابار
 و
 البخار
 و
 الانهار
 و
 البیوت
 و
 العیون
 و
 الاودیة
 فالذبح
 مشرک
 و
 الذبح
 بوحه
 میتة
 و
 امراته
 بائنة
 انتهى
 کلامه
 فالجمل
 هر
 چه
 از
 برای
 رضا
 و
 خدای
 تعالی
 کشته
 باشند
 بل
 از
 برای
 شرک
 کشته
 باشند
 آن
 از
 رسوم
 کفار
 باشد
 چنانکه
 بعضی
 عوام
 تصور
 کرده
 کنند
 که
 اگر
 این
 جانور
 را
 نه
 کشم
 دیو
 پری
 ما
 را
 آسب
 خواهند
 رسانید
 و
 یا
 هزار
 دیگر
 را
 نا
 حق
 گردان
 این
 از
 اعتقاد
 کفرا
 باشد
 ازین
 اعتقاد
 و
 ازین
 اعمال
 اجتناب
 باید
 نمود

مسئله در دلیل العارفين آورده است یکی از گناه کبیره اینست که در گورستان طعام
 و شراب خورد پس اوست منافق و ملعون زیرا پنج این جای عبرت نه جای طهو و بارک
 و شهوت لقوله عليه السلام من اكل في المقابر طعاما او شربا فهو ملعون
 و منافق وقتی خواجہ حسن بصری گورستان میگذاشت طعام دید که طائفه مسلمانان
 میخوردند نزدیک ایشان شد گفت ای خواجگان شما منافق آید که این جا طعام بخورد
 ایشان خوبستند که بدگویند خواجہ فرمود که من از سبب آن می گویم که حضرت رسالت پناه
 صلی الله علیه و سلم فرماید هر که طعام و شراب در گورستان خورده او منافق باشد زیرا آنچه
 آن مقام ہیبت و عبرت هست معاینه می بیند که همچون شما بزرگان و بهتر از شما در
 خاک خفته اند و اسیر مار و مور گشته اند گوشت و پوست ایشان نهانده و بدست خود
 بچاک سپرده آید چگونه شما را شاید که اینجا طعام و شراب خورید و بلبه و بازی مشغول گردید
 خواجہ این بگفت بالفور جوانان برخواستند و از آن تائب شدند که بد کردیم وقتی حضرت رسول
 صلی الله علیه و سلم در گورستان میگذاشت جماعتی دید همه برخاستند روی بر زمین آوردند رسول
 علیه السلام فرمود که ای برادران شمارا از مرگ یاد می آید و از آن گذشته گفت خیر فرمود پس بکنند
 و جز آن مشغول در گورستان چون می باشید انہی کلامه فالجمل طعام بردن بر قبر با جائز نباشد
 و گاو و گوسفند کشتن نزدیک قبر و غیر کردن در آن محل را و باشد کما مر **مسئله** بعضی
 علما اهل ہوا در تعریف خمر میگویند کہ از خرابا و انگورست آن از محض ضلالت ایشان است
 بل هر چه مستی آرد آن خمر است و آن حرام است چنانکہ در شرح مشارق آورده است
 هر چه مستی آرد آنرا خمر گویند و رسول گفت کل مسکر خمر و کل حرام زیرا کہ می پوشد عقل را
 و معنی خمر از روی لغت پوشیدن است رسول علیه الصلوٰۃ والسلام را پرسیدند کہ خمر از چند چیز باشد
 گفت از پنج چیز از انگور و خرما و حنظلہ و شعیر و عسل پس ازینجا معلوم می شود کہ هر چه مستی آرد
 مردم را بی عقل کند آنرا خمر گویند و آن حرام است الی قوله و خمر منفعت عقل را برد و منفعت
 عقل ایمان و معرفت و علم است پس انومی حذر کنید زیرا کہ منفعت عقل گفتیم کہ دین و شیعی
 و علم است و بخمر این همه اکل میگردد و اگر نفوذ باشد منہابی تو به بیداریدین مراد باشد و اگر
 بی تو به بیداریدین برید پس واجب است بر همه مسلمانان لازم است کہ از آن تو به کنند و تجدید نکاح
 و ایمان کنند تا پسندیدہ خدا باشند و رسول م فرمودہ ہمہ مسکر با حرام و ہمہ مسکر با حرام است و ہم

ف
 طعام بردن بر قبر
 جایز نباشد

که خمر بخورد و بی تو به ببرد من خمر باشد و اندر آخرت از شراب بهشت محروم ماند پس زینهار
 ای مؤمن بگفته این دشمنان شراب خواره مغرور نگردی که میگویند مراد از خمر آنست
 که از عنقب نخل میسازند و دیگر میباح است بلکه مراد ازین مسکرات است چنانکه نبیست تمیز
 همه مسکرات پر بنیز و تو به کن تا از شراب بهشت محروم نه گردی انهی کلامه و در ذخیره الملک
 آورده است قال ام ات اول ما یکف الاسلام کما یکف الایمان لفی الخوقیل فکیف
 یا رسول الله وقد باین الله فیها ما بین قال لیس مونیها بغیر اسمها فینشی و یفها
 بدستی که اول گناه کبیره که نگویند اگر داند اسلام خلق را در خوردن خمر خواهد بود گفتند
 ای سول خدا چگونه خوردن خمر را که خدای تعالی در قرآن بیان فرموده و آنرا حرام گردید سول
 فرمود که آنرا نامها دیگر کنند چون عرق و سور و کبکی بوزه و بنیذ و غیر آن و آنرا حلال دارند قال
 علیه السلام کل مسکر خمر و کل خمر حرام و ان علی الله عهد المن یشرب السکر ان
 یسقیه من طینه النجبال قالوا یا رسول الله و ما طینه النجبال قال هی عصا
 اهل النار یعنی هر چه مست می گرداند حرام است و هر که چیزی بخورد که مست میگرداند او را حق
 است بر خدا عذوبل که آنکس در دوزخ طینه نجبال بخورد گفتند یا رسول الله طینه نجبال
 چیست گفت ریم و زرداب دوزخیان است و در رویت دیگر فرموده است بدن
 خدا که جان محمد در قبضه قدرت او است که اگر یکقطره از آن ریم و زرداب دوزخیان در
 دنیا افتد همه اهل دنیا از گندگی و مرداری آن ببرد و هلاک شوند قال عم ما اسکر القوم منه
 فملاء الکف منه حرام یعنی هر چه پیزی که یک فرق از آن شئی بخورد و مست گردد
 پری کف از آن حرام است و یک فرق شانزده رطل است که هشت من شرعی باشد شکر
 کلامه و در شرح قدوری که از تالیف جمیع کربی است آورده است که قوله نبیذ الخنطه و
 الشعیر حلال این بنزدیک ابو حنیفه و ابویوسف است چون به غیر طهو و طرب باشد و اگر
 از خوردن اینها مست شد واجب شود بروی حد در صحر و بیت زیرا که مروی است
 از محمد در کسی که مست شود از شراب آنکه یحل و این بغیر فصل است زیرا که فساق
 جمع می شوند در زمانه مادر شب و از آن بنده با مجلس خمر ساز میکنند چنانکه مجلس خمر از
 شیر بادیان انهی کلامه ای است زنده اگر شیره گندم و جو حرام بودی بقول مفتی حد لازم
 نشدی از آنکه حد در مقابل گناه می باشد کما ذکر فی التمهید قال اهل السنة و الجماعة

در حد در مقابل گناه می باشد

ان الحدود والكفارات مطهرة لعمله وكفارة لفعله وكن لك كلما يصيب العبد من المحن
 والالام واشباه ذلك فانه يكون كفارة ذنب وانكره المعتزلة والروافض فقالوا
 ان الحد والكفارة شريع فاجرة له عن القبائح والسيئات انتهى كلامه ومجيبين در ترجمه تنگ
 آثار و اخبار اکثر من ان کجسی وارد نماز اجماع سنت که در شرح کرانی وغیره آورده ان البیج احد نوعی
 شجر القنب حرام لانه یزیل العقل علیه الفتوی بخلاف نوع آخر منه فانه مباح
 وعلیه یجمل ما فی الهدایة وغیره من اباحه البیج كما فی شرح الباب وتمامه فی شفا الحیجان
 للعلامة القاضي شمس الائمة والدين السکر من البیج حرام بالاتفاق ومن اعتقد حله یقتل
 ومن سکر منه یحد كما یحد شارب الخمر والمراد من البیج غیر المباح الذک ذکر فی الهدایة
 هو البیج المسیم به بیج دیوانه بالفارسیة انتهى کلامه مسئلة ودر حجة الهند آورده است دیگر بدیجی
 اهل کفر آنکه آنچه سبب شتی وجود ایشان ووجود دیگران است مقرر میدارند یعنی موسے سبقت نگاه میدارند
 مانند خرس که همه زبان وی بر یزید موسے مانده است و بعضی ازین مسلمان گمراهن نیز این رسم بجای آزند
 بنا بر آنکه ماغازیا نیم تا خصم را همت باشد این نوع یکے از جهل است زیرا که دلیری در دل است نه در سبقت
 قال عم من قص شاربه اعطاه الله تعار بعة الفوار نور فی وجهه ونور فی قلبه ونور
 فی قبره ونور فی القيامة وازر وے ثواب چنان بود که اشتر موسی سرخ خرید در راه خدا شتر و حل
 صدقه داده و ایضا قال عم من طوّل شاربه عوقب بالثلث لم یبیل شفاعتی ولم یثوب
 من حوضه وسلطه الله تعالی منکر او نکیر بغضب وایضا رسول الله صلی الله علیه وسلم
 فرموده که چون بنده مؤمن موسے لب پست دارد و کلمه شهادت گوید آن شهادت را هفت اسمها
 حجاب نگیرد و همچنان میرود تا بساق عرش خطاب حضرت رب العزت آید که چرا ساکن نباشی کلمه گوید
 اے پروردگار من چگونه ساکن باشم تا گوینده مرا بنام مری امر آید از خدا عزوجل که گوینده ترا امر زید
 نگاه ساکن شود و اگر موسے لب دراز دارد و کلمه شهادت گوید آن کلمه گردان او میگرد و دو پیر
 نیاید کاتبان اعمال آنرا گویند که چرا پروان نمی آئی تا ثواب ترا نویسم کلمه گوید چگونه پروان آیم که پروان
 پرده در راه است رسول م فرموده که فردای قیامت اهل عرصت سجده آرند پروردگار را سجده بکند
 مگر کافران که موسی لب ایشان چون سرون گاوی رست مانده باشند و کسانی که موسی لب است دراز داشته
 باشند مویها لبها ایشان در زمین رسد همچون تیر و ایشانرا مانع باشد از آوردن سجده و بعضی ازین
 مسلمانان عقل جوے باریک موسی لب می ستانند بگمان آنکه من سنت بجا آورده ام این نوع
 نیز جهل است زیرا که سنت رسول م تمام بجای باید آورد تا حکم اسلام او تمام باشد و معلوم عاقلان است

که صحابه رسول شجاع ترین مردمان بودند و کجبه آشکارا کرده ان دین و اسلام تا بچه حد کوشش نموده اند و اگر
 در از دشتن بسلت چیزی بودی ایشان نگاه مشتند چون نیکو بودی بخاض کرده اند و سنت
 رسول را بتمام و کمال بجا آورده اند از هر کلامه مسائل الفاظ کفر و فی دستور القضاة
 اذا کان یسب الشیخین ویلعنهما یکون کافرا ومن اعتقدا الحرام حلالا او علی القلب یکفر رجل
 قال لاخر الا تخشع الله قال لا یکفر وان کان فی معصیة فخذره فقال لا اخاف یکفر ولو قال
 لاخر اگر وے خدا شود هم من حق خود را از وے بستام یکفر رجل قال لاخر خدا را تو شانده هم
 آن کند که تو گوئی یکفر ولو قال مرا بر آسمان خدا است و بر زمین ترا یکفر و کذا لو قال بیح مکان
 از خدا خالی نیست و خدای دور و استاده است یا نشسته یکفر رجل مات ابنه فقال خدا را است
 بود یکفر ولو قال لاخر خداے بر توستم کند یکفر ولو قال انا بیدی من الثواب والعتاب
 یکفر رجل تزوج امرأة ولم یحضر الشهود فقال خدا را و رسول خدا را و فرشتگان را گواه کرده ام
 یکفر ولو قال صاحب الهامة فقال يموت الیریض اوقال غلر ان خواهد شد او صاج لعققت
 فخرج من السفر اختلف المشایخ فی کفره ولو قال خدا میداند که پیوسته ترا یاد میکنم قال
 بعضهم یکفر ولو قال خدا میداند که بشارتی غم تو بچخام که نغم و شادی خود قال بعضهم یکفر
 وقال بعضهم ان کان یقوم بمساویه و مسرة بالمالک البدن کما یقوم بامر نفسه لا یکفر
 ولو قال لو کان فلانا بنیاً لا آمن به او لو كانت القبلة الی هذه الجهة لا اصلي بهذا الكفر
 ولو غاب نبیا یکفر ولو قال ان کان ما یقول الانبیاء حقاً بنحو یکفر ولو قال قلم الاطفال
 فانه من السنة فقال لا افعل وان کان من السنة یکفر ولو قال چه کار آید بسلت پست
 یکفر ولو قال للمعروف غوغا آورده علی وجه الرذیف علیه الکفر رجل قال لاخر مسلمانم فقال
 له لعنت بر تو باد و بر مسلمانان تو یکفر رجل علم امرأة الردة لتبین عن زوجها یکفر للمعلم
 من ارتد ثم اسلم وهو قد حج مرة علیه ان یحج ثانیاً و لیس علیه اعادة الصلوة و
 الزکوة و الصیام ردة احد الزوجین توجب البینونة فی الحال بدن قضاء القاضی
 ولو قال الیهودی خیر من النصرانی یکفر و لکن ینبغی ان یقول ان النصرانیة شر من
 الیهودیة ولو قال فلان از من کافر تراست او قال چنان دلشنگ بودم خوبستم کافر شدن یکفر
 ولو اجتمع الجوسی یوم النیروز فقال المسلم خوب سیرت نهاده اند یکفر رجل تمنی ان لا یكون
 حرم الله الخمر او لا یفرض صوم رمضان لا یکفر ولو تمنی انه لا یحرم الزنا و قتل نفس بغير حق
 یکفر رجل ارتکب صغيرة فقال له رجل تب فقال من چه کرده ام یکفر تصدق من الحرام و بوجو

فینبغی
 سب القاضی

الثواب علم الفقير وودعاه وامن المعطي يكفر ولو فسق بشرب الخمر فناء اقرباءه والنشر
 الدرهم عليه او لم ينشر والدرهم لكنهم قالوا مبارك باد يكفرون واستحلال الخمر في
 حالة الحيض كفر رجل يجلس على مكان مرتفع ويسال الناس منه مسائل بطريق الاستهزاء ثم يفر
 وهم يصحكون يكفرون جميعا وكذا مجرد الاستهزاء بدون ان يجلس على مكان مرتفع ولو قال من اجلس علمه
 من يقدري على اداء يقولون يكفرون ولو قال من يقدري على اداء يقولون يكفرون ولو قال من يقدري على اداء
 تزويرهاست يكفر رجل شرب الخمر وقال بسم الله او قال عند الزنا يكفر وكذا الواكل الحرام رجل قال المديونة عط در ابي
 في الدنيا فانه لا درهم في القيامة فقال ده ديگر بده با بنجان باز خواهی باز دهمت يكفر ولو قال اگر مر ايشت
 بل نه خواهم او يافلان نخوهم يكفر رجل قال فرع الدنيا لتناول الآخرة فقال لا اترك القدر لاجل النسبة يكفر
 كلامه ودر تفسير چرخي آورده است و بسيار فاسقان هستند كه ميگويند كه بيايد ما خود را خوشداريم در حال
 كي خواهيم مردن معلوم نيست كه چه خواهد بود باين سخن مي شوند چنانكه انكار قرآن است چون انكار كردند آيدن
 قيامت را انتهي كلامه ايضا فيه نصيب مؤمن اين است كه از محمد ان مباجمان و از اهل بدعت و حرام خود
 كه هر چه يابد بگيرد و بخورد و در باشد كه ايشان بحقيقت منكران قيامت اند و بسيار وقت باشد كه خود را سيدنا
 کرده باشند و گويند كه خمس مال حق ازان ما است و همه دنيا كاپن فاطمه زهرا است و علماء را و اهل حق را دشمن
 ميدارند و مرديد بسيار گيرند سپت اسے بسا ابليس آدم روى هست : پس هر دوستى بنايد داد
 اى برادر دور باش اين نوع مردم خدمت علماء حقانى و شيخ محقق كن تا ايمان بجا ندهى لغو باندنيم
 لان ظاهرهم الرفض و باطنهم الكفر المحض و اين طائفه خود را مزكى گويند و مذيب باطل ايشان را
 هر كسى اندر وقت سلطان محمود غزنوى بسيار پيدا شده بودند سلطان ايشان را برانديخت باز در زمان سلطان
 سنجي ماضى ظهور كردند شيخ الاسلام احمد جامى قدس سره و غير ايشان را شناخت و بسطان گفت تا سلطنت
 ايشان را برانديخت انتهي كلامه اى فرزند چنانكه شيخ الاسلام احمد جامى اينها را شناخت اين فقير نيز همچنان
 بل و شن ترازان مى شناسد چه الحى الرفض ايشان روشن ترست اما چون سلطان دين پناه و بادشاه خيره خواه
 نيست آه آتئين روز بر روز از دست ايشان ميزنم و از شدت تعصب خون جگر ميخورم تا روزگار بيمار باين
 طائفه كفار بسرميبرم كما قال عم سياتى زمان على امتي يذوب قلب المؤمن كما يذوب الملح في الماء
 لكثرة ما يورى من المنكرات و لم يقدر على دفعه و هم از انست كه بعضى از اين مردم بيدن و بيدنانت با كافر
 خطاب مينمايم و عوام اين ايام اين خطاب ب تعجبات مى شنمن بل بعد اوت پيش مى آيند و از روى انصاف نظر
 نمى كنند كه كافر نخواهم گفت الا بعد از آنكه قوال اعمال كافر ايشان سرزند چنانكه امام عظيم سراج الامم ابو حنيفه
 جسيم بن صفوان ترندى را كافر خطاب فرموده بسبب آنم نمودن او به بندگان هر مدته را كما ذكره في الورد

قل کرده اند تا از نسخی مطبوعه سابقه صحیح و خوشخط مطبوع شد و برای افاده مسلمانان و اهل علم و ایقامت صحیح و منتشر گردیده

قال بو حنیفة كجهيم اخرج عنى يا كافرا انتهى كلامه و چنانكه حضرت امام ابو شكور سلمى فلسفه و حكما
راضان مصل و كافر خطاب فرموده و از تقلید ایشان از اهل اسلام را منع فرموده پس شایان اهل سنت
استب اهل حكمت و فلسفه را مطالعه نكند تا ایمان بسلامت برند و در عقاید ایشان شكوك باطله جایی نه گیرند
كما ذكر في التمهيد في الباب الثاني في المحسوس المعلوم قال المتهتك بالله ابو شكور السلمى اعلم
بانه المسائل المذكورة في هذا الباب ما يتموه و يبتدع الفلاسفة و الحكماء و هو قول بلا دليل
و لا حجة من المعقول و لا من المحسوس بل هي مخائلات يفكرون به الجملة و يسمون حكما
فيصلون و يضلون و نستعيد بالله من مقلدات الكفر و التقليد في الايمان ليس بمستحسن
فيكيف الكفر مع التقليد الكفر كله بالتقليد انتهى كلامه و ايضا توهم رفض در شان کسی كه تم الالعب
از انكه تهتم بدان تهمت باشد باكرات و مرات اقوال افعال فضل از و سرزند چنانكه انمه متقدمين بجز ظهور
يگان تهمت ظنى علماء عظام ايام ما تقدم بار رفض نسبت ميگردند و او را زجر می نمودند سماع است كه
ما سعد الدين تفتازانى را به آوردن يك مثال نحو به برخلاف انمه شرحه بر رفض نسبت كردند و ان مثال از
سبحت لولا ه بوده كقوله لولا على لهلك عمرو ايضا شيوخ اهل سنت را به او بدعه منسوب
نسازم و از صحبت ایشان احتراز نه نمايم الا بعد از ظهور هو او بعت از ایشان و يا از اتباع ایشان چنانچه
باعمال اتباع خود مواخذه خواهد بود فردا سي قيات و ايضا علماء ايام را طعن نحو اهم نمود الا بعد از انكه موجب
طعن ایشان سرزند زيرا كه انمه متقدمين چون عالمى را در لغزش در اجتهاد بر خطاى دیدند او را زجر ميگردند
بن شهر بدر مى آوردند كما ذكر في بعض حواشى اليزد و مروى انه محمد بن اسمعيل صاحب الصحيح
انه استفتى في صديين شرى با من لبن شاة فافتى بثبوت الحرمة بينهما فاخرج
به من البخارى اذ الأختية يفتح الأمية و البهيمية لا يصح اما اللادى انتهى كلامه
پس ساطع اسيا و دتهماى بشمار از دست مبتدعان روزگار سوخته و بناوك اندوه غم دوخته بودم و همچو ستم
كه تذكره نوليسم اما شرف سعادت فرصت ميسر نمى شد و نصيب وقت اين فقير نمى آيد تا توفيق فائزى ربالى در
سنه الف و احدى عشر و ن اين سعادت فرصت را غنيمت يافتم و در تاليف اين مجموعه اقدام نمودم تا كره بعضى از
نور آيندگان اعصاب دين مجوعه مستفيد گردند و فقير را بدعا ايمان و نجات ازيران و وصول بچنانچه بايد تا استقامت
مار او دعا گويا نر اشرف السلام مشرف گرداند يا اله العالمين و يا خير الناصرين جميع مؤمنان و مؤمنين مجله صدين از
قطع الطريق سنته و جماعت نكهداكر و از احتلال اهل هوا و عده و از افسوس كه ما محترمان اهل صلوات در پناه دار و بر جا شرفيه
محمدى ثبات بخشى هم بران عقايد ميرابران عقايد بر انگيزانى و از سعادت شفاغ شفاغ عظم مقبول الشفاغ بهر مند

اعلام از انكه تهتم بدان تهمت باشد باكرات و مرات اقوال افعال فضل از و سرزند چنانكه انمه متقدمين بجز ظهور يگان تهمت ظنى علماء عظام ايام ما تقدم بار رفض نسبت ميگردند و او را زجر می نمودند سماع است كه ما سعد الدين تفتازانى را به آوردن يك مثال نحو به برخلاف انمه شرحه بر رفض نسبت كردند و ان مثال از سبحت لولا ه بوده كقوله لولا على لهلك عمرو ايضا شيوخ اهل سنت را به او بدعه منسوب نسازم و از صحبت ایشان احتراز نه نمايم الا بعد از ظهور هو او بعت از ایشان و يا از اتباع ایشان چنانچه باعمال اتباع خود مواخذه خواهد بود فردا سي قيات و ايضا علماء ايام را طعن نحو اهم نمود الا بعد از انكه موجب طعن ایشان سرزند زيرا كه انمه متقدمين چون عالمى را در لغزش در اجتهاد بر خطاى دیدند او را زجر ميگردند بن شهر بدر مى آوردند كما ذكر في بعض حواشى اليزد و مروى انه محمد بن اسمعيل صاحب الصحيح انه استفتى في صديين شرى با من لبن شاة فافتى بثبوت الحرمة بينهما فاخرج به من البخارى اذ الأختية يفتح الأمية و البهيمية لا يصح اما اللادى انتهى كلامه پس ساطع اسيا و دتهماى بشمار از دست مبتدعان روزگار سوخته و بناوك اندوه غم دوخته بودم و همچو ستم كه تذكره نوليسم اما شرف سعادت فرصت ميسر نمى شد و نصيب وقت اين فقير نمى آيد تا توفيق فائزى ربالى در سنه الف و احدى عشر و ن اين سعادت فرصت را غنيمت يافتم و در تاليف اين مجموعه اقدام نمودم تا كره بعضى از نور آيندگان اعصاب دين مجوعه مستفيد گردند و فقير را بدعا ايمان و نجات ازيران و وصول بچنانچه بايد تا استقامت مار او دعا گويا نر اشرف السلام مشرف گرداند يا اله العالمين و يا خير الناصرين جميع مؤمنان و مؤمنين مجله صدين از قطع الطريق سنته و جماعت نكهداكر و از احتلال اهل هوا و عده و از افسوس كه ما محترمان اهل صلوات در پناه دار و بر جا شرفيه محمدى ثبات بخشى هم بران عقايد ميرابران عقايد بر انگيزانى و از سعادت شفاغ شفاغ عظم مقبول الشفاغ بهر مند

گردانى و بجهت الفردوس سانی آمین یا رب العالمین ط
۱۱
حیدر

